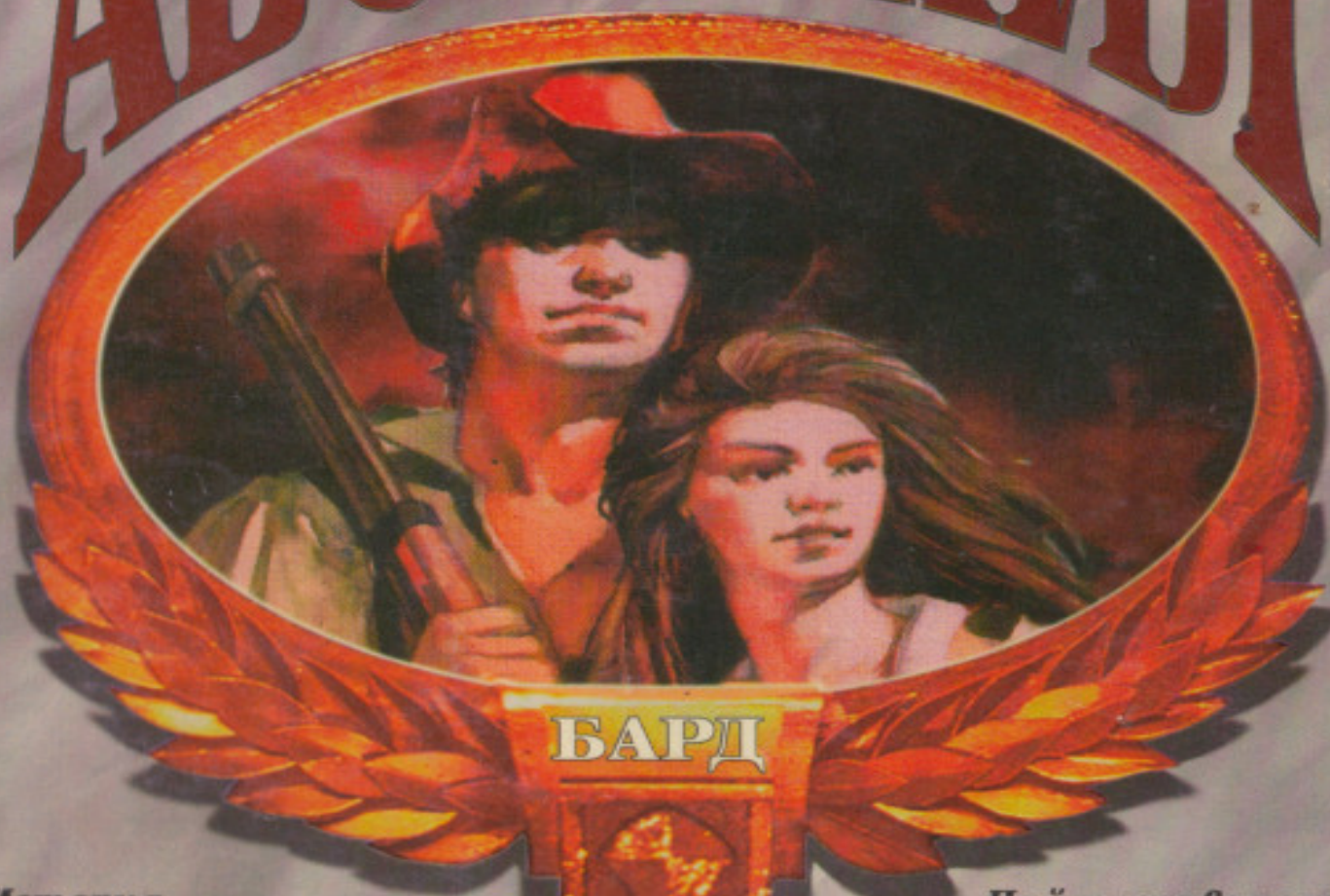

ААРОН ФЛЕТЧЪР

МАЙКА
АВСТРАЛИЯ

История,
дива и страстна,
като самата Австралия

Най-продаваната
австралийска сага след
„Птиците умират сами“

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА

ААРОН ФЛЕТЧЪР МАЙКА АВСТРАЛИЯ

Превод: Георги Величков, Градимир Корабелов

chitanka.info

„Майка Австралия“ е изключителен роман, написан в най-добрите традиции на „Птиците умират сами“. От появяването си през 1978 г. той е преиздаден над 20 пъти само САЩ и се радва на огромен читателски интерес.

Изключителният му успех се дължи на трите великолепно пресъздадени женски образа — Майра, Шийла и Елизабет, всяка от тях силна и горда, но чувствена и обичаща.

Три жени срещу предизвикателствата на съдбата и на един все още незавладян континент. Три жени и една мечта...

ЧАСТ ПЪРВА
ФЕРМАТА УАЙАМБА

1.

Песъчливата почва беше суха и изгарящо гореща при допир там, където слънцето я достигаше — между високите туфи трева и съсухрените, попарени от лъчите акациеви шубраци. Тя беше набраздена от вълнички от ветровете, успели да се промъкнат през листака, и осеяна с малки камъчета — пъстро платно от сивкави и кафяви тонове, които избледняваха до неясни петна под ослепителната светлина на слънцето и преминаваха в дълбоки тъмни силуети в полумрака на сенките. Но очите на Майра бяха приковани върху почти невидимата следа през нея. Тя беше застинала на един крак. Другият беше замръзнал на няколко инча от земята в движение, спряно веднага щом острият ѝ поглед бе забелязал незначителните следи, оставени при преминаването на друго същество.

Дебелата кожа на грубите ѝ ходила предпазваше голите ѝ крака от огнената жар на земята. С изключение на мекия и настойчив глас на инстинкта, който се обаждаше от дъното на съзнанието ѝ, за да напомни, че пряката слънчева светлина трябва да се отбягва, когато е възможно и особено през горещите часове на деня, тя беше напълно безразлична към лъчите на слънцето, които обливаха голото ѝ тяло. Очите ѝ опипаха земята. Следата беше от обуун, синеглавия гущер, и беше направена само преди секунди. Малките песъчинки още се свличаха по стените на плитката вдлъбнатинка. Тя свършваше в основата на гъста туфа сребриста, трънлива трева, чиито стръкове, подобно на остриета, се издигаха навсякъде около главата на Майра.

Бавно тя постави крак на земята и направи безшумна стъпка встрани. Дясната ѝ ръка държеше дългия тежък прът готов за хвърляне. С лакътя на същата ръка притискаше, за да не се люлее, изплетената от трева торба, която висеше от рамото ѝ. Вратът ѝ беше изправен и балансираше уири — малкия съд за вода, направен от дървесна кора, който тя носеше на главата си. От другата страна на туфата нямаше следа. Обуунът беше все още вътре. Майра се приведе леко и присви очи, за да надзърне по-отблизо в сумрака под остриетата на тревните стръкове. Започна да дебне.

През тревата премина звук, подобен на шепот, който идваше отпред, от около един хвърлей на копие. Шумът едва се долавяше сред шушнешките стъбла, разлюлени от лекия горещ бриз, но тя реагира незабавно. Беше баща ѝ. Приличаше на изсвирване, прекъснато на два пъти от отварянето и затварянето на устните му — предупреждението за опасност. Всички мисли за гущера напуснаха съзнанието ѝ и тя се сви ниско, като повдигна торбата и пръта си, за да не се ударят в земята. Все още балансираше на главата си уирито със скъпоценните глътки вода в него. След това отново остана напълно неподвижна; изключение правеха очите ѝ, които се стрелкаха в различни посоки, и ноздрите ѝ, които душеха въздуха за източника на опасността. Някъде отдясно се чу леко цъкване. Беше майка ѝ, която искаше да определи къде точно са децата ѝ. Тя рискуваше да бъде наказана за това, защото предупреждението за опасност включваше и безусловна заповед за пълна тишина.

Разстоянието заглушаваше подвикванията на мъжа и тракането на дървените копия, които той поклащаше в ръката си, но Майра беше толкова напрегната, че едва не подскочи при звука им. Това беше знак за мирни намерения, шумно и демонстративно признание от страна на мъжа, нарушил границите на чуждата ловна територия. Майра наостри уши при подвикванията и потракването, с които баща ѝ му отговаряше. Мъжът извика по-силно и се представи като Пунтару, Нгала от племето Арунта. Арунта беше племето на нейното семейство, но от начина, по който мъжът произнасяше думите, си личеше, че е от много далече. Баща ѝ закрачи към мъжа и гласа му все по-трудно се чуваше, докато се представяше на свой ред.

Дълбоките им гласове бяха едва доловими, когато се спряха и започнаха разговор. Минутите бавно се влачеха. Мускулите на бедрата ѝ я заболяха, а вратът ѝ се схвана от балансирането на уирито в това неудобно положение, но тя остана неподвижна, защото не беше освободена от заповедта за пълна тишина. Животът беше изпълнен с опасности, предизвикателства и риск. От най-ранно детство майка ѝ я беше приучавала, чрез предупреждения и примери, че сигурността се крие в незабавното и безусловно подчиняване на заповедите на баща ѝ. Съществуваха отровни змии и насекоми, горски пожари и внезапни наводнения по време на дуурап — студените ветрове от севера, които докарваха тъмни облаци. Най-малкият звук можеше да изплаши

дивеча, който баща ѝ дебне, а това означаваше глад при и без това оскъдната храна или можеше да издаде присъствието им на врагове, които са наблизно. След като проходи, мъмренията на майка ѝ се подсилиха от незабавните, болезнени и неизменни наказания от страна на баща ѝ; така подчинението се беше превърнало в инстинкт и рефлекс. За нея съществуваше и отделна опасност, появила се в последните години. От време на време мъже от други племена се скитаха извън границите на своите територии и търсеха млади девойки, които отвличаха за жени. Така че майка ѝ имаше известна свобода, брат ѝ дори по-голяма, а тя — никаква. Баща ѝ подсвирна. Викаше ги напред. Заповедта не беше изрична и мисълта ѝ се върна към гуцера. Тя се приближи дебнешком под заслона на твърдите и бодливи мечове на тревните стъбла. Приплъзна пръта в ръката си и улови единия му край. Пъхна го от ляво в основата на тревната туфа и го раздвижи. Гуцерът изскочи и се втурна към друга туфа трева. Тя дръпна пръта обратно, закрепил го на върха на пръстите си и го хвърли като копие. Тежкото дърво профуча във въздуха, краят му улучи главата на гуцера и я размаза. Два тлъсти червея паднаха от тревата там, където беше пъхнала пръта, и се гърчеха в опити да допълзят обратно до туфата. Тя ги взе, пъхна ги в устата си, докато се изправяше, и предвквайки се приближи, вдигна пръта си и потрепващия гуцер. Когато храната не достигаше, всичко се пазеше за общата трапеза, но през последните няколко дни тя беше сравнително изобилна, така че можеше да си позволи да изяде червеите. Сложи гуцера в торбата, която висеше на рамото ѝ, отново коленичи до туфата и прокара края на пръта през основата ѝ. Измъкна още четири червея. Събра ги и ги сложи в устата си, изправи се на крака и тръгна към баща си. Вървеше между туфите трева и акациевите храсти, като по навик стъпваше леко и безшумно и избягваше стъблата и дребните камъчета, които могат да прошумолят или изтракат едно в друго. През тревата бризът доведе миризмата на друг човек, която достигна до ноздрите ѝ примесена с топлия апетитен аромат на скоро убито животно. Беше голямо животно. Издаваше острият мирис на мускус, характерен за кенгуру. Миризмите станаха по-силни, смесени с вездесъщите и почти незабелязвани от нея миризми на майка ѝ, баща ѝ и брат ѝ. Тревите и гъсталаците оредяха във формата на глинено корито, където някога е текла вода. Дъждовете са били силни, а водата

се е леела и е помитала стъблата, търсела е по-ниски места, утаявала се и е изсъхвала, за да остане само твърдата и гладка земя. Майка ѝ и брат ѝ бяха коленичили и седяха на петите си в сянката на зеленината в единия край на долчинката, а баща ѝ и другият мъж бяха коленичили заедно в другия ѝ край и тихо разговаряха. На земята до другия мъж имаше малко кенгуру, изкормено, увито и вързано със стръкове трева, така че да се носи през рамо. Миризмата на кръвта и свежата плът изпълни устата ѝ със слюнка. Тя остави пръта и свали торбата от рамото си. Свали уирито от главата си и седна до майка си. Баща ѝ я погледна и с кратък жест ѝ нареди да даде на мъжа да пие, след това се обърна отново към непознатия, който му говореше нещо.

Докато Майра прекосяваше долчинката, мъжът я погледна и отново върна погледа си върху баща ѝ. Сега тя видя положението в различна светлина. Да срещнеш непознат не беше необикновено събитие, но изведнъж то придоби особен смисъл. Скоро след последния студен сезон имаше сбор и ритуал за посвещаване в мъжество, на който се бяха събрали мнозина от селото и за пръв път към нея се обръщаха не с ипи тунтумба — младо момиче с малки гърди, а с ипи лонгкара — момиче с хубави гърди. За нея четирите дни на събора бяха дни на ужас, последван от живително чувство на облекчение, след като потеглиха за своята територия, без баща ѝ да спомене, че ще я даде някому. Ужасяваше се от мисълта, че ще напусне живота, който познава, и ще се отправи към неизвестното. Боеше се да напусне майка си, баща си и брат си и да изостави тяхната ловна територия и да отиде на друго място с някой непознат. Но мъжът, с който говореше баща ѝ, беше казал, че е Нгала. Тя беше Кнурайр. И двамата бяха с необходимите качества за женитба. Сякаш някаква студена ръка я стисна за вътрешностите и устата ѝ изведнъж пресъхна.

Но в същото време и съвсем несъзнателно походката ѝ стана побавна, стъпките ѝ по-грациозни, а бедрата ѝ започнаха да се полюляват повече от обикновено. В отговор на ситуацията инстинктът ѝ я накара да бъде по-привлекателна и желана, дори ако резултатът от това бъде противоположен на нейните желания. Вместо да се наведе и остави уирито пред мъжа, както би направила за баща си, тя бавно застана на едно коляно и постави съда на земята пред него. Очите ѝ бяха сведени надолу. Мъжът вдигна уирито и отпи, след това го подаде на баща ѝ, който също отпи, постави го обратно на земята и я отпрати с

изщракване на пръстите. Майра отново покри съда с листа, вдигна го, изправяйки се и се оттегли към другия край на долчинката.

Брат ѝ и майка ѝ съсредоточено наблюдаваха мъжете и се опитваха да дочуят разговора им. Майра седна до майка си, остави уирито и се заслуша. Говореха с ниски гласове както винаги, когато бяха на открито и се налагаше да се ослушват и за шумове, които можеха да означават опасност, но Майра можа да улови няколко думи от това, за което говореха. Разговорът не беше за нея. Отношението на непознатия към нея се отличаваше от плахите усмивки и втречени погледи, с които мъжете я бяха гледали по време на последния сбор. Очите му бяха по-скоро умислени, отколкото заинтригувани и тя явно не занимаваше ума му. Долови още една-две думи, казани от баща ѝ. За момент реши, че говорят за маму — дяволи и усети смесеното чувство на страх и благоговение, което винаги изпитваше, когато пред нея се говореше за свръхестествени неща. След това дочу и прилагателното, с което определяха особен вид маму — бели хора.

Като дете ги бе смятала за една от по-малките опасности, които винаги ги грозяха. След това порасна и научи повече за тях. Откри, че някои от по-старите хора си спомняха кога за пръв път са се разнесли истории за маму. А истории имаше в изобилие. Те имали магически оръжия, впрегнали страховитата мощ на дулумай — гръмотевицата, с които убиваха отдалече със силен шум. Винаги ги придружавали големи, странни на вид животни, за които се твърдеше, че имали свръхестествени сили. Но те не бяха неуязвими. Имаше истории за бели хора и техните животни, намерени мъртви, а също и истории за успешни нападения над тях.

Веднъж ги беше видяла. Беше много отдавна и от голямо разстояние, но споменът за редицата отвратителни същества беше още ясен в съзнанието ѝ. Семейството ѝ беше побягнало. Майка ѝ тичаше отпред и носеше брат ѝ, тогава още малък. Другият ѝ брат, който по онова време беше още жив, тичаше до нея, а баща ѝ ги следваше най-отзад, готов да ги защитава, ако се наложи. Грохотът, който съпътстваше движението на белите хора, и острата им, груба миризма, издаваха тяхното присъствие надалече, но на семейството ѝ те бяха убягнали, а и вероятно голямото разстояние беше погълнало шума и миризмата. Не бяха толкова странни, колкото ѝ се бе сторило, когато ги бе зърнала — като слушаше какво си говорят майка ѝ и баща ѝ тя

разбра, че те са по-скоро хора, които доста приличат на нейния баща и които яздят върху големи животни, а не едно цяло гротескно същество, както ѝ се беше видяло. Но най-странно беше това, че баща ѝ беше виждал между тях някои от Даен, нейния собствен народ.

Имаше и други истории за Даен, които живееха между белите хора, и явно Пунтару беше един от тях. Той отдели едно от копията си и показа върха му на бащата на Майра. Гласът му се повиши и в него зазвуча самодоволната нотка на хвалбата. В сравнение с върховете на другите копия и с копията на баща ѝ, този връх изглеждаше крехък и слаб и беше много по-тъмен. Но Пунтару говореше за неговото превъзходство. Той придърпа кенгуруто по-близо до себе си и го обърна, за да покаже на баща ѝ дупката от едната страна на трупа, докато говореше за разстоянието, от което беше хвърлял. Баща ѝ не изглеждаше особено убеден. Пунтару се изправи, като се оглеждаше наоколо и нагласяваше копието в ръката си, след това го метна в основата на висок акациев храст от едната страна на долчинката. Върхът на копието разцепи стъблото на две и се заби в земята от другата му страна. Двата мъже се отпавиха към копието и баща ѝ отново погледна върха му, този път с по-голям респект. Пунтару извади брадвата си от изплетения от кенгурова кожа колан и я показа на бащата на Майра. Бяха на доста голямо разстояние и тя не можеше да чуе за какво си говорят, но очевидно и брадвата беше направена от по-съвършения камък, който Пунтару беше взел от белите хора, защото той разби две скали в края на долчинката — нещо, което никой не би могъл да направи просто ей така, с кремъчна брадва, а след това без видими усилия разсече акациевия храст на няколко парчета.

За Майра това беше впечатляващо, но не много интересно. Копия, брадви, ножове и подобни неща бяха за мъже. По традиция ѝ беше позволено да носи единствено гладкия, тежък, направен от твърдо дърво прът, шест фута дълъг и три инча в диаметър. Когато порасна, майка ѝ и помогна да го направи, като избра дървото и го полира с парченца камък, а след това закали краищата му в огъня. Той се използваше за различни цели — от изследването на тъмни места и цепнатини за храна или опасни змии и насекоми, до защита — и тя, както и майка ѝ бяха винаги готови да помогнат със своите прътове, ако баща ѝ ги призовеше. С течение на годините той почти се беше превърнал в продължение на дясната ѝ ръка — винаги в юмрука ѝ,

когато беше в движение, и до нея или под пръстите ѝ, когато почиваше. Тя можеше да го хвърля със смъртоносна, безпогрешна точност на разстояние от няколко ярда и да си служи с него с ослепителна бързина и фатална сила в обсега на шестте фута на неговата дължина. Имаше още няколко години, за да достигне брат ѝ ръста, силата и умението да владее копие, което беше по-опасно. Тя прекара върховете на пръстите си по пръта, прозина се широко и хвърли поглед към торбата на майка си. От нея се подаваха няколко опашки на гущери и две от тях още помръдваха. Беше гладна, повече или по-малко постоянно състояние, но видът на гущерите не беше толкова апетитен, колкото мириса на кръвта и месото на убитото кенгуру.

Баща ѝ и Пунтару се върнаха на мястото, където бяха седели, като разглеждаха брадвата и копието и разговаряха за тях. При все че не показваше, че тя го интересува по обичайните и приети начини, Пунтару се държеше доста по-свойски от приетото, за случайно срещнат непознат. Това беше някаква загадка, но любопитството ѝ по отношение на неговото държание беше незначително в сравнение с интереса ѝ към кенгуруто. Изглежда, съществуваше вероятност Пунтару да го подели с тях. Мъжете започнаха да събират копията си и да затъкват брадвите и ножовете по коланите си. Пунтару взе кенгуруто и го вдигна на рамо. Погледът на баща ѝ мина през нея, майка ѝ и брат ѝ, а брадичката му посочи към недалечно място за лагеруване на изток. Майра праметна изплетеното от трева въже на торбата през дясното си рамо, вдигна уирито и го закрепил на главата си. Докато се изправяше, взе и пръта си. Двамата мъже вървяха заедно и тихо си говореха. В края на долчинката те изчезнаха в тревата, последвани от брата и майката на Майра. Няколко минути Майра вървя бавно, като слушаше мъжете и се движеше няколко ярда вляво от тяхната следа, а след това, когато те се отдалечиха на разстояние, от което можеше от време на време да улавя по някой слаб шум или повеи от миризмата им, тя ускори крачка и поднови лова си. Освен това започна да събира клонки и съчки по пътя, като ги трупаше на снопче под мишницата си. Това беше схема, която те винаги използваша, за да се придвижват през гъсталаците в постоянното търсене на храна: баща ѝ отпред, за да дебне по-едър дивеч и да следи за опасност, а майка ѝ и брат ѝ от двете ѝ страни. Преди известно време, когато другият, по-голям брат беше жив, той винаги вървеше отляво, а по-малкия —

отзад. Братята ѝ винаги бяха получавали по-хубавите парчета храна и свободата им винаги е била по-голяма, но Майра винаги пазеха най-добре, защото представляваше най-ценната собственост на баща си.

Мястото за лагеруване беше едно от няколкото, които посещаваха по време на ловуванията си. Представляваше плитка вдлъбнатина, разположена пред слоеста скала от червен пясъчник, в основата на нисък, песъчлив хълм. Майра и майка ѝ натрупаха клонките и съчките, които бяха събрали, и се захванаха да палят огън под прикритието на пясъчника, а бащата на Майра изпрати брат ѝ на върха му да наблюдава наоколо, докато се стъмни. Пунтару пусна кенгуруто на земята до Майра и майка ѝ и отиде до мястото, където баща ѝ се настаняваше. Той остави копията на земята и седна, като се нагласяваше по-удобно. Майра и майка ѝ погледнаха кенгуруто и си размениха погледи, изпълнени с надежда. Майката на Майра извади нещата, с които се правеше огън от торбата си: вълмо мъх, събран от вътрешността на изсушени шушулки, и две чирепчета кремък и започна да удря. Искрите попадаха върху стиската прахан и тя подухваше леко, докато мъхът започна да тлее и блести. Сложи няколко парченца кора от една клонка върху праханта и продължи да я раздухва. Кората пламна и тя добави дървени подпалки, за да подсили пламъка. Огненият език се извиси и парчетата дърво запукаха, докато тя ги трупаше накуп. Майра издърпа кенгуруто по-наблизо, развърза краката му и го разви от листата. Заедно с майка ѝ го хванаха от двете страни и започнаха да го движат напред-назад през пламъците, за да го опърлят.

Сенките им се издължиха и слънцето започна да се скрива в огненочервените облаци прах, които бурята беше вдигнала във въздуха още преди три дни. Майра и майка ѝ опърлиха кенгуруто, изкопаха плитка яма до огъня и избутаха жаравата в нея, след това увиха кенгуруто, поставиха го върху въглените и пламтящите клони и ги затрупаха с още дърва. Огънят се изви и апетитна миризма на загаряща кожа и печено месо изпълни въздуха. Майра седна до огъня. Гледаше пламъците и начесто преглъщаше. Двамата мъже бяха седнали на другия край на ямата и тихо разговаряха, облежани на скалната стена зад тях. Предишният им разговор беше изпълнен с предпазливостта, налагаща се, когато си на открито или в потенциално опасна ситуация, но и сега те все още говореха тихо и явно желаеха да запазят разговора

между себе си. Потайността не беше необичайна за мъжете и Майра загуби всякакъв интерес. Цялото ѝ внимание беше насочено към кенгуруто.

Стъмни се. Плитката яма се изпълни с червеникавокафявата светлина на огъня, който рисуваше по пясъчника с блещукащи и трептящи светлини. Небето стана дълбоко като черно кадифе, осеяно с блестящите, премигващи светлини на звездите. Мъжете се размърдаха и се изправиха на крака, след което се отправиха към огъня. Бащата на Майра повика брат ѝ с тихо подсвирване. С помощта на пръта си майка ѝ изрови кенгуруто от огъня, а Пунтару го набучи на копието си и го отнесе към мястото, където бяха седели. Печеното съскаше, димеше и от него капеше мазнина. Братът на Майра се спусна по пясъчника и нетърпеливо забърза към мъжете. С брадвата си Пунтару разсече кенгуруто на две по дължината на гръбнака му, остави половинката без главата и опашката в един близък храст и заедно с баща ѝ и брат ѝ се захванаха с другата половина.

Майра и майка ѝ извадиха храната от торбите си. Тя имаше пет гуцера, а майка ѝ седем плюс две змии и четири едри полски мишки. Това беше значително количество храна. Често цялото семейство се беше изхранвало с много по-малко, но за Майра делът ѝ бе съвсем незадоволителен, защото умът ѝ беше все още в кенгуруто. Двете с майка ѝ хапнаха и тя отново седна, като потърси с върха на езика си останалите в устата ѝ пясъчинки и ги изплю, докато гледаше как мъжете и брат ѝ ядат. Огънят угасна и няколко минути беше тъмно, след това луната изгря и в ямата стана светло, почти като на здрачаване. Мъжете и брат ѝ се нахраниха и майка ѝ се изправи и отиде да вземе каквото беше останало. Бяха изяли опашката, крехкото месо около гръбнака, двата крака, мозъка и езика, но по ребрата имаше късчета месо, а по ставите и кокалите — хрущяли. Майра и майка ѝ оглозгаха месото и хрущялите от костите, разтрошиха ги и изядоха костния мозък, след това разделиха ребрата едно от друго и оглозгаха и жилавото месо, останало между тях.

Общото количество на храната, която Майра беше изяла, се равняваше на една изключително богата вечеря и тя се почувства натезжала и ленива; едва си поемаше дъх, докато дъвчеше последното от ребрата. Тя хвърли костите в светещите въглени на огъня, пийна внимателно премерена глътка вода от уирито, взе пръта си и замушка

края му в дупките и цепнатините на пясъчника зад огъня. Два малки скални гущера изскочиха и проблеснаха по скалата, преди да изчезнат в мрака, а един голям скорпион се измъкна от една от цепнатините, готов за битка. С края на пръта си тя смете скорпиона в огъня и се сви, опряла гръб о скалата и обгърнала тялото си с ръце, като се настаняваше за сън и наблюдаваше скорпиона.

Той беше паднал върху един голям кокал — неприятно, но не убийствено горещ. Щураше се напред-назад с извита опашка и насочено жило в търсене на враг и пътека, която да го изведе от горещината. Плъзна се по кокала и падна в мъждукащите червени въглени. Крачката му започнаха да тлеят и опашката му яростно зашиба наоколо в екстаза на агонията, като жилеше сляпо. Когато огънят плъзна по него, движенията му станаха по-вяли и той падна на една страна, като потрепваше и помръдваше конвулсивно в гърчовете на смъртта. Едно малко пламъче го облиза и се спусна по все така вдигнатата му за атака опашка и крачката и тялото му се съсухриха и се превърнаха в пепел. Пламъчето стихна. Братът на Майра легна от другата страна на огъня. Майка ѝ се сви на кълбо и постави глава близо до краката ѝ, а двамата мъже продължиха да разговарят тихо. Майра затвори очи, дишането ѝ стана бавно и ритмично и тя потъна в дълбок сън. Не сънува нищо.

2.

Основната подбуда за заселването на Австралия беше вторичен продукт на американската революция. Броят на затворниците в Англия се поддържаше на приемливо ниво посредством транспортирането на престъпниците в американските колонии, където мъжете биваха продавани в робство за петнадесет до двадесет гвинеи, а жените — за осем до десет и осигуряваха както работната сила в колониите, така и значителна печалба в начинанията на заинтересованите корабовладелци. В резултат на американската революция, бързо увеличаващият се брой на престъпниците в английските затвори доведе до необходимостта в Темза да се закотвят бракувани кораби, които да се използват за затвори. Проблемът бързо прерасна в нещо повече от досадна неприятност, защото затворническите кораби бяха опасни огнища на зарази, а освободените от тях след изтичане на срока на присъдите затворници бяха толкова покварени, че представляваха заплаха за моралните устои на обществото.

Вниманието се насочи към Австралия. Съществуването на континента беше известно, но докладите на първите изследователи неизменно го описваха като неплодна и безполезна земя. Те бяха непълни и не предоставяха подробности, защото Австралия беше изолирана както от далечното разстояние, така и от преобладаващите в районите ветрове. Беше станало ясно, че условията са непредсказуеми и голямата вероятност за вилнеещи между ноември и март урагани и жестоки бури около Австралия не предполагаха към авантюри в района. От април до октомври времето се успокояваше и беше сравнително устойчиво, но постоянния вятър от югоизток духаше право в лицето на всеки кораб, приближаващ източните брегове на континента откъм открито море. А след изнурителния преход наградата за зърналите сушата откъм северната част на източното крайбрежие бяха неотбелязаните на никоя карта опасности, които криеше Големия бариерен риф.

По-оптимистични нотки прозвучаха в доклада на Сър Джоузеф Банкс — ботаник-любител, плавал до Австралия и акостираше в

Ботаническият залив на кораба „Индевър“ с прочутия капитан Кук. А през 1784 година Джеймс Марта внесе предложение до държавния секретар, Австралия да бъде разработена и с част от териториите ѝ да се обезщетят загубите на лоялистите, на чиято страна той се беше сражавал в американската революция. Идеята беше подкрепена от Банкс, а Сър Джордж Янг представи пред Адмиралтейството предложение, в което изтъкваше преимуществата на една морска база в Южния Пасифик, чрез която да се противостои на испанското и френското влияние в района. Основната идея на предложението беше приета хладно, но освен нея планът изтъкна и предимствата на Австралия като наказателна колония. Това, заедно с вечната подозрителност, която се хранеше към френските намерения, възбуди интерес. През месец май 1787 година флота от единадесет кораба с осемстотин и петдесет затворници на борда, от тях шестстотин мъже и двеста и петдесет жени, под командването на капитан Артър Филипс, напусна Англия и се отправи към Австралия.

Първите години бяха трудни. Много от осъдените бяха привикнали към престъпен и порочен живот и упражняваха физически труд само по принуда. Командващият частта на Кралския военноморски флот, която придружаваше Първия флот, разрешаваше на хората си да се занимават само с това, което не излизаше от рамките на преките им задължения. С осъдените не пътуваха надзиратели, а назначените за надзиратели от средите на самите затворници бяха крайно неефективни. В колонията нямаше градинари или фермери, а почвата беше много по-различна от почвата в Англия. Повечето от донесените семена се бяха развалили, а част от овцете и добитъка се запиля или измря, отровен от непознатата растителност. На риболова не можеше да се разчита. Колонията преживяваше главно от донесените припаси осолено говеждо и свинско месо, сухари, брашно, ориз и сушен грах. Командващият докладва за проблемите си в Англия и в отговор корабът на Негово Величество „Гардиън“ беше пригоден и зареден с провизии, включително живи животни, лекарства, семена, земеделски сечива и големи хранителни запаси. В окомплектоването на пасажерския състав бяха включени надзиратели за затворниците, фермери, занаятчии и подбрани според доброто им поведение затворници. „Гардиън“ трябваше да пристигне през месец януари 1789 година, но в мъгла и при бурно море се сблъска с айсберг и потъна

край нос Добра надежда. Известно време колонията преживя в оскъдица, но най-накрая през юли 1790 година пристигна транспортният кораб „Лейди Джулиана“, натоварен с провизии, а не след дълго пристигна и Вторият флот с ново попълнение от осъдени на борда. С „Лейди Джулиана“ пристигнаха и известен брой свободни заселници. Повече от тях пристигнаха през септември 1791 година на борда на кораба на Негово Величество „Гордън“ и за колонията започна ера на сравнително благоденствие.

Земята беше прочистена, бяха пригодени земеделски методи и поселищата Сидней и Парамата процъфтяха. Присъдите на част от осъдените изтичаха, други бяха помилвани от губернатора, след което получаваха безвъзмездно земя. Войниците отслужваха срока на службата си и предпочитаха и те да вземат земя и да се установят в Австралия, вместо да се върнат в Англия. Пристигаха все повече свободни заселници. Отглеждането на овце се превърна в изгодно занятие и колонията бързо извоюва своята самостоятелност в производството на храни. Някои второстепенни колонии също процъфтяха. Китоловството и ловът на тюлени получиха известно развитие на Земята на Ван Даймен, а растящите стада овце и добитък изпълваха почистените области все по-навътре в континента. В Сидней започнаха да се отбиват кораби, които търгуваха и товареха храни. Някои от затворниците бягаха във вътрешността на континента и се превръщаха в разбойници, които ограбваха, убиваха и тероризираха малките селища и изолираните заселници. Престъпността се превърна в проблем.

Сините планини на запад от Сидней и Парамата бяха естествена преграда, която до 1813 година ограничаваше заселниците в една ивица от около четиридесет мили по крайбрежието. Бяха правени различни опити за проникване през планинската верига, но изследователите се връщаха, без да са успели заради непроходимия терен и настоятелността, с която следваха един и същ подход — търсеха проход през долини, докато всъщност се касаеше за плато, където всяка долина беше без изход. През 1813 година малка група тръгна по покритите с остри гранитни и кварцови камъни хребети. Трябваша им почти три седмици, за да изминат петдесетте мили до западния край на платото, но от другата му страна откриха ширнала се надалече земя, покрита с гъста, сочна трева, пресечена от реки и

изпъстрена с многобройни групи дървета. Когато докладваха на губернатора, той организира бригада за строежа на път, който да осигури достъпа до вътрешността. Тя трябваше да изкорени и разчисти гъстата растителност, да пресуши блатата и да прокара чакълестия път по хребетите. Проектът беше изпълнен бързо и пътят към вътрешността беше открит както за овцете и добитъка, така и за по-нататъшното изследване на континента.

Осъдените жени представляваха постоянен проблем в живота на колонията още от първото заселване, когато затворниците бяха свалени на брега без окови и поставени при условия на лек режим, който те скоро превърнаха в оргия. Докато губернаторът се бореше с многобройните си проблеми и отделяше толкова внимание за отделянето на мъжете от жените, колкото беше по силите му, неколкостотин от тях посвещаваха по-голямата част от времето и енергията си в осуетяване на неговите цели, като по този начин осигуряваха постоянен вътрешен прираст на населението на колонията. Браковете се насърчаваха и ако осъдена жена намереше някой, за когото да се омъжи, ѝ се позволяваше да живее със съпруга си и беше свободна, без да се смятат оковите на брачния съюз. На всеки мъж или семейство, които бяха в състояние да издържат някоя от жените като прислужница, им се позволяваше да изберат една от осъдените жени, а ако двама от осъдените искаха да се оженят, те можеха да го направят и се предаваха на собственик, при когото да отработят срока на присъдите си. Политиката се менеше при различните губернатори. Тя варираше от снизходителност при едни, до по-голяма строгост при други и след време всички осъдени жени, които не бяха уредили живота си по някакъв начин, бяха прехвърлени в Женската фабрика в Парамата.

Тя представляваше малка групичка сгради и съборетини — едно дълго помещение над затвора, който се използваше за някои от осъдените мъже, няколко близки бараки и малка дървена къщичка. В дългото помещение времето на жените се уплътняваше с предене. В него имаше и малко огнище, където те си готвеха. Някои от жените спяха в бараките, а останалите — на походни легла в дългото помещение или на камарите вълна, която се предеше в него. Санитарните удобства бяха представени от две кофи, поставени в двата края на помещението, което се проветряваше от два покрити с дървени

решетки прозореца. В редките случаи, когато подът се миеше, широките цепнатини в него ставаха причина за „изкърпането“ на мъжете в долното помещение. Понякога жените успяваха да намерят ром и тогава помещението се превръщаше в сцена за размирици и пиянски свади или в бойно поле за битките между жените и надзирателите, които жените обикновено печелеха.

Известно време Женската фабрика беше дом за Шийла Гарити, която пристигна в Австралия с Втория флот. Тя беше на двадесет години, дъщеря на Патрик Гарити — ирландец от Дъблин, имигрант в Лондон, осъден и починал по време на пътуването на Първия флот. Беше осъдена за съучастие в джебчийство и в резултат на връзката, която беше имала по време на плаването с гвардеец от Кралския Военноморски Флот, стъпи на австралийски бряг бременна в петия месец. Синът ѝ се роди в Женската фабрика — третото дете, на което тя даваше живот и първото оцеляло през първите седмици на живот. Кръсти го Патрик, на баща си. Малко преди Патрик да навърши една годинка, тя получи предложение за работа като прислужница в семейството на свободен заселник, но предложението беше придружено от изискването да се откаже от детето. Трябваше да избира между детето и здравия разум и тя остави бебето в сиропиталището в Сидней и започна работа при заселника, който се казваше Албърт Къмингс.

Сиропиталището беше разположено на ъгъла на „Джордж стрийт“ и „Бридж стрийт“ и се издържаше от глоби, такси, конфискации. В него работеха възрастни жени, избрани измежду осъдените, както и две вдовици, и се ръководеше от пастор, назначен от губернатора, а животът в него се характеризираше с набожност, усърдно трудолюбие и дисциплина. Имаше и няколко деца на свободни заселници, осиротели след смъртта на родителите си.

Първите спомени на Гарити бяха за стриктната дисциплина и жестоките наказания, които незабавно следваха всяко неспазване на разписанието и нарушаване на правилата за вътрешния ред. След ставането сутрин децата, които бяха проходили, се обличаха и измиваха набързо, сгъваха одеялата си и се събираха за утринна молитва, след това в колона по един влизаха в столовата за закуска. След закуска групите се разделяха и по-малките деца отиваха в работилниците, където се чепкаше вълната за предене, по-големите —

в работилницата за предене, а най-големите помагаха в грижите за онези, които бяха още твърде малки, за да се грижат за себе си сами. По пладне имаше още едно събиране за молитва, след това обяд. След обяд по-големите деца посещаваха уроци по елементарно четене, писане и смятане, след това отново се връщаха на работа. Привечер оставаше малко време за игри в големия двор зад сиропиталището. По-големите наблюдаваха игрите на по-малките, следваше вечерна молитва и вечеря. След вечеря някои от по-големите деца или жените четяха на глас откъси от някоя книга или от Библията, докато стане време за лягане. Рутинното разписание се нарушаваше в неделите, посветени на религиозни учения и литургия, задължителна за всички. На път за църквата за специалното богослужение за сираци, групата маршируваше по улиците на Сидней и към нея се присъединяваше групата на момичетата от девическото сиропиталище в Парамата. В продължение на няколко години Шийла посещаваше Гарити и от време на време му донасяше по някоя дреболия — бонбон или дреха, износена и захвърлена от децата на работодателя ѝ или пък открадната от тях. След това посещенията станаха по-редки и накрая съвсем престанаха.

За малкия Патрик Гарити историите в книгите за Англия бяха точно толкова реални, колкото историите от Библията. И едните, и другите бяха основани на предварителни условия и предположения, които ги обезсмисляха от гледна точка на действителността. В Австралия нямаше дъб или хикория, а да подложиш и другата си буза означаваше да си изпросиш още един шамар. Той беше тих, затворен и прилежен в работата си и стриктно изпълняваше онова, което му биваше нареждано. Заедно със солидното телосложение на баща си беше наследил или характера, задържал баща му на войнишка служба в продължение на двадесет години, или нрава, изпратил дядо му в затвора за убийство. На петнадесет години Гарити беше с ръст на възраст. Пасторът го беше кастрил безброй пъти за това, че налага останалите момчета без видима причина, защото той винаги запазваше твърдо мълчание по въпроса с какво и как са го предизвикали. Жените се отнасяха към него с мрачно недоверие и подозрителност заради ръста и мълчаливия му нрав и заедно с друго едно едро момче ги изпращаха на работа извън къщата — да цепят дърва и да носят вода. Другото момче беше кръшкач и предпочиташе кратката болка на

наказанията пред часовете усилен труд. Когато дървата и водата бяха недостатъчни, наказваха и Гарити. Несправедливостта на това положение не тревожеше Гарити. Още преди години той беше разбрал, че в по-голямата си част животът е нещо несправедливо, но наказанията засягаха неговото достойнство. Той се сби с момчето и го нашиба с колана си, което му докара още едно наказание, но впоследствие то започна да върши своя дял от работата.

На седемнадесетгодишна възраст в живота му настъпи коренна промяна. Той и пет други момчета бяха извикани да се съберат в двора — обичайното строяване в редица, когато някой дърворезач, ковач или друг някакъв занаятчия си търсеше чирак. Откакто навърши петнадесет, Гарити се строяваше редовно всеки път, когато в сиропиталището дойдеше работодател, но репутацията на груб и опърничав човек, която му бяха прикачили, беше станала общоизвестна сред занаятчиите в Сидней и Парамата и никога не го бяха избирали дори за пробен срок.

Но този път мъжът не приличаше на занаятчия. Беше един-два инча по-нисък от Гарити, с мощни гърди, рамене и ръце, а в косата, която се подаваше от шапката му, в брадата и мустаците му се забелязваха бели косъмчета. Лицето над брадата и мустаците беше обветрено и загоряло от слънцето. Стоеше със скръстени ръце и разкрячени крака и някак си оставяше впечатлението, че дворът зад сиропиталището е твърде малък, за да го побере. Пронизващите му светлосини очи се движеха по редицата, докато пасторът произнасяше обичайната си реч, споменавайки, че мъжът се казва Уилямсън и е овцевъд. След това пасторът покани Уилямсън да се приближи и ако иска да поразпита момчетата, но той остана неподвижен и мълчалив. Погледът му, който се движеше напред-назад по редицата, се срещна с този на Гарити. Той го посочи и кимна с глава.

Гарити се качи по стълбите в дългото помещение с наредени в редици походни легла, където спяха по-големите момчета. Взе си одеялото, допълнителния чифт панталони, риза и една малка дървена кутия, която майка му му беше донесла при едно от посещенията си преди години. Сви нещата си във вързоп. Беше се надявал да бъде избран за чирак заради убеждението си, че това е перспектива, която си заслужава усилията и заради присмеха, на който беше подложен, задето не е бил избран досега, но почувства странна тъга и натрапчиво

желание да остане. Взе вързопа под мишница и слезе по стълбите. Когато тръгна надолу по стъпалата, две от жените, които стояха във фойето и си шепнеха нещо, се отместиха от стълбището и млъкнаха, като го гледаха бдително с обичайните си намръщени погледи.

Волската каруца на Уилямсън беше на улицата пред сиропиталището, накачулена с торби и бурета с провизии, а той стоеше до нея и разговаряше с пастора. Двамата се ръкуваха и Уилямсън се качи в колата. За пръв и последен път пасторът подаде ръка на Гарити и му каза да работи добре и да слуша Уилямсън. Гарити смотоледи някакъв отговор, а пасторът кимна, усмихна се и го потупа по рамото. Уилямсън махна с ръка към задната част на колата и Гарити сложи вътре вързопа си и се качи след него.

Няколко души погледнаха към каруцата, когато тя изтрополи по улицата. По нея вървяха, бутайки малка количка, направена от дъги за бъчви, две момчета от сиропиталището, които бяха взети за чираци преди време. Те погледнаха Гарити и тихо си казаха нещо през смях. Двама мъже махнаха на Уилямсън и извикаха нещо в поздрав. Къщите оредяха и улицата се превърна в черен път, който водеше на запад от Сидней. От двете му страни имаше храсталаци, дървета и тук-там къщи. Няколко минути по-късно Гарити беше по-далече от селището, отколкото през целия си живот досега и с интерес гледаше наоколо.

Уилямсън се обърна и го погледна.

— На ръст и години не си много за чиракуване, момче. Винаги ли правиш каквото ти се каже?

— Да, правя каквото ми кажат.

— Смяташ се за голям побойник, а?

— Не повече от някой друг.

— Приемам, че е така. Можем да спрем, да си премерим силите и да приключим с този въпрос.

— Не искам да имам неприятности с вас. Ще правя каквото ми се каже.

Уилямсън замислено погледна Гарити през рамо. Светлите му сини очи го пронизаха, а след това изведнъж премигнаха приятелски и с чувство за хумор.

— В такъв случай ще спрем дотук — няма да ми се налага да рискувам да ме пребият — подсмихна се той.

После порови под седалката си, извади една бутилка и посочи на Гарити да се премести отпред.

— Можеш да се пробваш с това, вместо с мене. Бас лоя, че то ще спечели боя.

Гарити се изкатери по торбите и буретата и седна до Уилямсън, който бърбеше весело и постоянно му подаваше бутилката ром през първата половина от пътуването. Гарити опитваше алкохол за първи път в живота си. Останалата част от пътуването той изкара пиян, като повръщаше с наведена отстрани на каруцата глава.

Когато пристигнаха в овцефермата, Уилямсън заедно с още двама мъже свалиха Гарити от каруцата и го пренесоха в бараката, където спяха овчарите.

Още от пътуването си до овцефермата Гарити предусети, че животът в нея е във всяко отношение по-различен от познатия му живот в сиропиталището. Уилямсън беше бивш затворник, отработил срока на присъдата си на земята на някакъв офицер от Гвардията на Южен Уелс и през годините беше успял да превърне първоначално малкото си стадо в овцеферма с хиляди овце. По отношение на работата и овцете той беше безкомпромисен, но заедно с това и щедър, внимателен и благосклонен.

За Гарити чистите, спретнати и подредени улички на Сидней останаха само като спомен. Овцефермата представляваше пустош от покрити с храсталаци полегати хълмове, групи евкалиптови дървета и трева. Уилямсън се беше оженил за една тридесетгодишна жена, бивша затворничка с няколко години по-млада от него. От нея имаше две деца, които беше акуширал сам. Живееха в построена от чимове, камъни и парчета кора хижа, но кошарите, които я заобикаляха, бяха чисти и в добро състояние, а навесът за стригане беше стабилно построен и солиден. Уилямсън имаше четирима овчари, и четирима осъдени, които отработваха при него срока на присъдите си. Всички бяха разпратени из вътрешността заедно със стадата. В овцефермата си Уилямсън държеше още и половин дузина аборигени, както и двама по-възрастни бели, които вършеха това-онова. На Гарити му се беше случвало да срещне скитащи се из улиците на Сидней аборигени, но на вид тези в овцефермата на Уилямсън бяха значително по-малко цивилизовани от всички, които беше виждал досега. Бяха облечени оскъдно или се мотаеха наоколо голи и живееха със семействата си в

пущинаците недалече от къщата на Уилямсън. Условията им на живот бяха по-бедни от тези, при които живееше Уилямсън единствено с това, че колибите им бяха по-малки. Те намираха изгубени овце, проследяваха и убиваха кучета динго и вършеха други случайни неща срещу храна, някоя и друга дреха и парчета метал, от които си правеха брадви, ножове и върхове на копия. Бяха полезни, но човек трябваше да ги държи под око, защото крадяха всяко метално нещо, оставено без надзор.

Уилямсън научи Гарити да стреля с мускет и го въведе в някои от работите около кошарите, след това го изпрати за месец във вътрешността заедно с един от другите овчари. Последният беше груб, навъсен и затворен човек, язвителен и рязък всеки път, когато говореше на Гарити и на няколко пъти те едва не се сбиха. Но Гарити съдържаше яда си, наблюдаваше и се учеше. В края на месеца Уилямсън дойде и го взе обратно в овцефермата. Той даде на Гарити мускет, провизии, четири кучета и необходимите за лагеруване неща и му помогна да откара стадо от двеста глави до пасища навътре в пущинака. След това го остави сам.

В началото чувството за отговорност беше такова бреме за Гарити, че нощем не можеше да спи, а дните му бяха кошмар, в който се препъваше изтощен около стадото и често-често броеше овцете. Броеше ги отново и отново и под лъжичката го присвиваше всеки път, когато изпуснеше някоя. Освен малкото, което помнеше от майка си, Уилямсън беше първият, отнесъл се към него човешки и в душата си Гарити изпитваше потребност да сполучи в работата си. После, когато кучетата свикнаха с него и той разбра, че те знаят за овцете повече, отколкото той самият, Гарити започна да им се доверява в по-голяма степен. Но все още спеше с мускета до себе си и изръмжаването на някое от кучетата нощем го събуждаше веднага и той изскачаше от колибата с пушка в ръка.

Дните започнаха да се преливат един в друг, но в живота му нямаше монотонност. Мухите и комарите бяха досадни, а знойната жега му причиняваше постоянни неудобства, но изолацията малко го притесняваше. Предупрежденията на Уилямсън за отровни змии и насекоми добиха по-голям смисъл, след като го ужили скорпион и няколко дни лежа болен. Стана по-предпазлив. Уби четири кучета динго и няколко пъти стреля с мускета си, за да подплаши

аборигените, които се навъртаха наоколо. Две от овцете бяха ухапани от змии и умряха. Още една умря без явна причина, освен възможността да е яла нещо отровно, но Уилямсън беше казал, че очаква някакви загуби.

В края на шестата седмица Уилямсън дойде да провери как вървят нещата и остана много доволен. Той се върна няколко дни след като си беше тръгнал, докара още триста глави и помогна на Гарити да прехвърли стадото на още по-добри пасища покрай бреговете на Нипеан — границата на овцефермата.

3.

В края на всеки ден, след като прибереше овцете в кошарата, Гарити сядаше пред колибата с кучетата около него, и приготвяйки храната си и варейки чая си, той се изпълваше с удовлетворение и задоволство от съдбата си, каквито не беше изпитвал в живота си досега. Когато му се отдаде възможност да размени по няколко думи с хора, които бяха работили за други овцевъди, той оцени още по-високо късмета, който беше имал, да започне работа при Уилямсън. Много овцевъди караха хората си да се грижат за огромни стада и въпреки това ги държаха отговорни за смъртта на всяка една овца. За умрелите животни те удържаха от възнаграждението на овчарите, които наемаха, а ако работниците им бяха от осъдените и не получаваха надници, те ги отвеждаха до най-близкия съдия по обществения ред — обикновено друг скотовъдец, и те биваха подлагани на наказание чрез бичуване. Гарити все още беше свързан със сиропиталището, което като компенсация за разходите по отглеждането му щеше да получава надниците му, докато не навършеше деветнадесет години. Но Уилямсън беше наложил твърди условия на сиропиталището и плащаше на Гарити два шилинга и шест пенса на седмица — нещо нечувано за другите овцевъди. Между двамата се зараждаше близко приятелство. Освен храната и другите неща от първа необходимост, Уилямсън го снабдяваше и с тютюн, а понякога му носеше и бутилка ром.

Със застудяването на времето се промениха и проблемите. Имаше по-малко мухи и комари, но и пашата беше по-оскъдна и стадото трябваше да бъде местено по-често, което пък налагаше и по-честото разглобяване и местене на кошарата. В по-студеното време змиите ставаха по-лениви, но заедно с това беше по-вероятно да потърсят топлината на огъня и колибата. Гарити откара за стригане овцете до овцефермата и Уилямсън го пусна до Сидней за два дни.

Градът се беше променил. Там, където преди имаше ливади, сега бяха издигнати сгради и той изглеждаше по-оживен и космополитен. Докато Сидней изглеждаше по-голям, сиропиталището сякаш се беше

смалило. Гарити откри, че той също се е променил. Когато пиеше, изпадеше в мрачно, потиснато настроение. Арестуваха го за пиянство и сбиване на обществено място и сиропиталището беше известно. Пасторът дойде в затвора, прочете му конско и го остави там, след като съобщи на Уилямсън. Уилямсън пристигна в Сидней за провизии порано от обикновено и измъкна Гарити от затвора, но инцидентът по-скоро го развесели, отколкото ядоса.

През зимата избухна горски пожар и в бързането си да откара стадото на другия бряг на Нипеан Гарити загуби осемнадесет овце, едно куче, всичките си вещи и провизии. След това заваля като из ведро и той прекара няколко отвратителни нощи на открито. През дългите, нерадостни и мрачни дни се кахъреше за загубените животни и непрекъснато беше в движение, за да държи стадото накуп, защото в пожара беше загубил и кошарата. След няколко дни Уилямсън го откри и явно си отдъхна с облекчение. В пожара беше загубено едно цяло стадо и въобще във всички стада имаше много по-големи загуби от тези, които Гарити беше допуснал. Уилямсън му помогна да върне овцете през реката, остави му храната, която носеше със себе си, и се върна отново след два дни с дрехи, необходими за лагеруване неща, повече храна и колове, необходими за кошара. Когато настъпиха студовете, Уилямсън донесе дебели, зимни дрехи, а Гарити си направи дълъг, топъл кожух от няколко овчи кожи. До пролетта и дрехите, и кожуха му бяха станали малки.

Когато закара овцете в овцефермата за второ стригане, Гарити се беше развил напълно — беше висок доста над шест фута и тежеше около деветдесет килограма, ръст, който караше другите мъже да се отнасят към него с респект. Преди Гарити да замине за Сидней, Уилямсън на шега го предупреди да внимава с рома и да не се бие и той не забравяше това. През първия ден пи съвсем малко. През по-голямата част на деня обикаляше из улиците на Сидней и разглеждаше новите сгради, издигнати, откакто беше тук предишния път. Испита някакво натрапчиво желание да види отново сиропиталището и го посети, но то някак си не можа да задоволи нуждата, която беше породила желанието. На втория ден той срещна едно от неголемите момчета от сиропиталището, което бяха взели за чирак преди няколко години — сега вече мъж. Шамарите, с които момчето го беше налагало някога, се бяха превърнали в мъглив спомен, а мъжът срещу него се

беше развил до значително по-малък ръст, и изглеждаше искрено зарадван, че го вижда. Той имаше къща на „Парамата роуд“ и Гарити отиде с него да се запознае с жена му и да види децата му. Седнаха на верандата зад къщата на мъжа, където под камара дърва той имаше скрита бутилка ром. След два часа мъжът спеше на земята. Гарити се чувстваше леко замаян. Жената на мъжа му хвърляше кръвнишки погледи всеки път, когато в шетнята си минаваше край задния прозорец и вратата към верандата, и той си тръгна.

Смрачаването го завари край публичните домове при доковете. В един от тях той се скара с някакъв свободен заселник, който се възмущаваше от свободата, която се даваше на бившите затворници. Все още беше достатъчно трезвен, за да разбере потенциалната опасност на ситуацията и си тръгна. Мъжът тръгна след него. Дърпаше го за ръката и му се зъбеше и Гарити кипна. Той се завъртя и замахна в тъмнината. Юмрукът му улучи мъжа отстрани по главата и той политна към сградата от едната страна на уличката, стовари се с трясък върху дебелите греди и тежко се отпусна на земята. Гарити понечи да си тръгне, след това се обърна и се наведе над мъжа. Беше мъртъв.

Смразяващата мисъл за това, което беше извършил, изплува над алкохола и внезапно той напълно изтрезня. Обмисляше опасното положение, в което беше изпаднал. Вероятно щяха да го обвинят в убийство и минималната присъда щеше да бъде изпращане в една от второстепенните наказателни колонии. Но никой не го беше видял. Гарити мина по тъмната и воняща от боклуците, които я задръстваха, алея и огледа пешеходците и колите, които се движеха по улицата в меката светлина на лампите пред магазините. Върна се до мъжа и го вдигна на рамо. Промъкна се през алеите към доковете и отнесе товара си до края на един опустял кей. Там пусна тялото във водата. Беше времето на отлива и Гарити гледаше неясните очертания, които се изгубваха в тъмнината, докато водата отнасяше трупа към залива. След това се обърна, прекоси града и се изгуби в тъмнината, легнала над пътя.

Гарити каза на Уилямсън какво се беше случило, след това взе стадото си и го отведе обратно във вътрешността. Уилямсън направи едно специално пътуване до Сидней под претекст, че отива за провизии и когато се върна, отиде при Гарити, за да поговорят. Мъжът беше обявен за безследно изчезнал и властите го търсеха, но тялото му

не беше открито и изчезването му не се свързваше с Гарити. Под формата на шега Уилямсън поговори отново с Гарити за алкохола и сбиванията, макар че беше излишно и Гарити не отиде повече в Сидней. Пиеше само, когато беше сам в пущинака и на сутринта се събуждаше с тежък махмурлук и разранени в ствола на някое дърво юмруци.

Докато останалите скотовъдци се бяха преместили във вътрешността отвъд Сините планини, Уилямсън оставаше на земите, на които беше започнал, и непрекъснато търсеше съседни имоти, които закупуваше или предявяваше в губернаторската канцелария в Сидней претенции за близки пустеещи земи. Но той не беше достигнал успех в опитите си да придобие допълнителна собственост, а стадото му се увеличаваше всяка година с нормалния прираст от около една трета, което налагаше изколването на много от животните, за да се запази пашата в земята му. Официалната политика, изразена в Лондон и Сидней, забраняваше на скотовъдците да навлизат в кралските земи на запад от Сините планини, но срещу нарушителите не се предприемаха никакви мерки. Вътрешността беше изследвана и цялото течение от реката Мурамбиджи беше грубо картографирано, както и местностите на северозапад от река Дарлинг.

Когато и следващите опити на Уилямсън да придобие земя бяха осуетени, той обмисли положението си и започна предварителна подготовка за преместване на стадото към вътрешността. Гарити беше прекъснал и последните си връзки със сиропиталището и работеше на пълна надница. Уилямсън му предложи да отиде във вътрешността като негов съдружник. Уилямсън се задължаваше да осигурява животните, необходимата екипировка и продуктите, а Гарити получаваше две трети от доходите за своя труд. Гарити прие бързо, но останалите мъже не посмяха да рискуват при несигурностите, които криеше вътрешността. Уилямсън нае скотовъдци и управител, за да се грижат за земята и овцете, които оставяше, и започна закупуването на огромни количества провизии и волски каруци. Той изчака да свърши и следващото стригане и тръгна с Гарити, дванадесетина мъже, пет хиляди овце, двадесет кучета, семейството си и дълга върволица фургони, натоварени с провизии.

Годината беше дъждовна и пашата беше добра, но преходът им отне месеци. Цялата земя по западните склонове на Сините планини,

чак до горните притоци на река Локлан беше заета със самонастанили се овцевъди и керванът продължаваше упорито напред покрай други кошари и стада, като спираше на всеки няколко дни, за да могат овцете и биволите да си починат и възстановят силите си. Теренът се променяше и земята беше вече по-безплодна, отколкото по течението на Нипеан, но обикновено пашата беше предостатъчна за животните с тях. Много собственици на овцеферми и пастири, които не бяха виждали други хора в продължение на месеци, ги пресрещаха, а някои ги придружаваха за малко и им показваха пътища около трудните за преминаване места. Преминаха няколко участъка, в които нямаше вода, и някои от овцете бяха сгазени в стремглавия устрем на стадата към водните басейни, до които стигаха след тях. Няколко от биволите умряха или окуцяха и трябваше да бъдат застреляни, а два от фургоните се разбиха до неизползваемост при преминаването им през хълмисти терени. Други овце умряха, отровени от бурени или ухапвания на змии, а кучетата динго убиха няколко излезли от кошарите си през нощта. Един от мъжете беше ухапан от отровна змия и умря, а друг се разболя и в продължение на месец трябваше да го возят в един от фургоните, докато се възстанови. Осем месеца след началото на прехода те прекосиха реката Дарлинг. Със себе си водеха четири хиляди овце. Продължиха напред още няколко дни, след като оставиха зад гърба си и последната овцеферма и спряха при една рекичка, която пресичаше област от полегати хълмове и сравнително добри за установяването на фермата тревни площи.

Уилямсън незабавно изпрати фургоните и четирима от мъжете обратно в Сидней, за да докарат още един товар провизии, а той и останалите мъже започнаха строежа на кошари, къщи и навеси. Гарити и другите пастири отделиха своите дажби и екипировка, подбраха си животни за стадата и кучета, и се разпръснаха, за да установят свои пасбища. Изминаха няколко седмици преди Гарити да привикне към непознатата територия. От първостепенно значение беше да си намери ориентири, за да не се загуби, защото в сравнение с територията, която бяха заемали покрай Нипеан, тук се бяха разпръснали на огромно разстояние един от друг и той беше на много мили от рекичката, край която вдигнаха фермата. На югозапад се извисяваше един чудат, назъбен хълм и Гарити го определи за западна и южна граница на пасищата си. Той откри и други ориентири, определи

местонахождението на водоизточниците и сигурните места, през които да прекарва стадото от едно място на друго, и постепенно свикна с местността. За известно време дажбите им бяха намалени и той нямаше чай, захар и тютюн, но дните минаваха бързо един след друг. След поредното стригане, фургоните поеха към Сидней, натоварени с вълна, и Гарити не усети как мина времето, преди те да се върнат и лишенията да спрат.

Пашата беше много по-бедна от пашата по течението на Нипеан и Гарити трябваше да мести стадото по-често и на по-голямо разстояние. Но откакто беше започнал да работи срещу дял от печалбата, той се отнасяше към животните с чувство на собственик и работата му изглеждаше полека от преди. Овците се обогатиха и мисълта, че две трети от агънцата са негови, го караше да се отнася към тях с по-голямо внимание и да полага повече грижи. Още след първото стригане след пристигането им новите взаимоотношения с Уилямсън дадоха ефект и Гарити вече имаше двеста гвиней в банката в Сидней, повече пари, отколкото беше сънувал, че някога ще притежава.

Но изолацията му тежеше все повече. Не изглеждаше логично, защото по време на работата му по Нипеан не се притесняваше, дори ако минаваха седмици, без да види друг човек. А с течение на годините беше свикнал с периодите на покой и тишина в пущинака, когато изглеждаше, че насекомите, птиците и малките животинки застиват неподвижни и тихи. Но докато работеше по течението на Нипеан, в дъното на съзнанието си той знаеше, че Сидней е сравнително близо. Сега на същото място се беше загнездил фактът, че от цивилизацията го делят месеци път.

Изглежда подобни грижи спохождаха и останалите мъже, защото още през първата година трима от пастирите си взеха надниците и си тръгнаха с фургоните, които отиваха в Сидней за провизии, а на тяхно място пристигнаха други. Гарити се противопоставяше на чувството си за изолация, защото добивът на вълна и прирастът на стадата бяха подобри, отколкото по Нипеан и на следващото стригане неговият дял от печалбата увеличи спестяванията му до количество, което за него беше невероятно. Уилямсън забелязваше безпокойството на Гарити и намираше начин да се откъсне от другите си задължения, за да му докара провизиите лично, вместо да изпрати управителя или някой от

общите работници, както правеше с останалите пастири. Прекарваше цялото време, което можеше да си позволи с Гарити и му говореше окуражително за печалбата от вълната и възможностите през следващите години.

Аборигените във вътрешността почти не бяха контактували с бели хора и рядко ги виждаха наоколо. Имаше отделни случаи, когато аборигени се бяха опитвали да откраднат някоя овца, а един от пастирите беше ранен с копие, но Гарити нямаше проблеми с тях и само няколко пъти му се беше налагало да стреля с мускета си, за да ги подплаши. Късно един следобед, докато Гарити прибираше овцете в кошарата, един от тях се приближи открито и внесе известно объркване, тъй като кучетата се обезпокоиха и разделиха вниманието си между него и стадото. Няколко от овцете се подплашиха от лая на кучетата по аборигена и Гарити им изръмжа, и ги отпрати след овцете. Кучетата се втурнаха и заобиколиха овцете, обърнаха ги и ги върнаха обратно, като ги хапеха по краката. Гарити затвори кошарата след овцете и се намръщи подозрително при вида на аборигена, който се приближаваше.

Когато Гарити затвори овцете в кошарата, кучетата съсредоточиха вниманието си върху аборигена и се спуснаха срещу него, като ръмжаха заплашително с оголени зъби. Той се спря и вдигна ръце над главата си, за да покаже мирните си намерения и се приближи още, след като Гарити викна кучетата. Беше повече или по-малко като всички аборигени — слаб, но без да е кокалест, възрастта му не можеше да се определи, а кожата му беше мръсна и тъмношоколадова на цвят от постоянното излагане на лъчите на слънцето. Косата му беше обичайната сплъстена, пъстрокафява купа, окастрена грубо покрай ушите; мустаците и брадата му покриваха долната част на лицето, а по челото, бузите, носа и гърдите му имаше следи от избледняла бяла и червена боя. Носеше колан, сплетен от някаква животинска кожа, в който бяха затъкнати нож и секира, и очевидно доста се беше навъртал покрай бели, защото говореше добре пиджин — английският, който минаваше за средство за общуване между аборигените и белите хора.

Името му беше Пунтару, държеше се приятелски, с подкупваща фамилиарност и беше първото човешко същество, което Гарити виждаше от няколко седмици. Гарити сподели вечерята си с него и

докато се хранеха, го слушаше как бърбори. Част от това, което казваше, беше почти неразбираемо заради бързината, с която говореше, и заради склонността на аборигените да заменят „ч“-то с „п“, когато говорят пиджин. Гарити го остави да прекара нощта край огъня и на следващия ден Пунтару отсече едно дърво в близката горичка и смени един кол от кошарата, който беше счупен, нарязавици кора от каучукови дървета и пооправи покрива на колибата, а останалата част от деня прекара, мотаейки се около Гарити и бъррейки за овцете и белите хора, които беше виждал другаде.

Вечерта, след като прибра овцете в кошарата, Гарити се огледа из колибата за някакви парченца метал. Когато копа дупки за коловете на колибата беше счупил една лопата в каменистата почва и откри парчетата, захвърлени в ъгъла на колибата. Бравата на Пунтару беше метална и той се гордееше изключително много с нея. Пунтару остана доволен и веднага свали кремъчния връх от едно от копията си, за да го замени. Гарити се зае да приготви вечерята. Когато Пунтару стегна металния връх здраво за пръта на копието си, Гарити му показва как да го заостри, като го търка в камък. Показва му как да наточи и острието на бравата си. Пунтару беше очарован и съсредоточено го наблюдаваше отблизо, а детинският му възторг от парченцето метал беше малко смешен и все пак трогателен.

Пунтару не хареса чая, но питката и овнешкото му се усладиха колкото и предишната вечер. Той се хранеше с явно удоволствие и огромен апетит и накрая оглозга кокала, облиза си пръстите и отново започна да бърбори, докато Гарити пушеше лулата си и сърбаше от канчето с чай.

— Него добра, хубава жена трябва — каза той и се оригна с удоволствие.

— Може вземе сега. — Той въздъхна доволно, хвърли едно-две дръвца в огъня и погледна към Гарити.

— Повек като теб него трябва женска.

Уилямсън беше тук с жена си. И скоро беше наел нов управител, който също беше довел жена си, а за година още един-двама от мъжете бяха довели жените си. Но повечето от мъжете не бяха женени, а болшинството от женените бяха оставили жените си в Сидней или другаде, било защото не искаха да ги подлагат на трудностите във вътрешността, било защото те отказваха да дойдат. Гарити беше

мислил за женитба, но в мислите му бракът беше изключително далечна и най-вероятно неосъществима цел. А първата грижа на Гарити беше да увеличи банковата си сметка и да се сдобие със собствено стадо. Той подръпна от лулата си, погледна Пунтару и като повдигна вежди, с безразличие сви рамене.

— Повек като него трябва има жена — каза Пунтару и твърдо и категорично поклати глава. — Него повец трябва жена да готви, говори и да я пука. Не хубав повец него стой сам с овце и динго чрез цяло време.

Овцете шумяха спокойно, докато се настаняваха за през нощта и Пунтару посочи към стадото.

— Овце дяволски добре яде, но не също повец. — Той кимна към кучетата, които лежаха от другата страна на огъня. — Динго него като повец, но не говори, не готви, не се пука.

Гарити пийна чай от канчето и погледна Пунтару с умислена усмивка.

— Къде жена теб? — той дръпна от лулата си.

— Него намери — бързо отвърна Пунтару. — Нищо някой бяла жена повец стои с него голяма ферма Сидней. Аз намери тук. — Той потупа брадвата си с пръст. — Може даде мен два, три бял повец тамаха, тогава намери тук. — Той вдигна копието с металния връх и опита с пръст. — И може вземе два, три бял повец камък за *киру*.

Гарити кимна. Животът на Пунтару беше много по-различен от живота на белите, но в това отношение те си приличаха. Някои от женените скотовъдци оставяха жените си в Сидней или другаде, докато работят във вътрешността, за да изкарат достатъчно пари, за да уредят живота си и Пунтару правеше същото. С две или три метални брадви и две или три копия с метален връх той несъмнено щеше да бъде смятан за богаташ, когато се завърнеше при племето си.

— Арунта жена него работи голямо дяволски много и може него готви бял повец да яде голямо хубаво.

Причината, поради която Пунтару беше повдигнал въпроса, стана кристално ясна. Той си предлагаше услугите да му намери жена и без съмнение очакваше да получи за усилията си една или две брадви и метал, от който да направи върхове за копията си. Някои бели мъже живееха с жени аборигени, но Гарити не се блазнеше от тази идея. Аборигените бяха много по-различни от белите хора по своите

обичаи, манталитет и начин на живот, а повечето от жените, които Гарити беше виждал, бяха изключително грозни. Той пресуши канчето си, напълни го отново от тенджерката на огъня и мълчаливо поклати глава. Остави тенджерката обратно на жарта и дръпна от лулата си.

— Жена не същата стара като на ферма — каза Пунтару. — Жена стара на ферма не добра за него да пука. Аз намери жена него няма бирали и него гледа хубава да пука. Ти пука и направи бирали ти.

Изглежда аборигените ценяха децата високо и вероятно Пунтару поставяше въпроса по този начин, за да привлече вниманието му върху възможността да има деца, но за Гарити това беше просто още една нежелана страна от положението, в което нямаше намерение да се забърква. Той отново поклати глава и Пунтару остави тази тема. Той отново заговори за металния връх и за начина, по който Гарити му беше показал да го подостри. Гарити потърси по земята наоколо, намери един камък с гладка повърхност и взе копието. Започна да се опитва да обясни на Пунтару как може да наточи края на острието с по-фин камък.

Пунтару отново остана да пренощува и на сутринта, когато Гарити изведе овцете от кошарата и ги закара да пасат, той го последва, а после отиде на лов на кенгуру. Върна се в средата на следобед, без да е видял кенгуру и Гарити избра една овца и я отдели от стадото, за да я заколи. Пунтару беше ужасен от такова прахосничество и се разрови за храна в купчината тор. Той предъвкваше нещо, докато помагаше на Гарити да пренесат трупа на овцата и да го закачат на едно дърво близо до колибата. Гарити я одра и я покри с парче брезент заради мухите, след това се върна при стадото и бавно подкара овцете към кошарата, Пунтару си намираше някакви вкуснотии в купчината тор и продължи да прескача до нея и през късния следобед, но беше готов за своя дял от овнешкото и питката, които Гарити приготви вечерта. След като се наядоха, седнаха до огъня и опънаха овчата кожа на рамка от клони, за да я остържат, после я оставиха да се суши. Пунтару не повдигна въпроса за жена, но няколко пъти спомена, че готвенето и обработването на кожи са женска работа.

На следващия ден Гарити реши да премести стадото. Остави овцете на откритото пасбище под бдителните очи на кучетата и започна да разглобява кошарата. Смяташе да се премести на открития и затревен склон на един отдалечен на около две мили хълм. Пунтару

му помагаше. Отне им по-голямата част от деня да преместят всичко. Когато колибата започна да се разпада, те я зарязаха и Пунтару отрязва парчета кора, за да направи друга. Той работеше с желание и от време на време изчезваше при купчината тор и се ровеше в това, което беше останало след птиците и дребните животинки, но няколко пъти спомена, че пренасянето на вещи и правенето на колиба са за жените.

Забележките на Пунтару не бяха необходими. През по-голямата част от деня въпросът се въртеше из ума на Гарити. Повечето от жените аборигени, които беше виждал, бяха на възраст. След тежката работа и бременността, коремите им бяха подути и имаха провиснали, полюшващи се гърди. Но имаше и няколко по-млади, в които се беше заглеждал. А напорът на природата му беше проблем. Обезпокояващата и в някои отношения страшна страна на неговия характер, която се проявяваше, когато пие, също го притесняваше и той подозираше, че самотата би могла да е причина или поне предпоставка за нея. Освен всичко това съществуваше и самата самота, която ставаше все по-трудно поносима.

Също и работата. Приготвянето на парче месо отнемаше часове и много пъти той задрямваше пред огъня, изгубил апетит, докато чака вечерята си. Една жена би могла да му я приготвя и преди да прибере стадото в кошарата, а и за закуска и обяд можеше да има нещо по-апетитно от студена, останала от вечерта питка. И още много неща. Преди всичко, щеше да има някой, който да седи с него край огъня, докато пие чая си и пуши вечерната си лула.

Както и очакваше, Пунтару беше повече от ентузиазирани да обсъдят въпроса още веднъж. Територията на племето на Пунтару беше на северозапад и той беше убеден, че ще успее да намери и доведе жена, която да задоволява Гарити. Беше повече от нетърпелив да се заеме с това, за да може да се върне при собственото си семейство. За своите усилия искаше една брадва, нож и метал за изработването на още два върха и предположи, че приблизително същите неща и в същото количество ще удовлетворят бащата на жената като откуп. Гарити все още се колебаеше и помисли по въпроса и през нощта. На следващата сутрин Пунтару отново заговори за това, като изтъкваше колко полезна би могла да бъде една жена и колко много от нещата, които Гарити вършеше, можеха да бъдат свършени от нея. Той подчерта, че Гарити няма да има никакви задължения, ако

реши, че жената не му харесва. Гарити все още не можеше да се реши. Виждаше всички плюсове, но не желаше да се обвързва с решение. Беше му трудно да го вземе, а Пунтару продължаваше да бърби за това. Следобед се съгласи и Пунтару незабавно събра нещата си и тръгна без дори да дочака вечерта.

С присъствието си Пунтару бе облекчавал самотата на Гарити и след като си тръгна тишината на пустошта отново се възцари. Уилямсън дойде с провизиите два дни след като Пунтару си беше тръгнал и Гарити го помоли да му изпрати две малки брадвички, два ножа и няколко парченца метал. Уилямсън се съгласи, без да проявява любопитство, и след три дни един от общите работници пристигна от фермата и донесе нещата.

Известно време настроението на Гарити се колебаеше между страха и очакването. Пунтару не беше казал колко време ще му е необходимо и докато обикаляше наоколо с кучетата из стадото, Гарити често оглеждаше околността. Измина една седмица и той започна да гледа на цялата работа с нещо средно между облекчение и разочарование. Измина още една седмица и после се занизаха цели дни, през които той изобщо не се сещаше за Пунтару.

4.

Малко преди обяд на следващия ден тъмното, крехко острие — до този момент обект на леко и мимолетно любопитство — стана център на внимание. Движеха се бавно и тихо през гъсталака, разположени по обичайния за лов начин. Изведнъж отпред избухна суматоха от движение и суетня, последвани от радостните крясъци и виковете на бащата на Майра и Пунтару. Майра, майка ѝ и брат ѝ се втурнаха към тях през храсталаците и ги завариха до огромно, червено кенгуру. От възбуждения им разговор разбраха, че копието е било хвърлено от невероятно голямо разстояние. От такава далечина обикновено копие би могло най-много леко да рани кенгуру, но копието на Пунтару се беше забило в тялото му, пронизвайки ребрата в смъртоносен удар и животното беше изминало съвсем късо разстояние, преди да се строполи.

Майра и майка ѝ приседнаха настрана, а мъжете изкормиха кенгуруто и започнаха да ядат черния дроб, белите дробове и сърцето. Братът на Майра се присламчи към тях и докосна рамото на баща си, за да му напомни за присъствието си. Баща му го погледна през рамо, премести се настрана и посочи с брада към кенгуруто. Двамата мъже и момчето коленичиха до изкорменото животно и ядяха шумно вътрешностите, които изтръгваха с пълни шепа. Слънцето напичаше и апетитната миризма на кръв и черва сякаш висеше в горещия, неподвижен въздух. Майра беше убила един плъх и два гущера, а майка ѝ — няколко гущера. Разделиха си ги и ги изядоха. Бяха изяли останките от малкото кафяво кенгуру днес сутринта и Майра беше получила дела си от две ребра. През деня беше изяла много повече храна от обикновено, но видът и миризмата на храната дразнеха апетитът ѝ и тя жадно гледаше как двамата мъже и момчето ядат. Пунтару се изправи и като се оригваше и пъшкаше се отдалечи на няколко крачки и седна под една сянка. Бащата на Майра стана и докато се отдалечаваше от кенгуруто погледна към нея и майка ѝ, и посочи животното с брада. Майра и майка ѝ скочиха и се спуснаха напред. Братът на Майра все още клечеше пред животното и ядеше и

Майра го избути настрани с рамо, докато бъркаше в изкормения труп. Той издаде звук на протест и тя го погледна предупредително, леко оголила зъби. Той се премести настрани и ѝ направи повече място.

Бяха останали парчета от черния и белия дроб. Двете жени късаха пълни шепи и тъпчеха в устите си. Когато те се отпуснаха на пети и започнаха да дъвчат, братът на Майра се приведе напред и посегна за още. От ъгълчетата на очите си Майра забеляза, че Пунтару я гледа. Двамата с баща ѝ тихо разговаряха, докато натриваха сухата песъчлива почва по ръцете си, за да изтрият кръвта. Тя беше клекнала тремаво и непохватно, затова подвиг крака и седна, като грациозно изви бедрата си на една страна. Започна да яде по-малко лакомо и с израз на съдържано задоволство от ловната сполука на Пунтару. Когато Майра и майка ѝ изядоха дробовете, двамата мъже отпиха по малко вода и поеха през гъсталака към друго място за лагеруване. Майра и майка ѝ събраха нещата си, вдигнаха останките от кенгуруто и ги последваха. Кенгуруто беше тежко и неудобно за носене и докато заобикаляха голямата група гъсти храсти, уирито се плъзна от главата на Майра и водата се разля. Майка ѝ я погледна с упрек и раздражение, но не каза нищо. Майра мушна уирито под мишница и те продължиха след мъжете с кенгуруто на ръце.

Мястото за лагеруване представляваше дълго и тясно дере между две дюни. Братът на Майра седна на едната страна от тях, за да наблюдава наоколо, докато мъжете си почиваха и дремеха на сянка. Майра и майка ѝ претършуваха околните храсти и събраха тежки наръчи дърва, след което запалиха огън, сложиха кенгуруто да се пече и се приготвиха да отидат за вода. Като тръгнаха, бащата на Майра промърмори някаква заповед на майка ѝ и посочи на юг към извор, където водата беше възсолена, но щяха да са на разстояние, от което да чуват.

Изворът представляваше дупка, разположена в основата на гранитно възвишение в центъра на един участък, покрит с морени, довлечени преди много епохи от праисторическа река. Морените бяха толкова горещи, че от допира с тях по кожата излизаха пришки. Възвишението показваше наличието на голямо находище от гранит, покрит с пласт глина, последвана от песъчливата почва и морените на повърхността. По време на редките дъждове водата се просмукуваше през пясъка между морените в дълбоката глина, която корените на

закърнялата растителност не достигаха, и оставаше там, задържана от разположения под глината гранит. Водата се събираше в малък резервоар в основата на гранитното възвишение и когато той се изпразваше, водата от заобикалящия го глинен пласт бавно го изпълваше отново по подземните канали. Майра и майка ѝ коленичиха под клюмналите стръкове на високата трева, която растеше по края на покрития с морени участък. Докато внимателно изучаваха откритото пространство и храсталаците около него за някакъв знак за опасност, те си подаваха уирито, което носеше майка ѝ, и пиеха от останалата в него вода. Когато изпиха водата, двете се изправиха и заподскачаха през морените към стърчащия над земята гранит. Майра остави своето уири на земята, коленичи в сянката на гранита с гръб към него и се наведе ниско. Очите ѝ непрестанно шареха наоколо, а изострените ѝ докрай сетива бяха нащрек. Тя здраво стисна пръта си с двете ръце, готова да го използва, ако се наложи. Майка ѝ коленичи зад нея и започна да изравя меката, песъчлива почва в основата на гранита.

Тя изрови парче кора, което беше скрила тук преди време, и започна да копае с него, като го използваше вместо лопата, изривайки пръстта настрани. Когато дупката стана по-дълбока, тя легна по корем и продължи да рие, след това клекна в нея и започна да изхвърля пръстта. Почвата се промени, превърна се в глина, а в нея се появиха следи влага, която бързо изсъхваше в знойната горещина. От дупката започнаха да излизат влажни буци глина. Майката на Майра намали темпото. От дупката излетяха още няколко буци, след тях две шепи рядка глина и се чу цъкване с език. Майра се плъзна към дупката, като се движеше предпазливо и внимаваше да не свлече пръстта навътре върху майка си и протегна ръце надолу. Ръба на дебелилото, грубо и влажно парче кора, което беше оставено, за да покрива извора, докосна ръката ѝ. Тя вдигна кората и я остави настрани, след това подаде своето уири на майка си. Ръката ѝ остана да виси в дупката, а тя обърна глава настрани и продължи да държи под око откритата местност. Стената на уирито побутна пръстите ѝ и тя го извади от дупката. От него капеше студена вода. Майра подаде на майка си нейното уири.

Водата беше толкова студена, че възсоления ѝ вкус не се усещаше. Тя коленичи с пръта между ходилата си, хвана уирито в двете си ръце и отпи дълга глътка. Поспря, после пи отново. От

дупката се чува тихи, почти недоловими звуци — майка ѝ също пиеше. Майра изпи водата в своето уири, остави го и зачака. След секунди майка ѝ цъкна с език. Майра се плъзна обратно до ръба на дупката и протегна ръце. Уирито докосна пръстите ѝ. Тя вдигна преливащия съд, остави го настрана и подаде своя. Майка ѝ го напълни, върна ѝ го и Майра го постави до другия. След това подаде дебелото парче кора. Миг по-късно майка ѝ отново цъкна с език и Майра се премести от другата страна на дупката. Предпазливо започна да избутва пръстта обратно, най-напред глината.

Краката на майка ѝ издаваха меки, като от биене на тъпан звуци, докато набиваха пръстта и утъпкваха дупката. Тя отново цъкна с език и Майра започна да бута пръстта по-енергично. Главата на майка ѝ се показва над повърхността, а след нея се показаха и раменете ѝ. Тя излезе от дупката и започна да насипва пръстта вътре, а майка ѝ се премести настрани и вдигна пръта си. Майка ѝ засипа дупката и зарови парчето кора, което беше използвала вместо лопата, а след това започна да заглажда следите, които бяха оставили в основата на гранита. Майра покри своето уири с листа, закрепил го на главата си и се отдалечи на няколко стъпки от гранита, където се сви и продължи да наблюдава. Майка ѝ заличи следите им, взе своето уири и те тихо притичаха през морените към заобикалящите ги храсти.

Братът на Майра дремеше в сянката на една туфа трева на склона на дерето и ги чу, когато се приближиха. Майката го скрива по крака и изненадан той възкликна неясно и седна изправен като свещ. Докато минаваше покрай него, тя го погледна и се смръщи предупредително. Двамата мъже, които дремеха на сянка, отвориха очи, когато Майра и майка ѝ се спуснаха по склона на дерето. Те бяха изровили кенгуруто от жарта и изляли опашката. Животното беше оставено до огнището и Пунтару махна с ръка към него в жест на разрешение да ядат каквото искат.

Това беше огромно количество храна — почти цяло кенгуру. Майра нетърпеливо очакваше майка ѝ да открие единия от предните крака. Тя го раздели и започнаха да ядат. Майка ѝ отново запали огъня и докато дъвчеше една голяма хапка, бутна кенгуруто обратно в него, за да се изпече още малко. Логическият анализ на това, колко беше в състояние да изяде, не можеше да смути Майра, която имаше желание да погълне всичко, и тя понечи да възрази. Майка ѝ погледна към

мъжете и предупредително поклати глава, загрижена да не привлече прекалено вниманието върху себе си, докато се радваше на такъв щедър пай от месото.

Когато свършиха, Майра се чувстваше преяла. Беше средата на следобеда, най-горещата част на деня и тя се беше отдала на леност и апатия, докато лежеше на земята и чакаше сенките да я достигнат и покрият. Майка ѝ ѝ беше дала по-голямата част от крака, нещо обичайно за нея, когато храната и енергията ѝ бяха в излишък. Тя се примъкна към Майра с парче от кожата на кенгуруто и започна да натрива лицето ѝ с вътрешната му страна. Майра отвори очи и я погледна. Хвърли поглед към мъжете, след това отново погледна майка си и тихо я попита:

— Пунтару ще ме вземе ли за своя жена?

Майка ѝ сви устни, замислено погледна Пунтару, след това Майра и направи отрицателен жест със свободната си ръка, като отново започна да трие парчето кожа по лицето ѝ. Майра погледна Пунтару, след това престана да мисли за него. Затвори очи и заспа.

Събудиха я писъците на брат ѝ. Беше късен следобед и деренцето тънеше в сянка. Мъжете ги нямаше, а майка ѝ стоеше на другия край на дерето и разтревожена гледаше нагоре към ръба на дюната. Разнесе се острият звук на прът от копие, който изплющя в нечие тяло, а след него отново изпълнен с болка вой. Чу се гневното ръмжене на баща ѝ. Беше хванал брат ѝ да спи. Той го удари още няколко пъти с пръта на копието си. След това до Майра достигна разговорът между него и Пунтару, който стихваше, докато двамата се отдалечаваха. Майка ѝ изчака малко и тихо повика брат ѝ в дерето. Той се спусна по пясъчния склон, като стенеше и хленчеше от болка. Лицето му се кривеше, а сълзите течаха от очите му. Майката на Майра му се озъби ядно, хвана го за ръката, обърна го и погледна гърба му. След това го заведе до огъня. Прътът на копието беше оставил по гърба и задника му широки следи, които изглеждаха възпалени. Майка ѝ взе парче от кожата на кенгуруто и започна да разтрива мазнината по белезите. Той изсъска, трепна от болка и се дръпна от нея, а тя му се озъби гневно и стисна ръката му, като продължи да го натрива с мазнина. Майра се прозя, протегна се, след това се сви на кълбо и като затвори очи, заспа отново.

През по-голямата част от следващите дни се излежаваха около мястото за лагеруване и лениво гложгаха кокали и предъвкваха парчета месо от кенгуруто. Майра и майка ѝ събраха още дърва и продължиха да поддържат кенгуруто топло, за да не се развали, а баща ѝ и Пунтару седяха в другия край на дерето и дълго разговаряха с тихи гласове. Следобед баща ѝ каза на майка ѝ да се приготви за пътуване и ако се съдеше по глагола, който използва, пътуването щеше да бъде дълго. Майра и майка ѝ отидоха за още вода и на връщане събраха дълги здрави стръкове трева, за да заздравят въжетата на торбите си. Майра, както и майка ѝ бяха любопитни къде отиват, но държанието и изражението на баща ѝ не предразполагаха към въпроси. Пунтару изглеждаше крайно доволен от нещо.

Тръгнаха на следващата сутрин, веднага щом се развидели. Вървяха в индианска нишка начело с Пунтару, който ги водеше. Майра и майка ѝ носеха това, което беше останало от кенгуруто, и следваха баща ѝ в постоянен тръс. Брат ѝ тичаше няколко ярда след тях. По обяд Майра започна да се изморява от неизменното бързо темпо, а брат ѝ изглеждаше изтощен. Спряха за кратка почивка, след това потеглиха отново. По средата на следобеда спряха, отново пийнаха вода и отпочинаха няколко минути. Изминаха още няколко минути, преди брат ѝ да ги настигне. От всички течеше пот. Брат ѝ се олюляваше от умора и баща ѝ го предупреди със заплашителен поглед. Майка ѝ лежеше отпуснато на земята. Когато мъжете отново се раздвижиха, тя с мъка се изправи на крака и с мрачно изражение започна да събира нещата си.

Преди мръкване минаха близо до мястото, където се беше провел последния сбор на племето, но тогава пътуването дотук беше продължило два дни. За нощуване се прислониха в гъсто избуялата, висока трева и запалиха огън. Майра изяде парче от кенгуруто, пийна вода, сви се на кълбо и заспа. Дишаше тежко в съня си. Стори ѝ се, че бяха изминали само няколко минути, преди майка ѝ да я събуди. Туфите трева приличаха на тъмни сенки в сивкавата светлина на утринната дрезгавина. Майра изяде парчето месо, което майка ѝ ѝ подаде и събра нещата си. През първия час болката се отдръпна от бедрата и прасците ѝ, и крачката ѝ стана дълга и лека. В сравнение с предишния, денят не беше толкова горещ, бяха изядли част от кенгуруто и товарът им беше по-лек и въпреки че Пунтару и баща ѝ наложиха по-

бързо темпо, сега бягането ѝ костваше по-малко усилия. За майка ѝ обаче това не беше така и когато по пладне спряха, тя се задъхваше от изтощение. Майра преля водата от нейното в своето уири, взе товара и майка ѝ успя да продължи в крак с групата и през останалата част от следобеда. В средата на следобеда спряха за почивка. Бяха почти готови за тръгване, когато брат ѝ ги настигна. Баща ѝ отново го предупреди, този път с два удара с пръта на копието си.

Когато се свечери, Майра беше уморена и гладна, но можеше да продължи и нататък, а това изглеждаше непосилно за Пунтару и баща ѝ. Майка ѝ и брат ѝ се строполиха изтощени на земята. Болките в краката ги караха да стенат. Майра изяде своя дял от кенгуруто и пи вода, след това се сви и заспа. Събуди се посред бял ден. Всички останали още спяха. Тя се прозя и се сви отново, после седна и събуди майка си. Баща ѝ и Пунтару се размърдаха. Мъжете започнаха да разпределят месото на кенгуруто на малки дажби и тя отново почувства глада. Дълбок, ненаситен и глождещ, той превръщаше миризмата на месото, което беше останало, в изтезание за нея. Майка ѝ и брат ѝ попривикнаха към силното темпо, с което продължиха да се движат. Бяха се отдалечили от ловната си територия много повече от когато и да е било преди и света около тях сякаш беше друг. Температурата беше почти умерена, а растителността се беше променила от жилави храсталаци и висока трева до групи от големи дървета, ниска крехка трева и храсти пардо, канджи и дукара — трънливите храсти с дълги шушулки, пълни със семена, които ставаха за ядене. Когато бяха достатъчно близко, за да ги улови, без да нарушава стъпката си, Майра ги откъсваше, както си тичаше, разчупваше ги и ядеше ядките. Баща ѝ я забеляза и я накара да спре. Обясни ѝ, че разчупените шушулки оставят зад тях ясна следа. За първи път, откакто Майра се помнеше, баща ѝ я поправи с хладно безразличие, вместо с обичайното си гневно ръмжене.

Водата им свърши, но мирисът на открити водни пространства се носеше от всички посоки. Изглежда Пунтару го долавяше трудно, но Майра и семейството ѝ свиха към най-близкото от тях без колебание, като предпазливо го приближаваха през гъсто избуялите около него храсталаци. Напълниха съдовете и пиха, след това продължиха напред. Храната им свърши и те се задоволяваха само със случайните гущери и змии, които виждаха, докато тичаха, с насекомите, червеите и

растенията, които можеха да се ядат и които успяваха да намерят, докато почиваха или спираха, за да пренощуват. Гладът на Майра беше прекомерен, но още не беше онзи глад, който би могъл изцяло да изсмуче силите ѝ. Дните на тежкия преход бяха свалили няколко унции мазнина от нея и ребрата ѝ започваха да се броят, но тя се чувстваше чудесно и темпото вече не я притесняваше.

Състоянието ѝ изглежда безпокоеше Пунтару. Един следобед, докато почиваха, той забеляза отслабването ѝ и двамата с баща ѝ я огледаха замислено, като си мърмореха нещо. Същата вечер спряха рано. Пунтару и баща ѝ ги оставиха и тихо се промъкнаха през гъстата зеленина около тях към един близък извор, където останаха да чакат в засада. След два часа се върнаха с два едри пъдпъдъка — рядко и вкусно угощение. Майра и майка ѝ запалиха малък огън и изпекоха единия, а за ужас на брат ѝ, баща ѝ даде на Майра много по-голямо парче от обикновено. На следващия ден продължиха с по-бавно темпо и редовно спираха по пътя, за да ловуват.

Местността около тях продължи да се променя. Растителността ставаше по-буйна, а дивечът и водата — по-изобилни. През високите дървета летяха птичи ята, а навсякъде, където спираха, имаше гущери, червеи и годни за ядене растения. Бяха излезли много извън територията на своето племе и действаха внимателно, винаги нащрек за други хора. Стигнаха до област от заоблени хълмове и широки, открити пространства, покрити с ниска трева, и често трябваше да изминават дълги разстояния, заобикаляйки встрани от пътя си, за да останат в прикритието на дърветата.

Два дни и една нощ валя постоянно. Далеч по-дълго, отколкото някога беше валяло в тяхната територия. Дъждовната вода отми тънкия слой мазнина, набита с прах и мръсотия от тялото на Майра и тя стана с няколко тона по-светла и кожата ѝ се опъна, което я караше да се чувства неудобно. Мухите и комарите бяха повече, отколкото на тяхната територия и след дъжд въздухът сякаш беше изпълнен с тях. Те бяха напаст, която създаваше на Майра постоянни неприятности, защото бидейки мокра, кожата ѝ беше и по-нежна.

Когато облаците се разнесоха, в далечината се показа хълм с много характерен профил. Майра дочу част от разговора между баща ѝ и Пунтару. Пунтару явно познаваше ориентира добре. Той го посочи на баща ѝ и го назова Уайамба.

5.

Малко след като тръгнаха, през една от следващите сутрини, минаха покрай северната страна на назъбения хълм. Катериха се през била, покрити с остри камъни, които нараняваха краката им. В късната утрин хълмът остана зад тях и те се спуснаха по стръмен, покрит с дървета склон. Бризът довяваше остра миризма до ноздрите на Майра и тя вдигна глава и я помириша, без да престава да тича. Никога до сега не беше помирисвала такова нещо, но инстинктивно я определи като миризма на животни, които бяха кука — с месо, което можеше да се яде. Долавяше се и далечен шум от блеене, който тя свърза с миризмата на животното кука. Като съдеше от разсейването на миризмата, сравнена с мириса на растителността и водата около нея и като прецени приблизително разстоянието, от което идваха звуците, Майра реши, че броят на непознатите животни е огромен. Гладът ѝ се засили и тя се почуди дали целта на пътуването им не е била преместване в изобилстваща с богатствата си ловна територия. Докато си проправяха път през дърветата, заобикалящи няколко ниски полегати хълма, покрити с къса трева, звуците станаха по-високи, а миризмата се засили. Бяха почти до животните. От време на време майка ѝ поглеждаше назад към нея с любопитство, а брат ѝ скъси разстоянието помежду им, правейки опити да надзърне между дърветата и да види какво има пред тях. Пунтару спря и баща ѝ им махна с ръка да спрат. Двамата мъже се отдалечиха, размениха няколко думи и Пунтару се обърна, затича се надолу по хълма и след миг се скри между дърветата. Баща ѝ се върна при тях и каза на майка ѝ да сложи на Майра *гумила*. Тя го погледна с любопитство, но изражението му и неговото държане не допускаха въпроси, и тя тихо потърси *гумилата* в торбата си. Това беше плътен лъскав колан, сплетен от необработени косми от козината на кенгуру с малко, четвъртито парче, изтъкано от косми на опосум, което висеше отпред и покриваше долната част на корема, слабините и част от вътрешната страна на бедрата — дреха, с която жените се разкрасяваха понякога, главно на сборовете и други подобни случаи. Майра изненадано

погледна майка си, но майка ѝ се смръщи предупредително и извади *гумилата* от торбата си.

Майра стъпи в *гумилата*, която майка ѝ държеше. След това майка ѝ я вдигна нагоре по бедрата ѝ, като я нагласяваше на мястото ѝ и придръпваше висящото отпред парче. После погледна косата на Майра и я пооправи. Изражението ѝ наподобяваше нещо от рода на мрачно одобрение и внезапно Майра изпита тревога от чувството, че с нея се случва нещо важно, а тя не знае какво. Баща ѝ изглеждаше нервен, напрегнат и разтревожен. Майра чуваше отдалечаващия се глас на Пунтару, който викаше силно от подножието на хълма. Шумът, който животните *кука* вдигаха, беше толкова силен, че заглушаваше останалите звуци и ѝ беше трудно да чуе Пунтару ясно, но ѝ се стори, че той крещи някакви неразбираеми безсмислици.

Майка ѝ коленичи и приседна на петите си. Погледът ѝ беше отправен някъде в далечината и избягваше очите на Майра, която седна до нея. Брат ѝ седна под едно дърво и уморено се облегна на ствола му. Умората му превъзможваше неговото любопитство. Баща ѝ крачеше напред-назад и гледаше към дърветата, между които беше изчезнал Пунтару. Чу се далечен звук, подобен на този, който издават динго, после секна. Дългите минути се точеха бавно. Майка ѝ седеше неподвижна, а баща ѝ продължаваше да крачи нагоре-надолу. Майра нервно се прозя. Чу забързани стъпки, които се изкачваха по хълма и между дърветата се появи Пунтару, който тичаше към тях. Тя застана готова да реагира на заповед за бягство, след това видя доволното, възбудено изражение на лицето на Пунтару. Баща ѝ изтича срещу него и го посрещна. Пунтару спря и останал без дъх пухтеше и жестикулираше с ръце, докато говореше. Те размениха няколко думи и баща ѝ се обърна и им направи знак да ги последват. Майра и майка ѝ започнаха да събират нещата си. Той им махна още веднъж и им викна нетърпеливо. Те взеха прътовете си, оставиха другите неща и изтичаха надолу по хълма сред мъжете, а братът на Майра изпъшка и се изправи на крака, за да ги последва.

Налице бяха всички признаци, че се намират в изключително опасно положение. Баща ѝ беше напрегнат и нервен, а навсякъде около тях имаше непознати миризми и шумове. Пунтару сякаш беше помалко загрижен, но начинът, по който се държеше, говореше най-малко за предпазливост. Близко до подножието на хълма, през почти

непреодолимата миризма на кука, Майра долови някаква друга миризма на друго непознато животно. Приличаше на миризмата на динго и тя автоматично я свърза със звука, издаван от динго. След това долови още една груба миризма. Бял човек. Тя се поколеба и брат ѝ едва не се блъсна в нея. Майка ѝ я изгледа през рамо и предупредително се смръщи. Майра направи две бързи крачки, за да влезе в общия ритъм.

В подножието на хълма те напуснаха прикритието на дърветата и излязоха на широко, открито поле, покрито с ниска трева. Полето продължаваше в полегато нагорнище и вместо да се промъкнат по края му, под прикритието на дърветата, те тръгнаха направо през него нагоре по склона. Миризмата и звуците на животните станаха дори по-силни и отчетливи и когато преваляха билото на хълма и се спуснаха от другата му страна, тя ги видя. Бяха разпръснати из долината пред тях. Броят им беше зашеметяващ. Имаше и четири от другите животни. Те бяха подобни на динго, но по-големи, с по-дълга козина и различни на цвят и обикаляха около животните кука. Започнаха да издават лаещите си викове, а след това отново се успокоиха в отговор на дълбок, мощен глас, който прозвуча нагоре по склона. Тя погледна натам.

Мъжът беше огромен. Дори от разстояние, лицето му над мустаците и брадата беше по-скоро червено, отколкото бяло, а покривалата, които го обвиваха, го правеха да изглежда дори по-голям. Пунтару размаха ръце и завика, като ги водеше нагоре по склона срещу него. Той викаше с неразбираеми думи, които мъжът явно разбираше, защото му отговори с дълбок, звучен глас. Белият мъж държеше нещо, което изглежда беше късо, дебело и безформено копие. Когато го приближиха, тя разбра, че това сигурно е едно от ония магически оръжия, за които беше чувала. Сърцето ѝ биеше тежко и тя потрепери от страх. Зачуди се какво ли беше прихванало баща ѝ, за да ги въввлече в толкова голяма опасност. Те спряха и Пунтару продължи да разговаря с белия мъж. Майра опря пръта си о земята и се облегна на него. Очите на белия мъж сякаш дълбаеха в нейните и тя отвърна поглед.

Белият мъж се обърна и се отдалечи няколко ярда. Пунтару и баща ѝ го последваха. Майка ѝ ѝ направи знак и те също ги последваха. На земята имаше голяма торба, направена от някаква тъкан, подобна на покривките на белия мъж. Той коленичи до торбата

и започна да вади някакви неща от нея. В началото те нямаха смисъл за Майра, след това тя разпозна формата на едното от тях. Беше брадва, направена от камъка на белия човек, същата като онази, която Пунтару носеше в колана си. Разпозна и нож с острие от същия камък. След това още една брадва, и нож, и парчета от камъка. За момент предназначението на парчетата от камъка остана за нея загадка, след това значението им се изясни. Те можеха да бъдат превърнати в остриета на копия като острието, което имаше Пунтару. Целта на дългото им пътуване стана очевидна — да вземат оръжия, направени от белия човек. Пунтару ровеше из нещата и издаваше звуци на задоволство. Бащата на Майра коленичи и ги погледна. Дватама започнаха да ги поделят помежду си. Белият мъж се изправи и отстъпи крачка назад, като гледаше Майра и тя отвърна лице.

Една мисъл нахлу в съзнанието ѝ и го скова със студа си. Едно добро копие с обикновен връх беше ценно, ценни бяха и добрата брадва и хубавия нож, направени от обикновен камък. Оръжията, направени от камъка на белия човек сигурно бяха изключително скъпи, а баща ѝ притежаваше само едно нещо, достатъчно ценно, за да ги размени с тях. Нея. Тя погледна майка си ужасена и трепереща от страх. Лицето на майка ѝ беше извърнато настрани. Пунтару и белия мъж размениха още няколко думи, след това Пунтару се обърна към баща ѝ и го попита дали е доволен от размяната. Баща ѝ направи утвърдителен жест с ръка. Те започнаха да се отдалечават от белия мъж с новите оръжия в ръце. Докато минаваше покрай нея, баща ѝ я погледна.

— Ти си жена на този мъж. Остани тук и му бъди покорна.

Майра се вцепени, устата ѝ пресъхна, а коленете ѝ се разтрепериха. Тя погледна баща си и в паниката си неистово се опитваше да измисли нещо, което да го разубеди. Сред въртопа на несвързани мисли в съзнанието ѝ изплува и се проясни една-единствена ясна мисъл. Беше оставила своето уири и торбата си на хълма. Освен пръта, те ѝ бяха единствената собственост и бяха много ценни за нея, а за жена да бъде дадена без обикновените женски принадлежности в ръцете ѝ, беше позор. Баща ѝ я отмина. Майка ѝ понечи да се обърне, за да го последва.

— Моето уири... Торбата ми...

Майка ѝ се обърна към нея и я погледна.

— Получи заповед. Подчинявай се!

Понечи да ѝ обърне гръб, след това се поколеба. Погледна Майра и протегна ръка. Докосна я неловко с пръстите си — бегла ласка за обич и знак за сбогом. След това отпусна ръка, обърна се и изтича след съпруга си. Брат ѝ тръгна подире ѝ. Пунтару мина покрай нея, без да я погледне. Разглеждаше с доволно изражение нещата, които носеше. Той се затича бързо, настигна майка ѝ и брат ѝ, подмина ги и продължи заедно с баща ѝ. Достигнаха билото на хълма и изчезнаха. Никой от тях не погледна назад.

Бяха я дали за жена на бял мъж. Бе се страхувала от това, че ще бъде дадена на мъж, че ще трябва да напусне познатата и близка ловна територия, майка си, брат си и баща си. А се беше случило нещо много по-лошо. Беше дадена на непознато и чуждо същество, чиято миризма дразнеше ноздрите ѝ. Беше заобиколена от безобразни животни, които излъчваха силна смрад и вдигаха постоянна врява, и за нея беше почти невъзможно да чуе друг звук или да долови друга миризма. И беше дадена като някой, който няма дори и семейство — с празни ръце. Дори без уирито, което беше изработила сама и то така, че да не се пропилява и капка, и което беше украсявала с любов. Или торбата ѝ, с нещата за палене на огън и с племенния ѝ талисман, който я определяше като Кнурайр от племето Арунта. Беше дадена като животно, без племе и без име, на някой, когото наричаха с името на дяволите. Беше сама. Облегна се на пръта си, захлупи очите си и избухна в плач.

Стъпките на белия мъж се приближиха към нея и почти разклатиха земята под краката ѝ. Тя го погледна през сълзи. Дебелият му глас избоботи и той посегна към рамото ѝ. Тя изпищя уплашено и отскочи встрани. Ръцете ѝ потрепериха върху пръта ѝ, когато импулсът да го удари се сблъска с условията на новия ѝ живот. Заповедта на баща ѝ беше поставила белия мъж в неговото собствено досегашно положение, и на нея ѝ беше забранено да го напада. Беше ѝ забранен дори жест, който би могъл да се изтълкува като заплаха за нападение. Бягството от него граничеше със съпротива, която също ѝ беше забранена, и тя заби краката си в земята. Принуди се да стои неподвижно и да го погледне. Зъбите ѝ тракаха от страх. Полазваша я тръпки. Той стоеше и я зяпаше. Очите му я измерваха от горе до долу.

Майра почувства, че инстинктът в нея се раздвижва в отговор на погледа му, който я накара да промени позата си. Понечи да премести тежестта си на единия крак и да извие бедрата си настрани, за да изглежда по-привлекателна и желана, но в съзнанието ѝ той дори не беше мъж, а нещо безполово и най-вече чуждо. Объркването, страха и отчаянието закипяха в нея. Тя стоеше стъпила здраво на земята, отвърщайки на погледа му. Хлипаше ужасена и нещастна, а сълзите се стичаха по бузите ѝ.

Той се обърна с лице към животните, които пасяха в долината в подножието на склона. Коленичи, облегна оръжието на рамото си и ѝ посочи земята в краката ѝ. Явно и даваше заповед да седне. Тя коленичи и приседна на пети. Краят на пръта беше между ходилата ѝ. Тя го облегна на рамото си и по навик се сви, за да не бие на очи в откритата, незащитена местност. Мислеше си за допълнителния проблем, който беше достигнал до съзнанието ѝ. Липсата на начин за общуване помежду им беше сериозно затруднение. Можеше да поиска от нея да следи за опасност, а тя нямаше как да разбере. Ако ги нападнаха и той искаше от нея да му помогне, вместо да бяга, нямаше как да ѝ каже. Животните явно му принадлежаха и той вероятно очакваше от нея да му помогне в опазването им. Тя отпусна ръка върху коляното си и положи брадичката си върху нея. Сълзите продължаваха да се стичат по бузите ѝ.

Мъжът проговори с нисък и мек глас. Тонът му можеше да се тълкува като успокоителен и утешаващ. Тя го погледна и бързо отмести погледа си. Той се изправи, погледна надолу към животните, извика, направи знак с ръка и отново коленичи. Едно от животните, които приличаха на динго, се втурна нагоре по хълма. Когато ги приближи, то затича по-бавно, наведе уши и като поглеждаше мъжа подкупващо, размаха опашка. След това погледна към нея с инстинктивната враждебност на хищник, който среща друго опасно и хищно животно. Животното се приближи още. Носът му помръдваше, докато я душеше. Ноздрите ѝ се разшириха и тя помириша животното, като определи собствената му миризма сред миризмата на другите животни от неговия вид. Очите на животното се преместиха върху пръта ѝ и след това срещнаха нейните очи. В погледа му имаше разбиране. Тя беше по-голяма и по-силна, също толкова бърза, а може би и по-бърза от него, а прътът в ръцете ѝ беше символ, който

означаваше строшен череп и мигновена смърт. На толкова близко разстояние до нея, животното продължаваше да живее единствено благодарение на нейната снизходителност.

Съществото седна до мъжа. Дишаше тежко и езика му беше провиснал навън. Мъжът го поглади по главата. Той отново ѝ проговори и ѝ направи някакъв знак. Май я подканяше да докосне главата на животното. Това изглеждаше безсмислено и безполезно. Очите на животното срещнаха нейните и се плъзнаха встрани. Държанието му изразяваше съгласие с нея. Тя отмести поглед. Мъжът проговори на животното и махна с ръка. То се затича обратно надолу по склона.

Освен безпрекословната заповед, която я възпираше от бягство, тя нямаше и къде да избяга. Между нея и територията, която познаваше като своя, лежах дълги мили изпълнена с опасности земя, която тя никога не би могла да прекоси сама. Беше изолирана и далече от своя народ — положение, което се доближаваше много до нейната представа за смъртта, но по-лошо и от смъртта беше това, че тя продължаваше да изживява и да страда от пълната безнадеждност на положението, в което се намираще. Утехата, че е сред близки и облекчението от мисълта, че е предпазена от опасност, си бяха отишли.

Щеше да ѝ бъде по-лесно да възприеме различията във възприятията си и вида на територията, ако беше заобиколена от своето семейство, още повече, че наоколо гъмжеше от храна. Късатa трева даваше обилно семе, което можеше да се събира и стрива и от него да се приготвят питки, имаше безброй растения, корени, които можеха да се ядат. Навсякъде тя виждаше следи от дивеч, а земята беше буквално жива от червеи и насекоми. Мъката ѝ беше толкова голяма, че не се сещаше за глада си и с безразличие наблюдаваше в тревата движения, върху които алчно и ликуващо би се нахвърлила при други обстоятелства. Цялата голяма група от животните кука се движеше бавно и в една посока по склона. Животните пристъпваха инч по инч и ядяха тревата, а другите животни, които приличаха на динго, седяха на земята около тях и от време на време се придвижваха по малко, за да са близо до кука. На няколко пъти мъжът издаваше звуци, в които сякаш нямаше гласни — като че ли искаше да им каже нещо. Сълзите ѝ спряха.

Един скакалец прехвъркна и кацна почти до крака ѝ. Инстинктивно тя протегна ръка и го улови. В тяхната ловна територия скакалците бяха деликатес и се намираха в повече само през изключително дъждовни периоди, но макар и разсеяна, тя беше забелязала, че по склона има много от тях. Този беше голям и тлъст и тя по навик го предложи на мъжа. Скакалецът риташе и се въртеше в пръстите на протегнатата ѝ ръка. Мъжът се усмихна, поклати главата си нагоре-надолу и промърмори нещо. Звукът и движението на главата му не означаваха нищо за нея, но изглежда не го искаше. Тя извърна поглед и пъкна скакалеца в устата си. Насекомото се блъскаше и риташе неистово и тя натъпка краката му в устата си с пръсти, след това затвори устните си и разтроши тялото му със зъби. Мъжът издаде някакъв звук и тя отново го погледна, дъвчейки. Той гледаше настрана. Тя изплю крилето и другите големи несмилаеми късчета, преглътна, опипа устата си с върха на езика си и изплю късчетата от разтрошените крачка и други парченца. Мъжът се изправи, извика и размаха ръце и животните, които приличаха на динго, започнаха да се движат целенасочено и да събират кука, като ги завръщаха нагоре по хълма. Той я погледна и махна натам. Тя се изправи и тръгна след него.

В ярката слънчева светлина на късния следобед гледката от върха на хълма разкриваше околните ниски хълмове, открити поля, линии на потоци и групи гъсто израсли дървета. Отдалечен на няколко мили, над всичко се издигаше назъбения, неправилен силует на високия хълм. За подслон мъжът беше направил *уилтджа*, но някои от парчетата кора бяха поставени неправилно и щяха да събират дъждовната вода и да я пропускат вътре. Освен това, вместо на някое заслонено място под стръмния склон на хълма, тя беше разположена на открито, където беше много по-уязвима от стихииите. Наоколо бяха пръснати безчет неща, чиято цел тя не разбираше. Близо до кръга от камъни около огнището беше натрупана голяма купчина дърва, а в групичката дървета от другата страна на *уилтджа* висеше скоро убито животно. То беше покрито с нещо подобно на покривките, които носеше мъжа, и Майра веднага свърза миризмата на месото с миризмата на животните кука.

В подножието на хълма, недалеч от *уилтджа* имаше широко, оградено от колове място, което вонеше на кука и беше замърсено с техни изпражнения. Животните, които приличаха на динго, подкарваха

кука нагоре по склона, а мъжът изтегли някои от коловете и застана отстрани в очакване. Кука се зададоха, като подтичваха и издаваха блеещите си звуци и когато приближиха заграденото място, мъжът разтвори широко ръце и тръгна срещу тях. Животните се изляха в заграждението. Няколко от тях се поколебаха и се обърнаха настрани и животните, които приличаха на динго, се спуснаха, за да ги върнат обратно в стадото. Когато кука изпълниха заграденото място, над него се вдигна облак задушлив прах, а шумът им беше оглушителен. След като и последното от животните притича вътре, мъжът постави коловете на местата им, след това се обърна и тръгна срещу нея и *уилтджа*.

Тя се почувства неловко и не на мястото си. Не беше сигурна къде да застане и какво да прави. Имаше един голям съд с вода и мъжът напълни един по-малък съд и ѝ го предложи. Единственото, с което можеше да свърже жеста му, бяха редките случаи, когато баща ѝ ѝ беше нареждал да пие много, защото знаеше, че през следващите дни водата ще е оскъдна. Но почти навсякъде около тях имаше вода в изобилие, а и сутринта вече беше пила. Тя изпи една глътка и това изглежда го задоволи. Той запали огъня и ѝ направи знак да седне. Тя седна и погледна към животните, които приличаха на динго и които внимателно я наблюдаваха откъм другата страна на огъня. Мъжът отиде зад *уилтджа*, върна се с голямо парче месо и го сложи на една пръчка над огъня. Той се разшета наоколо. Сложи един съд с вода над огъня и голям плосък съд с нещо друго върху него, след това седна близо до нея.

За краткото време, което беше прекарала с него, тя вече беше видяла достатъчно, за да разказва с часове смайващи истории на някое от събиранията на нейното племе. Всичко беше различно и странно. Явно той се беше сдобил с достатъчно от животните кука, за да го хранят до края на живота му и се беше установил на хълма, за да живее в лукс и охолство, като убива и яде кука и използва животните, които приличаха на динго да му помагат да ги опазва и контролира. Съдовете, които беше сложил на огъня, не изгаряха. Изглеждаха като камъка, от който бяха направени оръжията му, но бяха много по-тънки и оформени по удобен за хващане начин. Пламъците облизваха пръчката, която той беше използвал, за да закрепил месото над огъня и Майра очакваше да изгори, но и тя беше някаква пръчка, която не

изгаряше. Той направи нещо с оръжието си, остави го настрана и демонстрира магическите си способности, вдишвайки огън и издишвайки дим с нездрава миризма от една пръчка в устата му.

Изглежда целта му не беше да изпече месото, а по-скоро да го изгори. Слънцето се скри, а то си висеше на пръчката над огъня, пушеше, мазнината капеше в огъня и съскаше, а пламъците го лижеха. Стъмни се. Огънят проблясваше в очите на животните, приличащи на динго, които лежах и я гледаха. Слухът им беше много слаб. Две кучета динго притичаха в подножието на хълма, за да проучат възможността за безопасен достъп до затворените в ограждението животни. Но само едно от животните, които приличаха на динго, изглежда заподозря присъствието им, а и то не беше съвсем сигурно, само от време на време наостряше уши и поглеждаше в тъмнината в посоката, където бяха динго. Мъжът напълни един малък съд от съда над огъня и го протегна към нея. Не изглеждаше да ѝ заповяда да изпие съдържанието му, което миришеше противно. Тя направи отрицателен жест с ръка. По всяка вероятност жеста ѝ му беше непознат, защото той продължаваше да държи съда в протегнатата си ръка, като се усмихваше и ѝ говореше нещо. Тя отново проучи изражението му, за да види дали не ѝ нарежда; реши, че то не изразява заповед и направи подчертан отрицателен жест с ръката си. Той погледна ръката ѝ и тя се усъмни дали е разбрал, но мъжът остави съда настрана, свали другия съд от огъня и вдигна горната му половина.

Той искаше от нея да яде първа или поне с него — нещо непознато за нея, което породи мимолетното подозрение, че намерението му е да я използва, за да увери себе си, че храната не е отровна и може да се яде. Съдържанието на големия съд се оказа *бингуи* — вид голяма гъба, но не миришеше като нея. Гъбата нямаше стипчивия вкус и миризма, които издаваха отровните съставки, и тя изяде едно парче от нея, въпреки че беше лепкава и неприятно безвкусна. Месото беше изключително мазно и хранително, а продължителното печене го беше направило меко и кашесто. Гаденето я предупреди, че може да повърне, ако не яде умерено и не сдъвква месото добре, но явно мъжът не предвиждаше да изядат цялото парче. Той отрязва изгорялото парче и го хвърли на животните, които приличаха на динго, след това сложи по-голямата част от него в съда с остатъците от гъбата и го остави настрана.

Запаленият на върха на хълма голям огън беше прахоснически и глупав и обявяваше присъствието им надалече, но явно той беше уверен в силата на оръжието си и смяташе, че то ще се справи с всяка опасност, която огънят би могъл да привлече. Надяваше се, че оръжието му ще реагира на опасността по-ефикасно, отколкото притъпените сетива на животните, които приличаха на динго я откриваха. Звучите от кучетата динго заглъхнаха по склона. Бяха твърде предпазливи, за да се доближат повече до животните кука. Мъжът изпи миризливата течност, която ѝ беше предложил, и пак смукна пушек от пръчката в устата си, след това се изправи и посочи *уилтджа*. Тя стана и го последва в нея.

По-голямата част от вътрешността беше заета от дебела подложка от покривки, подобни на тези, които носеше мъжа. Миришеха отвратително. Той махна част от своите покривала и легна на подложката, а тя легна до него в очакване да я обладае. Майка ѝ ѝ беше описвала процеса с безброй детайли, като ѝ сочеше онази част от тялото ѝ, която вземаше участие в него и ѝ обясняваше какво точно ще се случи. По-голямата част от времето и енергията на майка ѝ по време на сборовете на племето и в другите случаи, когато около нея имаше мъже, се посвещаваха на това да се увери, че никой мъж няма да има възможността да предприеме тази дейност, преди тя да бъде дадена за жена на някого. Майка ѝ ѝ беше обяснила също, че за мъжете това е продължителна, от съдбоносна важност нужда и че това именно е нуждата, която изпълва мъжа с желание да осигури на една жена закрила и препитание.

Но дори и това не се осъществи. Тя чакаше, останала без дъх и отново трепереше от страх. След известно време той започна да диша тежко в съня си. Майра захлупи лицето си в шепи и се обърна настрани, ридаейки тихо.

През следващия ден тя се откъсна още повече от познатите неща в досегашния си живот и объркването ѝ от това, какво се очаква от нея, се увеличи. Преди Майра беше изпитвала непрекъснатата загриженост за това къде стои и какво прави, но не изглеждаше то да интересува белия мъж. А и нямаше какво да прави. Освен големия запас месо и другите неща в торбите в *уилтджа*, храна имаше навсякъде около тях и беше излишно да събира още. Накъдето и да погледнеш, имаше вода в изобилие и нямаше нужда тя да копае или да я складира за в бъдеще.

Той се грижеше за огъня и готвеше храната. Майра се почувства напълно излишна.

Тя тръбна след него по склона, когато той изведе животните да пасат и да пият и седна, когато той седна. Все още дълбоко се тревожеше от това, че е без нещата си и след като бяха поседели за известно време, тя се изправи и прекоси хълма, слезе в следващата долина и се изкачи сред гъстите дървета, където беше оставила уирито и торбата си.

Уирито беше на около две крачки от мястото, където го беше оставила. То беше обърнато и с разцепено дъно. Някакво животно, което се храни с мърша, беше прегризало торбата и нещата ѝ лежаха разхвърляни наоколо. Племенният ѝ талисман беше изгризан, перата разнищени, а сухожилията от опосум, които придържаха частите на талисмана ѝ една към друга, разкъсани. Тя хлипаше горчиво, докато събираше нещата си: скъсаната торба, такъмите за палене на огън, красивите камъчета, които си беше намерила и събирала, опустошените останки от талисмана ѝ. Сложи ги в счупеното уири и бавно се спусна надолу по хълма.

Когато напусна заслона на дърветата и тръгна по нагорницето на склона, тя видя през сълзи очертанията на едрата фигура на мъжа. Беше дошъл да я търси. Тежко изтича към нея. В гласа му се долавяше загриженост. Тя му показваше нещата си като хлипаше на пресекулки и се опитваше да обясни. Но той не разбираше.

6.

Беше изминала доста повече от месец, откакто Пунтару си беше тръгнал. Гарити беше започнал да мисли, че той или не е успял с търсенето, забравил го е и е отишъл за нещо друго, или че е претърпял някаква злополука. Но явно времето имаше малко значение за Пунтару и сега той се държеше така, сякаш си е тръгнал вчера. Бръщолевеше нещо за прекрасните черти и качества на жената, която е намерил. Гарити го слушаше недоверчиво и неохотата му за цялата тази работа се възобнови напълно. Все пак той се съгласи да огледа жената и Пунтару отиде да я доведе заедно със семейството ѝ. Гарити се отправи към върха на хълма да вземе торбата с брадвите, ножовете и късчетата метал от колибата си.

От пръв поглед той разбра, че това са аборигени, каквито никога не беше виждал. Външно те повече или по-малко приличаха на Пунтару и останалите аборигени, които беше виждал досега, но приликата спираше дотук. Пунтару и останалите живееха в или поне бяха привикнали към покрайнините на цивилизацията, но мъжът, който вървеше след Пунтару не беше привикнал към нищо друго, освен към шубраците. Чертите бяла боя по челото, носа му и надолу по гърдите и ръцете му допълваха общото впечатление. Но външният вид беше само малка част от него. Изражението на очите му, начинът, по който се движеше и се оглеждаше наоколо, му придаваха вида на свирепо и опасно животно. Приличаше на Пунтару точно толкова, колкото Пунтару приличаше на бял. Причината за дългото отсъствие на Пунтару намери своето задоволително обяснение. Очевидно в търсенето си той беше отишъл далече навътре в континента.

След мъжа вървеше ниска, слаба жена горе-долу на неговата възраст, след нея по-млада жена и момче — цяло семейство. Докато се приближаваха, очите на Гарити се преместиха върху по-младата жена и останаха приковани в нея. Тя беше по-висока от жената, която явно ѝ беше майка, и имаше дълги, стройни крайници и високи, твърди гърди. Около талията ѝ имаше колан и отпред висеше парче от някаква груба материя, което покриваше слабините ѝ. Но мизерната одежда не беше

в състояние да скрие нищо от прелестите на младата жена. Беше красива. Тънката ѝ талия плавно се преливаше в стройни крака. Бедрата и ръцете ѝ бяха тънки, но добре оформени. Тя се движеше с естествена, котешка грация и в чертите на брадичката и устата ѝ, както в начина, по който държеше главата си, се отразяваха гордост и увереност в собствената ѝ красота. Дивашката ѝ голота, нащърбената линия отстрани на главата ѝ, където твърдата ѝ коса е била отрязана, и другите неща у нея, които биха могли да я загрозят, някак си не успяваха да намалят красотата ѝ. Чертите на лицето ѝ бяха дребни, почти деликатни. Високи, широки скули, големи очи и пълни, плътни устни. Около нея витаеше атмосферата на далечната пустош, нещо свободно, нещо неукротимо и диво. Беше женствена до съвършенство и много привлекателна. Пунтару и мъжът след него се задъхваха от бързия ход, а слабата жена и момчето явно изнемогваха, но тя дишаше леко и спокойно. Малките ѝ, твърди гърди се движеха с отмерени, дълбоки вдишвания. Тя опря края на дългата, тежка сопа, която носеше в земята и застана в непринудена, гъвкава стойка, която оставяше впечатлението, че всеки момент жената ще се плъзне отново в движение. Очите ѝ срещнаха неговите. Тя се намръщи и погледна встрани. Прозя се отегчено. Показаха се върховете на равни, бисерно бели зъби.

Когато спряха пред Гарити, Пунтару отново заговори, като ги сочеше и изброяваше имената им, а след това попита Гарити какво мисли за младата жена. Гарити неохотно откъсна очи от нея, мълчаливо кимна и отиде до торбата си. Изведнъж се запита дали съдържанието ѝ ще е достатъчно. Имаше две брадви, два ножа и метал, достатъчен за върховете на шест копия — количество, което беше предложил Пунтару, но което сега му се стори нищо. Мъжете го последваха и Пунтару възкликна със задоволство, когато Гарити опразни торбата си. Докато ровеха из нещата, Пунтару говореше на другия мъж, който сумтеше някакви кратки забележки и Гарити се обезпокои още повече дали нещата ще стигнат. Двамата продължиха да си говорят. Явно се готвеха да тръгват. Гарити беше очаквал, че ще останат, за да си починат или може би да хапнат, но мъжът очевидно беше притеснен и бързаше да си тръгне, а Пунтару явно искаше да го придружи. Другият мъж си тръгна, спря и изсумтя нещо на младата жена, след това се отдалечи. Пунтару възторжено благодари на Гарити

и също си тръгна, като се усмихваше широко. По-старата жена измърмори нещо на младата и докосна ръката ѝ, след това се обърна.

Всичко беше станало със зашеметяваща бързина. Бяха се появили само преди секунди, подтичвайки бързо по стръмния склон на хълма и сега се отдалечаваха със същата скорост. Пунтару бързаше да настигне мъжа. Младата жена беше останала сама. Те изчезнаха. Младата жена държеше дългата, тежка, загладена сопа и стоеше леко облегната на нея. Лицето ѝ беше обърнато в посоката, в която те си бяха отишли. Беше обърната в профил към него и стоеше с изправен гръб и рамене, а слънцето проблясваше по тъмната ѝ, златиста кожа. Извивките на стройното ѝ тяло бяха като изваяни от велик скулптор.

Изведнъж започна да плаче. Гарити се смръщи обезпокоен. Не му беше минавало през ума дори да се замисли за това, какво тя смята за оставането си с него. От първата ѝ реакция личеше, че страда. Той се приближи и я заговори. Протегна ръка към рамото ѝ, за да я успокои. Тя изпищя и отскочи от него. Движенията ѝ бяха резки, с ослепителната скорост на нападаща змия. Слисан, той притеснено отпусна ръката си и я погледна. Тежката сопа изглеждаше опасна. Възможно бе да си е помислила, че смята да я повали на земята и да се нахвърли върху нея. Тя също го погледна. Хълцаше и лицето ѝ трепереше, а по бузите ѝ се стичаха сълзи. Той размисли за момент, като се опитваше да се сети какво би могъл да направи, след това остави мускета си на земята и коленичи. Направи ѝ знак да седне. Тя коленичи, отпусна се на петите си и облегна дългата сопа на рамото си. Продължаваше да хленчи.

Липсата за начин за общуване беше проблем. Нямаше как да спечели доверието ѝ с думи. Помисли да я поразвлече с някое от кучетата и извика едно от тях. То се отдели от стадото и се втурна нагоре по хълма. Когато кучето се приближи, нейното държане и държането на кучето бяха почти същите както при среща на диви зверове. И тя, и кучето бяха нащрек. Животното помръдна нос, а нейните ноздри се разшириха. Кучето се уплаши от нея. Беше смело куче. Беше се опитвало да ухапе Уилямсън и другите мъже, които идваха с провизии и не се страхуваше от Пунтару. Но куражът му се стопи, още щом я погледна. Гарити потупа главата на кучето и я окуражи да го погали, но тя не прояви никакъв интерес. Той отпрати кучето обратно при стадото.

Преди идеята да има жена беше просто идея и нищо повече. Една неясна и обобщена абстракция за някого, който да е наоколо. Беше мислил по този въпрос доста, когато Пунтару беше при него, преди той да си тръгне и после, след като си тръгна. Най-същественото, за което не се сети да помисли, беше мнението на въпросната жена за нейното собствено положение. Без съмнение, реакцията ѝ беше подчертано отрицателна. Седеше с отчаяно изражение на малкото си лице и зяпаше в празното пространство. Няколко минути изхълцваше от време на време, после изтри сълзите си и отново впери поглед в нищото.

Един скакалец прелетя във въздуха и се приземи почти до крака ѝ. После отново полетя, но малката ѝ ръка се стрелна мълниеносно и го сграбчи във въздуха. Тя погледна към него и му показва скакалеца. Не беше ясно какво има предвид, но изглеждаше, сякаш му демонстрира колко бързо може да се движи. Беше поразително. Той се усмихна и кимна облекчен, че се е случило нещо, което да разсее неловката тишина между тях и развеселен от това, че тя така безцеремонно е хванала в ръката си нещо, което повечето жени биха счели за крайно отвратително.

Тogaва тя го изяде.

Долната му челюст увисна в изумление и той извърна поглед. Беше виждал аборигени да ловят гущери и змии, за да ги ядат и беше чувал, че ядели някакъв вид едри червеи, но никога не беше чувал някой да яде насекоми. Но тя беше толкова слаба, че изглеждаше недохранена. Беше малко рано да прибира овцете, но той реши да ги затвори в кошарата и да приготви нещо за ядене. Стана, извика кучетата и им нареди да завърнат стадото по нагорнището на хълма.

Когато прибра овцете, я завари да стои и зяпа с отчуждено изражение. Той гребна чаша вода от ведрото и ѝ предложи, в случай, че е жадна. Преди да сръбне глътка, тя озадачено погледна първо него, а после и чашата. В чашата имаше малко мъх и той предположи, че колебанието ѝ да пие може да се дължи на погнусата от мръсния съд, но аборигените, които беше виждал досега, не изглеждаха претенциозни. Той пийна, направи ѝ знак да седне до огъня и се зае да приготви вечерята. Преди смяташе незабавно да започне да учи жената как да му готви, но сега това намерение се изгуби в нуждата да установи някаква връзка между тях и да ѝ помогне да преодолее

носталгията, самотата, страха или каквото там я мъчеше. Той изчисти мускета и запусти лулата си, а тя седеше неподвижно. Слънцето се скри и падна мрак.

Тя не искаше чая и изглежда не хареса питката, но изяде едно парченце. Освен това яде много малко и от овнешкото. Много помалко, отколкото беше очаквал, като се имаше предвид колко гладна трябва да е. Той нахрани кучетата, сложи остатъците от вечерята в тигана и го остави настрани, запусти лулата си и изпи останалия в канчето чай. Тя седеше и все така гледаше огъня.

Тя го последва в колибата с готовност веднага, щом той ѝ я посочи, но помъкна със себе си и тежката сопа, която носеше навсякъде и я сложи до сламеника, когато си легна. Нищо в държанието ѝ не подсказваше, че сопата трябва да се разбира като предупреждение срещу внезапна интимност или дори за нежелание, за каквато и да е степен интимност, но да се отгатнат мислите ѝ беше невъзможно. Освен това беше реагирала с уплаха, когато по-рано посегна да я докосне. Той беше убеден, че ако я пожелае, ще може да я надвие, но нейното собствено желание беше важно за него. Тя излъчваше свеж и съблазнителен аромат на мускус, а споменът за тялото ѝ, което грееше в слънчевата светлина, измъчваше съзнанието му, докато лежеше на няколко инча от нея, но той почти я чуваше как трепери. Дълго време не можа да заспи.

На следващия ден не изглеждаше в по-добро разположение на духа. Изяде няколко хапки от храната, която беше останала от предишната вечер, а след това, когато той тръгна след кучетата и овцете, тя апатично го последва надолу по склона. Гарити си блъскаше главата какво да направи, за да я успокои, но не се сещаше за нищо. Уилямсън държеше в овцефермата си няколко дрънкулки, които раздаваше на аборигените, и Гарити се възмути от себе си, че не се сетил да вземе някои от тях, за да са му под ръка. Овците бавно следваха пашата надолу по склона и през широката поляна близо до нагорнището на другия хълм, където започваха дърветата, и той седна на ската над тях. Тя седна на няколко фута от него и се зазяпа в далечината с празен поглед и безутешно изражение.

След това изведнъж изчезна. Той скочи на крака и се заоглежда наоколо. Не се виждаше никъде. Той беше забелязал, че тя се движи тихо, явно без да прави някакво усилие за това. Просто вдигаше не

повече шум от сянката си, без никога да закачи с крак туфа трева или да преобърне камъче. Нещо близко до паника се надигна в него и той задъвка устната си. Очевидно беше, че е изключително нещастна и не беше невъзможно да си е тръгнала, за да се присъедини отново към своите. Той вдигна мускета си и изтича през ливадата в посоката, от която бяха дошли. От билото на хълма огледа линията на зеленината в подножието му. Нямаше и помен от нея. Затича надолу по склона срещу дърветата.

Когато приближи подножието на склона, тя излезе от заслона на дърветата. Той спря и изпусна въздишка на облекчение. Тя носеше нещо и хлипаше на пресекулки. Гарити спря до нея и сложи ръка на рамото ѝ, като я гледаше и питаше какво не е наред. Тя избухна в ридания. Сочеше нещата в ръцете си и ги вдигаше пред очите му, за да му ги покаже, като сподавено си мърмореше нещо на нейния език. Държеше малък, продълговат съд, направен от кора, загладен и украсен със заплетени шарки, издълбани в стените му, торба, изплетена от трева, няколко камъка, парченца пера и кости и други неща, които не изглеждаха особено ценни. Дъното на съда беше разцепено, а в торбата зееше голяма дупка. Перата и костите изглеждаха като че ли дъвкани от някакво животно. Явно беше оставила нещата сред дърветата, когато е минавала оттам със семейството си и животните са ги повредили в търсене на храна. Колкото и безполезни и с неясно предназначение да му изглеждаха те, това очевидно бяха нейните съкровища и тя беше трогателна като малко дете, като бърникаше из тях, показваше му ги и хлипаше. Той я прегърна и я поведе нагоре, като ѝ говореше и се опитваше да я утеши.

Те отново седнаха на мястото, където бяха седели. Тя подсмръкна, обърса очи с опакото на ръката си и се замъчи да заплете отново нишките трева в торбата си. Тревата, от която беше направена торбата, беше от дългия, груб вид, различна от тревата, която покриваше поляната около тях. Тя откъсна няколко стръка от тревата около нея и се опита да ги усуче, като въздишаше и издаваше звуци на женско разочарование, когато те продължаваха да се късат и разнищват. По края на поляната имаше няколко туфи висока трева и той отиде до тях, отрязва няколко от по-дългите стръкове с джобното си ножче и ѝ ги занесе.

Резултатът беше по-голям, отколкото си струваше усилието. Когато той остави тревата до нея и седна, тя я погледна, след това погледна него и отново тревата. Челото ѝ се сбърчи леко, докато тя размишляваше, очевидно озадачена, че той е отишъл за трева, за да ѝ помогне да поправи торбата си. След това отново вдигна очи към него. Изражението ѝ се беше променило. В атмосферата помежду им също имаше някаква неуловима разлика. Тя го погледна топло и с благодарност. Той засия и я потупа по рамото. Тя се усмихна леко и отново погледна торбата, взе един от дългите стръкове и започна да ги усуква.

Все още седяха в тишина, но тя не беше повече неловка и напрегната. Несъмнено тя беше по-доволна и с удовлетворение чевръсто движеше малките си пръсти, които отделяха скъсаните стръкове трева от торбата, разхлабваха ги и ги заменяха със стръкове от купчето до нея. Страните на торбата бяха заплетени в дебел ръб на дъното и той извади джобния си нож и отрязва някои от скъсаните стръкове, когато видя, че ѝ е трудно да ги разхлаби. Джобният нож и лекотата, с която той отрязва твърдата трева, я удивиха и Гарити ѝ даде ножа, за да го разгледа и с жестове я предупреди да бъде внимателна с острието. Тя въртеше ножа в ръце и го разглеждаше със свити устни. Той я погледна, силно обезпокоен от близостта си до нея. Беше мъничка и деликатна както седеше, подвила крака до него, а сянката му я покриваше. Кичури от гъстата ѝ, твърда коса падаха напред и покриваха лицето ѝ отстрани, докато тя разглеждаше ножа с наведена глава. Кожата ѝ изглеждаше гладка и мека, а на раменете и ръцете ѝ имаше малки и почти невидими следи от зараснали одраскания и леки рани. Очите му се плъзнаха надолу по талията и бедрата ѝ и отново се върнаха на гърдите ѝ. Главата ѝ помръдна леко и той вдигна очи. Тя го гледаше през косата си от ъгълчетата на очите си. Сви устните си свенливо и дяволито, след това се извъртя, подви крака под тялото си, седна върху тях с извити на една страна бедра и му върна ножа. Той го взе и ѝ се усмихна. Тя се усмихна леко, взе друг стрък трева и започна да го вплита в торбата си.

Тя стоеше в сянката му, но когато слънцето се изкачи към зенита си, сянката му се смали и на него му мина през ум, че може би ще ѝ е по-добре, ако се преместят под дърветата. Той докосна рамото ѝ, изправи се и ѝ посочи подножието на склона. Тя събра нещата си,

сложи ги в съда и го закрепил на главата си. Последва го надолу по склона с дългите стръкове трева, които той беше отрязал, в едната си ръка и сопата си в другата. Минаха покрай стадото и стигнаха до дърветата. Гарити седна в сянката на едно дърво и ѝ посочи да седне до него. Тя седна, въздъхна облекчено и повя на лицето си с ръка. Гарити се усмихна доволно, защото беше виждал и други жени да коментират жегата по същия начин. Това беше първото разбираемо послание, което те си размениха.

Гарити беше взел остатъците от овнешкото и питката в джоба си, когато тръгнаха от колибата и те си ги разделиха. Тя яде с много по-голям апетит, отколкото предишната вечер и сутринта и дори изяде цялото си парче от питката. След като се нахраниха, Гарити ожадня. Предположи, че тя също е жадна. Той ѝ направи знак да си събере нещата и излезе от сянката. Извика кучетата и им помахаша да скупчат стадото. Кучетата бяха свикнали с рутината на ежедневната си работа по превеждане на овцете през гората до малкото поточе, което течеше през долината, и започнаха да събират стадото и да го обръщат към гората. Гарити се огледа през рамо за жената. Тя стоеше зад него със съда на главата си и сопата и дългата трева в ръце. Той ѝ се усмихна, обърна се към овцете, като викаше и махаше с ръка на кучетата да ги вкарват в гората.

Овцете се стекоха между дърветата. Кучетата тичаха около стадото и държаха животните събрани накуп. Гарити вървеше след стадото и внимаваше някоя овца да не се отдалечи от групата и да щукне между дърветата. Животните усетиха мириса на водата и се спуснаха напред, като блееха възбудено. Те се изляха през една малка просека между дърветата и се втурнаха към поточето. Разплискаха водата и се пръснаха из потока. Започнаха да пият и движението им рязко замря. Кучетата се суетяха около стадото и след като върнаха в него няколко изостанали овце, легнаха в края на студената вода и залочиха и те. Гарити отново се огледа за жената. Тя все още го следваше отблизо. Той я отведе на няколко ярда нагоре по течението до плитък вир, посочи ѝ водата, коленичи на брега, гребна с шепи и пи. Тя последва молбата му, след това извади нещата от продълговатия си съд и загреба вода с него. Гледаше със съжаление как водата изтича от цепнатината в дъното. Най-после той разбра предназначението на съда.

Седнаха на сянка и тя продължи да кърпи торбата си, докато овцете пасяха. Около час преди залез-слънце той ги подкара нагоре по склона към колибата. Когато се прибраха там, атмосферата беше много по-различна от предишната вечер. Той се засуети около приготвянето на храната. Тя остави нещата си настрана и запали огън, след това тръгна след него. Наблюдаваше го внимателно как реже парче месо от трупа на овцата зад колибата, как замесва питката и слага вода за чай. Изражението ѝ беше решително и съсредоточено, като че ли държеше да знае какво да прави.

Слънцето се скри и тъмнината се спусна бързо. Те чакаха вечерята седнали до огъня. Тя беше поправила торбата си и сега държеше съда в скута си и се опитваше да запуши цепнатината в дъното му с тресчици кора, които беше събрала в гората. Той я наблюдаваше и леко се усмихваше, слушайки я да цъка с език и да си мърмори нещо над тресчиците и счупения съд. Трептящата светлина играеше по чертите на лицето ѝ, а меката ѝ кожа светеше с матов блясък. Огънят започна да догаря и той добави още дърва. Около месото отново се извисиха пламъци, които изцеждаха от него тежки капки мазнина. Жената вдигна глава и се загледа в тъмнината над огъня, като обърна главата си на една страна и се заслуша. През деня той беше забелязал, че тя често вдига носа си срещу бриза, по начина, по който животните душат нещо, и често като че ли се заслушваше и заглеждаше в неща, които убягваха на неговите възприятия и сега ѝ се усмихна, когато тя го погледна. Тя се усмихна неопределено. Усмивката ѝ избледня, когато погледна отново в тъмнината. От другата страна на огъня едно от кучетата вдигна глава и се загледа в мрака с наострени уши. Тя отново погледна Гарити и посочи кошарата с брадичката си.

— Динго муренай нахуанди.

В същия момент овцете неспокойно се раздвижиха в кошарата, а една-две от тях изблеяха уплашено. Звукът подчерта значението на единствената дума, която той разбра от спокойната ѝ забележка. Гарити скочи на крака и грабна мускета си. После прескочи през огъня в средата на кучетата, като ги риташе и крещеше.

— Мръсни помияри! Лежете си на дебелите задници, докато динго избиват овцете ми, а!? Ставайте веднага!

Кучетата простенаха от болка и обезпокоени се изправиха на крака и се спуснаха в мрака към кошарата, а Гарити изтрополи след тях. Въпреки че луната и звездите светеха ярко, очите му бяха заслепени от огъня и той различаваше само смътни и безформени силуети: тъмните очертания на кошарата и овцете, щуращи се из нея, едно близко дърво и сенките на кучетата, които бяха наоколо. Внезапно от другата страна на кошарата се чу яростното ръмжене на едно от кучетата, а след него и звуци от борба. Той вдигна мускета си и затича, за да заобиколи кошарата, а две от кучетата се стрелнаха край него. Те се включиха в боя и шумът се усили. Ожесточено ръмжене, тракане на зъби и вой на болка придружаваха тъмното, вихрещо се кълбо от кучетата и още едно животно, което се изтърколи по склона покрай ъгъла на кошарата. Динго се изкопчи и се спусна да бяга, а кучетата го последваха ожесточено. Гарити спусна петлето на мускета, изсвири на кучетата да се връщат и едва не се блъсна в жената, когато се затича обратно към огъня. Тя бързо отстъпи встрани, а той мушна мускета под мишница, прегърна я и ѝ се усмихна, докато вървяха към огъня.

— За бога, добре е да имаш момиче като теб около себе си. А и слухът ти си го бива! Половината ми овце щеше да избие, преди да го чуя. Смея да кажа, че нямаше да са много по-малко, преди тези помяри да го чуят.

Зъбите ѝ и очите ѝ проблеснаха на лунната светлина, когато тя се усмихна в отговор на тона му. Допирът до копринената ѝ кожа и стройните ѝ рамене под ръката му беше истинска утеха. Кучетата притичаха обратно по склона и се настаниха по края на петното светлина около огъня. Дишаха тежко, с провиснали езици, а две от тях започнаха да лягат около огъня. Гарити скочи срещу тях, разрита ги и се развика:

— Дяволите да ви вземат, мръсни помяри! Сега ще мръзнете докато друго динго не нападне овцете ми. Смъквайте си задниците при стадото и стойте там тази нощ. Хайде!

Кучетата се изнизаха в тъмнината към кошарата, а той продължи да си мърмори недоволно под носа. Заобиколи огъня и седна. Намръщеното му изражение се промени в усмивка, когато погледна жената. Тя излъчваше задоволство от това, че той одобрява

извършеното от нея. Той я потупа по рамото и ѝ се усмихна топло. Взе две клечки, за да свали тигана и питката от огъня.

Те вечеряха. Кучетата, които се бяха промъкнали обратно, се навъртаха прегладнели около петното светлина. Гарити отрязва изгорялото месо и им го хвърли заедно с няколко шепи от остатъците от тяхната вечеря, а след това ги отпрати обратно към кошарата. Те погълнаха лакомо парчетата месо и отново изчезнаха в тъмнината, а той сложи останалата храна в тигана, похлупи го, наля си канче чай и запуши лулата си. Жената подбираше тресчици трева и разглеждаше съда си. От време на време поглеждаше с широко отворени очи дима, който той издишаше. Той се подсмихна развеселен, премести се поблизо до нея и ѝ протегна лулата си да си дръпне. Тя го погледна боязливо, усмихна се леко и опита. Лицето ѝ се изкриви в кисела гримаса от вкуса на лулата и тютюна и тя бързо разтърси глава и издиша, пръскайки слюнки. Димът, който беше издишала, се носеше из въздуха и се разсейваше. Тя го погледна и се усмихна широко. Той отново се подсмихна и я потупа по гърба.

Усмивката му се стопи, когато тя го погледна. Очите ѝ търсеха неговите. Тя се приближи до него, подви крака под тялото си и седна на тях. Обърна глава и остави съда настрана. Желанието се събуди в него. Той остави лулата си и я прегърна. Ръката му милваше лицето ѝ и той чувстваше допира на нейната топла и мека кожа. Тя постави лакътя си на бедрото му и се облегна на тялото му. Леко обърна глава. Гледаше го от ъгълчетата на очите си през неравния край на твърдата си коса. Устните ѝ се разтегнаха в бавна, съблазняваща усмивка, която прескочи езиковата бариера с един-единствен гигантски скок.

Той я обърна и я вдигна в скута си. Зарови устни в сатененото ѝ гърло, а ръцете му трескаво се движеха по тялото ѝ в опит да задоволят пулсиращата нужда, която се надигаше в него. Тя издаде гърлен звук на задоволство и плъзна ръцете си около врата му. Притисна се силно в него и заби нокти в тила му. Тялото ѝ се извиваше в скута му. Движението на ръцете му стана по-настойчиво и той обърна гръб на огъня и я положи на земята. Тя се изплъзна от прегръдките му, скочи на крака и отиде до колибата. Усмихваше се широко. Той тежко се изправи и побърза след нея.

Гарити нямаше почти никакъв опит. Когато беше в сиропиталището, понякога го изпращаха да изпълнява поръчки и един

ден беше попаднал на отегчена домакиня, която явно видя в негово лице начин да си отмъсти на съпруга си грубиян. И един друг път, когато работеше по Нипеан се беше сблъскал с пияна проститутка. Майра пък въобще нямаше никакъв опит. Но той изгаряше от пламъка на страстното си желание, а враждебната среда, в която Майра беше израснала, и нуждата за оцеляване на рода бяха изострили нейните инстинкти до краен предел. Той се туткаше непохватно, неуверен в себе си и смутен от деликатността на това, което в негово присъствие беше чувал да описват по-скоро с метафорични изрази, отколкото като полезни, практически съвети. Но изконната потребност, която дремеше в него, беше възбудена до полуда от страстните ѝ движения и стенания и той бе пришпорен от конвулсиите на нейната страст. Липсата на изящество бе компенсирана от мощ и ако дефлорацията беше по-скоро енергична, отколкото деликатна, то и Гарити си имаше работа по-скоро с тигрица, а не с треперееща девственица.

В случая с домакинята той беше действал с луда припряност и смъкнати около коленете панталони, тъй като съпругът всеки момент можеше да се прибере. С проститутката това беше механично съвкупление, по време на което тя просто си лежеше с вдигната около кръста пола, здраво стискайки двата шилинга в ръката си. Но сега той се оказа в ситуация, изискваща много по-голямо внимание от преди — когато реши, че са свършили, Майра смяташе, че тепърва едва сега започват. Тя се притискаше в него, хапеше раменете му, драскаше гърба му и го обгръщаше с крака. Възхитен и изумен, той ѝ отвърна със сила и твърдост, които тя подкрепи с дива, възбуждаща страст. Инстинктите на Майра бяха разпалени, а неговото дълго въздържание го правеше добър любовник. Но в крайна сметка Гарити се умори.

Той излезе от колибата със залитаща походка, подсили огъня и сложи чая да се стопли. Запали лулата си и запуши. Потреперваше от непривичното докосване на студения нощен въздух до голата му кожа. Тя излезе от колибата, като се прозяваше и оправяше косата си. Приблужи се до него. Бедрото ѝ докосна рамото му. Той се усмихна и го погали по дължината му. Тя застана пред него, коленичи и седна между краката му, облегната на неговите гърди. Гарити я прегърна, усмихна ѝ се и ѝ даде да си дръпне от лулата. Тя смукна и се изкикоти. Ръката ѝ се плъзна надолу по стомаха му. Усмивката му застина. Той остави лулата настрана и я придърпа към себе си. Тя се движеше

неспокойно в ръцете му и стенеше тихо от ласките и целувките му. Той свали тенджерката от огъня, подаде ѝ ръка да се изправи и я заведе обратно в колибата.

7.

Различията между тях бяха големи. Образованието на Гарити беше елементарно, а културата му се характеризираше с обичайната за пионерите заселници рудиментарност, но начинът му на мислене беше формиран от възпитание, основаващо се на традиции, датиращи от векове. Майра се ръководеше основно от инстинктите си, които диктуваха неща, както от съвсем делничен, така и от жизненорешаващ характер — от това къде да търсиш вода и червеи, до това да решиш дали наличността на храна е в количество, достатъчно за поддържане на живота, та да накърмиш, а не да се видиш принуден да изядеш новороденото. Дедите на Гарити бяха открили как да изработват оръжията си от метал преди хилядолетия, а оръжията на баща ѝ бяха от камък. Езиковата бариера беше нищо в сравнение с бездната, която разделяше наследника на цивилизацията с корени в Древна Гърция и детето на каменния век, но между тях имаше и допирни точки. Той беше мъж, а тя — жена. Тя беше напълно готова и искрено желаше да посвети цялото си време на това да му достави удоволствие. Неговата самота беше станала непоносима. В средата, в която живееше, той беше чужденец и се бореше да се адаптира към нея. Тя беше едно цяло със земята си и желаше да му помогне.

Гарити успя да ѝ каже името си и откри нейното след доста опити и грешки, защото тя мислеше, че я пита за нейното племе и положението ѝ в него, които за нея бяха неща далеч от по-голяма важност.

Случайно Гарити откри, че тя може да надбяга всички негови кучета, освен едно. Понякога той се развличаше, като хвърляше пръчка на някое от кучетата и го караше да я носи обратно. Когато се зае да прави това за пореден път, тя наблюдава няколко хвърляния и изведнъж скочи и се втурна след пръчката. Донесе му я почти по същия начин като някое от кучетата му — в очакване на похвала. Той отново хвърли пръчката и кучето се спусна, усетило духа на надпреварата, но не се оказа достоен противник на Майра. Тя се засмя от удоволствие, когато той избухна в смях от огорчението на кучето.

Той извикваше кучетата едно по едно и тя ги надбяга всичките. Едно от тях ѝ беше равностойно и дори понякога я изпреварваше надолу по хълма, но даже и то не можеше да се мери с нея по нагорницето.

Той откри, че не беше чула динго по щастлива случайност. Сетивата ѝ бяха невероятно остри. Един ден на минаване през гората, докато караха овцете на водопой, тя го заведе до една дупка, където женско динго беше подслонило кучилото си. Когато Майра разбра, че той е силно заинтересован от улавянето и избиването на динго, тя определи точното местонахождение на още три кучила в близката околност и му ги показа. Когато разбра, че всички близки водоизточници също го интересуват, тя го заведе до няколко, които досега му бяха непознати. А освен това, докато избиваха кучетата динго, Гарити откри, че тежката сопа, която тя постоянно носеше със себе си, е далеч по-опасно оръжие, отколкото мислеше.

Вечер, през голямата част от времето си край огъня, тя съсредоточено разглеждаше нещата си. Ровеше из късчетата скала и камъчетата, които беше събирала по едно или друго време, подбираше си някое и си го разглеждаше, а когато се скъсаше някой стрък трева в торбата ѝ, тя незабавно го подменяше. Изпочупените кости и разпокъсаните пера все още я наскърбяваха и тя често ги вадеше и ги разглеждаше опечалена. Той разпозна перата, зареди мускета със сачми за птици, отиде в гората и уби един от малките папагали, от които бяха те. Тя обаче не направи връзка между птицата и сдъвканите пера и бързо го изяде. Цепнатината на дъното на съда продължаваше да я тревожи и той ѝ помогна, като заглаждаше с джобния си нож трески кора и ги набиваше в цепнатината. След внимателна и усърдна работа с острия нож, Гарити успя да оформи тресчиците така, че да паснат, но съдът не беше толкова непроницаем, както преди да бъде счупен. И на други места кората в дъното и стените на съда беше изсъхнала през дните, докато тя беше с Гарити, и пропускаха и съдът беше станал неизползваем, именно защото не се използваше. Но Майра още си го пазеше. Намери сигурно място за него и другите си неща в колибата и явно продължаваше да ги цени високо.

Когато свикнаха един с друг и им стана по-леко да разгадават жестовете си, общуването помежду им бързо се подобри. Тя имаше пъргав и буден ум и бързо заучаваше ключови думи от пиджин — разваления английски, който използваша аборигените и на който

Гарити по инерция се обръщаше към нея. След няколко дни почти не се затрудняваха да се разбират за основните неща. Едва ли някога щяха да са в състояние да нюансират разговорите си, средствата им за общуване не обещаваха да се развият дотам, но както личностите им, така и задълженията им и положението, в което се намираха, бяха от по-изначално естество от тези на повечето хора.

Дружбата на Гарити с Уилямсън беше най-дълбоката личностна връзка в живота му, преди да срещне Майра. Освен другите неща, в сиропиталището ги учеха на правилно отношение към родителите и в спомените си той съвестно се отнасяше към майка си по начина, по който беше научен, но тези спомени бяха смътни и откъслечни — по-скоро за силует, отколкото за реален човек. От останалите хора в живота му го разделяше стена от общо отчуждение, а и повечето от тях бяха користни и зли. Опитът му от връзката с Майра беше нещо напълно различно и го беше погълнал изцяло. Той се изпълваше с вцепеняващо изумление, когато се опитваше да го анализира, и не намираше думи, за да го определи, както и минал опит, с който да го сравнява. Отношението му към аборигените не се отличаваше от отношението му изобщо към останалите хора, но той вече не отнасяше Майра към другите аборигени повече, отколкото към другите хора. Тя беше нещо уникално и мястото ѝ не беше сред останалите.

Дълбоката и интимна връзка с друг човек откри нови перспективи в живота на Гарити, перспективи, за чието съществуване никога не беше подозирал. Преди да се появи Майра, животът му го беше задоволявал, защото винаги го сравняваше с живота си в сиропиталището, но след като я срещна, предишният му живот започна да му изглежда скучен и сив. Сега всеки ден беше едно ново преживяване, което изпълваше живота му със смисъл. Когато след кратко проучване Майра от своя страна откри, че в сравнение с това, което познаваше от предишния си живот, свободата ѝ е неограничена, тя се разви като личност и стана по-самостоятелна, с някои изблици на гняв и инат. В сиропиталището на Гарити чистотата се свързваше с вярата в Бога и разписанието предвиждаше къпане и пране веднъж в седмицата, тъй че той беше продължил да се къпе и пере дрехите си един път в седмицата, когато за това имаше вода. Реакцията на Майра на предложението му да се изкъпе в потока беше неразбиране в началото, последвано от отказ да повярва, че подобно нещо въобще ѝ

се предлага, та чак до силен уплах от идеята. Според собствения ѝ житейски опит потапянето във вода беше естествено само за рибите и някои жаби и змии.

За нея първото къпане беше травматизиращо, а за него — уморителна борба с нейните писъци на ужас и вършеене с ръце, докато той безмилостно я търкаше и миеше косата ѝ. После тя седна на брега на потока и докато трепереше от студ и му хвърляше сърдити, изпълнени с негодувание погледи, той самият се изкъпа и изпра дрехите си. Случаят подчерта липсата на облекло за Майра и той помисли върху това, докато седеше с нея на брега и чакаше дрехите му да изсъхнат достатъчно, за да ги облече. Да я наблюдава как се движи наоколо в естественото си състояние за него беше извор на наслада, но изпитваше огромно нежелание друг да я види гола, а приближаваше времето Уилямсън или някой от другите мъже да му донесат припаси.

В колибата си имаше други дрехи и като се поразрови из тях, откри чифт панталони с пробити колене и лека муселинена риза. Тя с готовност прие идеята да носи облекло, тъй като го смяташе за украшение, а и искаше да прилича повече на него и бързо се научи да си служи с игла и конец. Свиха панталона в талията, отряза крачолите до коленете и ги раздраха по шевовете. След като зашиха парчетата, от панталона стана дълга, широка пола, не много различна от полите, които носеха другите жени. Не беше по силите им да преправят ризата и Гарити отряза широките ръкави между китките и лактите ѝ. Майра я носеше закопчана догоре, а полите на ризата висяха до коленете ѝ, малко над ръба на полата. С дрехите ѝ беше горещо и неудобно, но възторгът ѝ от нововъведението не стихна с времето, а освен това тя намери джобовете за много удобни. Постепенно свикна с дрехите, но облеклото ѝ я забавяше, когато се надбягваше с кучетата.

Уилямсън пристигна след няколко дни. Беше късен следобед. Гарити седеше на склона и наглеждаше овцете, а Майра беше отишла да приготви вечерята. Той се обърна, когато чу полуизсъскването — полуизсвирване, което тя използваше, когато искаше да привлече вниманието му. Тя тичаше надолу по склона към него с омотани около тялото ѝ дрехи, с възбудено и напрегнато лице. Размахваше ръка по начина, който използваше, когато искаше да го повика. Той се изправи, взе мускета си и побърза срещу нея.

— Какво има? Динго?!

Тя спря, като махаше с ръка в жеста, с който заместваше поклащането на главата, поколеба се и се замисли, след това го посочи и обърна лице към хълма зад кошарата.

Той реши, че тя има предвид приближаващ се мъж и кимна, после се обърна и извика на кучетата. Те се разтичаха напред-назад, събраха стадото и го подкараха нагоре по склона. Гарити сложи мускета си на рамо и тръгна по нагорницето. Майра го последва. При колибата нямаше никой, наоколо също не се виждаше човек, но тя посочи към дърветата под билото на хълма, по посока на овцефермата. Той кимна, погледна назад към овцете, които се изкачваха по склона, след това застана в очакване, като наблюдаваше линията, откъдето започваше растителността. След малко от дърветата излезе мъж на кон. Следваше го друг натоварен кон, който мъжът водеше с въже. Беше Уилямсън. Той махна с ръка и Гарити помахаше в отговор, след което се върна към кошарата. Овцете приближаваха върха на хълма.

Животните вдигнаха облак прах, когато се струпаха на утъпканата земя до кошарата — маса от блеещи, поклащащи се глави и тела, покрити с вълна. Гарити тръгна срещу стадото с разперени ръце и овцете се обърнаха към кошарата. И последната от тях влезе вътре и се скри между останалите. Кучетата спряха да хапят краката на овцете и започнаха да лаят по Уилямсън. Гарити ги извика и плъзна коловете по местата им. Уилямсън се усмихна и кимна, когато приближи кошарата. Изразът на лицето му се промени, когато видя Майра, която стоеше до огъня. Той отново погледна Гарити, дръпна юздите на коня и се усмихна още по-широко.

— Добре ли си, Пат?

— Добре съм. А ти Франк?

Изведнъж Гарити почувства нужда да се защити и прочисти гърлото си. Той погледна Майра. Тя надничаше към Уилямсън през кичурите коса, които висяха над очите ѝ. Лицето ѝ изразяваше любопитство, но и бдителност. Ризата и полата ѝ бяха прашни и зацапани, яката ѝ беше изкривена, а ръцете ѝ, които стърчаха от широките ръкави на ризата, изглеждаха тънички и висяха отпуснати покрай тялото ѝ. Пръстите на босия ѝ крак разсеяно почесваха горната част на другото ѝ ходило, навик, който издаваше кога е озадачена или умислена.

— Е, коя е тя?

Гарити отново прочисти гърлото си, погледна нагоре към Уилямсън и се опита да се усмихне, след това смутено сви рамене и погледна встрани.

— Казва се Майра.

— Майра? Е, това е хубаво име и тя е хубаво момиче.

Гарити отново вдигна поглед към Уилямсън и кимна, след това се усмихна в отговор на неговата широка усмивка. Изведнъж му стана по-леко. Уилямсън се засмя, слезе от коня и потупа Гарити по рамото, после отидоха до натоварения кон. На самара му имаше две големи брезентови торби. Те ги вдигнаха и ги занесоха пред колибата. Гарити и Уилямсън разседлаха конете и ги спънаха, а седлата отнесоха до колибата.

— Овцете изглеждат добре, Пат.

— Пашата е добра.

— Да, изглежда, но и ти си дяволски добър пастир, Пат.

Оставиха седлата пред колибата до чантите с продукти. Уилямсън свали шапката си, изтри челото си с ръка и погледна Гарити.

— Насам май не са се мяркали разбойници.

Гарити поклати глава и посочи огъня.

— Да седнем. Не, не съм виждал. Някой друг виждал ли е?

— Да. — Уилямсън въздъхна тежко, докато се настаняваше край огъня. — Стреляли са по Кроули и са изчезнали на север с част от стадото му. Успя да се добере до овцефермата, но докато изпратя някой от хората си до неговото място, по-голямата част от стадото се е пръснала или била избита от динго.

— Как е Кроули?

— Ще се оправя.

Гарити кимна, погледна огъня и отново вдигна очи към Уилямсън.

— За какво са им на разбойниците овце?

— Откарват ги на изток и ги продават на някои от скотовъдците там. Няма съмнение. Последните две години сушата на изток от Дарлинг беше лоша и много от стоката е измряла.

Гарити отново кимна и се загледа в огъня.

— Трябва да се пазиш, докато обикаляш, Франк.

— Няма нищо страшно. Държа пистолета под ръка, а и никога не нося много пари в себе си. — Той се усмихна кисело. — Гединките ме притесняват повече, Пат. На тези стари кокали милите им изглеждат все по-дълги и повече тежат.

Гарити го погледна и сведе поглед. Беше много различен от мъжа, който си търсеше чирак в сиропиталището. Трудностите и грижите бяха взели своя данък, а плътта сякаш висеше на някога набитото му тяло. Само очите му си бяха останали същите.

— Трябваше да изпратиш провизиите по някой друг, Франк.

— Не — каза бързо Уилямсън и поклати твърдо глава. — За мене ти си повече син, отколкото овчар, Пат, и искам да знам, че си добре.

Гарити се почеса по брадата и се усмихна смутен. Гледаше в ботуша си и риеше с него земята.

— Радвам се, че мислиш така, Франк.

— Да, мисля — спокойно каза Уилямсън. Той погледна Майра, която се появи иззад колибата с още едно парче месо, и върна погледа си върху Гарити.

— Смяташ ли да я задържиш?

Гарити кимна.

— Да. Мисля да я задържа. Нямам никаква причина да не го правя, нали?

— Не, а и това е само твоя работа. Но ако знаех, щях да докарам повече продукти. Два от фургоните се разбиха при последното пътуване от Сидней и брашното ми е малко, затова съм ти донесъл намалена дажба, но има повече осолено свинско плюс бутилка меласа.

— Това ще ни дойде добре. Ще се оправим с една дажба. Тя не яде много, а и трябва да ти кажа, изобщо не би хапнала продуктите, ако не я накарам. Цялото ми време отива да я пазя да не яде щурци, змии и тям подобни, по дяволите!

— Да, това е *або*, човече. — Уилямсън се засмя и поклати глава. Той я изучаваше, докато тя пълнеше очернената от сажди тенджерка с вода, а после се наведе над огъня, за да я сложи на жарта. Умислено се усмихна. — И въпреки това може да се яви на ревю за бели жени, само да имаше повече коса и кожата ѝ да беше с една отсянка по-светла. Особено с дрехите на нея. Чия беше идеята?

— Моя. Не искам някой мръсник да ѝ зяпа задника.

— Не те обвинявам. И аз съм същият. Къде я намери?

— Размених я. Затова ми трябваха брадвите и ножовете миналия път.

— Това ли било? Е, направил си добра сделка, ако това е всичко, което си дал за нея.

Гарити я погледна. Полите на широката ѝ риза метяха земята, а широката пола се издуваше около нея. Очите им се срещнаха. Тя се усмихна леко и хвърли нервен поглед към Уилямсън. След това вдигна тигана и го отнесе към колибата. Гарити отново погледна огъня и каза спокойно:

— Да. Добра сделка беше.

Уилямсън въздъхна тежко, протегна крака, разтри коленете си, прозя се и започна да рови из джобове си за лулата.

— Този път съм ти донесъл повече тютюн, Пат. Но нямах ром.

— Ще мина и без ром, но тютюна ми е на свършване — отвърна Гарити и извади своята лула.

— Радвам се, че съм донесъл повече, щом е така. Сега запали от този.

Уилямсън извади джобния си нож и пръчка тютюн, отрязва едно парче и го раздели с Гарити. Те го стриха между ръцете си и напълниха лулите. Майра излезе от колибата с брашно в тигана, коленичи до огъня и гребна вода от ведрото. Остави тигана на земята и замеси питка с ръка. Те запалиха лулите си със съчки от огъня и запушиха. И двамата мълчаливо я наблюдаваха. Погледите им я смуцаваха и тя тръсна глава и остави косата ѝ да падне пред лицето ѝ. После постави капака на тигана и го сложи на огъня, след което стана и се отправи обратно към колибата, като изтръскваше ръцете си от тестото и вървеше с извърнато настрани лице.

— Няма нищо общо с другите *або*, които съм виждал — каза Уилямсън като извади лулата от устата си и изпусна дим. — Откъде е?

— Не знам, но мисля, че е от доста далеч. Близките ѝ се държаха сякаш не бяха виждали бели хора, а тя вижда, чува и усеща миризмите по-добре от всичките ми кучета. Знаеше, че идваш, когато беше на повече от миля.

— Не думай! Струва си да я задържиш. Изглежда добра готвачка.

— По-добра е от мен.

Уилямсън се засмя и дръпна от лулата си.

Майра се върна при огъня с торбичката чай, вдигна дръжката на тенджерката с една клечка и я свали от огъня, сипа вътре чай и отново я върна на огъня, след това се изправи и тръгна обратно към колибата, като завързваше вървите около отвора на торбичката. Върна се от колибата и седна до Гарити, като го гледаше разтревожено и подвиваше полата под себе си. Той ѝ се усмихна и ѝ подаде лулата си. Тя смукна няколко пъти силно и издиша дима, след това му я върна с широка усмивка на лицето и крадешком погледна към Уилямсън.

— Сега разбирам защо тютюна ти е на свършване — засмя се Уилямсън.

Гарити се усмихна и кимна като сложи лулата в устата си.

— Обича да си дръпва.

— Ще ти оставя и моя тютюн, а следващия път ще донеса двойна дажба — каза Уилямсън и подви крака под себе си. После стискайки лулата със зъби, с охкане се изправи на крака и отиде до седлото си.

— Да видя дали имам нещо за нея. Обикновено нося няколко дрънкулки със себе си в случай, че срещна *або* и ми се наложи да ги спечеля на своя страна. — Той клекна до седлото си, отвърза навитото на руло одеяло, което беше върху чантите, и го избута настрани, като отвори капациите им. — Да, това без съмнение ще я зарадва — каза той, като бъркаше в чантата и извади нещо от нея. Изправи се с ново пъшкане и се върна до огъня.

— Ето, дай ѝ това.

Той подаде на Гарити малко огледалце, завито във вълмо сурова вълна, за да не се счупи, и наниз стъклени мъниста. Гарити се усмихна и му благодари с кимване. Обърна се към Майра, сложи наниза около врата ѝ, извади огледалцето от вълната и ѝ го подаде. В изражението ѝ липсваше каквото и да е разбиране. Очите ѝ се сведоха към мънистата, след това тя вдигна поглед към огледалцето и безпомощно започна да мести очи ту към Гарити, ту към Уилямсън. Гарити вдигна огледалцето пред лицето ѝ. Очите ѝ се преместиха обратно върху него и на лицето ѝ се изписа изражение на зашеметяващ шок. Уилямсън се засмя и седна, като я гледаше иззад гърба на Гарити и си пушеше лулата, а Гарити ѝ се усмихна. Тя обърна огледалото в ръцете си и го погледна отзад, след това го обърна отново и погледна лицето си, отразено в повърхността му. То засия в широка, доволна усмивка и тя сведе

поглед към мънистата и ги вдигна, за да ги разгледа, като издаваше гърлени звуци на възхищение. Гарити се обърна към Уилямсън.

— Много съм ти задължен, Франк.

— За нищо. Щастлив съм, че тя е доволна.

Гарити се усмихна и кимна, погледна Майра, отмести очи към огъня и си дръпна от лулата. Няколко минути Майра разглеждаше огледалцето и мънистата и издаваше тихи звуци на удоволствие, после се изправи и влезе в колибата, за да ги остави при другите си скъпоценности. Тя се върна, обърна месото над огъня, вдигна дръжката на тенджерката с една клечка и я свали от огъня, сетне наля чай в канчето, което беше сред приборите на гладката скала. Подаде го на Гарити, след което погледна с несигурно изражение към канчето, а после към Уилямсън. Уилямсън се изправи, отиде до седлото си и взе своето канче, метална чиния и вилица, върна се до огъня и ѝ ги подаде. Тя остави вилицата и чинията на гладката скала, напълни канчето с чай и му го върна. Той се усмихна и ѝ кимна с благодарност, когато го взе, а тя извърна поглед и се усмихна срамежливо.

— Обича ли да си пийва чай?

Гарити сръбна от чая си и поклати глава, като остави канчето на земята и сложи лулата в устата си.

— Не си пада по него.

— Ще му свикне.

Гарити се усмихна и кимна отново. Отпи и дръпна от лулата си.

Уилямсън се поизкашля, захапа лулата си и погледна Гарити.

— Ще докарам още овце.

Гарити вдигна вежди.

— Още? Сега отглеждаш повече от двадесет хиляди, нали?

— Повече. А мога да отглеждам петдесет. Единственото, което ме спира, е намирането на пастири и увеличаването на стадата. Много овчари идват от овцефермите на изток, тъй че наех няколко и бих могъл да ги пробвам. Имам достатъчно хора да поемат още пет или шест хиляди и смятам да докарам още толкова.

— От стадата на Нипеан?

— Не. Смятам да ги купя. Искаш ли да участваш?

— С колко?

— Сега в банката на Сидней имаш почти петстотин гвинеи. Това прави между две и три хиляди, зависи каква ще е цената, когато

купуваме. Веднага след стригането цената пада с една трета до половината, а аз смятам да ги купя точно тогава. Ако искаш, можем да вземем стадото заедно и да разделим загубата и печалбата. Или, ако искаш, можеш да наемеш един от моите хора да ти помага и да купиш собствено стадо, с което да се оправяш сам. Имаш и най-добрите ми пожелания, заедно с работа по всяко време, ако загубиш стадото си.

— Колко ще ми струва да наема човек?

— Около двадесет и пет или тридесет гвинеи на година, зависи от цената на продуктите. Моят главен пастир ми струва четиридесет или повече, а другите, които вършат това-онова из овцефермата, най-много двадесет. Або излизат от пет до дванадесет на година, зависи от работата, която вършат. Освен това ще трябва да наема и миячи и стригачи през сезона. Ако искаш да създадеш собствена овцеферма, ще се включа във всичко заедно с теб.

Гарити се усмихна леко и го погледна.

— Май се опитваш да се отървеш от мен, Франк!

Уилямсън се усмихна и поклати глава. След това усмивката му угасна и той сви рамене.

— Бих искал да те видя със собствена овцеферма, Пат, а тук има предостатъчно място и за двама ни. Но не считам да те насилвам. Във всеки случай, не точно сега. Ако искаш да купим стадото заедно — добре, и край. Или можем да продължим както досега. Но рано или късно искам да те видя със собствена овцеферма.

Дълго време Гарити остана мълчалив. Гледаше огъня и подръпваше от лулата си, след това сви рамене.

— Ще трябва да помисля нощес, Франк.

— Използвай времето си, Пат.

Слънцето залязваше и светлината беше мека. Очертанията на гъстите гори и откритите пасбища се смесваха в далечината. Лекият, горещ бриз караше пламъците да танцуват, а жаравата да блести в яркочервено и жълто. Той довея и парливата миризма на прах от утъпканата площ около кошарата и силната миризма на овцете от стадото. Гарити погледна кучетата, които лежаха от другата страна на огъня, щракна с пръсти и махна с ръка към стадото. Те се изправиха и затичаха натам. Майра стана, свали месото от огъня, сложи го на гладката скала до огнището и започна да изрязва изгорялата част с ножа.

Стъмни се и тя хвърли повече дърва в огъня. В светлината се показаха муцуните на кучетата, които бяха се върнали и гладно чакаха за своята част от вечерята. Майра събра изгорялото месо и купче остатъци, изправи се и заобиколи огъня, за да ги нахрани. Тя раздели парченцата месо между тях и ги отпрати обратно към стадото. Върна се до огъня, взе една клечка и измъкна тигана от жарта. Разчупи питката, сложи парчетата заедно с късове месо в чиниите и ги подаде на мъжете, след това отново напълни канчетата с чай. Чаят в тенджерката свърши и тя погледна Гарити с вдигнати вежди и посочи ведрото. Той кимна и тя отново напълни тенджерката с вода, сложи я на огъня и влезе в колибата за торбичката с чая. След като сипа чай в тенджерката, тя внесе торбичката обратно в колибата, върна се до огъня, коленичи до Гарити и го подръпна за ръкава. Той я погледна. Тя посочи торбите пред колибата и въпросително вдигна вежди. Гарити кимна и посочи колибата. Тя отиде до торбите и ги отвори. Извади плочите пресовано говеждо и свинско, торбите брашно, сол и захар и останалите неща, като ги въртеше едно по едно в ръцете си и ги изучаваше отблизо. Гарити я наблюдаваше през рамо и когато тя извади буркана с меласа, той щракна с пръсти и посочи една счупена бутилка край колибата. Тя предпазливо остави буркана и направи знак с глава, че е разбрала.

— Защо беше това? — попита Уилямсън с пълна уста.

— Мисли, че всичко е направено от желязо. Преди време счупи бутилката и я държа там, за да ѝ я показвам, когато нещо може пак да се счупи.

Уилямсън се засмя и кимна. Майра извади продуктите от торбата и кимна. Празните торби остави на самара. После се върна до огъня, свали тенджерката и напълни канчетата на мъжете, след което седна до Гарити и се зае с овнешкото и парчето питка.

Когато се нахраниха, Уилямсън и Гарити напълниха лулите си и ги запалиха. Майра събра съдовете и ги изми, като гребваше вода с шепи и ги плакнеше. След това ги изсуши на огъня и внимателно ги подреди, като похлупваше вилиците с чиниите в педантично права редица на гладката скала. Влезе в колибата и се върна със своя съд за вода и торбата си, остави ги на земята и след като напълни канчетата на мъжете от тенджерката, седна до Гарити и започна да разглежда нещата си. Нанизът мъниста и огледалцето бяха сред тях и тя се

любуваше на мънистата и ги прокарваше между пръстите си с доволна усмивка. После взе огледалцето и почна отблизо да изучава зъбите и очите си, като го обръщаше, за да улови светлината на огъня. Гарити докосна ръката ѝ, посочи счупената бутилка, а след това огледалото. Очите ѝ се разшириха. Гарити взе вълмото вълна, в което беше огледалцето, и ѝ го подаде. Майра го уви и затършува в торбата си, за да му намери място.

— Не знаеше, че огледалото може да се счупи? — попита Уилямсън.

— Не. Изглежда не знае нищо, докато не ѝ покажа. Но трябва да ѝ показвам само веднъж, а това не се случва с повечето хора.

— Да. Не споря — отговори Уилямсън. — За теб тя е една истинска малка жена. За това също никой на би могъл да спори. — Той изтръска пепелта от лулата в тока на ботуша си, след това се изправи и се протегна с прозявка.

— Мисля да си постеля одеялото край огъня, Пат.

Гарити кимна, изтръска лулата си и погледна Майра. Посочи ѝ колибата и се изправи.

— Утре сутринта ще ти кажа за овцете, Франк.

Уилямсън кимна и отново се прозя. Отиде до седлото си и вдигна навитото одеяло.

— Добре, Пат. Мога да изчакам няколко дни, за да имаш повече време да си помислиш.

— Не бих искал да те задържам, Франк.

— Добре. Ще поговорим утре сутринта и ще видим дали имаш нужда от повече време за размисъл.

Гарити кимна и тръгна към колибата след Майра.

— Добре. Лека нощ, Франк.

— Лека нощ, Пат.

Майра изчезна в тъмнината и прошумоли тихо в ъгъла на колибата, докато си скатаваше нещата. Гарити стигна опипом до сламеника, седна, събу си ботушите и започна да се съблича. Майра го прекрачи, седна от другата страна на сламеника и свали дрехите си. Той струпа дрехите си накуп, опъна се по гръб и се загледа в тъмнината. Мислеше си за думите на Уилямсън за овцете. Майра се приближи до него, сложи глава на рамото му и леко докосна слабините му с пръсти. Той поклати глава. Тя издаде тих, гърлен звук, притисна

се в тялото му и го прегърна през кръста, като качи единия си крак върху него. След това удобно намести главата си в трапчинката на рамото му. Гарити я прегърна, потупа я по рамото и се отпусна.

Въпросът опираше до това, дали да рискува всичко, което беше спечелил и което на свой ред беше спечелено при висока степен на риск. Другите мъже работеха на надници, които бяха много по-малки от неговата печалба от дяловете му, но бяха осигурени. Досега бе имал късмет и овцете не бяха загинали в пожар или суша, нито пък той се беше наранил или пострадал, та да не успее да ги опази. Фургоните, които прекарваха вълната до Сидней, бяха пристигнали там невредими и за нея получиха добра цена. Рискът му се беше отплатил добре и след две стригания той беше натрупал повече пари, отколкото много хора успяваха да спечелят през целия си живот. Всичко щеше да бъде загубено, ако се решеше да закупи овце заедно с Уилямсън. Уилямсън нямаше да отиде до Сидней, така че животните щяха да бъдат поверени на грижите на някой от хората, които наемеше. И всичко можеше да бъде загубено дори преди овцете да пристигнат от Сидней. Можеше да ги застигне пожар или някое друго от многобройните бедствия, възможни по пътя. Без съмнение по време на прехода от Сидней щеше да има някакви загуби, макар че стигнеха ли веднъж овцефермата, много от опасностите щяха да са зад гърба им, но и тогава опасностите бяха много и животните все още можеха да бъдат изгубени. Решението да поеме риска и да участва в покупката заедно с Уилямсън не беше единственото възможно. Трябваше да помисли дали да продължи с Уилямсън, или да вземе своята част от овцете и да започне сам. Никога досега не беше анализирал живота си от гледна точка на някакви далечни перспективи.

Всеки ден беше просто повторение на предишния и това го задоволяваше, защото харесваше работата си. С появяването на Майра животът му се беше променил само колкото и тя да се включи в ежедневието му. Парите в банката в Сидней оправдаваха този начин на живот, защото парите бяха цел, към която всеки се стреми, но възможността да притежава собствена овцеферма променяше всичко. Изведнъж в живота му се появи цел, и то цел, към която се беше стремил и която желаше пламенно и с дълбока непоколебимост. Той искаше собствена овцеферма. И сега възможността да я притежава беше реална. За овцете знаеше всичко, което му беше необходимо, а и

Уилямсън щеше да му помага. За седмица-две щеше да научи подробностите, които щяха да му бъдат необходими, за да ръководи овцефермата. Но въпреки че за няколко години две-три хиляди овце можеха да се превърнат в голямо стадо, бройката беше толкова малка, че едва щеше да има печалба от тях. Нямаше да е в състояние да купи фургони или да наеме повече от един-двама мъже и щеше да е зависим от Уилямсън за доставките и превоза на вълната до Сидней. Един-единствен горски пожар или сушава година щяха да го пометат. Много от малките овцеферми на изток бяха без съмнение подобни начинания и повечето фалираха, без да успеят да просъществуват дори през умерено трудни времена.

Опитът да започне собствена овцеферма с такъв малък брой овце прекосяваше чертата, отвъд която рискът ставаше неприемлив. Не му се искаше някой друг да се грижи за овцете, които той притежава, докато той гледа стоката на Уилямсън, но Уилямсън щеше да се погрижи овцете да се отглеждат така добре, както и другите му животни. Печалбата от неговия дял щеше да се увеличава бързо, защото и половината от агнетата щяха да са негови. Ако всичко потръгнеше добре, след няколко години можеше да има хиляди вместо стотици гвинеи.

Уилямсън прохърка в съня си и Майра се събуди с конвулсивно сепване, вдигна глава и се огледа наоколо. Уилямсън отново изхърка и Майра се отдели от Гарити, стана от сламеника и отиде до вратата на колибата. Луната беше изгряла и силуета на стройното ѝ голо тяло се очерта в рамката на вратата на бледата лунна светлина. Тя остана за момент до вратата, заслушана в хъркането на Уилямсън, след това се обърна, тихичко прекоси колибата и се върна до сламеника. Наведе се над Гарити, за да види дали е заспал и като видя, че е буден, посочи към Уилямсън, подражавайки му през тих смях в хъркането му. Гарити кимна и се усмихна, после я придърпа при себе си на сламеника. Тя въздъхна леко и се повъртя, докато се настани отново. Споменът за тялото ѝ, открито се на лунната светлина, беше жив в съзнанието му. Той потърси начин да избяга от мъчителните размисли около овцете и реагира, когато ръката ѝ премина през слабините му. Тя замря за миг, опипващата ѝ ръка се плъзна обратно, а движенията ѝ станаха целенасочени. Гарити се обърна към нея и я прегърна. Тя издаде тихи

звуци на задоволство, когато той разтвори бедрата ѝ, пъхна ръката ѝ под кръста си и се долепи до нея.

Когато свършиха, той отново легна по гръб и се взря в тъмнината. Не можеше да заспи. Майра лежеше до него, праметнала крак през тялото му и обгърнала гърдите му с ръка и дишаше в дълбок бавен ритъм, който се долавяше единствено по движението на гърдите ѝ, които се опираха в тялото му. Той обмисли цялото предложение няколко пъти и всеки път му се струваше все по-глупаво да рискува всичко, за което беше работил. Но стоящите в банката пари бяха напълно безполезни за него. А и не беше чак такава рядкост банка да загуби всички депозирани в нея пари и да обяви фалит. Онова, което го спираше, освен риска, беше да повери овцете си на някого другико. Никога не беше виждал стадо, за което се грижи друг човек, което да му е харесало. За другите това беше работа. За него беше самият живот. Но тази пречка беше лесно и логично преодоляна. Освен факта, че щеше да спечели много повече, като продължи с Уилямсън и в същото време взима дялове от другите овце, той постоянно щеше да поверява овцете си на грижите на други овчари, ако някога притежава собствена овцеферма.

А Гарити възнамеряваше да притежава собствена овцеферма. Като продължи с Уилямсън и същевременно участва с дялове в другите овце, до няколко години би могъл да основе напълно печеливша овцеферма, ако всичко потръгнеше добре. Реши да го направи и когато взе решението, закипя от нетърпение да уреди подробностите и да свърши с това. Той се отдели от Майра, седна и пипнешком потърси панталона си. Тя го погледна в тъмното и издаде въпросителен звук. Той obu панталона си и тръгна бос към вратата.

Увит здраво в одеялото си, Уилямсън представляваше тъмна сянка близо до загасналия огън. Гарити коленичи до огъня, разрови въглените с една пръчка и хвърли подпалки върху червената жарава под пепелта, след това се наведе и я раздуха. Подпалките пламнаха и Гарити струпа няколко парчета дърво над пламъка.

— Франк?

Уилямсън трепна, седна, огледа се замаяно с разтревожен израз и посегна към пистолета, оставен на земята до него.

— Какво има?

— За овцете. Бих искал да участвам с половината заедно с тебе.

Уилямсън го погледна на трептящата светлина на огъня, като премигваше сънено и объркано с очи, после кимна, след което се прозя и погледна нагоре към звездите. Остави пистолета на земята и се поизправи, като разтриваше лице с двете си ръце.

— Добре, Пат.

— Как мога да ти прехвърля парите в банката?

— Можеш да ми напишеш платежно нареждане. Донесох хартия и мастило в случай, че пожелаеш да го направиш.

— Хайде да го напишем сега.

Уилямсън отново вдигна глава към звездите, след това погледна Гарити.

— Точно сега ли, Пат?

— Искан ми се да приключи с тази работа! Ще подклада огъня, та да можем да виждаме.

Уилямсън се почеса по главата и кимна. Отметна одеялото и напрегна сили, за да се изправи.

— Добре, Пат.

Гарити начупи още клонки от купчината дърва и ги хвърли в огъня, а Уилямсън се запрепъва към седлото си. Майра беше излязла от колибата и гледаше любопитно ту единия, ту другия, докато закопчаваше ризата си. Тя отиде до огъня, избута Гарити настрана и коленичи, за да събере още съчки. Гарити седна до широката гладка скала до огнището и премести съдовете в единия ѝ край. Уилямсън потършува в едната от чантите на седлото си и се върна при огъня с импрегниран пакет хартия, малка стъкленница мастило и притъпено, изпоцапано перо.

Уилямсън остави стъкленницата и пакета на скалата, извади джобния си нож и като държеше края на перото нагоре срещу светлината на огъня, внимателно го подстри. Майра напълни тенджерката с вода от ведрото, като се прозяваше и почесваше и заобиколи мъжете, за да я сложи на огъня. Уилямсън прибра ножа си, извади лист хартия от пакета и го пригладя на скалата. Докато вадеше корковата тапа на стъкленницата, погледна Гарити.

— Искаш ли ти да го напишеш, Пат?

— Правил си го и преди, нали?

— О, повече от веднъж.

— Тогава го напиши ти.

Уилямсън кимна, постави стъкленицата на скалата и приглади листа. Прочисти гърлото си и взе перото. Две от кучетата дойдоха до края на петното светлина и легнаха с муцуни между лапите си, като наблюдаваха мъжете. Уилямсън топна края на перото, заглади хартията още веднъж и започна старателно да пише. Майра се приближи към мъжете и се наведе над тях, надничайки през раменете им, докато Уилямсън пишеше върху хартията в здрача на трептящата светлина на огъня.

8.

Гарити беше напоил овцете и ги връщаше през гората. Вървеше след тях и кучетата, и замръзна изненадан, когато едно от кучетата се отдели от стадото и ръмжейки с оголени зъби се спусна към гъстата група акации на няколко ярда от тях. Изведнъж отекна изстрел от мускет, облаче дим се показа над акациите, кучето изквича от болка и падна на земята. През стадото премина тръпка и овцете стремглаво се втурнаха към поляната. За момент Гарити се вцепени. Вдигна мускета и изтегли петлето, като насочи дулото на пушката към тъмната зеленина на акациевите листа. Докато се прицелваше в акациите, разцъфна още едно облаче дим. Мощна сила го удари в дясното бедро и го повали. Докато падаше, мускетът му изгърмя в земята пред него.

Той погледна тъпо в двамата мъже на коне, които излязоха от акациевия гъсталак. Всичко се беше развило с такава бързина, че съзнанието му още не можеше да го осмисли. Допреди секунди, погълнат от ежедневните си задължения, връщаше овцете от потока, без дори да предполага, че на мили наоколо има някой друг, а сега той и кучето лежаха простреляни. Пронизителното скимтене на раненото животно беше оглушително и го объркваше още повече. В първия момент стъписването и изненадата притъпиха болката в крака, след това тя се спусна върху него на огнени, кипящи вълни, които тръгваха от бедрото му и го заливаха целия. Веднага щом погледна мъжете, дойде и разбирането — празно, кухо чувство, мъчително, колкото и болката. Бяха разбойници.

Първата му мисъл беше за Майра и той повдигна глава и погледна през дърветата нагоре по склона. Преди няколко дни брашното им беше свършило и всеки ден тя прекарваше по няколко часа в събиране на мъничките, почти невидими семенца на тревата. Стриваше ги в каменен хаван до нещо подобно на брашно, от което правеше малки питки. Когато той бе последвал овцете в гората, за да ги закара на водопой, тя беше коленичила в тревата по средата на склона и събираше семенца. Сега не се виждаше.

След това помисли за овцете и в дъното на съзнанието му премина кратка изненада, че се беше сетил за нея, преди да помисли за стадото. Животните бяха избягали на поляната. Паниката им беше далеч от страха, който ги беше подгонил в див и стремителен бяг. Останалите три кучета бяха последвали обучението си и собствените си инстинкти и бяха отишли със стадото. Те обръщаха животните в широк кръг, като гонеха водачите към края на стадото, за да го накарат да се завърти. Това не беше гладкият контрол, който кучетата обикновено упражняваха без всякакво усилие, защото вниманието им беше раздвоено между това, което вършеха, и квиченето на раненото куче. То се търкаляше по земята и хапеше задните си крака в безпаметна агония.

Гарити отново погледна мъжете. Те му напомниха за окованите колони от рецидивисти, които понякога беше виждал да развеждат по улиците на Сидней. Бяха груби, хищни, жестоки и с напълно покварен вид. Единият изглеждаше уродлив. Главата му беше прекалено голяма за тялото му и едната страна на лицето му беше покрита от червеникавокафяво родилно петно. Другият беше висок и слаб. Бяха облечени в мръсни дрипи, а конете им бяха мършави и изтощени, покрити с набраздена от ручейчета пот прах. Високият слезе от коня си до кучето и го удари с приклада на мускета си. Скимтенето на кучето се превърна в дълбок, хриплив звук, когато тежкото оръжие се стовари върху главата му с тъп звук. Мъжът вдигна мускета си и отново го стовари и звуците затихнаха до слабо гъргорене. Мъжът с родилния белег подкара коня си към Гарити, когато огледа с равнодушно безразличие и слезе от седлото. Той вдигна мускета на Гарити и го разби в едно близко дърво. Високият стовари приклада на мускета си в главата на кучето още няколко пъти и се приближи до Гарити, като водеше коня си.

— Само си го ранил, Къмингс — каза той като го погледна.

— Все пак е нещо, нали? И ти не се справи по-добре с онова куче.

Името беше познато на Гарити. В спомените си го свързваше с много излъгани надежди и знаеше, че винаги би го разпознал. Отне му само секунда, преди споменът да изплува през объркването и болката. Майка му беше работила за човек на име Къмингс. Той погледна нагоре към мъжа. Чертата на родилното петно минаваше през средата

на челото, носа и устните му и подчертаваше големия размер на главата му. Придаваше на физиономията му странен вид, като че ли две лица са били смачкани едно в друго, за да стане от тях едно.

Мъжът погледна Гарити с язвителна, подигравателна усмивка и вдигна вежди.

— Познаваш ли ме?

Гарити отново погледна в земята и мълчаливо поклати глава. Онзи поде, хилейки се:

— Е, сега вече ме познаваш. А малко хора са ме забравяли, след като са ме видели веднъж. Как се казваш?

— Гарити.

— Гарити? Да не си роднина на Шийла Гарити? Оная, дето работеше като чистачка в Сидней?

— Тя ми е майка.

— Аха. Тогава ти си оня от сиропиталището. — Къмингс се изсмя иронично. — Баща ми я хвана, че краде, за да ти носи разни неща. Ама дяволски добре я подреди за това. Стара курва си беше тя.

Той забрави за Гарити и погледна назад към високия.

— Защо не погледнеш колко от овцете ще можем да вземем?

— Няма за къде да бързаме. Добре ще е да похапнем сега, защото тръгнем ли веднъж, няма да спираме, докато не стигнем кошарата. Какво смяташ да правим с него?

— Остави го. С този крак няма да ни създава главоболия. Ще му отнеме сума ти време да се добере обратно до овцефермата. Върви и избери някоя по-хубава овца, а аз ще запаля огън.

Високият мъж кимна и подаде поводите на Къмингс. Той тръгна към края на ливадата и зареди мускета си. Къмингс отведе конете настрани, върза ги за едно дърво и започна да събира съчки от земята. Объркани и уплашени, кучетата бяха оставили овцете да се разпилеят из равната ливада в подножието на склона. Стадото се въртеше, също притеснено и неспокойно. Някои от овцете пасяха, а други се щураха напред-назад и разбутваха скупчените тела, като търсеха инстинктивно сигурност в средата на стадото.

Гарити лежеше проснат на земята. Той заби лакти в пръстта и се надигна, за да погледне през рамо крака си. Болката се усили; той трепна, немощно си пое дъх, стегна лактите си и се повдигна по-високо. Широките, дебели панталони бяха залепнали за крака му,

пропити с кръв. Той стегна мускулите на десния си крак, за да раздвижи ходилото си. Болката стана мъчителна, но ходилото помръдна. Ръцете му изведнъж омекнаха и той с мъка ги задържа изправени и обърна глава, за да огледа още веднъж склона за Майра. Не се виждаше. Той се отпусна на земята, останал без дъх.

Мисълта, че стадото е загубено, беше мъчителна и посвоему толкова болезнена, колкото и раната в крака му. Вероятно щяха да убият останалите кучета и да вземат толкова овце, колкото можеха да откарат, яздейки конете си. Останалите щяха да се разпилеят и да бъдат издавени от динго. В него се надигна яростно негодувание към двамата мъже и горчив яд, че резултатите от труда му ще бъдат откъснати от хора, които живееха и се препитаваха на гърба на другите. Ядосваше се и на себе си за своята непредпазливост.

Но освен яда си изпитваше и страх. Те предполагаша, че е сам, защото пастирите винаги бяха сами. Стадото се беше пръснало почти до половината на нагорнището по склона и ако наближаха билото, докато избираха овцете, които щяха да отведат, можеха да видят Майра при колибата. Разумът се намеси, дори когато студените пръсти на страха полазиха съзнанието му. Майра сигурно бе чула изстрелите от мускета и воя на раненото куче от върха на хълма. Беше предупредена. Ударът от загубата на стадото беше зашеметяващ, но не всичко беше загубено. Изглежда куршумът не беше засегнал костта и след време кракът му щеше да заздравее. Докато Майра беше в безопасност, животът можеше да продължи.

Къмингс запали огън и извади тенджерка, тиган и други неща от вързопите зад седлата на конете. На пасбището проехтя изстрел от мускет и овцете се разбягаха наоколо и се разпръснаха още повече. Кучетата несигурно се спуснаха напред-назад, като събираха някои от овцете и се оглеждаха за Гарити и чакаха заповедите му. Високият мъж завлече една млада овца в края на гората, подпря мускета си на едно дърво, извади ножа си и се наведе да одере животното. Гарити беше убивал много овце, за да се храни и не изпитваше угризения, защото те бяха плод на труда му и бяха необходими за неговото оцеляване, но винаги в него оставаше съзнанието, че отнема живот. В държанието на мъжа не се долавяха подобни чувства. В коравосърдечното му безразличие съществуваше единствено намерението да задоволи моментната си нужда. Разхищението не го притесняваше и той отдели

единия преден крак и тръгна към огъня. От крака капеше кръв. Останалата част от овцата остана забравена на земята. Тежката миризма на кръвта висеше в неподвижния въздух между дърветата.

Мъжете сложиха месото над огъня, говорейки си тихо. В тигана им имаше студена питка, както и тенджерата ориз, оставена на жаравата да се стопли, които показваха, че са ограбили храната от някого или че за беззаконието си получаваха възнаграждения по-големи, отколкото можеше да се предположи от дрипавия им вид. От разговора им стана ясно, че имат кошара на няколко мили оттук и възнамеряват да откарат там толкова от овцете, с колкото можеха да се справят без помощта на кучета, а след това да намерят купувач. Отнасяха се към животните със същото нехайство и разхищение, както и към овцата, оставена на земята да се развали или да бъде изядена от дивите животни. Без кучетата щяха да са в състояние да откарат само малка част от стадото, а и от тях много щяха да бъдат изгубени по пътя. Други щяха да измрат в кошарата им, докато намерят хора, които нуждата от стока и жаждата за печалба да накарат да купят животни, за които са наясно, че са крадени. Основната част от стадото щеше да се разпилее, за да измре от жажда или бъде избита от динго. А и четири добри и верни кучета щяха да са мъртви.

В ноздрите си Гарити усещаше силната миризма на богатата, плодородна почва, а земята под бузата му беше мека и студена. Той почувства, че силите го напускат и гложещото нетърпение онези да свършват и да си тръгват замени яда и унието. Кракът му кървеше лошо и когато бандитите си тръгнаха, Майра щеше да дойде и да му помогне. Може би едно-две кучета щяха да избягат наплашени, вместо да бъдат убити и дори можеше да успее да събере някои от разпилените овце. Ако си тръгнаха, преди силите му да го напуснат напълно. Болката като че ли беше станала по-малко жестока, гласовете на мъжете сякаш се повишаваха и стихваха и му се стори, че около него пада мъгла.

Три червеногърди папагала проблеснаха във въздуха и заподскачаха из близките храсти зад него, после бързо размахаха криле и перата им припламнаха, докато се отдалечаваха от храсталака. Гарити лежеше с глава, отпусната на земята, и се взираше неவிждащо в шубрака. Нещо в него не беше наред. Гарити изведнъж се вцепени, а очите му се разшириха. Гледаше в Майра. Тя беше гола, а дребното ѝ

тяло стоеше опънато над земята под най-ниските клончета на шубрака, опряно на лявата ѝ ръка и коленете ѝ. Дългата тежка сопа, която винаги носеше, беше в дясната ѝ ръка, успоредна на тялото ѝ на инч от земята. Беше напълно неподвижна и невидима на фона на пъстрата растителност и почвата, и в същото време очертанията на тялото ѝ бяха различни, ако човек се вгледаше внимателно. Последва плавно движение и две листенца от по-ниските клонки на храстите помръднаха леко, сякаш докоснати от полъх на вятъра, и тя изчезна зад едно дърво.

Очите му бяха приковани в дървото и въпреки това почти изпусна движението. Една тъмна сянка трепна между дървото и другото съседно дърво за времето, което му беше необходимо, за да премигне. Той не беше сигурен, че я е видял и отново премести поглед на първото дърво. На земята до другото дърво той долови змиеподобно движение — Майра изчезна в един близък храст. Тогава той разбра какво правеше тя. Дебнеше. Страхът експлодира в него и той едва се овладя да не извика, за да я предупреди. Нямаше смисъл да вика, защото тя едва ли щеше да го разбере, а ония щяха да бъдат предупредени. Но тя беше само една мъничка, слаба жена срещу двама въоръжени мъже. Всичко щеше да бъде загубено, ако загубеше нея.

Между храста и друго, съседно дърво премина сянка. Между дървото и огъня, където двамата мъже седяха и разговаряха, докато чакаха месото да се изпече, имаше открито пространство от около тридесет-четиридесет ярда — мястото, откъдето винаги превеждаше овцете до потока и обратно. Дърветата бяха редки, за да могат той и кучетата да следят да не би някоя овца да се отдели от стадото. Храстите бяха утъпкани от животните или окастрени от него за по-добра видимост. Нямаше абсолютно никакво прикритие между прозрачно бледия, сив ствол на големия бял каучук, зад който Майра се криеше, и огъня.

Мина му през ум, че е дошла, само за да провери какво може да направи и като види двамата добре въоръжени мъже до огъня ще изчака да си тръгнат и ще дойде да му помогне. Той събра сили и вдигна глава, за да ѝ покаже, че е само ранен.

И тогава Майра се затича през откритото пространство. Още с първата си голяма крачка тя се понесе със стремителен устрем към мъжете. Преди това, което Гарити виждаше да достигне до съзнанието

му, тя беше преполовила откритото пространство. Бягаше изправена. Краката ѝ се сливаха в кафяво петно, а стройното ѝ тяло беше изпънато назад. Мускулите на дясната ѝ ръка и гърба ѝ изпъкваха, държеше пръта като копие, което се кани да хвърли. Твърдата ѝ коса се развяваше зад главата ѝ, очите ѝ бяха широко отворени и блестяха освирепяло, а устните ѝ бяха оголили зъбите в изражение на дива ярост. Той се приготви да ѝ се притече на помощ.

Сопата профуча във въздуха срещу Къмингс. Високият мъж я зърна в последния момент и сграбчи мускета си от земята до него. Краят на пръта се стовари отстрани на главата на Къмингс и го просна на земята, а Майра се хвърли във въздуха в дълъг плонж. Пръстите на протегнатите ѝ ръце бяха свити като хищни лапи, а оголените ѝ зъби лъщяха. Непоносима, изгаряща болка прониза Гарити, когато се надигна от земята. Опитваше се да изкуцука напред, но десният му крак го теглеше надолу. Земята сякаш се надигна и се блъсна в него в момента, в който Майра се вкопчи в мъжа. Пръстите ѝ се стремяха да докопат очите му, докато тя се опитваше да го захапне за гърлото. Той вдигна мускета си и замахна с приклада. Стовари го върху главата ѝ. Тя отхвъркна от него. От челото ѝ течеше кръв, но тя отново се надигна срещу му. Паниката избухна в Гарити и освободи запасите сила, която му беше останала. Той закуцука на левия си крак. Десният влачеше след себе си. Майра драскаше и хапеше мъжа и той отново вдигна мускета, за да го стовари върху главата ѝ. Гарити се хвърли към оръжието.

Разтърсващият удар от падането го остави без дъх и сивите облаци на безсъзнанието се струпаха над него. Той слепешком сграбчи мускета и ръката на мъжа. Усети студеният метал на мускета под ръцете си заедно със силните движения на ръката на мъжа, който го вдигаше, и се опитваше да задържи оръжието с тежестта си. Последните остатъци от силите му бързо се изчерпваха, но той неумолимо висеше на ръката на мъжа и се надяваше Майра да успее да го ослепи. Мъжът го повдигна и Гарити се отпусна и заби лице в земята, за да свали ръката му. Усети мускулите на тази ръка да се втвърдяват и изпъкват, потрепвайки конвулсивно, но без да противостоят на тежестта му. От гърлото на мъжа се разнесе хриплив и остър писък.

Гарити вдигна глава и я разклати, за да проясни погледа си. Тялото на мъжа беше извито нагоре и почти не докосваше земята, устата му зееше широко отворена, с оголени жълти зъби. Езикът му изскочи от устата и той отново изпищя. Майра още ровеше и дълбаеше с нокти в очите му, но вече беше постигнала целта си. Очните му кухини представляваха кървави, кашести дупки, заобиколени от дълбоки драскотини. Тя беше заровила лице в брадата му и ръмжеше приглушено. Клатеше главата си бързо, подобно на куче, което е хванало някакво малко животинче между зъбите си. Другата ръка на мъжа потрепваше конвулсивно, стиснала косата ѝ.

Когато Гарити посегна да издърпа ръката на мъжа от косата на Майра, тя вдигна глава и той замръзна уплашен и ужасен. Изглеждаше така, сякаш мъжът беше откъснал половината ѝ лице с удара на приклада си. От носа до брадичката ѝ се виждаше само голо месо, а от челото ѝ течеше кръв и покриваше очите и бузите ѝ. След това той видя кръвта да шурти от гърлото на мъжа и Майра изплю парцаливо парче месо. Беше изтръгнала гръкляна му със зъби. Мъжът издаде задавен, клокощ звук и ръцете и краката му започнаха да потрепват в пулсиращ ритъм, а от гърлото му бликна силен поток кръв.

Майра изтри кръвта от очите и челото си, обърна се и погледна Къмингс. Гарити припъзля по земята и вдигна главата си по-високо, за да го погледне. Краят на пръта беше направил в слепоочието му от страната на белега, вдлъбнатина от един-два инча. Беше мъртъв, но за Майра това не беше достатъчно. Тя се довлече до тялото и се надвеси над него, стиснала главата между краката си. Държеше пръта в двете си ръце. Би и блъска главата му, докато не я превърна в мека каша. По лицето ѝ продължаваше да се стича кръв. Тя капеше от брадата ѝ и изчезваше в пестила от кръв, коса и мозък. Накрая Майра изпусна пръта и падна настрани. Триеше изнемощяла очите си с ръка.

Крайниците на високия мъж продължиха да потрепват и помръдват още малко, след това замряха. Дървата в огъня пращяха, а месото над него съскаше и пукаше, отделяйки капеща мазнина. Водата в тенджерката на жарта вреше и бълбукаше, а конете неспокойно движеха крака. Птиците се обаждаха в дърветата и прелитаха напред-назад. Изведнъж всичко потъна в спокойствие. Майра вдигна глава и премигна, за да премахне кръвта от очите си. Усмихна се немощно на Гарити и припъзля към него. Той се изправи на един лакът и треперещ

протегна ръка през тялото на високия, но вече мъртъв бандит към нея. Тя сложи малката си ръка в неговата и се плъзна към него.

Над лявото ѝ око ръбът на металната пластина на приклада беше направил триинчов разрез, дълбок почти до костта. Раната все още кървеше обилно. Майра беше изтощена от усилието и загубата на кръв. Изглеждаше невероятно, че е останала в съзнание след такъв удар. Тя продължаваше да се опитва да се изплъзне от ръцете му, за да види крака на Гарити, но той ѝ се сопна и я накара да стои неподвижна. Извади джобния си нож, отрязва лента от панталона на високия мъртвец и я върза около главата ѝ. Направи ѝ знак да му помогне да седне, разряза крачола си и погледна крака. Куршумът беше преминал през целия мускул на бедрото му, без да засегне костта, и раната все още кървеше силно. Той отрязва ивици от панталона на трупа и я превърза стегнато, след това използва мускета му като патерица и се опита да се изправи. Майра го теглеше и се опитваше да го повдигне. Главата му се завъртя шеметно, ръцете му омекнаха и той падна обратно на земята. Около него витаеше някакво далечно и смътно чувство на нереалност, а болката в бедрото му прииждаше на вълни и ту се увеличаваше до непоносимост, ту отново стихваше. Чувстваше се слаб и безжизнен. Пресъхналата му уста лепнеше. Къмингс беше взел от конете две покрити с кожа бутилки с вода, за да напълни тенджерката и Гарити посочи към тях. Майра му донесе едната и той издърпа тапата и пи. Водата беше горчива, миришеше на плесен и имаше тинест вкус и не утоли жаждата му. Подаде ѝ бутилката, за да пие и тя, след това я запуши и се огледа замислено наоколо. Овцете отново бяха придобили първостепенно значение. Той остави бутилката, погледна Майра и ѝ посочи към конете.

Конете на Уилямсън бяха единствените, които Майра беше виждала досега, и тя се боеше от тях. И те се плашеха от нея, но не им достигаше енергия от недоброто гледане, преумората и оскъдната храна. Разшириха ноздри и наостриха уши, като риеха с копита земята, но бяха достатъчно кротки, когато тя ги приближи. Отне ѝ малко време, за да разбере как да отвърже възела на поводите, но се справи и отвърза единия кон. Заведе го при Гарити. Той се вдигна на лакът и ѝ направи знак да доведе коня по-близо. Животното извърещаше очи към мъртвите мъже на земята и към него и се въртеше плашливо. Майра го избута да застане странично, докато Гарити достигна едно от

стремената и го улови здраво. Започна да се издърпва от земята. Конят мръдна встрани и го повлече няколко инча. Огнената болка в крака сякаш обви Гарити и застрашителните облаци на безсъзнанието пак надвиснаха над него. Сграбчи стремето и се вкопчи в него с цялата си сила, събра всичката си енергия, която му беше останала, и се издърпа по-високо, с протегната към седлото ръка. По лицето му изби студена пот. Седлото се изкриви на една страна, когато той го сграбчи и се издърпа нагоре. Бавно се изтегли върху коня. Животното мръдна и той едва не падна с главата надолу от другата му страна, след това се улови и балансира теглото си, легнал напъряно на седлото.

Беше му невъзможно да възседне коня, затова бавно се обърна и се повдигна, докато седна с двата крака от едната страна на тялото му. Седеше с клюмнала глава и дишаше хрипливо, а по лицето му течеше пот. Бореше се със замайването и безсъзнанието, което не спираше опитите си да го погълне. Преглътна сухо и вдигна глава. Посочи на Майра да му подаде поводите. Тя му подаде и двата ремъка от едната страна и той се затрудни, докато ѝ обясни какво не е направила както трябва, накрая тя разбра и прехвърли ремъка през главата на коня. Отпуснат на седлото, той обърна коня срещу ливадата.

Овцете се бяха пръснали по целия склон, а кучетата се мотаеха безцелно наоколо. Устата на Гарити беше толкова суха, че му беше трудно да изсвири, но веднага щом привлече вниманието на едно от тях, всички се спуснаха към него, нетърпеливи да чуят успокояващите му заповеди. Държеше се за седлото с дясната ръка и с усилие вдигна лявата и ги отпрати на лявата страна на склона, за да съберат и върнат овцете назад. След това отпусна глава на гърдите си. Тревата изглеждаше толкова мека, че го изкушаваше да се плъзне от седлото и да легне на нея. Въздъхна тежко и вдигна глава. Кучетата бяха помели лявата страна на склона и всички овце се движеха надясно към края на гората. Той си пое дълбоко въздух и още веднъж се опита да свирне. Успя, но донякъде. Едно от кучетата се поколеба и го погледна. Той вдигна ръка и го извика. И трите се спуснаха по склона срещу него. Брадата му отново се отпусна върху гърдите му и той затвори очи. Тъмнината на неведението, която се пластеше в дъното на съзнанието му, не изглеждаше страшна, а съблазнителна и подканяща, обещаваща топлина и покой. Той събра сили и отново вдигна глава. Кучетата

стояха пред коня и го гледаха. Той се стегна, вдигна ръка и ги отпрати по склона.

Кучетата усетиха желанието му да събере овцете накуп по средата на склона. Те се разтичаха целеустремено и подгониха овцете по-надалече от гората. Спуснаха се между дърветата и изкараха оттам няколкото заскитали се между тях овце. Няколко животни от лявата страна се отделиха от групата и едно от кучетата прекоси стадото по гърбовете на овцете и ги върна. Някакво движение отдясно привлече вниманието на Гарити и той обърна глава. От дърветата в подножието на склона изтичаха три овце. Майра бавно се препъваше след тях и размахваше пръта си. Овцете видяха стадото и се втурнаха напред, за да се присъединят към останалите. Майра опря края на пръта в земята и се облегна на него, като се държеше за главата. След малко бавно я вдигна пак и се запрепва обратно между дърветата. Гарити отново оброни брада на гърдите си.

Разсъдъкът му се носеше като сън в някакво състояние между съзнанието и мрака. Неотложните грижи го глождеха настойчиво, но те му изглеждаха далечни и той се отнасяше към тях със спокойно равнодушие. След това действителността се върна и сетивата му доловиха движение и шум. Той отново отвори очи. Майра стоеше до коня и го дърпаше за левия крачол. Отново и отново повтаряше името му. Парцалът на челото ѝ беше пропит с кръв. Кръвта на бузите ѝ беше засъхнала и напукана и малкото ѝ лице беше бледо и изпито от болка. Една от покритите с кожа бутилки висеше на рамото ѝ и тя я свали, изтегли тапата и му я подаде. Той я вдигна с усилие и отпи, после я върна. Тя я запуши, посочи към склона и каза нещо на нейния език. Гарити погледна към склона. Виждаше овцете пред себе си като голямо петно. Мина много време, докато мисълта ѝ достигне до съзнанието му. Предлагаше да приберат овцете в кошарата. Той вдигна поводите и помръдна в седлото. Конят тръгна напред. Майра вървеше през тревата пред коня, свиреше пронизително през зъби и махаше с ръка. Пред очите му кучетата бяха далечни, безформени петна, които започнаха да се движат около стадото.

Сякаш мина цяла вечност, докато изкачат склона. Когато наближи билото, му мина през ума, че би трябвало да е отпред, за да завърне стадото в кошарата. Той преведе коня покрай лявата страна на стадото и през гъстия облак прах видя Майра, която стоеше с

разперени встрани ръце и размахваше пръта си, да прибира овцете в кошарата. Две от животните се отделиха и тя махна с ръка и изсвири остро. Едно от кучетата се спусна и ги върна в стадото.

Конят спря близо до колибата. Вдлъбнатата кора, която Майра използваше, за да събира тревните семенца, и недодялания хаван и чукалото, с които ги стриваше, бяха до голямата гладка скала до огнището. Полата ѝ беше захвърлена близо до скалата, а ризата ѝ на няколко крачки от нея. Явно беше изтълкувала изстрелите правилно и докато е тичала към дърветата е свалила дрехите си да не ѝ пречат. Кучетата седяха между колибата и стадото и го гледаха. Дишаха тежко с провиснали навън езици. Майра отиде до огъня, остави покритата с кожа бутилка и пръта си, след това се върна до коня и вдигна ръце, за да помогне на Гарити да слезе. Той я погледна. Тя премигна, усмихна се и помръдна пръсти в подканващ жест. Той се обърна улови седлото и леко започна да се спуска. Когато десният му крак докосна земята, последва миг на непоносима болка. След болката дойде безсъзнанието.

Възприятията му регистрираха объркани и бегли впечатления. Имаше усещане за движение, за студ и горещина. И винаги болка — несвършващо изтезание, което сякаш беше скелета на съществуването му и от което не можеше да избяга. Понякога около него преминаваха изкривени образи, друг път имаше само студена и самотна тишина. След нея идваха и си отиваха моменти на съзнание, кратки периоди, когато мислеше, че е в сиропиталището и страхът го сграбчваше, защото се беше изпуснал в леглото, след това последваха по-дългите периоди на треската и борбата на тялото му да се възстанови от голямата загуба на кръв, които помитаха паметта му, и той нямаше с какво да сравни онова, което виждаше около себе си. Времето се изкривяваше. Секундата се разтягаше до безкрайност, а едно-единствено прещракване на болката отекваше в мозъка му цяла вечност.

Впечатленията се сливаха в бърза поредица и периодите на светлина и мрак премигнаха в шеметна вихрушка.

Идваха и моменти на просветление. Понякога беше сам и ярката слънчева светлина се лееше в колибата през вратата, а вътре беше горещо. Беше гол, потта избиваше и се стичаше по лицето и по тялото му и той лежеше на одеяла, които никога не беше виждал. За известно време двата мускета и пистолета на земята до вратата на колибата го

озадачаваха, както одеялата и купчинката дрехи в ъгъла, после си спомни за мъртвите мъже. Майра беше прибрала всичките им вещи, включително и дрехите, които бяха носили. Той се чудеше къде ли е тя и какво е станало с овцете.

Моментите на просветление бързо избледняваха в тъмнината и идваха други; светлината в колибата беше по-мека, беше по-студено и Майра беше там. Тя изглеждаше променена. Носеше едната от шапките на мъжете — смачкана и пропита с пот филцова шапка с широка периферия и смачкано дъно, която почти скриваше малката ѝ глава. Понякога тя подкрепяше главата му и му даваше да пие или го хранеше като слагаше в устата му потопени в меласа зальчета от питките, които приготвяше от тревните семена, или сдъвкваше парченца месо и плюеше в устата му, за да ги гълта. Друг път тя го преместваше от одеялото, което беше нацапал, миеше го и му застилаше чисто одеяло, а болката беше ужасна. А друг път в колибата беше тъмно и Майра спеше до него.

Пълното съзнание и нормалността на възприятията му се възстановиха късно един следобед. Няколко минути той остана легнал, като си мислеше за това, което се беше случило, и се чудеше колко ли време е лежал в колибата. Мисълта за овцете не преставаше да го гложди. Той се надигна, седна, подпря се на една ръка и отметна одеялото. Една широка и стегната превръзка от сплетени треви беше увита здраво около крака му, а раната му беше наложена с някаква лапа, която приличаше на омесена с парченца трева пръст. Беше много слаб. Ръката му трепереше от усилието да го поддържа седнал и от него се лееше пот, но главата му беше бистра. Чувстваше вълчи глад. Направи един неуспешен опит да се изправи, след това се обърна и изпълзя към вратата на колибата.

Болката беше утихнала и притъпена. Движенията му предизвикваха болезнени вълни, които отново пронизаха бедрото му, но те бяха нищо в сравнение с това, което беше изтърпял — дребна досада, за разлика от слабостта, която изпитваше. На два пъти му се наложи да спира, за да си почива. Дишаше тежко от изнемога, легнал на пръстения под на колибата, след това продължаваше да пълзи напред.

Слънцето пареше върху голата му кожа. Малките камъчета по земята пред колибата бяха груби и остри, а лекият бриз носеше откъм

хълма мириса на свежест и чистота. Кошарата беше празна. Коловете бяха махнати от отвора, който служеше за порта, и изрядно подредени отстрани. От пепелта в огнището се вдигаха тънки, сиви струйки дим. Около огъня цареше педантичен ред и чистота и имаше изобилие от тигани, чинии и съдове, принадлежали на мъжете. Одеята, които Майра беше изпрала, се сушаха и проветряваха от едната страна на колибата. Гарити изпълзя по-близо до огнището и погледна в похлупения тиган на гладката скала. Имаше студено парче печено месо и почти цяла питка. Откъсна малко от месото и задъвка. Отчупи си от питката и разсеяно се почуди откъде ли Майра е взела брашното. После си спомни вързопите на мъжете.

Ребрата му се брояха, а ръцете и краката му бяха много отслабнали. Усети студ, въпреки че слънцето грееше топло в късния следобед. Той яде и пи вода от покритата с кожа бутилка, оставена до огнището. Пресегна се до купчината дърва и взе една пръчка. Разрови жарта в огнището и хвърли върху въглените тресчици и парченца кора. Те лумнаха и Гарити добави дърва и се премести по-близо до огъня. Чу конете и овцете да се приближават нагоре по хълма.

Първо се показаха подскачащите глави на конете. Майра вървеше между тях и ги водеше за поводите. Голямата шапка, ризата и полата ѝ бяха покрити с прах. Лицето ѝ също беше прашно, набраздено от вадички пот и белязано от умора. Очите ѝ се разшириха от изненада, когато го видя да седи край огъня. По лицето ѝ се разля бисерна усмивка и зъбите ѝ заблестяха в сянката, която широката периферия на шапката хвърляше. Тя се затича заедно с конете, които дърпаше след себе си. Върза ги за един от коловете на кошарата и изтича към него с протегнати ръце. Полата и ризата ѝ се развяваха след нея. Той я прегърна и я целуна. Топлият, познат аромат на тялото ѝ изпълни ноздрите му. Ръцете ѝ се движеха бързо по тялото му и го докосваха с нежни ласки. Тя също беше отслабнала и изглеждаше изтощена. Върху раната през челото ѝ имаше дебела, широка коричка. Над билото на хълма се вдигна прах. Звукът на приближаващото стадо се усили. Тя го потупа по рамото и се изплъзна от обятията му, след това се изправи и отиде да вкара овцете в кошарата.

След два дни Гарити беше в състояние да се движи около колибата с помощта на дълга тояга, а след няколко дни силите му се възстановиха дотолкова, че той дори си позволяваше да се отдалечи.

Имаше доста работа. Майра не знаеше, че седлата и поводите на конете трябва да се свалят и те страдаха от възпаление на кожата. Заради оскъдната паша, която бяха успели да откъснат с металните си мундщуци в устните си, животните бяха измършавели дори повече от преди. Гарити ги спъна, намаза възпалените места с овча лой и те пасяха и ходеха на водопой със стадото, а нощем спяха в кошарата заедно с овцете. Когато живнаха дотам, та да започнат да ритат овцете през нощта, Гарити се беше възстановил достатъчно, за да отиде до началото на гората от близката страна на хълма. Той насече колове и загради отделно — място за конете.

Овцете бяха намалели само с тридесет и две глави — незначителна загуба, като се има предвид всичко, което се беше случило. Във вързопите на мъжете Майра беше намерила голямо количество продукти — брашно, ориз, захар, сушен грах и боб, беше събрала и всичките им вещи, оръжията им, съдините и облеклото и ботушите, които бяха на тях. Освен това в джобовете им Майра беше открила три златни монети от по десет гвинеи и един испански дублон, които беше конфискувала и прибрала при камъните и другите съкровища в торбата си.

Веднага щом успя да яхне единия от конете, Гарити слезе до потока, за да се изкъпе и преоблече с чисти дрехи. Започна да изкарва овцете на паша и оставяше Майра при колибата, за да се възстанови от изнурителния труд и грижите около него и стадото. Носеше единия от мускетите и пистолета и беше предпазлив и внимателен в гората или близо до нея. Когато откарваше овцете до потока и на връщане от него, той често се оглеждаше наоколо за някакви останки от мъжете, които ги бяха нападнали. Най-накрая, след няколко огледа, откри една кост, оглозгана от малки животинки, която можеше да е на единия от тях. А можеше и да е от овцата, която бяха убили.

Уилямсън дойде след три седмици и се намръщи, поклащайки глава, докато Гарити разказваше какво се беше случило. Той погледна Майра с респект и се усмихна, когато Гарити му каза какво беше направила. Гарити не искаше между него и убийците да има и най-малка връзка и не каза на Уилямсън, че единият от тях се е казвал Къмингс.

Те се нахраниха и Уилямсън и Гарити седнаха и запалиха лулите си. Пушеха и пиеха чай, докато Майра се ровеше из нещата си по

време на поредния, задължителен вечерен преглед. Уилямсън беше изпратил хора в Сидней за овцете, които купуваха заедно с Гарити, и те поговориха за тях и за местата, на които Уилямсън възнамеряваше да ги пасе. Когато Гарити подаде на Майра лулата си, за да си дръпне, Уилямсън се изправи и отиде до чантите на седлото си. Той потършува из тях и се върна с нова лула за Майра.

9.

Фермерските постройки и кошарите се намираха в центъра на обширно поле, разпростряно на няколко мили във всички посоки. Единствената отличителна черта на това място бе една разклонена малка река, която го пресичаше. Гарити зърна за пръв път къщите от височината на неголям хълм на шест-седем мили напред. Купчината от груби колиби, бараки и набързо сковани кошари сред недораслите дървета и храсти преди време, се бяха превърнали в добре подредени и стопанисвани къщи и постройки, и просторни здрави кошари, явно благодарение на големите приходи на Уилямсън от отглеждането на овце. Малките дървета ги нямаше, а храстите бяха разчистени. Равнината представляваше море от гъста и сочна трева, разпростряна, докдето ти стига погледа, пресечено единствено от реката и утъпканите пътища около постройките и кошарите.

Всички къщи бяха построени на колове. Това ги предпазваше от термити, змии и отровни насекоми и ги осигуряваше срещу наводняване след проливните дъждове. Всички бяха от боядисано дърво, разположени в една линия около реката. Къщата на Уилямсън беше най-голяма, с шест или седем стаи и просторна веранда отпред. Около нея имаше няколко високи дървета, които хвърляха сянка отгоре ѝ. В четири огромни дървени басейна край реката се събираше и пазеше вода. Имаше една къща с три или четири стаи за управителя на фермата и още няколко по-малки за женените работници. Колибите, бараките и навесите бяха разпръснати на петдесет ярда около къщите, зад тях бяха разположени кошарите — площ, оформяща голям квадрат, която се простираше нашироко, а след нея започваше огромната равнина с трева за паша.

Няколко стада с овце вече бяха прибрани, защото част от кошарите бяха вече пълни. Двама мъже започнаха да обикалят стадата си и да махат на кучетата да се движат по-близо. Гарити подсвирна на своите и ги изпрати напред сред огромния поток бягащи овце. Те трябваше да застанат между двете стада и да ги раздалечат. Ако случайно се срещнат и съберат две стада, дори най-опитния фермер

заедно с най-добрите кучета не би могъл да ги раздели. Овцете в челото на едното стадо се отклониха вляво и хукнаха напред, а другото стадо спря. Гарити въздъхна с облекчение и се отпусна в седлото си.

На друг кон до него яздеше Майра. Беше седнала обърната с краката на една страна, а стремената, провесени се люлееха свободни. Държеше другия мускет и дългата си тояга в скута. В големите вързопи отзад на седлата носеха всичкото си имущество и принадлежности. До предишната нощ бяха носили със себе си и няколко пръта, които бяха изоставили, за да ги вземат на връщане.

Вече беше март и времето захладняваше. Есента настъпваше. Гарити беше облечен в дълъг кожух от овчи кожи, който си беше ушил сам. Майра носеше дреха, която бяха намерили сред вещите на разбойниците — едно вехто, дрипаво мъжко палто с провесени джобове, което стигаше почти до коленете ѝ. Ръкавите му бяха отрязани така, че да покриват само лактите ѝ. Шапката ѝ беше нахлупена плътно около главата и периферията почти скриваше лицето ѝ. Когато Гарити я погледна, тя се усмихна уморено. Кимаше, докато той сочеше напред към постройките и обясняваше коя за какво служи. При други обстоятелства тя би била много по-любопитна, въпреки че много бе слушала за стригането на овцете. Безпокоеше я постоянното гадене и неразположение, откакто беше бременна.

Няколко мъже се движеха покрай колибите, а друг на кон тръгна срещу стадото. Други двама побягнаха към крайната кошара. Гарити дръпна юздите на коня. Направи знак на Майра да остане отзад при стадото и пришпори напред. Яздеше няколко ярда встрани от тях, за да не ги отклони. После подкара коня си в бърз тръс към другия ездач. Това беше Айвърсън, управителят на фермата. Снажен мъж, малко по-възрастен от Гарити, който винаги се отнасяше сърдечно и внимателно с него. Познаваха се добре, а и на Айвърсън му беше известно, че на няколко пъти бяха предлагали на Гарити да стане управител на фермата. Махнаха си и приятелски се поздравиха, когато се срещнаха.

— Добре ли си, Пат?

— Да, а ти, Джим?

— Ами... — отговори той и застана с коня си до Гарити. — Франк ми каза, че си имал големи неприятности с разбойниците.

— Да, имах, но в замяна на това пък се сдобих с тези коне.

— Всички ти благодарим, че ги застреля и ни спаси от тях — каза Айвърсън, изправи се на стремената и погледна любопитно към края на стадото. — Франк ми каза, че вече имаш жена. Предполагам, че това е тя, нали?

— Да, ето я.

— Франк каза, че е аборигенка. Предполагам, че ще свикне.

— Да.

— Сигурен съм. Добре ли е сега?

— Нещо изгуби апетит, защото е бременна.

— Носи дете? — тихо се засмя Айвърсън. — Господи! Не си си губил времето напразно, нали? Е, добре, предполагам, че ще се почувства по-добре, когато се установите. Има една свободна къща и можете да я заемете, докато сте тук, така каза Франк. Утре ще отделя овце и на следващия ден може да тръгнеш, ако това ти изнася.

— Изнася ми. А как е Франк?

— Личи си, че навлиза в години, но е добре. Отивам да помогна на момчетата. По-късно ще се видим и ще си поговорим пак.

— Добре, Джим.

Айвърсън заби шпори в хълбоците на коня си и в лек галоп се отпрати към съседната кошара, където няколко от мъжете отваряха широко портите. Гарити препусна, за да огледа идващото стадо. Няколко овце в края се опитваха да се отскубнат, но Майра се оправяше доста добре — не им позволи да се разпилеят и ги подкара към кошарата. Айвърсън стигна до входа и слезе от коня си. Две от момчетата влачеха едното крило на портата, а той хвана другото. Стотици овце преминаваха вътре. Гарити тръгна покрай стадото, като викаше и махаше на кучетата, раздавайки им заповеди откъде да заобикалят.

В съседна кошара имаше широко корито с вода. Ожаднелите овце я подушиха и започнаха да се опитват да се отклонят натам. Айвърсън седеше на коня си встрани от портата, двама мъже се бяха покачили на оградата, а други бяха наизлезли от своите кошари и наблюдаваха огромното стадо и прибирането му. Лесно можеше да се загуби контрола над овцете, особено когато не са пили вода цял ден и са жадни. Беше въпрос на гордост човек да съумее да води стадото и плавно да го прибере в кошарата без помощта на наблюдаващите, които не биха я отказали, ако им бъдеше поискана.

Единственият начин овцете да бъдат възпрепятствани да не хукнат към водата и да се разпилеят, бе да бъдат подгонени колкото се може по-бързо към кошарата. Така че Гарити пришпори коня си в галоп покрай стадото, подсвирквайки и подвиквайки на кучетата, които започнаха да лаят и да тичат напред-назад, за да принудят овцете да тичат по-бързо. Гарити галопираше по цялата дължина на стадото, като погваше овцете, докато стигна портата. Върна се пак обратно към края, като викаше към овцете и внимаваше да не се струпват или спират.

Майра яздеше в галоп покрай стадото накрая, подсвиркваше и удряше с тоягата си изоставащите овце, за да тичат напред. Облаци фин прах се вдигнаха от тревата при лудешкия бяг на овцете. Неочаквано към края на стадото се образува струпване — някои се бяха отклонили към водата. Гарити пришпори коня си нататък и през пушилката видя как и Майра препуска, за да ги заобиколи и вкара в стадото. Гъст и плътен поток от безброй овце в стремглав бяг преминаваше през портите навътре в кошарата. Прибирането беше към края си, кучетата в началото на стадото започнаха да се отдалечават встрани и да тичат покрай него, пазейки овцете да не се разпиляват и да тичат към портата. Майра пришпори пак коня си и се върна назад, прибирайки разпилените и лутащи се овце. Прахта се вдигаше все по-нагоре, докато и последните овце се прибраха в кошарата.

— Свършихте добра работа, Пат! — каза Айвърсън, докато яздеше до Гарити през облака прах. — Вчера преследвахме и гонихме овцете по цялата ферма, защото всяко стадо, което прибирахме, се разпиляваше.

Гарити се усмихна и сви рамене, поглеждайки Майра, която идваше към тях сред облаци прах.

— Имам си моите коне и моята жена, които винаги ми помагат.

— Направи го много добре, Пат, по-добре, от който и да е друг — ухили се Айвърсън и избърса прахта от лицето си с ръкава. — Последната там къща е свободна; можеш да прибереш конете си в обора в другия край — там има предостатъчно фураж и вода за тях. А Франк е в кошарата, където стрижат овцете. Обади му се, ако имаш нещо да му кажеш.

— Ще се оправя и после ще го видя.

— Можеш да спреш и в кръчмата — каза Айвърсън и се усмихна широко, — много от работниците са вече там, а Франк отпусна и малко ром да не скучаят.

— Ще се отбия за една глътка.

— Пийни една и за мен — засмя се Айвърсън и обърна обратно коня си. — Добре е, че пак си тук, Пат.

— Радвам се и аз, Джим.

Айвърсън пришпори обратно коня си към кошарите, викайки на двама от работниците да отворят вътрешните порти и да започват да разпределят овцете по оборите. Гарити пък яхна коня покрай кошарите към къщите, а Майра и кучетата го последваха. В някои от кошарите се виждаха овце, които вече бяха изкъпани и готови за стригането. Други пък, вече остригани, изглеждаха слабички и розови, покрити с червени белези от наранявания с ножиците. След пътя, който бяха изминали сред спокойствието на пустошта, на Гарити и Майра им се струваше, че тук е направо гъмжило от хора, обзети от трескава дейност. Мъжете, с които се разминаваха, поздравяваха Гарити и с любопитство оглеждаха Майра.

Кошарата, където ставаше стригането беше дълга постройка, отворена отвсякъде. С ножиците работеха четирима мъже. Те стрижеха с голяма бързина, други поемаха вълната и я предаваха за сортиране. После водеха нови овце, а остриганите отвеждаха навън. На няколко маси работеха мъже, които подреждаха вълната на купчини, а други ги носеха до пресата в другия край на кошарата. Машината дрънкаше и тракаше, като на нея се оформяха големи бали пресована вълна. Балите се връзваха с конопени въжета и се изкарваха отзад. Овцете бяха уплашени, а мъжете ругаеха по тях, когато някоя се отскубнеше и побегнеше. Уилямсън седеше на един висок стол в средата на кошарата, откъдето можеше да наблюдава всичко. Караше се, когато някоя овца биваше наранявана по невнимание от стригачите, подвикваше, ако вълната твърде прибързано се подреждаше или пресата се препълваше.

Гарити слезе от коня и го завърза за оградата в края на кошарата. Кучетата му се струпаха около него, нервни и объркани от необичайния шум и оживление около тях. Щракна им с пръсти да легнат долу и да чакат. Кучетата послушно се покориха. Майра застана с коня си до неговия и се отпусна на седлото. Гарити се обърна и влезе

в кошарата. Уилямсън широко се усмихна и слезе от стола си да го поздрави и потупа по рамото. Разговорът им беше кратък. Тук цареше бъркотия, а Уилямсън постоянно се безпокоеше и поглеждаше към блеещите под ножиците овце. Не спираше да наблюдава мъжете, които сортираха и подреждаха вълната. Овцете, които бяха купили заедно, щяха да пристигнат след няколко месеца. Гарити повтори онова, което му беше казал Айвърсън — за къщата, в която да се настани, и за отбиването в кръчмата. Отново си стиснаха ръцете и Уилямсън каза, че ще мине да го види края на работния ден.

Кръчмата представляваше дълга и тясна барака, скована от груби и криви дъски. Беше се килнала на една страна върху късите си опори. Стените бяха пропукани, с няколко зеещи дупки, оставени за прозорци. Отпред верандата беше хлътнала и разклатена, а неприятната миризма на клозета се носеше от единия край. Вратата висеше разнебитена на една счупена панта и беше леко открената. Гарити успя да види, че вътре седяха неколцина мъже. Спря коня си и слезе от седлото. Кучетата налягаха около коня, като дишаха тежко и любопитно душеха наоколо, докато той го връзваше. Майра застана със своя кон до неговия и уморено се отпусна, докато наблюдаваше как Гарити се изкачва по изтърканите прашни стъпала и влиза вътре.

В кръчмата се бяха събрали около половин дузина работници, насядали около масите на грубо сковани пейки. Сред тях имаше и двама новодошли, търсещи работа. Бяха дошли да говорят по този въпрос с Уилямсън. Там беше и един готвач, когото работниците водеха със себе си от ферма на ферма. Гарити познаваше всички мъже, защото заедно бяха работили в Нипеан. Той се ръкува с тях и се запозна с новодошлите и готвача, които се представиха един след друг. Наля си ром от една бутилка и седна в края на пейката до тях. Някой го попита за срещата му с разбойниците и той сбито и накратко разказа какво се беше случило. После разговорът се прехвърли на други общи теми. Докато слушаше, Гарити си наля ново питие. По кожата на повечето от работниците можеха да се видят петна от скорбут, тъй като се хранеха само с питки и печено овче, свинско или говеждо месо. Започнаха да говорят за усилията на Уилямсън да осигури лимонов сок, за да се лекуват. И Гарити бе страдал от това, но се бе излекувал, така че един от работниците го попита как го е постигнал. В отговор Гарити само поклати глава и сви рамене, без да отговори. Подозираше,

че това се дължи на лекарството, което Майра му беше приготвила от някакъв корен с вкус на сладък тропически картоф и други плодове и зърна. Но не искаше да им разказва всичко това, защото се боеше да не стане за смях.

Действителността винаги поднася изненади. Предната вечер бе помолил Майра да му подстриже мустаците, брадата и косата. Той пък отрязва нейната коса в права линия около цялата глава и двамата си изпраха дрехите. Имаше някои неща, които бе свикнал да прави много преди да започне работа при Уилямсън. Те бяха в отговор на желанието му да бъде винаги чист и да изглежда добре — това го вълнуваше още от времето, когато живееше в приюта за сираци. Там другите не обръщаха внимание на външността си. Повечето ходеха рошави, с невчесани бради и мустаци. Дрехите им не бяха прани месеци наред и воняха на пот и мръсотия. И сега пристигането във фермата го бе стимулирало да прояви жест на внимание към себе си. Но всяко пристигане винаги предлага нещо, което разочарова.

В кръчмата цареше бъркотия и безредие. Въздухът вътре беше тежък и застоял, с мирис на пот и непрани дрехи. Работниците бяха облечени в мръсни кожуси от овчи кожи. Беше задушно и горещо. Гарити се чувстваше уморен и му се искаше да отиде при Майра, но мисълта да си тръгне малко след като беше дошъл, без да са свършили рома, изпратен от Уилямсън, го притесняваше. Беше съвсем нормално и обичайно всички да останат и да се напият, без значение дали са женени или не. Това го отблъскваше, но всички работници във фермата го правеха. Един от новодошлите през цялото време гледаше навън през вратата към Майра и това започваше да дразни Гарити, който забеляза, че в погледа на този човек има нещо много повече от обикновен интерес. Един от работниците стана, отиде до прозореца и повърна навън, а друг легна и заспа на пейката до него. Две бутилки бяха вече празни, а имаше още няколко отворени.

Готвачът стана и като се поклащаше на краката си, се насочи към вратата, фъфлейки пиянски нещо в смисъл, че е време за вечеря. Мъжете започнаха да се смеят на пияния готвач до вратата, а после подновиха разговорите си. Гарити си сипа ром в чашата, изпи го наведнъж и се надигна от пейката. Огледа се наоколо и се запъти и той към вратата.

— Тръгвам си вече. Ще се видим отново, преди да заминем.

— Има още достатъчно ром, Пат! — обади се един от работниците.

— Оставям ви моя дял. Трябва да оправя кучетата и конете. Франк ми даде за ползване една от къщите и трябва да ѝ хвърля едно око.

Новодошлият, който неприлично оглеждаше Майра преди малко, го погледна и подигравателно се изсмя:

— Ако питаш мен, можеш да си отидеш в бараката, но добре ще направиш, ако преди това доведеш онази жена тук?

Пиянската усмивка изчезна от лицето му, когато видя, че от изражението на Гарити струи силна ярост. Той се опита да се измъкне, но Гарити го хвана за ризата и го удари с юмрук, влагайки в това всичката си сила. Носът и устата на мъжа бяха напълно размазани и от тях пръсна кръв, изцапвайки ризата и палтото му. От удара той се понесе през помещението и се блъсна в стената, при което дървената бараката се разтресе цялата. Гарити направи три бързи крачки към него и го удари отново, този път в стомаха. Мъжът се преви о две и получи нов удар, този път по тила. Кръв изпръска дъските по стената, докато мъжът се олюляваше. После той се свлече безпомощен на земята.

Настъпи гробно мълчание. Гарити стоеше със стиснати юмруци и гледаше поваления, който размърда леко устни и простена с дрезгав глас. Струя кръв потече от носа му върху грубите и мръсни дъски на пода. Гарити пристъпи и се приготви да го изрита в корема, но Кемпбъл, един висок и як работник с дълги бели мустаци и брада се изправи срещу му. Наведе се и повдигна бития, като го подхвана през краката и ръцете, а после го изхвърли през прозореца.

— Това му стига, Пат! Той си получи заслуженото! Не продължавай, защото ще си имаш неприятности с Франк, ако го убиеш! Да пийнем още по едно. Донесете една бутилка тук!

Другият от двамата новодошли се изправи на крака. Държеше юмруците си свити, лицето му беше преbledняло, а гласът му гневно трепереше.

— Но, за бога, приятелят ми само се пошегува. Не беше нужно да го...

— Ти не се обаждай! — каза Кемпбъл и застана между Гарити и него, като го изгледа свирепо. Протегна ръка към гърдите му и го избута настрана. — Аз не знам как се държите в проклетия Сидней и

не ме е грижа, но тук закачки от такъв род за жената на някой от работниците може да донесе голяма беля! Да пийнем по едно и да привършваме! Урокът беше даден и научен и сега край на всичко това!

— Господи, но аз няма да седя настрана, когато приятелят ми...

— Казах, стоп! — изрева Кемпбъл, бутна мъжа върху пейката, надвеси се над него и го изгледа предупредително. — Още една проклетата дума и ще излетиш след приятеля си! Аз ще се погрижа за това! — Изправи се и се огледа наоколо. Посегна с ръка към бутилката, която държеше един от работниците. — Ела тук! Дай ни тази бутилка. Искаш ли една глътка, Пат?

Гарити я взе, отпи една глътка и се насочи към вратата.

— Ще се видим отново, нали, Пат? — рече Кемпбъл.

— Да — кратко отвърна Гарити, вече излизайки навън.

Майра беше слязла от седлото и стоеше, вперила мрачен поглед във вратата. Като го видя да излиза, се качи отново на седлото и го изгледа въпросително. Гарити ѝ кимна с глава, мъчейки се да се усмихне. После отвърза коня си от стълба и го яхна, поемайки по пътя, водещ към къщите. Кучетата го съпровождаха от двете му страни, а конят на Майра трополеше отзад. Той се обърна и погледна назад към кръчмата. Другият новодошъл и един от работниците бяха вдигнали пребития и го внасяха по стълбите вътре.

Пътят минаваше пред къщите за работниците, а колибите на аборигените бяха построени на няколко ярда от тях по дължината на пътя. Две малки дечица стояха край пътя и любопитно ги оглеждаха, докато те приближаваха. И двете бяха голи — едното аборигенче, а другото бяло. Къщата, която беше предоставена на Гарити и Майра, се състоеше от две малки стаи. В предната стая имаше голямо каменно огнище и голяма, тежка, грубо изкована маса с два стола. Леглото беше сложено в задната стая, точно срещу стената, и беше покрито с конопен дюшек, пълен с груба вълна. На полицата имаше поставени няколко свещи. Отвън имаше нацепени дърва, които бяха подредени под верандата. Къщичката беше спретната и чиста. Вероятно не бе обитавана от много време, защото беше поникнала трева по пътеката към клозета. Той представляваше малка барачка, която стърчеше над ямата на клатещите си се опори.

Майра обходи стаите с напрегнато любопитство, докато Гарити внасяше вързопите с багажа и седлата. Остави ги в предната стая, а тя

започна да изважда нещата и да ги подрежда. Гарити заведе конете до обора, прибра ги вътре, а после взе една кофа и отиде да я напълни с вода. Като се върна, Майра беше наклала огън и режеше парчета свинско месо в едно канче. Гарити остави съда с вода на масата, взе лулата си и я запали с един въглен от огнището, като поглеждаше към Майра. Тя изглеждаше бледа и изморена. Понякога дори мирисът на храна я караше да се чувства зле. Кимна мълчаливо, когато той я попита как е. Гарити излезе навън и седна на стъпалата отпред пред къщата. Чу как тя премина в задната стая и повърна през прозореца.

Майра не можа да хапне нищо. Гарити се хранеше, докато тя седеше на леглото. Когато той свърши, тя стана да прибере останалата храна и да измие чинията. Гарити взе канчето си с чай и излезе на верандата.

Храната и горещият чай разкараха възбудата му от изпития ром. Но тъпа болка пулсираше в слепоочията му и той чувстваше някакво неясно тъпо неприятно неудовлетворение. Всичко околоръст сякаш кипеше от живот — шумът и виковете на обикалящите покрай къщите мъже и жени не секваха. Това непрестанно движение бе около него, но без да го прави съпричастен, по какъвто и да е начин. Гневът спрямо мъжа в кръчмата оставаше в него и постепенно се превръщаше в гняв и към другите хора. Безпокоеше се за Майра.

В този момент тя излезе навън. Носеше тенджерка с чай и лулата си. Доля чай в чашата му и седна на стъпалата до него. Запуши и тя. Беше свалила шапката си. Нейното малко, изпито личице още беше бледо и широкият белег на челото ѝ се очертаваше ясно.

— Сега добре ли си?

Тя изпусна облак дим от устата си, изплю се и кимна с глава, докато лапаше отново лулата си.

— Аз добре.

— Да пукна, ако разбирам как може някой, който не хапва и трошица, да бъде добре!

— *Бирали* голямо и силно като тебе. То мене изморява.

— Така е. Ще потърся някой да се грижи за теб.

Майра извади лулата от устата си, пак пусна дим, изплю се, след това му хвърли неопределен поглед и се загледа встрани, слагайки обратно лулата в устата си. Още когато тя забременя, той започна да се тревожи за това, че няма да има кой да помогне за раждането на

бебето. Но за аборигените многоженството не беше непозната практика, затова Майра проявяваше такава мрачна подозрителност спрямо предложението му да намери жена, за да ѝ помага. Той въздъхна тежко и дръпна от лулата си. През месеците, прекарани заедно, тя бе започнала да проявява постепенно нарастваща склонност към независимо мислене, което правеше компанията ѝ по-скоро приятна. Но заедно с това бе започнала и да му противоречи, което понякога го дразнеше.

Мъжете започваха да се прибират от работа по залез-слънце. Стригачите и техните помощници напускаха на групи, други се скитаха около къщите. Минавайки, някои от аборигените, живеещи в колибите покрай пътя, махаха за поздрав на Гарити. Над рекичката се вдигна облак от пушеците на запалените за вечеря огньове. Колкото повече приближаваше здрач, толкова повече ставаха мухите и комарите. После бризът задуха и разпръсна пушека заедно с насекомите. Огньовете ярко горяха покрай колибите на аборигените, свещи и фенери грееха по прозорците на къщите. И така, докато всичко потъна в тъмнина. Тогава жуженето на мухите и комарите се усили, а жабите в реката започнаха да крещат по-високо. Няколко фенера продължаваха да светят в кошарата на стригачите, където мъжете продължаваха до късно да работят.

Гарити забеляза малката светлина на фенер, която се движеше от крайната къща право към него. Фенерът се люлееше и хвърляше сноп жълта светлина върху прашната земя, като правеше неясни илюминации върху размъкнатите панталони на мъжа, който го носеше. Гарити позна Уилямсън по особената му походка. В другата ръка мъжът държеше една кофа. Кучетата започнаха да ръмжат, когато той пресече пътя и се доближи до къщата. Гарити им викна и те замлъкнаха. Тогава Уилямсън извика:

— Пат?

— Тук съм, Франк.

Уилямсън се приближи към стъпалата, държейки фенера високо, и се усмихна на Майра.

— Добре ли си, Майра?

— Добре.

— Заклахме един вол и си помислих, че ще е добре да ви донеса нещичко от него.

Дъното на кофата беше покрито с прясно месо. Кръвта по него блестеше на мъждивата светлина на фенера. Мухите кръжаха и кацаха на купчинки отгоре му. Миризмата от кръвта и месото беше тежка и силна.

— Благодаря — каза Гарити. — Вземи го и върни кофата, Майра. Защо не поседнеш, Франк?

— Дошъл съм за минута, Пат — отговори Уилямсън, подавайки кофата на Майра. Остави фенера на последното стъпало и като въздъхна, седна. Майра влезе в къщата.

— Днес беше тежък ден, Пат.

— Предполагам, че и аз съм направил нещо, което да увеличи неприятностите ти. Пребих един мъж, докато бях в кръчмата.

— А, това ли? — каза Уилямсън. — Чух за станалото, но не ти придирям, Пат. Този негодник ще се изнесе от фермата, още щом бъде в състояние да ходи. Имам нужда от хора, но не чак толкова, че да държа и такива.

Гарити го погледна и кимна замислено.

— Това не е причина да не го наемеш, ако се нуждаеш от работници, Франк. Той би могъл да върши добра работа, ако си държи проклетата уста затворена.

— Е, тогава може и да размисля — ухили се Уилямсън. — Поне няма да ме подяжда. Казаха ми, че си му избил половината зъби.

Гарити се засмя и поклати глава, докато почукваше лулата си о парапета на стълбището, за да я почисти. Извади едно ножче, отрязва си парче тютюн и попита:

— Добре ли е твоята жена?

— Доколкото знам — да. Тя е в Сидней.

— Сидней? — възкликна изненадано Пат.

— Да — изрече унило Уилямсън. — Каза, че й дошло до гуша от пустинята и си тръгна с момчетата. Замина с кервана, дето докара провизиите тук последния път. Джим отиде с нея, за да й помогне да се установи в Сидней и да провери пазара в Нипеан. Каза, че добре се е настанила и това е всичко.

Гарити раздели тютюна си с Уилямсън. Стриха го между дланите си и напълниха лулите. Уилямсън изглеждаше отпаднал духом и Гарити не знаеше как да продължи.

— Искаш ли да хапнеш нещо? Остана предостатъчно, защото Майра не вечеря.

Уилямсън поклати глава, докато вдигаше стъклото на фенера. После запали лулата си и подаде фенера на Гарити.

— Не, благодаря. Готвачът се погрижи за мен. Джим ми каза, че си му се оплакал, че Майра не се храни добре.

Гарити запали лулата си, затвори стъклото и остави фенера обратно на стъпалото. Изпусна през устата си гъст облак лютив дим.

— Не иска да яде, но каза, че ще се оправи. Друго ме притеснява повече. Много съм неспокоен, като си мисля какво ще се случи, когато дойде време за бебето. Смятам, че трябва да намеря жена, която да ѝ помага.

— Това може би е разумно, защото ти си доста едър. Бебето може да се окаже твърде голямо за нейната дребна фигура. Тук има няколко възрастни жени. Още утре мога да уговоря да наемеш някоя от тях.

— Колкото по-стара и грозна е, толкова по-добре. Не искам Майра да ми отреже...

Уилямсън се изсмя шумно, потропвайки с крак по стъпалото и потупвайки Гарити по рамото. Гарити се ухили и продължи да пуши лулата си. Майра се върна с кофата. Носеше тенджерка с чай и едно канче, което подаде на Уилямсън. Наля на всекиго от чая и седна в края на верандата. Гарити и Уилямсън пушеха лулите си и разговаряха. Уилямсън стана сериозен, когато заговориха за овцете, които бяха купили. Разказа за трудностите около докарването на стадото от Сидней дотук и обсъди възможностите за печалба. Сушата по земите на изток продължаваше, а на пазара за вълна цените варираха много бързо. Той въздъхна тежко и уморено. Проблемите с фермата ставаха твърде много за него. Те го обременяваха още повече, защото объркваха представите и очакванията му.

След като Уилямсън си тръгна, Майра прибра тенджерката с чая и канчетата. Настъпи тишина. Гарити продължаваше да седи на стъпалата като дъвчеше мундщука на лулата си и мислеше за това, което му бе казал Уилямсън. Светлините по другите къщи започнаха да гаснат една след друга. Огньовете сред колибите отсреща тлееха. Наоколо беше спокойно, но се усещаше присъствието на някаква

скрита енергия, готова всеки миг да се приведе в действие. Гарити изчисти лулата, прибра я в джоба си и се надигна, за да се прибере.

Бурната и неутолима страстност на Майра, проявила се през първите седмици на съвместния им живот, бе придобила изключително постоянство, ни най-малко накърнено от нейната бременност. Дори стана още по-настоятелна в това отношение. Създаваше впечатлението, че търси един вид успокоение, осигурено от сливането на техните тела. Когато коремът ѝ стана неудобно голям, това му се видя символична бариера пред лакомията ѝ, защото целта на удоволствието беше постигната. Но тя показва изобретателност в измислянето на пози, с които да надхитри възникналото неудобство. Това му се видя доста декадентско. Слабата светлина, преминаваща през прозореца, правеше нейното иначе мургаво тяло да изглежда светло като неговото. Пръстите на дланите ѝ го милваха неуморно, нежно и настойчиво, като не му позволяваха да заспи, предизвиквайки неговите инстинкти пряко волята му. Тя се обърна с гръб към него и отвори широко бедрата си, за да проникне той в нея. Той беше колеблив и внимателен, страхувайки се да не увреди живота в нея. Изминаха дълги минути, през които той се движеше бавно в нея. Ясната светлина на луната, преминаваща през дърветата отвън, се плъзгаше през прозореца върху тях, смекчавайки разликата в цвета на телата им. Сплетени един в друг, те бяха едно цяло. Всеки един свърши по свой собствен начин. Тя се обърна към него, обгърна шията му и положи глава на гърдите му. Дъхът ѝ беше вкиснат от повръщането. Това не му беше неприятно и той се наведе да я целуне, преди да заспи.

Беше станала доста преди изгрев и шеташе покрай огнището, като се прозяваше и закопчаваше блузата си. Напълни тенджерката и я сложи на огъня, затопли свинското, ориза и питките, останали от предната вечер. Зъбите ѝ блеснаха на светлината на огъня, когато му се усмихна и го докосна леко с върха на пръстите си, загатвайки по този начин за щастливите нощни мигове. Докато той закусваше, навън започна да се усеща раздвижване. Отивайки на работа, живеещите в съседните къщи мъже започнаха да си подвикват един на друг. Чуваха се дрезгавите гласове и ругатните на работниците, които водеха да къпят овцете преди стригането в голям басейн от другата страна на колибите на аборигените. Около кошарите за стригане цареше

суматоха. Гарити облече палтото си и излезе навън в хладната есенна утрин.

Кучетата се показаха изпод къщата, като се прозяваха и изтягаха в хладината. Тръгнаха след него, но той им нареди да се върнат и се отправи към конюшната да провери конете си. Те доволно хрупаха фураж над една ясла в края на кошарата с останалите коне от фермата и двойка волове. Тогава Гарити се върна вкъщи, за да вземе седлата и юздите. Трябваше да ги занесе до една от бараките, за да ги намаже с мазнина и да смени износените и негодни парчета кожа по тях. Докато ги оправяше, двама аборигени, които работеха при Уилямсън като носачи, дойдоха да говорят с него. Той им беше казал, че Гарити търси да наеме някоя възрастна жена. И двамата аборигени бяха достатъчно състоятелни, за да имат по две или три съпруги, някои от които относително стари. Единият от тях разполагаше в добавка и с една роднина, чиито специфични родствени отношения с него не можа да обясни, тъй като това се оказа извън ограничените възможности на неговия пиджин английски.

Гарити тръгна надолу по рекичката покрай струпаните сред дървета и храсти колиби на аборигените. Двамата мъже извикаха съпругите си. Оживлението привлече и други жени, тълпа от деца на различна възраст, старите мъже и двамина други, които не бяха на работа. Всички те се струпяха наоколо.

Когато другите двама разбраха какво става, започнаха на свой ред да изкарват напред жени и да ги подреждат по възраст от деца до баби, което ядоса мъжете, с които Гарити беше дошъл, и увеличи суматохата. Той се вбеси и започна да ругае и да крещи да го оставят, чувствайки се неловко от многозначителните им коментари и кикот. Мъжете все пак подредиха жените, които до една му се видяха непривлекателни, но не беше сигурен как биха изглеждали на Майра. Тогава старата роднина на единия от аборигените се присъедини към редицата жени. Тя беше на трудно определима, но все пак напреднала възраст. Беше с кокалести ръце и крака, коремът ѝ беше така увиснал, че почти прикриваше окосмеността под него, а дългите ѝ плоски гърди висяха от мършавите ѝ ребра, очертани под съсухрената кожа. Някаква инфекция или болест бе причината повечето от косата ѝ да липсва. Тази, която беше останала, беше пръсната тук-там на хилави снопчета. Виждаше се, че е изцяло беззъба, а лицето ѝ представляваше

плетеница от бръчки и дълбоки бразди по кожата. Имаше само едно гледащо свирепо зачервено око. Не изглеждаше много яка и здрава, но видът ѝ недвусмислено би елиминирал всяко съмнение у Майра за наличност на либидонозни подбуди в избора на Гарити. Аборигенът искаше десет шилинга за нея, но Гарити успя да го убеди да свали до пет, после му каза да предаде на старата жена да си събере нещата, за да я заведе в къщата си.

Върна се обратно в бараката да дооправи седлата и юздите. След като приключи, ги занесе обратно към къщата. Старата аборигенка вървеше по пътя към него и носеше в ръка тоягата си, а на главата си балансираше един дървен съд с вода. Вързоп от дрипав конопен парцал, в който си беше сложила нещата, висеше окачен на гърба ѝ.

На главата ѝ, през челото беше завързано плоско въженце от изплетена трева. Тя втрени в Гарити единственото си око. Гарити внесе седлата и юздите в предната стая и каза на Майра за жената.

Тя го изгледа мрачно и безмълвно, грабна тоягата си и излезе навън. Гарити я последва. Гневът ѝ се изпари, когато видя старата аборигенка. Погледна я със смекчено изражение, викна на кучетата, които се бяха показали изпод къщата, да се прибират и я покани вътре. Гарити беше малко учуден, когато разбра, че Майра и старата жена очевидно говорят езици, които са доста различни, и че срещат известни затруднения във взаимното си разбиране. Но и това беше достатъчно, за да се получи някакво общуване. Старата жена стоеше покорно, докато Майра с властнически тон ѝ обясняваше подробно какви ще бъдат задълженията ѝ, при което подчертаваше някои от разясненията си, почуквайки я с тоягата по челото.

Следобеда Гарити заведе конете си в ковачницата за подковаване. После ги върна в конюшните и се отправи към склада, за да получи полагащите му се продукти. Ходи няколко пъти от къщи дотам, за да пренесе всичко. Натрупа провизиите до стената в стаята, а Майра ги подреждаше с помощта на старата жена. От разговора между двете схвана, че аборигенката носи прозвището Дуулиба, което означаваше „плешивка“.

Майра, която се беше сериозно обезпокоила от намерението на Гарити да потърси друга жена, сега беше облекчена и доволна от това разрешение на въпроса. Беше в необикновено добро настроение. Изглежда се почувства много по-добре в сравнение с последните дни,

защото вечеря заедно с него. Говеждото беше сварено, докато стана крехко и меко, след което седнаха на масата и го изядоха с грах и питки. През това време старата жена се беше свила край топлината на огнището. След като се нахраниха, Майра стана и даде по нещо за ядене на аборигенката и на кучетата. После напълни лулата си, седна на стъпалата пред къщата и запуши, докато Гарити пиеше чая си.

Дойде Уилямсън и седна отвън да поговори с Гарити. Стригането беше почти приключило и производството на вълна беше изключително високо. Сподели, че е по-оптимистично настроен от предната вечер. Заговориха отново за овцете, като Уилямсън чертаеше плановете си за идните години. Политиката по отношение на земята се определяше от Сидней и Лондон. Досега тя беше доста объркана и противоречива, но Уилямсън каза, че се появили признаци на изясняване на ситуацията, която можела да еволюира към създаване на условия за легалното признаване на собствеността върху земята, на която тъй или иначе се бяха установили. Последната информация на Уилямсън за това идваше от капитан Чарлз Стюарт, изследовател и земемер, който минал отгук преди няколко месеца. Той бил останал във фермата за няколко дни, докато починат конете му. Използвал времето, за да довърши някои детайли по картата, която правел за местата в тази част. Капитанът явно бил минал покрай пасищата на Гарити, защото бил обозначил местността върху картата по едно име, взето от топографските особености, твърде добре познати на Гарити. Той бил видял планината, наричана от аборигените Уайамба, и я нарекъл Броукън Хил^[1].

[1] Скосен хълм — Бел.пр. ↑

10.

Видът на Дуулиба заблуждаваше — тя се оказа всъщност много жилава и здрава. Всеки ден тичаше с часове наред, докато вършеше ежедневните си задължения, и то без видима умора. Вечер се грижеше за Майра, мълчаливо вечеряше, после се свиваше тихо до огъня и бързо заспиваше. Сънят ѝ обаче бе лек, и при най-малкия шум около лагера единственото ѝ кървясало око дълго и подозрително се взираше в мрака.

Пасището, което Гарити беше използвал, преди да отведе овцете си за стригане, беше изчерпано и когато се завърнаха с Майра, той откри едно място в близост до Скосения хълм, където да се установят. То бе голо и пашата на него бе по-оскъдна, но хълмът осигуряваше защита срещу студените зимни ветрове, така че той реши да премести там овцете за през зимата, а през пролетта да ги откара към по-добрата паша на североизток. Цялата местност беше богата на минерали и разноцветни глини и по нея личаха следи от временни лагери на аборигени. Последното притесни Гарити. Майра обясни, че малки групи от тях предприемат пътувания по тези места обикновено само рано напролет, с цел да си набавят необходимите им за украса глини.

Един ден Майра и Дуулиба намериха в подножието на хълма малка пирамидка от натрупани камъни, която за тях се оказа, че има огромно, даже свръхестествено значение. Макар и трудно, те му обясниха, че пирамидката е сигурен знак за това колко подходящо е мястото за раждането на детето.

Майра се мъчи цели тридесет и шест часа, преди бебето да се появи на бял свят в един сив и мразовит ден. Пат трошеше леда в няколко локви, за да напои овцете, когато забеляза над колибата да се издига гъст пушек — сигнал, че бебето се е родило. Той прибра овцете в заграждението и се запъти към колибата, като се препъваше в храсталаците. Беше недоспал, измръзнал и гладен.

На вратата го посрещна Дуулиба, опушена, с по-кървясало от всякога око и безкрайно уморена. Току-що хвърлената в огнището плацента още тлееше. Бледа и изтощена, Майра спеше прегърнала

малко кафявичко момченце. Гарити ги зави хубаво с одеялото и без да промълви, излезе и се загледа в бягащите мрачни облаци. Той се загърна в палтото си от овчи кожи и си помисли, че сигурно е трябвало да каже или да направи нещо, но не можеше да се сети какво. Докато се връщаше към заграждението, той реши да нарече детето Колин.

Тъй като раждането беше трудно, мина цял месец, преди Майра да укрепне достатъчно и възстанови предишната си енергия. Бебето определено приличаше на Пат, имаше неговите сини очи, а косицата му беше кестенява и по всичко личеше, че ще израсне висок и силен като баща си. Майра и Дуулиба го украсяваха, изписвайки с глина непонятни знаци върху му, чието значение им беше трудно да обяснят, но които явно имаха някакво свръхестествено значение. Пат ги намери безвкусни и ненужни, и забрани на Майра тази практика. За да я запази от изкушението на глината, той реши, че е време да потеглят на североизток. В продължение на няколко дни пътят им минаваше покрай ниски хълмове, покрити с камънаци и шубраци. По-голяма част от времето за детето се грижеше Дуулиба, само от време на време спираха, за да го накърми Майра. Когато Гарити разбра, че жените са започнали да го хранят с овче месо и хляб, които му дъвчеха, изрично им забрани да му дават зальци от змии, гущери и насекоми.

Скоро времето омекна, а се промениха и околностите, през които минаваха. Тук-там се забелязваха ливади и горички. След още няколко дни той се установи на лагер в един район с добри пасища и изобилие от вода, на няколко мили от лобното място на нападналите ги преди време мародери. Майра се оправи напълно от раждането, възвърна сластолюбието си и много скоро забременя пак.

Тогава и Уилямсън направи първото си посещение за новата година. Той беше очарован от детето и с удоволствие играеше с него, което доста изненада Гарити. Уилямсън остана няколко дни и с малкия в ръце дълго беседваше с Гарити край огъня вечер. Овцете, които бяха купили, бяха докарани и двама новонаети овчари се грижеха за тях. По всичко личеше, че бъдещото парцелиране и документите за притежание на земя щяха да се определят от завареното положение на ползване и стопанисване на същата. Това беше накарало Уилямсън да наеме нови хора и да ограда колкото се може по-обширни участъци. Желанието му беше да ограда земите на юг чак до Скосения хълм.

Втората бременност на Майра вървеше трудно, защото лятото беше извънредно сухо и горещо. Стана ясно, че бебето ще се роди по времето, когато овцете трябва да бъдат откарани за стригане. Загрижен, Уилямсън предложи да изпрати помощници, за да не се налага и Майра да прави прехода, но тя отказа категорично по причини, които трудно можеше да обясни. Ала няколко седмици преди времето за тръгване, бебето се роди мъртво и Майра с мъка понесе дългото пътуване.

Далеч, преди да стигнат фермата, Гарити забеляза, че хората на Уилямсън не стояха със скръстени ръце — промените се забелязваха във всичко. На много места храсталаците и дърветата бяха изкоренени, ливадите бяха старателно оградени в продължение на километри. Постройките в самата ферма бяха повече и изглеждаха стегнати и здрави, а край реката селището на аборигените се беше разраснало.

Майра отдаваше несполучливото раждане на неподходящото място далеч от Скосения хълм, но на Пат все повече му се струваше, че гневи Бог, като живее с нея без венчавка и, за да не си докара още беди, реши да използва случая, докато са във фермата и да узакони брака си.

Един пътуващ мисионер ги венча след седмица, като техни свидетели бяха Уилямсън, Айвърсън и неговата жена. Церемонията беше кратка. Свещеникът ги благослови и подари на Майра една малка Библия, като инструктира Пат да ѝ чете от нея.

След като се върна в своите пасища заедно със стадото си, Гарити с нетърпение зачака първото идване на Уилямсън, за да разбере колко вълна е получена от неговото и общите им стада и как е преминала продажбата. За негова голяма радост всичко беше преминало добре и неговия дял в общото начинание възлизаше на хиляда и петстотин гвинеи. На Пат бъдещето му изглеждаше доста розово. Далеч не така го виждаше Уилямсън обаче. Пазарът на вълна като цяло беше в рецесия и продажбите ставаха все по-трудни. Икономически затруднения бяха предизвикали банкрута на две банки в Сидней, тъй като бяха провеждали твърде оптимистична кредитна политика. Надниците растяха, а на всичко отгоре и здравето му беше разклатено.

Когато същата есен Гарити отново откара овцете за стригане, искаше на всяка цена да остане във фермата, докато разбере колко вълна се бе получила, но Майра отново очакваше дете и настояваше то

да бъде родено на същото място, където беше роден Колин. Той дълго я уговаря да остане, но тя остана непреклонна. Най-накрая той отстъпи и поведе стадото си към района около Скосения хълм. С помощта на двете жени Гарити построи стабилна барака в непосредствена близост до каменната пирамидка. Той познаваше околността добре и затова не му беше трудно да открие следи от чужди стада и хора. Това обстоятелство го стресна и раздразни, защото беше свикнал с мисълта, че пасищата в района са негова територия.

Не беше минал и месец, откакто се бяха установили в новия лагер, когато една сутрин Майра и Дуулиба започнаха припряно да се приготвят и шетат. Пат бързо схвана, че е дошло времето да се роди новото дете и без много приказки взе Колин със себе си и отиде да наглежда стадото си, въпреки че навън вятърът духаше свирепо. Късно следобед той забеляза сигналния огън и без да се бави се запъти към бараката. Този път Майра бе родила момиче. Пат стоя дълго загледан в малката, усмихвайки се на нещо свое, реши да я кръсти Шийла — на майка си.

Приликата между Колин и баща му се засилваше все повече с израстването на момчето. От майка си той беше наследил тъмната кожа и аборигенските черти, а от Пат — чистите сини очи и чупливата кестенява коса. При Шийла обаче смесването на кръвта беше взело друга насока. Очите ѝ бяха блестящи и черни, а кожата ѝ тъмна, но чертите на лицето ѝ бяха много красиви и определено англосаксонски. Тя също беше едро бебе, не като Колин, но все пак по-едро от обичайното.

След раждането на Шийла Пат започна да отделя по-голямо внимание на Колин, защото забеляза, че момчето проговаря на езика на майка си, а това определено не му харесваше. Веднага щом тръгнаха обратно на север, той започна да задържа Колин почти по цял ден покрай себе си. Даваше му да си играе с кучетата, а когато се измореше, го качваше на коня или го носеше на ръце и надълго и нашироко му разказваше куп неща. Малкият слушаше в захлас с ококорени очи баща си, сякаш разбираше всяка негова дума.

При следващото си посещение Уилямсън донесе захаросани плодове и сладки за Колин и остана очарован от Шийла за радост и гордост на Майра. Донесе им и една торба с картофи — голяма рядкост във вътрешността. Всъщност, това бяха първите картофи,

които Пат виждаше от години наред. Но в сравнение със сладките корени, които Майра и Дуулиба печеха направо в жарта, те му се видяха доста безвкусни.

Стадата, от които Пат имаше дял, се бяха възпроизвели добре предишната година, а количеството произведена вълна също беше значително. Уилямсън не беше получил все още известие как бе минала продажбата. Освен това изглеждаше някак странно незаинтересован и разсеян. Гарити го беше виждал във всякакви настроения, но този път явно имаше нещо недоизказано и доста обезпокоително.

На другата сутрин всички станаха рано, както винаги. Жените приготвиха закуската и се захванаха с ежедневно си домакинство, а Пат и Уилямсън взеха със себе си Колин и изкараха овцете на паша. Към обяд седнаха на сянка под едно дърво. Уилямсън запали лулата си и като се усмихваше към припкащото дете, каза:

— Ще се гордееш с него някой ден, Пат.

— Да, ако излезе толкова свестен мъж, колкото сваятна жена е майка му. Колебаех се доста, преди да се реша да създам деца с местна жена, но сега не съжалявам.

— Имаш право. Тя е по-малко дивак от много бели жени, които познавам. Аборигените могат да ни научат на много неща, стига да си отваряме добре очите и ушите.

— Е, че това е така, за мен вече няма две мнения. Твоето семейство също е добре, нали?

Уилямсън замълча за дълго. Погледът му беше безизразен и зареян надалеч в равнината. Пат усети, че е задал неудобен въпрос и смутено погледна встрани. Но Уилямсън заговори:

— По-голямото ми момче прекара миналото лято в Сидней.

— В Сидней?

— Да, работи за зет ми, който е дребен бизнесмен. Изглежда тази работа ще е по-подходяща за него. Комарите и мухите много го тормозят тук. Сега пак го пратих там.

Уилямсън поклати глава, плю настрана, после пак сложи лулата в устата си и продължи провлечено:

— Майка му ми пише, че градът е по-подходящо място за него. Така ми писа преди и за малкия — той въздъхна тежко, усмихна се

тъжно и продължи: — Знаеш ли, Пат, тебе те чувствам повече като син, отколкото моите собствени.

Това изказване доста смути Гарити и той притеснен замълча за дълго, преди да каже:

— Не зная какво щеше да стане с мен, ако ти не ме беше взел от сиропиталището, Франк.

— Ти си направил точно толкова за мен, ако не и повече, Пат, приятелю.

Гарити кимна в отговор, след което двамата мъже дълго пушиха, загледани мълчаливо в далечината.

През целия следващ ден Уилямсън беше разсеян и затворен. Само от време на време се засмиваше на всевъзможните детински игри, които Колин измисляше с разни пръчки и камъни.

Късно следобед всички седнаха да хапнат край огъня. Докато Майра и Дуулиба вдигаха остатъците от вечерята и ги хвърляха на кучетата, Пат и Уилямсън спокойно пиеха чай и пушеха. Изпускайки облачета дим и замечтано загледан в огъня, Уилямсън каза:

— Решил съм да зарежа всичко, Пат.

Гарити чу добре, но сякаш не искаше да повярва. Овците, които притежаваше, не бяха достатъчни за създаването на самостоятелна ферма. След няколко години може би да, но не и сега. Нямаше и пари да купи необходимия брой. Освен това Уилямсън се беше държал толкова справедливо и бащински с него, че дори мисълта, че ще работи за някого друго, бе мъчителна. Споменът за сиропиталището беше твърде замъглен в съзнанието му и му се струваше, че през целия си живот не е вършил нищо друго.

— Един мъж трябва да прави това, което чувства, че трябва да прави, Франк — тихо каза той.

— Да, или това, което просто трябва да прави. Здравето ми е влошено, не мога вече да се справям сам, а и от известно време си мисля, че ще бъде пълна глупост да разширявам работата и да се трепя, както досега, за да създам нещо за синовете си. Ще гледам да се погрижа вече за старините си, защото те явно са избрали вече своя път.

— А какво ще стане с твоята ферма?

— Предполагам ще можеш да се грижиш за нея вместо мен, нали, Пат?

— О, да, с най-голяма радост! Но ако трябва да съм съвсем честен, ще трябва да ти кажа, че мечтая да имам своя, собствена ферма някой ден.

— Прекрасно те разбирам. Защо тогава не я купиш вместо само да я стопанисваш?

— Но... ти знаеш, че нямам достатъчно пари, за да купя фермата ти, Франк!

— Успокой се, сега няма да искам от теб цялата сума. Стоката, постройките и подобренията, които направих, струват над десет хиляди гвинеи. След тазгодишната разпродажба на вълна твоите пари ще станат над четири хиляди гвинеи. Значи разбираме се така: ще ми дадеш две хиляди на ръка сега, а останалите осем хиляди ще ми изплащаш по хиляда на година.

Пат се огледа възбудено наоколо с блеснали очи, а после се засмя и каза:

— Добре, съгласен съм!

— Съгласен си, но внимавай, Пат. Идват трудни времена и мнозина ще фалират и без да им тежат дългове като твоя. И запомни — аз не ти продавам земята, защото този въпрос още не е решен и кой ги знае ония копелета в Сидней и Лондон какво ще измислят. За наводненията, пожарите, кучетата динго и крадливите овчари изобщо няма да ти споменавам, а един господ знае още какви премеждия ще ти дойдат до главата.

— Ще се боря — тихо, но решително промълви Гарити, — и да пукна, ако не се справя с всичко!

Уилямсън се покашля, за да прочисти гърлото си, потупа приятеля си по рамото и с горчив тон промълви:

— Ех, Пат, ако само беше мое момче, щяхме да покрием целия Ню Саут Уейлз с овце, та да изядат ушите на хората наоколо! Но нищо, хайде, както и да е. Желая ти успех и вярвам, че няма да ме подведеш.

— Няма. Ще видиш. Аз дори вече реших как ще нарека фермата, която един ден ще бъде моя. „Уайамба“ ще я нарека, Франк.

ЧАСТ ВТОРА
АНГЛИЧАНКАТА

11.

Дълбоко някъде, под булото на отчаянието от всичко преживяно, изникваше накъсаният и мъгляв спомен за първите овце, които беше видяла. Това бяха детски спомени, запечатали се в съзнанието ѝ, картина от отколешна сцена от едно пътуване в покрайнините на Сидней, вероятно когато е придружавала баща си някъде. Тя беше като бляскав диамант от времето, когато умът ѝ не беше омърсен и беше изградил високи кристални дворци от камъните покрай пътя на живота. Това беше една картина на свежи зелени пасища, над които грееше засмяно слънце от ясните сини небеса и осветяваше вълнестите овце, боричкащи се просто от радост от живота.

Действителността обаче се присмиваше на спомените. Вместо свежите зелени пасища сега се беше разпростряла безкрайна кафява степ, осеяна с ниска растителност и малки хълмчета с изсъхнала трева, където понякога се изправяха дървета. Пустош — празна, самотна и изоставена земя. Слънцето печеше, но не от ясни сини небеса. Изгарящите му лъчи идваха от бледо месингово небе с такава мощ, която изпиваше силата на човек, а нагорещеният въздух изгаряше гърлото и дробовете му. Овцете бяха келяви, не вълнести. И вместо да припкат от радост от живота, те се мъчеха да оцелеят както всяка друга животинка.

Освен това те воняха. Всичките бяха болни от гъбични инфекции, които често бяха толкова тежки, че животните буквално се разпадаха, придвижвайки се. Други бяха така изгорели от слънцето след остригване, че целият им гръб от врата до задницата се бе превърнал в един огромен мехур, който понякога се пукаше и обливаше хълбоците и плешките с течност, която изсъхваше, хващаше кафява кора, белеше се и се тътреше по земята, докато някоя друга овца не я настъпеше и по този начин се отпаряха цели парчета, лъсваше живо месо и открити мускулни влакна. Някои имаха разкъсвания, торбести издутини по хълбоците, плешките и стомаха, а други страдаха от червеи, които правеха вратовете им да изглеждат гротескно подути, и едва вървяха. Почти на всички кожата около ануса

и ампутираната опашка беше одрана, за да не може там да се насъбира тор. По някои обаче торта се беше задържала, рояци мухи се виеха и задниците им бяха покрити от щъкащи червеи. Имаше и такива овце, където тази процедура беше направена набързо и те бяха така осакатени, че просто не беше за вярване, че още са живи. Някои бяха ослепели с едното око, на други им липсваха ушите или тътреха крак, осакатен при прибързаното стригане.

Имаше и други болести и осакатявания сред овцете. Някои от животните предизвикваха направо душевна агония у наблюдателя с мрачната си борба да изкарат деня, за да може през нощта да съберат малко енергия за подновената битка за живот на следващия ден и понататъшната безсмислена въртележка от безкрайни изтезания. Но нямаше случай овце да бъдат убивани от състрадание. Животът понякога продължаваше при почти невероятни обстоятелства и овцете трябваше да живеят, да издържат цикъла до времето за новото стригане. Заради жаждата на човека за вълна, овцете бяха обречени по рождение и осъдени да живеят.

През облака от фин прах, който вдигаха копитцата им, погледът ѝ се плъзна по подскачащите тела; беше дошъл моментът за поредната почивка в дългата нощ на живота. Водещият стадото Ричардсън, който беше начело на колоната и едва се виждаше сред прахта, се изправи на стремената, махна с ръка и овчарите започнаха да викат на кучетата, обръщайки конете си. Овцете тръгнаха на една страна, направиха кръг в едно широко поле с къса сребристокафява трева, докато кучетата се втурваха помежду им, тракайки с челюсти. Предният фургон спря. Съпругът ѝ задърпа юздите, завика на конете и дръпна лоста за спиране на колелетата. Фургонът се тръсна напред и спря. Той постави пръчката на камшика в отвора до седалката, нави юздите около нея и я погледна, слизайки.

— Слез и ти, и виж да свършиш някаква работа.

Елизабет кимна мълчаливо, повдигна краищата на полата си, прекрачи перилата на фургона, внимателно сложи крак на една спица, след това прехвърли другия си крак и стъпи на земята. Тя бе нежелана тук. Овчарите се отнасяха враждебно към идеята жени да ги придружават, защото присъствието им ограничаваше приказките и държането им и защото жените по-малко можеха да издържат на негодите. Преди да започне пътуването това ѝ беше обяснено в най-

болезнени подробности от съпруга ѝ, който подчерта колко много тя щеше да му бъде в тежест. Тя си мислеше, че приказките и държането на мъжете трябва да са безкрайно груби, щом като присъствието ѝ ги притесняваше. Мислеше си също, че вероятно на нея и съпругът ѝ им бяха позволили да се присъединят към овчарите през това пътуване, защото него го бяха назначили за главен овцевъд на имението, където откарваха овцете. А това негово положение в бъдеще може би щеше да бъде от полза за водещия. Имаше и други отстъпки. Част от споразумението беше, че тя ще помага на готвача, а съпругът ѝ ще помага при овцете. И все пак като че ли съпругът ѝ не я беше представил както трябва пред водещия. Между двамата беше избухнал остър спор, когато се разбра, че тя не разбира нищо от лагерно готвене. А когато я изплаши една змия във фургона и тя се разпищя, отново между двамата избухна скандал и мъжът ѝ беше толкова побеснял, че я нахока. Имаше и други неща, които се случиха, но водачът сърдито мълчеше, приемаше положението такова, каквото бе, и не искаше повече да влошава нещата заради нея. Беше суров, груб мъж като повечето овчари, но не беше жесток като мнозина от тях.

Когато движението се преустанови, прахът се слегна. Тогава се събраха мухите и комарите. Мухите кацаха по очите и устата, влизаха в ноздрите, търсейки влага, не хапеха, но създаваха вбесяващо чувство на отвращение. Човек не можеше да си отвори устата, без вътре да му влязат няколко мухи. А комарите се струпваха на жужукащи облаци, нападаха откритите места на кожата и хапеха даже и през дрехите. Подутите от ухапванията места почваха незабавно да сърбят. Тя ги разгонваше от лицето си, докато отиваше към фургона на готвача. Чувстваше напирателната нужда да се облекчи. Но на стотина метра от фургоните имаше само една малка рядка горичка. Трябваше да чака да се смрачи, както обикновено правеше. Мъжете се вторачваха в нея и се подхилкваха, докато те самите въобще не се криеха от нея, когато пускаха вода. А когато все пак тя успяваше да се отдалечи, трябваше да ги брой, че всички са около огъня, защото в противен случай рискуваше да чуе ехидно кискане в тъмнината. В най-добрия случай у нея оставаше смразяващия страх, че може да настъпи някоя змия или да преживее отвращението да настъпи нещо, което някой от мъжете е оставил преди нея.

Потта струеше от всяка пора по тялото ѝ. Не се беше къпала от седмици. Сама усещаше миризмата си. Косата ѝ беше сплъстена на пръчки от потта и праха, главата я сърбеше. Стоеше напълно омаломощена и отпъждаше мухите и комарите, докато готвачът и мъжът, който се грижеше за конете, ги откачаха от фургона. Мъжът изведе конете, а готвачът отиде към задния край на фургона. Беше нисък, слаб, около четиридесетте, с тъжни очи и горчива гримаса на устата. Също като водещия той изглеждаше по-скоро груб, отколкото жесток. Но странно, като при много мъже грубостта му бе насочена и срещу самия него. По ръцете му имаше пресни петна от скорбут и той непрекъснато се чешеше, а известно беше, че тази болест се появява при непълноценно хранене. Екстракт от дървесна кора от един аптекар в Сидней или дори кошничка плодове за няколко гроша можеше да излекува болестта, но на него му беше безразлично. Като болна или заразена овца той продължаваше да се тътри по пътеката на живота си.

Той спусна задния капак на фургона, измъкна чувал с брашно, откачи две големи тенджери от куката на една от гредите, поддържащи брезентовото покривало, и се отдалечи. Тези неща тя не можеше нито да повдигне, нито да стигне. Тя извади торбата със солта, взе кофата и отиде да я напълни с вода от бъчвата, окачена от другата страна на фургона. Един от мъжете беше отделил една овца от стадото; замъкна я до бъчвата, за да я огледа готвачът. Тя имаше някаква инфекция на вулвата, която беше просто разцъфнала, задните ѝ крака бяха като парализирани и широко разкрасени, главата ѝ висеше надолу. Дъвчеше тревата, която беше успяла да захапее, когато овчарят я издърпа от стадото. Готвачът кимна с глава към другата страна на фургона и тръгна след Елизабет, която носеше кофата с вода. Извади един голям нож от купчината кухненски прибори и отиде от другата страна на фургона, където овчарят беше довякъл овцата. Тя издаде едно-единствено приглушено блеене — повече звук на облекчение, отколкото на болка и уплаха.

Задачата на Елизабет беше да приготви хляба — жилаво и сплескано тесто, направено от брашно, сол и вода. До нея стояха двете огромни тенджери: едната за хляба за вечерята, за сутринта и за обяда на следващия ден, а другата — за сместа от чай и голямо количество кафява захар, която наричаха пудинг и щяха да я ядат като десерт към главното ядене. Хлябът, печеното овнешко, пудингът и големите

чайници с чай, приготвен на място, заедно с лещата и ориза, бяха редовното им ядене поне веднъж в седмицата. Тя изсипа брашното в тенджерата, сложи няколко лъжици сол, наля вода и започна да меси с ръце. Ята от мухи и комари кръжаха около лицето ѝ и тя се опитваше да ги отпъди с рамото си. Но не беше възможно да ги изгони от лепкавата каша и скоро тестото се покри с черни петна.

Готвачът и овчарят, който му помагаше, отнесоха трупа на овцата от другата страна на фургона и го окачиха на една кука. Вонята от кръв и смърт насити горещия неподвижен въздух. Рояк мухи ги последва и скоро суровото, топло и червенеещо месо бе покрито от тях. Готвачът отрязва предните крака, занесе ги обратно отзад на фургона и ги положи на капака. Затършува нещо в купчината парцали и дрехи в ъгъла на фургона и извади една умирисана платнена торба, която се беше вдървила от засъхнала кръв. Изтръска я, отиде при трупа на овцата, пъхна я в торбата, прихвана я здраво около малкото копито, по което все още имаше засъхнали парченца кал и тор от последните стъпки на съществото, преди то от нещо живо да се бе превърнало в нещо, което поддържа живота. След това завърза торбата и по този начин стотиците мухи останаха хванати в топлия тъмен затвор, който примамваше със стръвното и оргийно пиршество с големи парчета топла кръв и плът, все още влажна от живот, преди да изиска пиршеството да се заплати с неминуемата им смърт. В известна степен по този начин бяха принизени величествените предначертания на самото сътворение на Живота, като неговите гигантски измерения биваха сведени до обикновени мухи, измърсена торба и прибързано и нетърпеливо връзване на възли с мръсна връв.

Трупът щеше да издържи три дни. Парчетата, които щяха да изпекат на огъня на втория ден, щяха да бъдат наръсени с къри, а тези за третия ден щяха вече обилно да бъдат овъргаляни пак в къри. Елизабет имаше един и същи начин на хранене: първия ден тя щеше да изяде сравнително голяма порция месо; през втория ден щеше да яде само когато огладнееше, а през третия щеше да гладува. Готвачът извади вързоп дърва, които бяха събрали от последната гориста местност, през която бяха минали. Запали огън, хвърли няколко съчки и зелени клончета, когато той се беше вече подхванал. Гъсти облаци пушек се извиха около фургона, предизвикани от горещите зелени клонки, и повече или по-малко изпълни предназначението си да изгони

мухите и комарите; той беше по-малко зло от насекомите, ако и Елизабет да дишаше трудно и от очите ѝ да потекоха сълзи.

Готвачът намуши плешките на железен прът и ги окачи над огъня. Елизабет беше свършила с месенето на хляба и той постави тенджерите на огъня. С вода от бъчвата тя напълни кофата, в която правеха чай, и я постави отгоре. Ричардсън пристигна, слезе от коня, свали шапката си и докато се оглеждаше наоколо, разгони с нея мухите от лицето си.

— Добре ли сте, мисис?

Този риторичен и безсмислен въпрос бе проява на грубовата любезност, която той беше започнал да проявява след първите няколко дни; тя се насили леко да се усмихне, притвори очи и кимна.

Той изсумтя и се обърна към готвача.

— Гледай този път месото да е изпечено от всички страни и отвътре.

— Ако печеното не отърва на проклетия ти вкус, от другата страна на вагона висят още димящите черва на овцата.

— Дръж си проклетия език, копеле. Искаш ли да ти стоваря един по главата?

— А ти искаш ли да натъпча чая ти със селитра?

Ричардсън изръмжа, нахлузи шапката си, гневно придърпа краищата ѝ и изгледа яростно готвача. Качи се на коня си и се отдалечи. Готвачът ядно погледна след него, изръмжа нещо, приклепна край огъня и започна да добавя съчки и клонки. Неразбираеми оставаха за нея някои от отношенията между мъжете. Откакто се омъжи, винаги беше сред хора, които решаваха въпросите на предимството и кое е право и кое криво на основата на това кой е по-опитен с юмруците си, което беше още по-валидно при отношенията между овчарите. Готвачът обаче, който вероятно бе най-дребният мъж от цялата група, се различаваше от тях. Той беше обект на груби шеги; например, когато се счупи едно от колелата на фургона, един от овчарите предложи той да изпечал кръглия хляб и да го сложел на мястото на колелото. Но той и беше единственият, който се опълчваше срещу водача. А когато грубите им шеги предизвикваха гнева му, мъжете се умълчаваха при изблика на неговите жлъчни отговори. Тя не разбра защо той спомена за селитрата; знаеше само, че това е една от съставките на барута, но заплахата на готвача, че ще я сложи в чая

изглеждаше като ефикасно оръжие срещу мъжете и ако съдеше от приказките и смеха им около огъня, това навяваше подозрения за някакви смътни мръснишки последствия.

Нуждата да се облекчи се превърна в агония за Елизабет. Овцете полегнаха да спят и мъжете започнаха да прииждат към фургона. Кучетата от другата му страна се сбиха за червата, изядоха ги и се прибраха при овцете. Тя застана при задния капак на фургона на готвача, където най-малко можеха да я забележат и където част от пушека я обгръщаше и прогонваше мухите и комарите. Готвачът беше приклепнал от тази част на огъня, от която идваше най-много пушек, разместваше тенджерите с хляба, слагаше чай в кофите с вода и обръщаше месото. Мъжете бяха от другата страна на огъня, говореха, смееха се и биеха мухите и комарите. Съпругът ѝ отиде при техния фургон, огледа го, след това я погледна студено, отиде при огъня и седна сред мъжете. През първите няколко дни на пътуването и тя седеше край огъня, но след това съпругът ѝ ѝ нареди да стои настрана от мъжете. Той се беше сбил на два пъти с някои от тях, защото те бяха казали нещо по неин адрес, което той беше изтълкувал като обида към него. Беше спечелил единия път, а вторият път боят бе спрял от водача, защото бе започнало да става опасно.

Слънцето залязваше и започна да става сумрачно. Източната част на небосклона се обагри в тъмноалено, което бързо се разпростираше и на запад. Полята около фургоните бяха като потопени в кръв, мъжете, кучетата, конете, фургоните и овцете бяха като боядисани с различни оттенъци на червеното. Тъмнината окончателно се спусна. Елизабет преброи хората около огъня и се отправи през полето към горичката. Когато се върна, видя, че готвачът реже парчета месо и ги дава на мъжете с късове хляб. Тя взе порцията си, изяде месото, разкъса парчето хляб, извади от него мухите и го изяде. След това се прибра във фургона.

С настъпването на мрака температурата падна бързо, което се почувства като приятна отмора от задушаващата горещина. Елизабет свали роклята си и се разположи на дъските покрай едната страна на фургона. Тя беше както винаги с фусты и дълги гащи и се мъчеше да не чувства лепнещата по тялото ѝ тъкан и миризмата на потта си. Дървените перила бяха високи два фута и тя повдигна брезента малко над тях, за да може да влезе светлина от огъня, на която да прочете

молитва от Библията. Очите ѝ все още смъдяха от пушека и се напълниха със сълзи, които ѝ пречеха да различава думите, така че едвам можа да прочете няколко реда. Една жестока съдба като че ли направляваше пръстите ѝ и тя отвори Библията на частта за Йов, чийто оплаквания и негодувания срещу несправедливостта не ѝ донесоха почти никакво успокоение. Трудно ѝ беше да чете повече във все по-сгъстяващата се тъмнина. Затова тя бе принудена да прекрати това си занимание и започна да се моли господ да ѝ даде сила, търпение и издръжливост.

Гласовете на мъжете се чуваха ясно; те седяха около огъня, пушеха с лули и пиеха чай, смееха се и говореха. Приказките им често я караха да си запушва ушите с ръце или да се вгълбява в спомените си или пък да се впуска в нови молитви. Но у нея имаше едно парещо и същевременно плашещо любопитство да разбере за кого бяха тези приказки. Около земята, която съпругът ѝ притежаваше по реката Джордж извън Сидней, тя бе срещала жени, които бяха прости и необразовани даже по най-непретенциозните стандарти. Тези жени проявяваха спрямо нея известна неприязън, а това представляваше доста сериозна преграда, за да може да я превъзмогне с мъдростта си и разбирането си. Независимо от това, самото им присъствие намаляваше самотата, разочарованието и трудностите ѝ, а често техните съвети, макар изказвани с нежелание, бяха ценни. Но тя бе чувала, че в австралийската пустош имало много малко жени.

Полуграмотната бележка, която съпругът ѝ получи в отговор на запитването си да заеме поста главен животновъд, не споменаваше нищо за тези толкова важни за нея неща. Тя се надяваше, че ще има други жени, че ще има удобна къща. Надяваше се на много други неща. Беше помолила съпруга си да се заинтересува, но отговорът му беше един мълчалив, обиждащ яростен поглед, с който той като че ли искаше да ѝ каже да не се опитва да го въвлича в такива тривиалности и да го прави на глупак. Но понякога разговорите между мъжете се отнасяха за крайната цел, към която пътуваха. Много от тях въобще не бяха ходили там и това ги караше да задават въпроси на водача, готвача и малкото мъже, които бяха видели това място. Споменаваше се за някаква жена, дъщеря на собственика. И въпросите, и отговорите фокусираха върху едно нещо — че тя била привлекателна, но някои твърдяха, че работела като животновъд. А имаше и коментари, които я

изпълваха със съмнение, дали въобще би могла да ѝ стане приятелка. Други неща, които чу по отношение на въпросното място, бяха доста разочаровачни. В настоящия разговор един от мъжете спомена със саркастичен тон, че някой там бил посадил цветя и останалите около огъня се изсмяха. Всичко това беше оскъдна информация за нея, но ѝ позволяваше да издържа през мъчителните часове, като си представяше градини с цветя, а също и някаква къща, която според някои вметнати приказки, била близо до долина с рекичка.

Тя затвори Библията и молитвеника си, отново легна на дъските и замахна с ръка срещу един комар, който жужеше в тъмнината около лицето ѝ. Мъжете отново говореха за това място. Тя се заслуша, като се надяваше да чуе нещо, което да подхрани нейните срамежливи и трескави очаквания. Готвачът говореше за собственика на мястото с тон, който издаваше фамилиарност и същевременно възхищение.

— ... стар пръч е той, но ще надживее и най-младия от вас. Сляп като къртица и стар като греха, но не се е родило копелето, което да го прецака. Той е като огромна дяволска планина и зъл като разгонен овен за разплод.

— Ама той все пак трябва да е на години — каза един от мъжете. — Вече бях чувал за него, още когато майка ми ми бършеше задника, и даже по онова време Уайамба не беше по-малка от другите станции и ферми западно от...

— Разликата е в начина, по който тя стана толкоз голяма — прекъсна го ухилен готвача. — Старият Пат Гарити вземаше всичко, което искаше, а копелетата — каквото беше останало. Имаше трима проклети фермери клечачи, които се бяха установили на земята на юг от него. Някой ми каза, че тогава той изпратил Колин да им каже да си преместят задниците на юг зад някакъв хълм, който си беше намислил да му бъде граница. Копелетата, разбира се, не го направили. И тогава избухна огромен пожар и пушекът се разпростря от пустинята Гиберс до гарата при Дарлинг и Мъръмбиджи. Когато пушекът се вдигна, на земята лежаха четиридесет хиляди изпечени овце. Някои казваха, че в огъня били умрели и шест човека. След тази история, ако някой от тия проклети клечачи искаше да се засели на запад от Дарлинг и между Тибубура и Милдура, първо ходеше при стария Пат Гарити. А стана и оная работа със землемерите. Когато от Сидней почнаха да ги изпращат, за да определят границите на земята на клечачите, за трима

от землемерите не се чу нищо повече. Четвъртият се върна и на картата му бяха нанесени границите на фермата Уайамба, точно както стария Пат Гарити ги искаше.

Около огъня избухна силен смях и когато той секна, се обади един мъж:

— Колко деца има този Гарити?

— Имаше четири — отвърна готвачът. — Но синът му Франк беше убит преди време в...

— Три бяха — прекъсна го водачът. — Колин, Шийла и Франк. Но Франк е мъртъв, както ти...

— Четири бяха — извика готвачът разпалено. — Бога ми, виждал съм ги и мога да броя до толкова.

— Ти не си знаел какво си гледал, копеле такова — му извика водачът. — Не знаеш ли, че жената на Гарити е твърде стара, за да има дете като най-младото? Това е дете на Шийла!

— На Шийла ли? — отвърна изненадан готвачът. — Не знам Шийла да се е омъжвала въобще.

— А това въобще пречило ли е някога на жена да ражда? — троснато отвърна водача. — Ако не знаеш, да ти обясня, че една жена не забременява от приказките на попа.

Отново избухна смях и развеселеният глас на готвача едва се чу:

— Мили боже, не съм знаел това. Този, който я е оправил, трябва наистина да е бил някой породист мъж, защото тя е толкова трудна за понасяне, колкото онзи, който я е създал.

— Шийла е сваятна, стига да знаеш как да подхождаш към нея — каза водачът. — Колин и Шийла са полуаборигени и това не следва да го забравяш.

— Тя добре го дава, това го признавам — каза готвачът. — Само някое смотано поми^[1] може да не я поогледа, като си клати ханшовете.

— Някои бяха утъпкали земята около нея, но това не им помогна — изкикоти се водачът. — Тя не е по-лош овчар, от който и да е мъж, и това ѝ е само в акъла.

— И друго нещо трябва да е имало в акъла ѝ по някое време — отбеляза друг мъж.

Мъжете пак се разсмяха и водачът отвърна развеселено:

— Няма да споря.

— Интересно кой ли ще е бил? — попита друг мъж.

— Старият Хари Робинсън, който работеше в Уайамба, ми каза, че това бил стригачът Джим Кемпбъл — отвърна водача.

— Дъртият Хари Робинсън, дето почина във фермата Купър преди четири-пет години, той ли?

— Той. По това време той работеше там и ми каза, че това се случило два-три месеца след стригането на овцете. Когато старият Пат разбрал, че Шийла е бременна, я набил пред конюшната с бич, за да узнае кой го е направил, но тя не му казала. Тогава той я вързал, отбрал най-големия овен от стадото, убил го, одрал го и зашил Шийла в кожата с вълната отвътре, след туй я оставил на слънцето в продължение на три дни. Когато червеите прояли овнешката кожа и стигнали до нея, тя проговорила. Старият Пат я развързал, оседлал коня си и изчезнал нанякъде. Говореха, че по това време Кемпбъл отишъл с група стригачи към Минайнди, и натам се отправил и старият Пат. Оттогава никой не чу нищо повече за Кемпбъл.

— Стария Пат го очисти, а? — попита някой сред кикота около огъня.

— Не съм казал това — твърдо отвърна водача. — Старият Пат Гарити е вече ослепял и си стои вкъщи, но не бих се заяждал с него за нещо, което е негово, или за нещо, което е направил. Казах само, че за Кемпбъл се е говорило, че е отишъл към Минайнди, че старият Пат също отишъл в тази посока и че никой повече не е видял Кемпбъл. По това време Кемпбъл работеше на фермата Локстън. Старият Кубър Кокбърн беше още жив и тя беше негова. Кубър повика полицаи, защото в една от конюшните намерили дрехите на Кемпбъл, покрити от горе до долу с кръв и тръгнаха всякакви приказки за онова, дето може да се е случило. Но полицаят не откри нищо, а и някак си не му се искаше да бие целия път до Уайамба, за да разговаря със стария Пат. Искам да кажа, че хич не му се е щяло, щото той изобщо не отиде и нищо не направи.

— Старият Пат Гарити трябва да е бил голям пръч на времето си — изкоментира един от мъжете и другите се изсмяха.

— Да бе, човек трябваше да е такъв, за да оживее в онези трудни времена — отговори водачът. — Докато други клечачи си прибираха чуковете и се връщаха в Сидней, фермата Уайамба я караше добре.

— Е, все пак, как така се справи той?

— Тоя тлъст вол! — триумфално извика готвачът, като заглуши гласа на водача. — Всички други клечачи се опитваха да продадат проклетата вълна на разни копелета, които не я искаха, а старият Пат на поразия колеше овцете и продаваше месото. По това време овцете се продаваха по дузина за шилинг, фабриките в Сидней плащаха на стария Пат 15 шилинга за лойта от всяка тъпа заклана овца. И той основа първата шибана фабрика за овча лой в Дарлинг.

— Така беше, а и караше овце при копачите на злато и им ги продаваше — каза водачът. — И направи адски много пари. Но той имаше достатъчно големи стада, за да прави такива неща, докато другите нямаха. Имаше си и мангизи, за да се справи с всеки проблем, който изникваше пред него. Когато започна да кара месо на златокопачите, една групичка търговци от Сидней и Парамата се разяриха, защото дотогава те вършеха печеливш бизнес, а старият Пат дойде със стадата си и мамата им разгони на тия мошеници и използвачи. Някой ми каза, че трима от тях се наговорили и казали на стария Пат, че трябва да продава месото на тях, а не на копачите. Представям си какво им е отговорил. Тогава търговците наели някакви мъже да откраднат следващото стадо, което старият Пат щял да докара. После тия наемни бандити изчезнали, а след няколко дни тримата търговци ги намерили в магазините им в Пинару да висят на куки, прекарани през вратовете им. И оттогава никой от търговците не изпита нужда да разговаря повече със стария Пат Гарити.

Гръмогласен смях избухна, сетне бавно позаглъхна и разговорът продължи в същата насока. Бе имало и други подобни разговори през изминалите нощи, в които водачът и готвачът разправяха за легендарния Пат Гарити и имението Уайамба — една пръсната на шир и надлъж империя с овце, по-голяма от земите, върху които много короновани глави господстваха в Европа. Бяха говорили и за остарялата му съпруга аборигенка и за това, как синът им Франк е бил убит в Аделаида и как той отишъл там да отмъсти на убийците. Предишните им разговори за Шийла Гарити се състояха от похотливи забележки за нейната красота, както и от изрази на възхищение от уменията ѝ да размахва камшик и да язди кон, при което в гласовете им се прокрадваше известно страхопочитание — нещо необичайно за тях, когато говореха за жени. Иначе приказките им се въртяха все около едни и същи истории за насилия и жестокости, извършвани от тези,

които бяха герои за обикновените хора, защото те наистина бяха груби и жестоки, тъй както жестока беше огромната пустош, върху която господстваха. Елизабет въздъхна тежко и погледна нагоре към платнището, което покриваше фургона. Това, което беше чула, я разочарова, точно както и предишните разговори, от които беше получила само оскъдни данни за мястото, където отиваха.

Разговорът около огъня започна да затихва и мъжете затърсиха одеялата си. Тук дните започваха много рано. Водачът изпрати четирима от мъжете да наблюдават овцете. След няколко минути сменените овчари дойдоха при огъня и потърсиха храна. Готвачът мърмореше срещу тях, че му пречат; беше започнал да гаси огъня. Наоколо се въртяха и други мъже, които си вземаха одеялата от фургона на готвача. Тя чу мъжа си да разменя няколко тихи приказки с двама души.

И тогава дойде моментът на ужаса. Той тежко се качи във фургона и седна на края на дъските до нея. Тя мълчаливо сви ръката си и легна на една страна, без да мърда. Той миришеше силно на пот, овце, имаше лош дъх, пъшкеше и мърмореше, докато сваляше ботушите и дрехите си, пускайки ги на купчина до себе си. След това полегна, издаде тежка въздишка и прочисти гърлото си. Тя се насили да не трепери и да диша бавно и равномерно. Той отново си прочисти гърлото, облиза устните си и шумно преглътна. Секундите се движеха бавно, всяка изглеждаше като вечност. Тя чуваше мъжете, които се движеха около фургона само на няколко сантиметра около нея и лягаха да спят. Той се обърна към нея и постави тежката си ръка на една от гърдите ѝ. В тъмнината лицето ѝ се изкриви от мъка, устните ѝ се разтвориха в безгласен вопъл на безпомощно отчаяние. Ръката му стисна гърдата ѝ и той я разтърси нетърпеливо.

— Моля те — пое дъх тя. — Моля, недей...

— Не мож ми отказа — изръмжа той. — Щом съм се нагърбил с теб, ще те употребявам.

Тя понечи да протестира отново, но се възпря. В гласа му имаше заплаха, че може да говори по-силно, а и изглежда изпитваше първерзно удоволствие да кара другите мъже да знаят какво прави с нея. Ръката му стискаше гърдата ѝ до болка. Тя бавно повдигна полите на фустата и развърза долните си гащи. После се изправи, за да ги

свали, изхлузвайки ги, и той пусна гърдата ѝ. След това тя легна по гръб и той се примъкна към нея.

Чувстваше допирът на мазната му и мръсна кожа, а миризмата на тялото му я омаломощаваше, докато, надвесен върху ѝ, той я опипваше. Той влезе в нея с болезнен тласък и остана да лежи отгоре ѝ, като пъхтеше и дишаше тежко. Тя протегна ръка да намери в тъмнината Библията си. Той натисна необуздано бедрата ѝ, разтвори ги още повече и почна да се движи между тях, издавайки животински звуци. Пръстите ѝ напипаха Библията и тя я сграбчи. Някъде отвън близо до фургона се чу груб смях и тя вътрешно се сви от срам и унижение. Ръцете му се мушнаха под нея и пръстите му се впиха грубо в бутовете ѝ, повдигна я и движенията му станаха по-бързи. Вътре във фургона нещо издаваше металически звук в такт с движенията му. Отвън долитаха звуците от продължаващите груби забавления на мъжете. Тя стисна с пръсти Библията толкоз силно, че я заболяха. Той я повдигна по-високо и движенията му станаха бесни. Изведнъж изохка, пусна я да легне и се отпусна върху нея, задушавайки я с тялото си. След това се отмести, легна до нея и пое дълбоко дъх.

Ръката ѝ беше изтръпнала, когато пусна Библията. Тя дръпна надолу фустата си, тръпнейки, дълбоко си пое дъх и преглътна сухо. Сълзите започнаха да напират. Тя се опита да ги задържи, но те неудържимо потекоха. Обърна главата си на една страна и тихо заплака.

— Дявол да те вземе, ревеш за нещо, на което други жени се радват! Ама че разглезена англичанка! Мен не ме е еня. Колкото повече ревеш, толкова по-малко ще пикаеш.

[1] Поми (австрал.) — английски новопреселник — Бел.ред. ↑

12.

Майката на Елизабет винаги беше с огромно самочувствие и гордост, че се е омъжила в много по-високо стояща среда от нейната. Този факт ставаше веднага ясен за всеки, който срещнеше пълната, червендалеста дъщеря на търговец и мъдрия, затворен в себе си аскетичен църковник, завършил Оксфорд с отличие.

И двамата бяха от Уексфорд, но с това свършваха приликите, понеже той беше много по-възрастен от нея и предопределен още от ранното си детство да стане духовник. Вече пишеше учени трактати по дребни религиозни теми, когато тя все още беше дете и работеше в магазина на баща си, предопределена да бъде съпруга на някой дребен търговец или механик. Когато той стана капелан в университета Итън, лекарите го посъветваха да се пресели в Австралия по здравословни причини. Тогава той се върна в Уексфорд да приключи с малкото останали му работи и там, на прием от градските власти в негова чест срещна бузестата осемнадесетгодишна Милдред Хейли и по някаква неясна причина поиска ръката ѝ от баща ѝ.

Раждането на детето им бе още по-голяма загадка. Някак си трудно беше да си представи човек, че достопочтеният Ендрю Уилоуби може да бъде асоцииран в зрялата си възраст с някакви плътски импулси, но и никой не можеше да си представи, че трудолюбивата му и привързана съпруга би могла да посрами брачното ложе. След години бездетен брак в благоприятната утроба бе посято семе, майката Природа пое нещата и след нормалния срок се роди Елизабет Уилоуби.

Тя се чувстваше като някакво подобие на мост между баща си и майка си, смесица на елементи от двете натури. Баща ѝ винаги бе гледал на нея със силна почуда, като че ли изненадата му, че тя съществува нямаше край. Той като че ли мислеше, че тя е нещо повече от църковна утвара за грях и благочестие, отколкото другите. Той ѝ се радваше и даже в себе си беше постигнал пълна толерантност към нея, а тя от своя страна се отнасяше към него с обич и уважение, без да стига обаче до благоговението, което му засвидетелстваше майка ѝ, която от своя страна се отнасяше към Елизабет с любов, в която имаше

нетърпение, породено от факта, че дъщеря ѝ отвлича вниманието ѝ от главната цел в живота ѝ — а именно да се грижи за нуждите на съпруга си. Така че майка ѝ със сърдита педантичност се занимаваше с нея, докато тя успя да постигне минималната способност сама да се грижи за физическите си нужди, а тази ѝ възраст съвпадна точно с възрастта, когато баща ѝ се нагърби с нейното образование, понеже той считаше, че това е въпрос твърде деликатен, за да бъде поверен на държавното училище.

Те бяха бедни, баща ѝ получаваше от университета Итън малка годишна рента, както и една сума, равна на подаяние от църквата на „Джордж стрийт“, където той бе получил поста почетен свещеник. От време на време се получаваше по някой подарък от Уилоубивци и Хейлевци в Англия. На Коледа един предан енорияш често даваше угоена гъска или друго хубаво месо за тях, но баща ѝ веднага ги даваше на бедните, както това правеше с всичките подаръци, изпратени на семейството. А те ядяха риба. Майка ѝ понасяше това негово особнячество безкритично и като неизбежен факт на съществуването, с който трябваше да се справят. Тя много икономично се разпореждаше с това, което имаха, не протестираше за оскъдните пари, които биваха оставяни на нейно разположение, и се пазареше с търговците. А те от своя странна разбираха и помагаша с чувство на самозадоволство, особено ако това им костваше малко или почти нищо. Имаше едно момче при търговеца на риба, което носеше остатъка от останалото след продажбата на рибата за деня с бележката, че това било за котката на Елизабет. Между донесената риба винаги имаше хубав лефер или костур за масата им. Когато Милдред отиваше при продавача на зеленчуци да купи картофи, той винаги безмълвно напълваше кошницата ѝ със съвсем леко поувехнали зеленчуци. Търговците на платове запазваха парчета плат, подходящи за якички на свещеника и за панделки и престилки на Елизабет.

Имаха малко приятели, понеже положението на баща ѝ и професията му ги поставяха в ограничен кръг от хора, а и той самият имаше неуместния навик да посочва греховете на социално издигналите се със същата непринуденост, с каквато го правеше сред обикновените хора. Той също така вследствие своите ексцентрични и егалитаристки разбирания не се смущаваше да поставя себе си и дъщеря си в положения, изглеждащи необичайни в очите на другите.

Още от времето, когато започна самостоятелно да ходи, Елизабет винаги ходеше с него, припикаше с колосаните си полички, подскачаше от паве на паве, панделката на престилката ѝ красиво вързана отзад, периферията на шапчицата ѝ срещу слънце красиво извита, със симетрично и точно вързани под брадичката ѝ връзки, сграбчила малката си чантичка, докато баща ѝ с лъснатите си черни ботуши вървеше с бавна сигурна стъпка, така както преследваше греха в живота, с подшит, изгладен и изчеткан с любов черен костюм, с трептяща от белота якичка, а бледото му лице — опънато и набраздено от годините, лошото здраве и грижата за човечеството; бледосините му очи замрежено гледаха наоколо и виждаха това, което бе невидимо за другите.

Понякога те отиваха в Правителствения дом да поставят въпрос за някои от мизерстващите в града, а измъченият чиновник мигаше и въздишаше, обяснявайки колко трудно било да се заобиколят правителствените разпоредби, за да се удовлетвори желанието Господне, докато баща ѝ говореше с мекия си отчетлив и точен оксфордски акцент. Те ходеха и в сиропиталището и докато баща ѝ четеше молитвата, момчетата я гледаха изпод вежди. Посещаваха и домовете на болни. Много често това беше малка, сбутана мръсна къща, пренебрегвана от другите свещеници, но в която баща ѝ коленичеше до леглото и се молеше мълчаливо и настоятелно, докато семейството стоеше наоколо, а Елизабет стърчеше пред леглото с наведена глава и хванати под брадичката ръце. Понякога те отиваха и в по-богати къщи и много по-рядко в най-хубавите такива в града. При тези случаи майка ѝ категорично и практично я беше инструктирала, че ако някак си някой мушнеше в джобчето или в чантичката ѝ паричка, тя непременно трябваше да съобщи това на баща си, както и ако ѝ дадяха грижливо увита пастичка, да я вземе внимателно, да я пази да не се натроши и обезателно да я донесе вкъщи за вечеря.

Когато вървяха по улиците, хората ги поздравяваха — мъжете докосваха шапките си, а жените леко се покланяха. Често се спираха, защото баща ѝ започваше да говори по някакъв въпрос с тях. Понякога това касаше болен, понякога се налагаше кратка и на момента съчинена молитва за благодарност, която спираше нормалното движение по улицата, защото баща ѝ си затваряше очите и се молеше с придобити от дълга практика апломб и абсолютно откъсване от света,

докато обектът на молитвата, почервенял от притеснение, пристъпваше от крак на крак, мятеше притеснени погледи изпод вежди, а минаващите търговци, механици и тръгнащи на пазар хора нагласяваха и стъпките си, и държанието си към малката церемония, покрай която те минаваха. Друг път баща ѝ спираше някой успял да се изплъзне от него по някакъв въпрос правителствен чиновник, който в дадения момент биваше принуден да направи кисела усмивка и да кимне в съгласие, обещавайки, че ще направи нещо по въпроса. Тя и баща ѝ влизаха в магазини, където търговците внимателно, но твърдо бяха заставени да изпратят храна или друго нещо на някое бедно семейство. Разходките им из града включваха всичките улици, включително и тези, в които якичката на свещеника и присъствието на малкото безупречно облечено момиченце предизвикваха шокова вълна, която ги предшестваше. Баща ѝ спираше пред обществените сгради и разговаряше с групички моряци, хамали и калфи, които почтително накланяха чела и поглеждаха наоколо в алкохолна конфузия. Понякога те попадаха в район, в който след избухнал ръкопашен бой или намушкване с нож, баща ѝ влизаше в слабо осветен вонящ дом и се молеше над мъж, който кървеше и стенеше на мръсния под или проснат по гръб на една от очуканите маси, молеше се божествена намеса да спре естествения ход на случилото се, докато пристигне бръснарят, а наоколо оглупели пияници вторачено гледаха с отворена уста, докато собственикът на кръчмата се тюхкаше между тях и им хвърляше святкащи предупредителни погледи.

Имаше и други места, в които те влизаха, когато на баща ѝ му казваха, че вътре има болна жена. Тези места бяха лошо осветени, във въздуха се носеше тежката миризма на тамян, която прикриваше по-тежки миризми; разтегнатата зъбеста усмивка на някое женско лице изстиваше и се сменяше с израз на напрегнатост, когато видеше кой бе дошъл. Жената излизаше и те изчакваха, докато в коридорите се чуваше бясно търчане, врати се затръшваха, мъже прескачаха през прозорците. След това се появяваше друга, по-възрастна жена, която ги въвеждаше в стаята. Елизабет стоеше пред леглото с наведена глава и стиснати ръце под брадичката си, а баща ѝ се молеше горещо за здравето на тялото и за изгонването на седемте дявола; благите му сини очи не правеха особена разлика между заболялата или ранена проститутка и най-добрите граждани на града.

Други части от образованието на Елизабет се провеждаха в кабинета на баща ѝ в скромната им къща в края на „Харогейт стрийт“. Там свещеникът се преобразяваше в учител и преподаваше с тежест, а Елизабет седеше на един твърд стол край малка масичка до прозореца и се мъчеше да възприеме лавината от история, география и философия. Малките ѝ пръсти усвояваха трудната задача на краснописа. Тя научи изкуството да подостря възможно най-тънко пачето перо и лекичко да пише с него, без то да се износва ненужно. Пръстите ѝ бяха изцапани с мастило от упражненията по краснопис и тя изпълваше листата от двете страни.

А тя наистина се учеше. От ехо на неговите проповеди, тя стана писача, който сложи на книга мислите му, за да бъдат запазени за бъдеща употреба, и с изминаването на годините тя все по-малко оставаше ученичката и се превръщаше все повече в последовател и спътник на баща си, предизвиквайки безкрайното му удоволствие със своите критични оценки и предложения.

Тя имаше широки познанства. В черковните си дейности влизаше в контакт със свои връстници от двата пола; канеха я на журове и приеми и други подобни, и така тя прекоси младежките си години. В нея бяха смесени чертите на майка ѝ и на баща ѝ: блестящите сини очи и розовият тен дължеше на майка си, а високата тънка фигура и деликатните благороднически черти — на баща си. Тя беше по-привлекателна от повечето момичета, но нейното възпитание ѝ беше вгълпило едно ранно за възрастта ѝ достойнство, което видимо не беше популярно сред връстниците ѝ. Общо взето, в Австралия имаше недостиг на жени, но не и в Сидней и Парамата. Поддържаха се тесни семейни връзки с Англия, по правило синовете биваха изпращани да получат образованието си там, а младите момичета с положение в Сидней и Парамата се съревноваваха с тези в Англия. По отношение на перспективите за женитба Елизабет беше в по-неизгодно положение от другите момичета. Семейството ѝ беше бедно и тя беше без зестра. И докато социалният контакт със семейството ѝ беше въпрос на политика, по-тесни връзки не бяха желателни поради ексцентричното пренебрежение, което баща ѝ проявяваше по отношение на класовите различия. Младите мъже се увличаха по Елизабет, но бащите и майките им се противопоставяха. Елизабет

приближаваше двадесетте и гледаше на това положение с пълна невъзможност, уверена и щастлива в живота си.

Достопочтеният Уилоуби имаше за свое хоби градинарството. Липсата на пари за семена и растения често принуждаваше и него, и Елизабет да се ровичкат в общинската мера в квартал Батери или в ливадите около Форт Макуайри да търсят растения и да ги присаждат в градината си. Веднъж, когато бяха излезли на мерата, те намериха малко пиперково дърво и решиха да го изкопаят и пренесат вкъщи. На баща ѝ му прилоша от усилията при копаенето и възрастта му. Помогна им един мъж, който пресичаше мерата между пазара за животни и входа откъм „Джордж стрийт“. Той беше тих, добре сложен, на четиридесет и нещо години, облечен в обикновени, но здрави, макар и не съвсем чисти работни дрехи. Не говореше много, но беше с уверени маниери. Имаше нещо безлично във външното му поведение, но той беше умел и ефикасен и бързо овладя положението — завърза корените на дървото, постави го на рамо и подложи другото си на баща ѝ да се облегне. Елизабет ги последва.

Късно следобед на следващия ден той дойде в къщата им, носеше провиснал вълнен костюм и чиста, но измачкана риза. Брадата и мустаците му бяха подстригани, а ботушите му — лъснати. Беше метнал на рамото си овчи бут, увит в платнище. Остави бута в кухнята при майката на Елизабет, която беше поразена от вида на прясното месо, съблече палтото си, нави ръкавите си и излезе в задната градина да засади дървото. Докато вечерята се приготви, дървото беше засадено и той се върна с баща ѝ, изми си ръцете, облече сакото си, вечеря с тях и си отиде.

Франк Къмингс се занимаваше с овцевъдство. Притежаваше малка ферма с няколко стотин овце на няколко мили от Сидней. Беше син на свободен заселник, единия от трима братя. Един от тях беше Джордж Къмингс, фактор в градската търговия и също ерген — положение, което изглежда задоволяваше много мъже от работническата и дребната търговска класа. По-големият му брат Каин преди години беше съден за убийство и пратен в наказателната колония на Земята Ван Даймен. Оттам той успял да избяга, след което веднъж се мярнал в околностите на залива Филип, изчезнал и вече никой нищо не чул за него. Франк Къмингс бе известно време наемен работник, преди да успее да прогресираща до такава степен, че да

притежава известен брой овце. През по-голямата част от живота си обаче биваше сполетяван от дребни неудачи и напредъкът му беше бавен и колеблив.

От отношението на майка ѝ към Къмингс Елизабет разбра, че самата тя е причината, поради която той идваше в къщата. Разликата в годините им беше по-голяма от обикновената за техния кръг, въпреки че това често се срещаше в работническата и търговската класа. Франк се държеше почти с безразличие към нея и насочваше вниманието си към баща ѝ. Последният прие присъствието на Франк благосклонно, както би приел губернатора или притежателя на публичен дом. Той намираще Къмингс за интересен. Те разговаряха за овце, за фермерство и други подобни неща, но той нито прие, нито го отхвърли като ухажор на Елизабет, а по-скоро го прие с готовност като гост. Никой не попита Елизабет, но тя така и нямаше никакво намерение да се омъжва за него. Гледаше на брака общо взето с резерви и считаше, че Къмингс е много стар за нея, и че освен това притежава някои неприемливи за нея черти. Беше необразован, без маниери, безразличието му към нея се сблъскваше с гордостта ѝ и малката доза суета, която други мъже бяха създали у нея. Освен това той пиеше и тя подозираше, че тихите му маниери криеха някакви тъмни, скрити дълбини на личността му. Майката на Елизабет го приемаше, защото съпругът ѝ го приемаше, а Франк често носеше много практични подаръци: пушен бекон, торба брашно или захар, овчи бут или голяма връзка агнешки котлети, и ги поднасяше тъй рязко открито, че всякаква пресметливост губеше смисъла си, а това правеше тези му дарове по-малко смуцаващи и неприемливи, отколкото подарък, оставен пред вратата.

В разстояние на няколко седмици той често идваше, като че ли да огледа положението, както направи, когато на баща ѝ му стана лошо на мерата. Някои млади мъже, които посещаваха Елизабет, внезапно спряха да идват, а Къмингс започна да идва два пъти в седмицата. Пристигаше в неделя и ги придружаваше за църковната служба, след това се появяваше отново в сряда и вечеряше с тях. За случайния наблюдател това изглеждаше като че ли Франк посещава баща ѝ и е приятел на семейството; Елизабет свикна с присъствието му както баща ѝ и майка ѝ. След като тази практика се възприе и стана рутинна, това задоволи Къмингс и той като че ли влезе в ролята на овчаря,

наблюдаващ стадото в очакване на приплода за сезона, или на котката, наблюдаваща мишата дупка.

Слабите дробове на баща ѝ го бяха довели в Австралия и обикновено горещите и сухи лета и меки зими му действаха благотворно. Той беше достигнал възраст, която се считаше за значителна за повечето здрави хора, и жена му, въпреки че беше сравнително по-млада и от здраво потекло, беше започнала да чувства възрастта си. Всъщност, болестта на баща ѝ не беше изчезнала, тя само беше притихнала и се проявяваше чрез розовите петна по бузите му, временни пристъпи на задух, спазми при кашлица и податливост към заболявания на дихателните органи през зимата. Елизабет и майка ѝ познаваха тези симптоми и следяха за първия признак на появата им. Бяха си изработили ефикасен начин да го лекуват с вендузи и разтривки; слагаха го веднага на легло и се заемаха с него, още преди заболяването да се е развило напълно.

Нямаше нищо неочаквано и необичайно, когато една вечер той започна да кашля и се появи лека пресипналост в гласа му, защото с Елизабет бяха прекарали повечето време от деня на мерата и времето изведнъж беше застудяло. Когато свършиха с вечерята, Елизабет му приготви вендузите и гореща вода за инхалации, докато майка ѝ изми чиниите и прибра масата. След това за него се погрижи майка ѝ, а Елизабет счука билки, от които да се приготви лекарството за следващата сутрин. Но на сутринта той почина.

Елизабет беше изтръпнала от шока. Главният център на живота ѝ изведнъж беше изчезнал и главата ѝ се завъртя, когато тя се опита да си даде сметка за загубата. Майка ѝ беше разбита, защото беше лишена от смисъла на своето съществуване. Елизабет отиде при ректора на църквата на „Джордж стрийт“, който се върна с нея да разговаря с майка ѝ и осигури един помощник-пастор да им помогне. Баща ѝ бе починал във вторник, а в сряда дойде Къмингс. Той отиде обратно до фермата си, уреди някой да се грижи за овцете, после отново се върна и остана при тях.

На погребението дойдоха много от гражданите на Сидней, представители на различните вероизповедания, губернатора и старшите му служители и стотици познати. При опелото и погребението Къмингс стоеше назад и когато приятели откараха вкъщи Елизабет и майка ѝ с файтон, той ги последва пеш. Майка ѝ отиде в

стоята си, а Елизабет седна в гостната със зачервени от плач очи и объркано от натрупаните чувства съзнание. Къмингс нацепи дърва и запали огъня в кухнята да направи чай. Сетне поговори с приятелите, които бяха останали, и ги изпрати, когато те си тръгнаха. Дойдоха други приятели и донесоха храна; и тях Къмингс посрещна на вратата, прие даровете и им благодари. Когато настъпи нощта Елизабет се прибра в стаята си, а Къмингс угаси свещите, заключи вратите и заспа на пода в гостната.

На следващия ден Къмингс стъкми огъня в печката, стопли вода за чая и без да обръща внимание на Елизабет тихо вършеше нещата, които трябваше да бъдат направени. Дойде помощник-пасторът и Къмингс поговори с него на стълбите. След това дойдоха и хората, които бяха донесли храната, за да си вземат посудата и Къмингс им я даде. Елизабет сготви супа за майка си, но тя остана недокосната на нощното шкафче. Елизабет обаче хапна малко от нея и изпи чаша чай. След това седна в стаята си, гледайки, без да вижда в книгата на скута си, а сълзите ѝ непрекъснато напиреха в очите ѝ. На долния етаж Къмингс ходеше безшумно.

До съботата майка ѝ, унесена в мълчалива скръб, започна да се движи из къщата, като хапваше по малко от това, което Елизабет приготвяше. Къмингс все още беше там; вършеше различни къщни работи, по някой път изчезваше из улиците за час-два, за да купи нещо необходимо, или за да си свърши някоя своя работа. В неделя той ги заведе на църква и се върна вкъщи заедно с тях. Следобеда отиде да провери овцете си и се завърна преди здрач.

В понеделник Къмингс заговори с Елизабет за сватба. Това беше един от редките случаи, когато я бе заговорил и това някак си я изненада. Подходът му по въпроса беше като към нещо, което е било предварително решено. За момент тя остана като вцепенена, но след това се осъзна и твърдо му каза, че няма никакво намерение да се омъжи за него. Тогава той отиде в стаята на майка ѝ и я доведе долу. Елизабет разбра, че вече беше разисквал въпроса с нея и майка ѝ е съгласна. Тя даже беше писала на семейството си в Англия какво се бе случило и имаше изгледи през следващите няколко месеца да получат финансова помощ, но положението им в момента беше критично. Нямаха никакви спестявания, никакъв доход и Къмингс се беше съгласил да ги подпомага, ако Елизабет се омъжи за него. Къмингс не

бе отхвърлен като кандидат от баща ѝ, а това в ума на майка ѝ беше най-важното. Атмосферата на скръб в къщата отчасти изчезна в конфликта, при който Елизабет бурно се опълчи срещу майка си и Къмингс в продължение на два дни. Тогава именно Елизабет видя за първи път острието в характера на Къмингс. Майка ѝ отиде при епископа и го доведе вкъщи, за да разговаря с Елизабет, и той ѝ каза, че баща ѝ щял да бъде разочарован от нейното неподчинение. Последваха още разправи и най-накрая Елизабет отстъпи. В църквата, съгласно канона, трикратно обявиха имената им за предстоящия брак.

Траурният период не позволи да се прави пищна сватба, а и Елизабет не искаше такава. Присъстваха минимален брой свидетели, заедно с майка ѝ и братът на Къмингс — Джордж. След сватбата те се върнаха у дома за кратка и неловка закуска. Къмингс беше оставил волската си кола пред къщата и натовари на нея нещата, които Елизабет беше опаковала. Елизабет се качи на колата и те потеглиха в мълчание.

Късно следобед пристигнаха в имението на Къмингс — двеста акра изпасана от овцете хълмиста местност, в долния край на която се виеше реката Джордж. Една пътека, утъпкана от каруцата му, свързваше коларския път с къщата, която представляваше малка сбутана постройка с небоядисани тарби, по които се виждаха парчета от кора от дърво, заменили местата, където тарбите бяха изгнили или изпадали. Към нея имаше няколко дървени навеси, а зад нея — малък клозет. В града имаше мухи и комари, но полъхът, който идваше от океанския залив, не им даваше да бъдат кой знае каква напаст през зимата, затова сега за Елизабет ятата от мухи и комари, които се събраха около нея, докато волската кола се тръскаше насам-натам по неравния път, бяха неприятна изненада. Прилоша ѝ от глад, почувства, че ѝ се повръща от непрекъснатото клатене на колата, а студеният вятър, който духаше над хълмистата местност и разклащаше щръкналата кафява трева, я караше да трепери неудържимо. Къмингс слезе от каруцата, отвори портала и вкара воловете и каруцата, след това затвори портала, качи се обратно на седалката и те тръгнаха по пътеката през полето към къщата. Откакто си размениха венчалния обет в църквата, той не я беше погледнал, нито ѝ беше проговорил.

До вратата на къщата водеха две поддаващи се стъпала, вратата заяждаше в пода, когато той я избута с рамо и внесе вътре част от

нещата ѝ. Къщата имаше две стаи. В предната имаше огнище пълно с пепел, маса за игра на карти и два стола до стената, груба дървена полица над масата, на която стояха чиниите и кухненските прибори. Подът беше покрит със спечена кал и овчи тор, мръсни дрехи висяха от куки по стените, по чиниите на масата имаше отдавна засъхнали остатъци от храна. В задната стая до едната стена имаше грубо сковано легло, покрито с мръсни чували вместо одеяла, и единственото друго нещо в помещението беше полицата до отсрещната стена с натрупани отгоре ѝ мръсни дрехи.

Той внесе всичките ѝ неща от колата, нареди ги покрай стената в предната стая, след това излезе и откачи воловете и ги пусна на свобода. Тя бавно и замаяно мина от едната стая в другата. Не ѝ изглеждаше това да е жилище за хора. Свали палтото си и се огледа къде да го закачи. Когато той се върна, взе палтото от ръцете ѝ, окачи го на една кука, след което я поведе в другата стая. Отначало, когато той започна да разкопчава роклята ѝ, тя не разбра за какво става въпрос, а после я обзе паника. Опита се да се освободи от него, но той я държеше без усилие и спокойно продължи да я разкопчава. Тя започна да пици и да се мятат като луда, но той невъзмутимо я прихвана още по-здраво. Разсъблече я, вдигна я, обърна я и, като я държеше първо с едната, а след това с другата си ръка, изхлузи бельото ѝ, след което я натисна върху мръсните чували на леглото, качи се и той на него, разкопча панталоните си и ги свлече надолу.

Тя имаше съвсем мъглява представа как тия неща се правят и обезумя от страх, когато той разтвори бедрата ѝ, клекна между тях и започна да се натиска в нея. Натискът се превърна в болка и тя се сви при допира с него. Той започна да я псува да стои мирно и защита нежната ѝ кожа от вътрешната страна на бедрата ѝ. Това щипене се превърна за нея в мъчение, по-силно от страданието от проникващия я натиск. Тя се опита да лежи спокойно. В един момент изпита прорязваща болка, той с все сила сграбчи бедрата ѝ, падна върху нея и започна бързо да се движи. Това продължи само един миг, след което той шумно изохка и така силно впи пръстите си в бедрата ѝ, че тя изплака. След това той слезе от нея и стана от леглото.

Тръгна към вратата, водеща към другата стая, издърпа нагоре панталоните си, натика в тях ризата си и се закопча. Тя беше зашеметена от случилото се, но най-важното за нея беше голотата ѝ и

тя се опита да се прикрие, като се присегна за дрехите си и се изправи на леглото. От вратата той се обърна.

— Слушай, ще стоиш както си и няма да мърдаш! Отивам при стадото и като се върна ще го повторим; тъй че искам да те заваря в същото това положение. В Сидней ти беше копелдашка пасторска щерка и си виреше английския нос пред мен, но сега си ми жена и вече няма да можеш да го правиш, проклето поми.

13.

Рязката промяна в живота ѝ бе травмирала Елизабет и дни наред тя се движеше напълно объркана, мъчеше се да му угоди, докато той я псуваше, завличаше я в задната стая два-три пъти на ден и я поваляше на леглото. Тя си изгори ръцете с тиганите и пламъците на огнището, опитвайки се да готви, гърбът я болеше ужасно от носенето на вода от реката, миенето на пода и прането на дрехи, кожата на ръцете ѝ се смъкна от силния содакаустиков сапун. Мухите и комарите непрекъснато я измъчваха, от полето в къщата се промъкваха змии и мишки, стените гъмжаха от насекоми. Сърбеше я от ухапванията им, бедрата ѝ от вътрешната страна бяха посинели, защото той я щипеше, когато в леглото тя несъзнателно се дърпаше от него, прилошаваше ѝ от лошата храна. Той я нагрубяваше, понякога я караше да ходи гола за наказание, и когато се връщаше от седмичните си пътувания до Сидней, винаги беше пиян.

След това някак си нещата се понаредиха. Липсваше ѝ църквата, но намираще успокоение в молитвеника си, Библията и ежедневните молитви, които я издигаха над заобикалящата я среда и периодично ѝ позволяваха да си отдъхва. Тя свикна с мухите и комарите до такава степен, че ги разпъждаше с ръка, без даже да го осъзнава. Започна да не обръща внимание и на мръсотията. Ръцете и мускулите ѝ заякнаха и трудът вече не я изморяваше толкова много. Неговите желания се състояха в това да яде три пъти на ден, тя да му се подчинява и да бъде незабавно готова за секс в момента, в който му се приискаше. Започна да приема факта, че тя физически е по-слаба от него и че издръжливостта ѝ не може да се сравнява с неговата, и когато донякъде свикнаха един с друг, той по-малко я нагрубяваше, а и по-малко ѝ обръщаше внимание.

Шест седмици след като я бе довел в имението си, при едно от ежеседмичните си посещения в Сидней, той я взе със себе си да види майка си, докато той се занимаваше със своите работи. Елизабет откровено разказа на майка си за условията, при които живееше и които бяха резултат от нейното настояване, но майка ѝ не показа

някакво съчувствие. Къмингс беше изнесъл няколко от мебелите от къщата ѝ и ги беше продал, той се грижеше за нея по свой начин и тя не искаше да има никакви неприятности с него. Майката бе случила извънредно много с брака си, а положението, в което Елизабет бе попаднала, не бе по-различно от онова, за което семейството ѝ я бе възпитало да очаква. Тя обясни на Елизабет, че закъснелите ергени обикновено били трудни съпрузи в началото и я посъветва да бъде търпелива и послушна. Елизабет едва сдържа подтика си да ѝ отвърне с някоя от думите, които беше научила от Къмингс, но се почувства засрамена от тази мисъл. Къмингс се върна с каруцата; очите му бяха помътнели и лъхаше силно на ром. Под седалката си имаше шише, от което непрекъснато пиеше. Когато каруцата пое по една от главните улици, те се разминаха с един файтон, натъпкан с половин дузина млади мъже и жени, които Елизабет познаваше от журовете и църковните събирания. Те изглеждаха много чисти, свежи, щастливи и безгрижни. Тя извърна лицето си, за да не я видят, но те изглежда, че въобще не забелязаха каруцата.

Имението беше заградено с плет, подрязан и укрепен с колци. Понякога някоя крава или вол, откъснали се от чуждо стадо, пробиваха дупка в плета, а понякога силните ветрове го разпръскваха настрани, но той все пак изпълняваше предназначението си да не дава на овцете да се пръскат навън. Въпреки това овцете трябваше да бъдат наблюдавани да не се измъкнат през дупките или да не се втурнат и да се изпотъпчат, ако нещо ги уплашеше. Къмингс обичаше да ги групира за няколко дни в една част от имението, за да позволи на изпасаните пасища да се възстановят, доколкото е възможно. В миналото, когато му се налагаше да отсъства, откарваше стадото в едно съседно имение, чийто собственик имаше голямо момче, което наглеждаше овцете срещу няколко гроша. Няколко месеца след сватбата им той започна да показва на Елизабет как да направлява кучетата и стадото, за да може да ги наглежда, когато той самият отиваше в Сидней. Това щеше да му спестява пари.

Кучетата бяха три. Нито едно от тях не знаеше що е човешка ласка, и когато Елизабет се опитваше да ги погали, те отвърщаха с подозрително ръмжене. Едно от тях беше кучка, която щеше да ражда. Започна да я храни допълнително, за да може да я подсили. Постепенно спечели доверието на кучката и от време на време, когато

я потупваше, тя ѝ отвърщаше също с нежност. Когато се окучи, Елизабет ѝ направи постелка от слама и вълна под един от ъглите на къщата и кучката ѝ позволяваше да гали паленцата. Къмингс не им обръщаше никакво внимание, освен да ги ритне, ако му пречеха при влизане и излизане от къщата. Но една сутрин, когато се канеше да отива в Сидней, той прояви за първи път интерес към тях. Петте кученца бяха почти по на три месеца, силни и здрави от добрата храна на Елизабет. Той ги огледа, събра ги и ги закара при стадото в подножието на хълма. Елизабет гледеше от вратата, озадачена, но разбра, че той искаше да провери как те реагират на овцете. Той се върна с две от кученцата и ги постави в каруцата. Останалите три не бяха издържали изпита. Той хвана всяко от тях за задните крака и им разби главите в ъгъла на къщата, сетне захвърли телцата им надолу по хълма. След това се качи в каруцата и замина. Елизабет излезе да наблюдава стадото, докато каруцата се отдалечаваше. Когато се опита да погали кучката, тя я ухапа по ръката.

Част от мястото зад къщата от едната страна на клозета беше превърната в зеленчукова градина и когато пролетта приближи, Къмингс извади от навеса ръждясали, очукани градински сечива, донесе и тези от къщата в Сидней и каза на Елизабет да прекопае земята и да я подготви за садене. Той помагаше по малко, но повечето време тя работеше сама. Теренът беше много каменист и до този момент не беше прекопан както трябва. Работата беше много тежка и отегчителна. Имаше нещо иронично в това, че някои от сечивата, с които тя работеше, беше използвала още като дете да окопава цветята в къщата си в Сидней. Когато свърши да прекопава, трябваше да мъкне вода от реката в подножието на хълма, за да напоява семената.

Собствениците на две съседни имения бяха женени и една от жените дойде да посети Елизабет, докато тя копаеше в градината. Жената изглеждаше около четиридесет или малко повече, рано състарена от трудностите, тежката физическа работа, лошата храна и грубите обноски на мъжа ѝ. Тя беше неука, износена и повехнала. Носеше в ръце шестмесечно бебе и малко момченце на година и половина. Двете деца ревяха жално без сълзи и хълцаха монотонно. Самотата тежеше на Елизабет, но чувството на удоволствие и благодарност, което изпита при посещението на тази жена, бе туширано от факта, че тя се оказа много любопитна и голяма

клюкарка. А и жената изглеждаше изненадана от Елизабет и с подозрение се отнесе към маниерите и говора ѝ. Но и двете имаха нещо общо. Автоматически и без думи и на двете стана ясно, че посещението и работата не би трябвало да си противоречат. Затова жената остави децата до прекопаната земя, взе мотика и направи няколко приятелски копки, докато си говореха. После каза, че не можела да остане повече от няколко минути, затова си прибра децата и си тръгна, поканвайки Елизабет да я посети при удобен случай, когато може.

Няколко дни по-късно дойде и другата жена. Тя изглеждаше почти както първата и посещението мина по същия начин. Няколко седмици след това, когато Къмингс беше отишъл в Сидней и Елизабет гледаше овцете, двете жени дойдоха заедно. Тези посещения нарушиха монотонността на битуването ѝ, но в същото време бяха тягостни. Съпрузите и на двете жени не се различаваха много от Къмингс и затова в посещенията им имаше някаква нотка на потайност за тях, като че ли те очакваха да бъдат наказани, ако ги правеха често, или ако това им пречеше на работата. И двете бяха възприели мрачно положението си, и двете си имаха тайни начини да си го връщат на мъжете си. В съседство на техните имения имаше други, притежания на ергени, които те посещаваха, когато мъжете им бяха в Сидней.

Те така се различаваха от Елизабет, че между тях не можеше да има други контакти, освен по най-повърхностни неща, но те представляваха звук и движение в един мрачен и безнадежден свят, в чиято необятна пустош имаше много малко човешки същества. Тя не ги разбираше и те не ѝ се доверяваха, но продължаваха да я посещават от време на време. Едната научи Елизабет как да накисва дрехите в силния сапун, преди да ги пере, за да пази ръцете си, а другата ѝ показа как да си направи дървена кобилица, за да носи водата от реката по-безболезнено. А от своя страна Елизабет се молеше за тях.

Шест месеца след сватбата на Елизабет и Къмингс, майка и получи от баща си пари за билети за нея и за Елизабет да се върнат в Англия. Майка ѝ купи билет само за себе си, а част от остатъка от парите даде на Къмингс като закъсняла зестра. Тя също му даде къщата и остатъка от покъщнината. Изглежда, че Къмингс очакваше нещо подобно, защото това му създаде изключително добро

настроение и даже го накара да каже на Елизабет, че ще я закара в Сидней да изпрати майка си.

Елизабет никога не беше имала много дрехи, а малкото, с които се ожени, бързо се бяха износили от тежката работа в имението. Тя изпра и позакърпи най-хубавата си рокля, но даже и след това не можа да я докара на нивото, което баща ѝ изискваше за поява пред хора. Роклята беше от тъмносиньо хасе, но силното търкане във вряла вода, за да излезе мръсотията и мазните петна, я бяха превърнали в калносива. На лактите ѝ имаше кръпки и отпред на гърдите на няколко места трябваше да бъде пришита, което не можеше да се прикрие, докато яката, маншетите и краищата на полата бяха се разнищили. Тя се опита да пришие най-пострадалите места, свърши ѝ се конеца, отказа се от това и я окачи на една от куките.

Момчето, което се грижеше за овцете, се беше разболяло и като че ли Елизабет нямаше да може да отиде в Сидней да изпрати майка си. Но в последния момент Къмингс намери заместник. Това му струваше повече и забави отпътуването им. Къмингс стана раздражителен и неспокоен, започна да ѝ крещи да се качва в каруцата, свирепо започна да бие с камшик воловете и да ги псува през целия път до Сидней. Когато стигнаха до къщата, майка ѝ беше вече тръгнала. Къмингс остана в къщата, а Елизабет забърза по улицата, след това по широкия булевард, който водеше към пристанището.

Лекият вятър донесе силният познат мирис на море и смола по булеварда. Гора от мачти стърчеше нагоре с безброй напречни греди и окачени на тях въжета и свити платна, което им придаваше страховит вид. Отдалече изглеждаха като грамадна заплетена маса, която с приближаването ѝ се оформи в отделни кораби. По кейовете се движеха хора, но на един от тях, между балите, сандъците и варелите, се беше събрала цяла тълпа. На акостиралия до кея кораб имаше голямо оживление на палубата. Елизабет притича нагоре по надлеза и се озова на кея. Започна да си пробива път сред викащите и махащи хора, търсейки майка си сред притисналите се в перилата на кораба пасажери. Корабната стълба беше прибрана, по мачтите се катереха моряци, над хорската глъч се разнасяха команди от кораба и тя със свито сърце разбра, че е много закъсняла и няма да може да говори с майка си. Отново плъзна поглед по протежение на перилата на кораба. Пасажерите се сбутваха един в друг, махаха, жестикулираха и се

движеха като побъркани, но майка ѝ не беше сред тях. Елизабет се намръщи, изправи се на пръсти и протегна врат, за да огледа дали някой от другите кораби не тръгва. Около тях обаче не се виждаше никаква особена дейност и затова тя отново насочи вниманието си към кораба пред нея.

И тогава я видя. Беше погледнала на няколко пъти към нея, без да я разпознае. За първи път виждаше майка си с червило на устните, руж по бузите и с оризова пудра по лицето. Дрехите ѝ бяха крещящо ярки, скъпи, съвсем различни по стил от това, което носеше преди. Беше облечена в късо светлосиво ленено сако, обшито по края в розово, розова сатенена рокля с бели дантели от двете страни на корсета и широкопола розова шапка с огромно розово перо, което се развяваше назад. От седмици не бе виждала майка си, но промяната от онова, което беше майка ѝ в жената, която сега виждаше, нямаше нищо общо с времето, освен ако вечността можеше да бъде измерена с календар. Майка ѝ като че ли я видя в същия момент, усмихна се и ѝ махна. Даже позата и жестовете ѝ изглеждаха различни. Елизабет вдигна ръка и махна в отговор. Майка ѝ каза нещо на стоящия до нея мъж, посочи към Елизабет и мъжът погледна Елизабет, усмихна се и махна заедно с майка ѝ. Изтръпнала, Елизабет също продължи да размахва длан.

Гларуси кръжаха над главите, елегантно се спускаха надолу и надаваха писъци. Корабът се отдели от кея, въжетата затракаха по макарите и виковете и махането на ръце между хората на кея и пасажерите на кораба се засилиха. От една от мачтите се плъзна надолу едно корабно платно, вятърът го изду с плясък, който отекна по доковете. Корабът ускори хода си, клатушкайки се по вълните в залива, още едно платно се развя и той започна да се отдалечава. Елизабет почувства, че шевът на роклята под дясната ѝ мишница започва да се пука, свали ръката си и продължи да маха с лявата. На кораба се развяха още платна и моряците, които се движеха по мачтите, се превърнаха в малки фигурки с отдалечаването на кораба. Той започна да пори големите вълни, взе ляв курс за излизане от залива, а струпалите се по перилата пасажери се изгубиха зад кърмата.

Гларусите следваха кораба. Те се виждаха като бели точки, кръжащи във въздуха и един след друг в лупинги се спускаха към мачтите и платната. Докът изведнъж утихна след виковете и възбудата,

хората тихо заговориха помежду си и започнаха да се изтеглят през надлеза покрай пристанището. Лекият вятър се усили, разбърка косата на Елизабет, тя вдигна ръце да я прибере и да стегна панделката си, като придържаше ниско десния си лакът, за да не се види разпрания под мишницата ѝ шев. Огледа се и видя две жени, с които малко се познаваше, и двете на нейна възраст и дъщери на правителствени служители. Те бяха придружени от двама добре облечени мъже, които тя не си спомняше да е виждала преди. Жените бяха привлекателни с ярките си рокли и широкополи шапки. Елизабет изведнъж се почувства уязвима в овехтялата си рокля, без шапка и ръкавици. Една от тях я гледаше и Елизабет се усмихна и ѝ махна. Жената се обърна с гръб, каза нещо на другата и четиримата тръгнаха към надлеза. Другата жена през рамо хвърли поглед върху Елизабет, после отвърна очи.

Елизабет пак погледна към кораба. Беше се придвижил надясно, навлязъл бе в изхода на залива, развял бе всичките си платна, оставяйки зад себе си бяла пяна, докато пореше вълните, идващи от открито море. В далечината пасажерите на палубата изглеждаха като малки цветни точки. Тя не успя да различи розова точка сред тях, но вдигна ръка и махна за последно сбогом.

Пред къщата на баща ѝ една каруца потегляше натоварена догоре с дюшеци, юргани, одеяла, чаршафи и други спални принадлежности, привързани с въжета. Обемистите дюшеци изглеждаха като безформени животни, опитващи се да се освободят от въжетата при подскачането на каруцата по паветата. В друга каруца Къмингс и някакъв мъж товареха кухненската посуда. Когато Елизабет пристигна, двамата прибираха последните неща от кухнята. Тя мина през отворената външна врата, огледа гостната и влезе в кабинета на баща си. Къщата изглеждаше като нещо, което тя никога не бе виждала — напълно чужда и непозната. Кабинетът беше в безпорядък и празен. Полиците, по които по-рано имаше книги, сега бяха също празни. Мебелите бяха разместени и на пода имаше струпани книги. Чекмеджетата бяха издърпани и зееха; нямаше и следа от бащините ѝ писания. Университетът в Итън ги беше поискал и най-вероятно епископът ги беше пакетирал и изпратил. Тя започна да рови из книгите, за да си отбере тези, които щеше да вземе.

Къмингс се спря на вратата на кабинета, погледна я начумерено и подозрително, и отмина. В ъгъла имаше обкован с желязо скрин, в който държаха книжа. Сега той бе празен и тя го извлече навън и го качи на каруцата. След това донесе книгите и ги сложи вътре. Единственото друго нещо, което искаше, беше китайският сервиз „Уеджууд“, подарен на родителите ѝ като сватбен подарък от някакъв роднина на баща ѝ. Тя потърси в къщата сандък, в който да прибере сервиза. Намери два сандъка от тежко дърво и слама. Сандъците щяха да станат прекалено тежки, ако в тях поставеше порцелановия сервиз. Затова тя събра малко слама в единия, дотътри го до каруцата и го натовари на нея. Пренесе сервиза и го опакова със сламата в сандъка. Къмингс и другият мъж бяха свършили с кухненската посуда и стояха до каруцата, говореха и пиеха от едно шише. Къмингс я погледна няколко пъти, докато тя изнасяше сервиза от къщата. Той като че ли не бе доволен от това, което тя правеше, но не каза нищо.

По улицата се появи друга каруца и спря пред къщата. Къмингс и новодошлият с нея влязоха вътре, а каруцата с кухненските принадлежности потегли. Къмингс и новодошлият започнаха да товарят маси, столове и друга мебел в каруцата. Елизабет сложи останалата част от сервиза в другия сандък, покри го с дебел пласт слама, постави капака, след това седна на седалката и зачака мъжете да свършат с товаренето на мебелите. Мъжът даде на Къмингс някакви пари и си тръгна, а Къмингс заключи къщата и се качи на каруцата.

Късно следобед пристигнаха в имението. Къмингс остави каруцата пред къщата и отиде да търси овцете. Елизабет извади книгите от скрина и сервиза от сандъка, придърпа ги в къщата, след това донесе книгите и сервиза, отново ги положи вътре и натика скрина и сандъка под леглото, където нямаше да се виждат. Къмингс се върна от овцете, качи се на каруцата и замина нанякъде. Върна се след два дни, след като беше продал къщата и останалото в нея имущество.

Той купи още овце, но Елизабет не видя нищо друго от парите. Дребните суми, с които той купуваше чай, брашно, сол и захар, не се увеличиха. И двамата продължиха да живеят с овнешко и месения хляб, от време на време малко свинско или говеждо и със зеленчуците, отглеждани в лехата зад къщата. Дрехите на Елизабет продължиха да се износват, ставаха на парцали и обувките ѝ почти се разкапваха на краката ѝ, но когато тя споменаваше за това на Къмингс, той или я

изглеждаше свирепо и с мълчаливо предупреждение, или отправяше някаква жлъчна приказка за нуждата тя да свикнела с промененото си положение в живота.

Едно писмо до нея от братовчед на баща ѝ се бе премятало от чиновник на чиновник и бе залежало дълго време сред непотърсените в канцеларията на губернатора писма. След това един служител беше разпознал името и го беше изпратил в канцеларията на епископа. Там един помощник на епископа направил съответните разпитвания, установил местонахождението на Елизабет и така един млад свещеник, който бе изпратен по някаква работа извън Сидней, бе натоварен да ѝ го предаде. Той беше млад мъж от добро семейство, наскоро завършил богословския факултет в Кингс Коледж и току-що пристигнал от Англия. Той не беше много добре запознат с условията на живот на работническата класа в Англия или в колониите. Но трактатите и проповедите на бащата на Елизабет, писани и произнасяни по различно време на кариерата му, бяха включвани в учебния процес в Кингс Коледж и така младият свещеник знаеше името Уилоуби. Писмото, което той носеше, беше от добър район в Лондон, от един адвокат на име Уилоуби. Когато младият свещеник дойде, Къмингс беше в Сидней и Елизабет разпределяше времето си между гледане на овцете и носене на вода от реката, за да полива градинката зад къщата. А когато най-сетне тя успя да убеди свещеника, че той наистина е намерил адресанта на писмото, последният не намираше думи от ужас.

Епископът погледна с известна снизходителност на младежкия идеализъм и липса на опит спрямо суровостите на живота на младия свещеник, но въпреки това имаше достатъчно основание за загриженост. На следващия ден той изпрати помощника си в имението на Къмингс, който свари Елизабет да носи вода за пране, докато Къмингс седеше и наблюдаваше овцете. Помощникът беше нетърпелив и амбициозен човек, но стигнал до задънена улица в колониалната канцелария под юрисдикцията на назадничав и немощен епископ, който сега го бе изпратил напразно, както той си мислеше, само защото някакъв млад истерик се беше разбеснял. На всичко отгоре той лично познаваше добре бащата на Елизабет и се беше отнасял към него със смесица от забавление и презрение. Но той почувства силно възхищение от мълчаливата издръжливост на Елизабет, още повече че знаеше, че епископът ѝ бе повлиял и дори я бе

насилил за този брак. Затова у него се появи задоволство от очакваната конфронтация с епископа, когато щеше да му разправи в каква посока са се развили нещата. Той намери отдушник за неуспехите си в лицето на Къмингс, на когото тегли едно жестоко конско и го остави да трепери пред заплахата, че ще бъде призован в съда.

Така Къмингс рязко бе изправен пред факта, че се е оженил в съсловие, където съществуват минимални стандарти за сносно отношение, издръжка и грижи. Той беше вбесен, но същевременно и безпомощен. Целият му арсенал от оръжия срещу Елизабет беше употребен в обикновена безсмислена жестокост, а тя толкова беше свикнала на псувните и кръсъците му, че те не й правеха впечатление. Въздържаше се да я бие, защото се страхуваше от помощника на епископа. На следващото си отиване в Сидней той я взе със себе си да ѝ купи обувки, плат за рокли и други необходими неща, като през цялото време псуваше и се караше на висок глас с търговците и часове наред я остави да седи в каруцата, докато той се забавляваше в един публичен дом.

Писмото от въпросния Стивън Уилоуби споменаваше, че майка ѝ се била омъжила отново. Един чичо бил умрял и завещал петдесет гвинеи на баща ѝ. Поради повторното си омъжване майка ѝ била изгубила правото да получи парите и наследник останала Елизабет. В писмото имаше закъснели съболезнования за смъртта на баща ѝ, която причинила такава голяма загуба на духовенството и на човечеството като цяло. Елизабет също така се умоляваше да потвърди получаването на писмото, както и да съобщи името на банката, в която би желала да ѝ преведат сумата. Авторът на писмото ѝ предлагаше да му пише по въпроси, по които той би могъл да ѝ помогне, а също така да му съобщи за всякакви необходими ѝ неща, които тя не би могла да си достави в Австралия, а той би могъл да ѝ изпрати.

За нея това бе светъл лъч от един свят извън тъмната и ужасна дупка на отчаяние, в която тя живееше, връзка с живота зад задушавашите я стени на дрипавата мизерия, която я обграждаше. Тонът на приятелска сърдечност болезнено ѝ напомни, че имаше хора, които бяха движени не от себелюбие, жестокост и животински страсти и че въпросът, повдигнат в писмото, беше доказателство за това, че съществуваха неща, надхвърлящи мрачната и убийствена рутина на ежедневието съществуване, в което тя бе изпаднала. Писмото

задоволи у нея една нужда, по-необходима от обувките и дрехите, и я остави с такова удовлетворение, че я правеше безчувствена към жестокостите на Къмингс.

Обещаните петдесет гвинеи определено накараха Къмингс да се съгласи да се купят мастило, хартия и други принадлежности за писане. Тя седна на грубо скованата маса с половин дузина бели листа, фино подострено паче перо, а той кръжеше около нея и я гледаше подозрително със своята неграмотност, вторачваше се в буквите и редовете, като че ли се опитваше да намери в тях някакъв универсален ключ, който да му разгадае значението им. Ръцете ѝ бяха покрити с мазоли, пръстите ѝ бяха вдървени от физическия труд, а месеците, които бяха изминали от времето, когато тя прецизно и без никакви усилия нижеше буквите, сега изглеждаха като години. Тя започна бавно и внимателно да съставя изреченията, първо на ум, и след това да изписва буквите с онзи фин, паяжино-мрежест краснопис, на който я беше научил баща ѝ. След няколко изречения всичко ѝ се върна в съзнанието и тя започна да пише с придобитата си лекота, като че ли седеше в кабинета на баща си. На писмото отговори в същия тон, благодари му за усилията и за предложението да ѝ помогне, но поради все още съществуващи у нея остатъци от чувство на гордост, се въздържа даже да намекне за условията, в които беше изпаднала. Използва канцеларията на епископа за свой адрес, като обясни, че земите на съпруга ѝ са доста отдалечени от Сидней, че пощенската служба е бавна и на нея не може да се разчита. Приключи писмото, като повтори благодарностите и сърдечните пожелания.

С приближаването на есента започна да захладява, и през март Къмингс закара овците за стригане. Дни наред беше в лошо настроение, защото пазарът с овчата вълна беше изпаднал в една от честите си кризи и за вълната си той бе получил много малка цена, помалко от необходимото, за да изкарат зимата заедно с Елизабет. Той се сърдеше и я псуваше, защото бил пръснал много пари по нея, и стана още по-голям скъперник по отношение на храната. Но Елизабет имаше нови зимни обувки.

В началото на зимата тя получи ново писмо от Стивън Уилоуби, в което имаше банков чек за 52 гвинеи, 12 шилинга и 6 пенса — сумата от наследството ѝ плюс седем процента лихва за периода, в който адвокатът бе държал парите в банката до деня, в който ѝ ги бе

прехвърлил. Писмото беше също толкова дълго, колкото и първото и засягаше много повече теми, отколкото е нормално за писмо на адвокат при случай като този. Той коментираше по въпросите на Австралия и вълнената индустрия и предаваше новини за други членове на семейството, за които тя бе чувала от баща си. Писмото му изискваше учтив отговор. Къмингс се опъна да похарчи седемнадесет шилинга и шест пенса за писмо до Англия, докато Елизабет не подхвърли, че в бъдеще би могло да се очакват и други такива наследства; и едва тогава той сърдито се съгласи.

До пролетта петдесет и двете гвинеи отдавна се бяха стопили и те вече живееха с парите, които Къмингс бе докарал от продажбата на къщата в Сидней и мебелите. Трябваше да се направи задължителна вноска по рентата върху земята. Един от воловете умря и Къмингс трябваше да купи друг. Той ограничи пътуванията си до Сидней веднъж на две или три седмици и в продължение на много дни те ядяха само овнешко, преди да узреят зеленчуците в градината. Допълнителните овце, които Къмингс беше закупил, също намалиха парите от продажбата на къщата. А и сезонът беше необичайно сух и смали пашата до такава степен, че стана трудно да се изхранят всичките му овце. Поради тази причина му се наложи да плати, за да могат част от овцете му да пасат на друго място през лятото. Междувременно Елизабет с мъка се справяше с оскъдните количества храна и се надяваше, че през есента цената на овчата вълна ще бъде добра.

Но цената на вълната остана ниска и приплодът от овцете беше по-малък от предишната есен. Все още имаха малко пари от продажбата на къщата, но едва ли щяха да им стигнат за още една лоша година. Няколко от съседните овцегледачи с малки земи и стада и със съвсем ниски печалби започнаха да ги продават, като се надяваха да имат повече щастие в златотърсачеството или като се присъединят към групите от пътуващи овчари и миньори, които кръстосваха между различните ферми в Големите простори. Даже Къмингс обмисляше такъв вариант за самия себе си. Елизабет обмисли положението си в случай, че Къмингс я напуснеше, и реши, че ще помоли епископът да ѝ помогне да стане учителка или гувернантка, или прислужничка, ако се наложеше.

Един ден Къмингс се зададе забързан от Сидней и докато налагаше с камшик потните и изтощени волове, ѝ викна да остави овцете и да отиде в къщата. Той беше отишъл на пазара да продаде половин дузина овце за няколко шилинга и се бе отбил в една кръчма. Там бе срещнал един човек, който предвождал голям конвой от фургони, каращи вълна от една крупна ферма в Големите простори. Главният овцевъд на фермата бил напуснал преди известно време и собственикът търсел заместник.

Фермата беше добре известна — една от най-големите в Нови Южен Уелс. Къмингс слабо се познаваше със собственика. Той беше значително по-стар от Къмингс, син на една жена, която в миналото бе работила за бащата на Къмингс и той смяташе, че има някаква възможност тази връзка да му бъде от полза. Парите сигурно щяха да бъдат добри, а веднъж установил се в Големите простори, той би могъл да получи възможност да купи или да се установи на друго място със собствени стада.

Елизабет му написа писмото, в което наблегна на опита му като собственик на малка ферма със стада, и вплете деликатни намеци въз основа на спомените на Къмингс за жената, която бе работила за баща му. Къмингс се върна веднага в Сидней с писмото и го даде на водача на конвоя фургони да го занесе на собственика, когато се завърнат с провизии във фермата.

През следващите няколко дни Къмингс беше весел, разговорлив и непрекъснато говореше за възможността да получи новата служба. Но минаха седмици и нещата си се върнаха по-старому. Зимата беше много сурова и когато му се наложи да купи нов чифт обувки за Елизабет, той жестоко изпсува и ѝ напомни, че ако отидат в Големите простори, ще бъдат далеч от надзираващото око на заместника на епископа. Мрачните зимни дни се редяха един след друг и някои от овцете започнаха да се разболяват и умират. Къмингс още повече се озлоби, започна да псува собственика на фермата, да прави обидни намеци за майка му, и обвиняваше Елизабет, че е написала нещо повече в писмото, отколкото той ѝ бе казал.

Но в един студен сив ден, когато беше отишъл в Сидней, той неочаквано рано се прибра и се затича към реката, където Елизабет чупеше леда, за да вади вода. В ръката си държеше писмо и нетърпеливо изчака, докато тя го отвори с безчувствените си посинели

пръсти и му го прочете. Писмото беше кратко, с разкритвен лош почерк и без граматически препинателни знаци и главни букви. Съдържанието му касаше единствено главния въпрос. Къмингс го викаха да отиде колкото се може по-бързо и да говори със собственика за заемане длъжността главен овцевъд във фермата Уайамба.

14.

Те продадоха овцете и имението, купиха фургон и чифт коне и даже им останаха немалко пари, а новият собственик им позволи да останат в къщата, докато приключат с всичките си работи. Къмингс купи в Сидней нещата, които им бяха нужни и които нямаше да може да се намерят в Големите простори. При едно от пътуванията си в Сидней той се опита да продаде скрина с книгите и сандъка с порцелановия сервиз на Елизабет. Но това не бяха стоки, които се продаваха добре на пазара, а и ниските цени на вълната караха хората да се въздържат от покупки, така че никой не пожела да ги купи. Той ги върна, като мърмореше и псуваше, че щели да му заемат много място във фургона.

Много несемейни мъже пътуваха сами в Големите простори, но се смяташе за изключително опасно да пътуваш с жена, без да си в група. Забавиха се, докато той намери такава група и през цялото време натякваше на Елизабет, че му е в тежест. След това той намери водача, който трябваше да закара пет хиляди овце във фермата Уайамба. Уточниха подробностите и една сутрин рано тръгнаха и се засякоха с водача и неговите хора в Камден, едно сравнително голямо селище в района на Нипеан.

Преходът между живота в имението и пътуването във фургона беше почти толкова голям, колкото преходът, когато се омъжи за Къмингс. В имението поне имаше дни, когато Къмингс отсъстваше и това ѝ даваше периоди на отдих. Но във фургона Къмингс беше постоянно с нея и почти през цялото време тя беше заобиколена от неуки и недодялани мъже.

Животът ѝ се превърна в непрекъснат кошмар, който тя изтърпяваше ден за ден. Душните дни се редуваха с мразовити нощи и тя от време на време се разболяваше. Но търпеше.

Пътят представляваше серия от отсечки, направени от хората, които пътуваха между съседните ферми. През първите седмици посоката непрекъснато се менеше, защото групата пътуваше от едно имение до друго. Понякога спираха да пренощуват и собственикът на

имението или някой от овцевъдите му идваха при огъня и разговаряха с водача и хората му, зажаднали за нови лица и новини от външния свят. На няколко места, където спряха, имаше и жена и собственикът я довеждаше, когато чуеше, че Елизабет е в групата. Жените бяха почти жалки в самотата си. Те и все по-рядко се срещаха с изминаването на всяка миля.

Първите ферми бяха добре уредени и явно бе, че съществуваха от много години. Много от тях имаха големи, удобни къщи, с вид като че ли няколко поколения са минали през тях. Широки градини бяха заградени със здрави огради. Наоколо се виждаха пилета и котки. Това бяха домове, а не подслони, с лехи с цветя и летни столове и маси под широките корони на дърветата. Оградите за овцете бяха потъмнели и добре улегнали с времето, като на места дървото беше по-светло, там, където са били извършвани поправки. Оградената земя беше изчистена от храстите. Първите ферми изглеждаха огромни площи в сравнение с имението на река Джордж, но след това те станаха още по-големи и пътят се превърна в права линия, водеща на запад. Колкото по-големи ставаха фермите, толкова повече местността изглеждаше отдалечена и ненаселена, виждаха се широки тревни площи, ниски скални хълмове и дълбоки гори. На някои места кората на дърветата беше обелена, за да изсъхнат и станат годни за сеч. Мъртвите вече дървета стърчаха като бели призраци скелети с разперени пръсти към небето, и по клоните им се събираха ята вторачени гарги.

Около някои от фермите имаше малки селища на аборигени — колиби, скупчени около брега на някоя река или сред дърветата близо до къщите и кошарите. Съотношението между аборигените и хората със смесена кръв, от една страна, и белите хора, от друга, изглеждаше на пръв поглед същото, както в Сидней. Аборигените приличаха много на тези, които Елизабет бе виждала в Сидней. Постепенно обаче започнаха да се появяват все повече и повече аборигени; много от тях явно живееха, независимо от фермите и отглежданите в тях стада. Числото на хората със смесена кръв се увеличаваше, повечето от тях бяха или овцевъди, или вършеха друга работа по фермите. А видът на аборигените говореше, че влиянието на цивилизацията над тях е нищожно — те ходеха насам-натам едва облечени в някакви парцали или дори напълно голи.

После пасбищата станаха по-обширни и прекосяването на всяко от тях отнемаше няколко дни. Много от къщите бяха по-малки, направени от небоядисано дърво; имаха вид на незавършени, но нахални в своето право да съществуват в тази враждебна среда. Теренът стана по-безводен, горещината — по-плътна, мухите и комарите — по-кръвожадни. С течение на седмиците Елизабет, изтръпнала, вършеше нещата, които се изискваха от нея, като в унес. Като че ли беше попаднала в клопката на затворен кръг, какъвто бе животът около нея, в който тя участваше, без съзнателно да иска това, като осъдена до безкрайност да продължава в рамките на тази мъчителна рутина. От друга страна, на нея не ѝ се искаше това да свърши. След всичко изтръпняно едно евентуално по-голямо разочарование в края на пътуването, щеше да се окаже непосилно за нея.

И затова с потрес осъзна, че са вече в пределите на владението Уайамба. Една нощ, докато тя лежеше на дъските във фургона, намирайки се в онова вцепенение, което ѝ служеше като щит, пазещ разсъдъка ѝ от застрашаващата го околна среда, един от мъжете отвън каза нещо, което рязко я върна към действителността. Те вече бяха пристигнали в земите на фермата, и то най-малко преди два дни. Това беше окончателният срив. След усилията и трудностите на пътуването може би тяхното пристигане трябваше да стане по някакъв друг начин, а не с продължаване на ежедневната рутина. Бяха пристигнали, а тя даже не бе и разбрала това. Опита се да отдели онова, което видя през последния ден, от спомените за видяното през предишните дни. Но в ума ѝ всичко беше едно и също. На следващия ден тя се огледа наоколо с повече интерес, но видя само обикновена гъста трева, по която на туфи растяха ниски храсти, простиращи се във всички посоки до хоризонта. Ако имаше нещо в тази огромна шир, което я отличаваше от земята, която бяха прекосили, то не беше видно.

На следващата нощ мъжете говориха за това, че скоро ще стигнат до ново заграждение. И наистина, на следващия ден около обяд стигнаха до нова ограда от три водоравно поставени пръти, която се губеше в далечината от двете страни и изглеждаше като нещо, което разсичаше земята на две. На едно място прътите бяха свалени и оттам те влязоха, спряха за обед и след това продължиха. Оградата изчезна в маранята на горещината зад тях, а отпред им се опъна отново

безкрайна шир. Бездушните горещи часове на следобеда отминаха и парещото слънце започна да се спуска на запад. Дългата колона овце най-накрая се сви на кръг и фургоните спряха.

Предния ден бяха заклали една овца и сега готвачът измъкна вмирисаната, кървава, напластена с мухи торба с трупа на овцата, окачи го на едната страна на фургона и започна да кладе огън. Елизабет започна да меси хляба. Барабанящ грохот на копита проникна през унеса ѝ и тя погледна през рамо. Водачът препускаше на кон от стадото към фургоните, а съпругът ѝ подтичваше насам, след като бе изкарал конете им да пасат заедно с другите. Готвачът се обърна към задния край на фургона, поколеба се за миг, прикри очите си с ръка и погледна в далечината пред фургона. След това извади отнякъде един нож, върна се към задната част и се загледа напред с любопитство. Елизабет изтръска брашното от ръцете си, пристъпи към тъгла на фургона и се вгледа. Приближаваше се конник в тръс; ездач и кон се движеха като едно цяло и с такова темпо, с което бързо се изминаваха мили. Всички, с които се бяха разминали по пътя си, бяха без коне и в по-малко изолирани райони, така че това вероятно беше някой, който работеше във фермата. У Елизабет се събуди любопитството, но обикновено странниците погрешно тълкуваха това. Ричардсън и съпругът ѝ се приближаваха към фургоните. Съпругът ѝ неколкократно я беше предупреждавал да не привлича вниманието към себе си. Тя се дръпна зад фургона и започна да разбърква брашното с една ръка, докато с другата наливаше вода.

Шумът от конските копита откъм предницата на фургона стана по-силен, и с приближаването си намали темпото. В същото време пристигна и водачът. Когато конят му мина покрай задната част на фургона, тя видя на лицето му широка усмивка за поздрав.

— Добре ли си, Ричардсън?

Елизабет замръзна от изненада, когато водачът отговори с весел и игрив тон. Гласът, който тя бе чула, беше звънтящ контраалт, глас на жена.

— Да, сега вече съм добре. А ти добре ли си, Шийла?

— Бива ме. Колко овце изгуби?

— Не повече от двайсет. Искаш ли да хвърлиш един поглед?

— Достатъчно добре виждам оттук, точно колкото ми трябва. Виждам каква окаяна сбирщина са!

— Сбирщина? — възкликна водача и в гласа му прозвуча отбранителна нотка. — Знаеш какъв дяволски дълъг път са били!

— Да не би да ги водиш от Китай? Всъщност, това е без значение. Дойдох да ти кажа да не отиваш на юг от пътя. На три мили южно оттук има голямо стадо овце, пазено само от двама новаци. Ако стадата се смесят, ще стане лошо.

— Ясно, ще държим курс на север. Ще бъдеш ли вкъщи, когато пристигнем?

— Не, трябва да дам някои напътствия на двамата новаци и това ще отнеме известно време. Колин ще ви посрещне, ще преброи овцете и ще ви даде парите.

— Добре, чакам да си пипна паричките... — Гласът на водача заглъхна, когато откъм задната част на фургона, дишайки тежко, дотърча Къмингс.

— Това е Къмингс, новият ви човек.

— О, така ли? Бяхме ви отписали вече, Къмингс.

— Трудно намерих пътуващи насам — отвърна той, като продължаваше да диша тежко.

— Да, така е. По това време на годината няма много пътуващи насам. Виж се с Колин, той ще говори с тебе и ще те срещне с баща ми.

— Значи ме наемате, така ли?

— Не мен трябва да питаш. В Уайамба аз се занимавам само с овцете и толкоз. Колин и баща ми се занимават с наемането на хора. На мен и хич не ми се занимава с това. Те все още не са турили никого на тази длъжност или поне не бяха още го сторили преди три дни, когато тръгнах.

Къмингс изсумтя недоволено и на Елизабет изведнъж ѝ прималя от страх. Писмото от фермата не беше изрично обещало длъжността, но съдържаше силен намек, че Къмингс ще бъде нает заради квалификацията си, която тя беше собственоръчно описала. Той беше останал повече от доволен от това, което се казваше в писмото от фермата, а и Елизабет бе приела, че неговото тълкуване е правилно. Но какво щеше да се случи, ако те не бяха изтълкували нещата както трябва? Ако той не бъде нает, щяха да се окажат в невъзможно положение. Гласът на жената беше резервиран и рязък, когато отговори на Къмингс, даже повече, отколкото при разговора с водача. Това беше

глас надменен, нетърпелив, със силния акцент на хората от Големите простори. Това не можеше да се нарече дружелюбно приветствие за добре дошли. Водачът попита нещо друго за овцете и Шийла отговори със същия хладен тон, в който се долавяше подкана за слагане край на разговора; отпрати го към брат си Колин. Елизабет почувства внезапна вълна на безпомощен яд, изстърга тестото от ръцете си в края на тенджерата и се приближи към ъгъла на фургона.

Жената и Ричардсън бяха на конете един срещу друг отгътък огъня, готвачът беше до огъня и ги гледаше, а Къмингс стоеше до конете. Ричардсън я покани да остане да хапне с тях, но тя тръсна главата си в категоричен отказ, дръпна юздите и започна да обръща коня си. Погледна наоколо и изведнъж се спря, когато видя Елизабет; дръпна юздите на коня си, той вирна глава и удари о земята с предните си крака.

Отдалече Елизабет лесно можеше да я сбърка с мъж, понеже тя носеше прашна широкопола овчарска шапка, избелели и смачкани блуза и панталон и тежки ботуши. А и поради ръста ѝ; беше висока почти колкото Ричардсън и изглеждаше като мъж над среден ръст. Но от близко не можеше да има никаква грешка: тя беше изключително висока жена, но все пак определено жена, прекалено стройна и фина в тялото, за да бъде сгрешена с мъж. Раменете ѝ гърбът ѝ бяха прави, обаче криеха загатващата женска мекота и в тях липсваше напълно даже и намек за мъжка мускулатура. Ризата и панталонът ѝ бяха широки и безформени, но отпред блузата ѝ издаваше пълнотата на женската гръд. А кръстът ѝ и стройният ханш показваха, че панталонът не беше скроен по нейната мярка. Голямата изгоряла от слънцето ръка държеше навития камшик с лекотата на дългата практика, но пръстите бяха дълги и грациозни, ако и малко задебели.

Аборигенската кръв не се бе отразила на ръста ѝ — огромен за абориген, нито на чертите на лицето ѝ. Носът беше класически британски, дълъг и тънък, тя имаше и характерната за англичаните къса горна устна. Но аборигенското у нея ясно личеше в тена ѝ. Периферията на шапката закриваше лицето ѝ, тя явно прекарваше повечето време на слънце, но това лице имаше гладка кожа с цвят на орех, прекалено тъмна за бял човек, и устните ѝ бяха със същия цвят. Косата ѝ беше твърда и черна, прихваната свободно на плитка отзад, която висеше изпод шапката, оставяйки няколко неприбрани косъма да

висят над ушите ѝ. Очите ѝ бяха искрящи и плътно черни. Беше поразяващо красива!

Гласът ѝ звучеше неприятно, но след като човек я видеше, разбираше, че той е всъщност в някаква хармония с останалата част от нея. Елизабет си спомни пристигането на съпругата на новия губернатор, една изключително налагаща се жена, за което тя бе споменала на баща си, а той ѝ бе отговорил, че ако не се била оказала такава, всички щели да бъдат разочаровани. И ако и тази му забележка да беше присъща на неговия сдържан и понякога изненадващо сух хумор, в случая тя беше точна. Отличителни черти, които взети поотделно, са неприятни, стават по-приемливи и даже очаквани, когато са съставна част от едно цяло, съответстващо на дадени обстоятелства. У Шийла Гарити имаше нещо царствено с правилната тънка линия на устата ѝ и почти войнствено издадената напред брадичка, което показваше премного гордост и самочувствие. Изненадващо щеше да бъде, ако не беше така. Огромните земи на семейството ѝ се простираха във всички посоки и на такива огромни разстояния, че на човек му спираше дъхът, а стадата им не можеха да се преброят. Смесеният брак, който ѝ бе дал тъмния тен, от една страна, и деликатно изваяните черти, от друга беше смесил също във вените ѝ земята и овцете. Тя беше принцеса в това земевладение на семейството ѝ, където нещата се правеха така, както то кажеше.

Докато изражението ѝ беше затворено, големите ѝ черни очи бяха открити и търсеци, в тях прозираше любопитството. Те блестяха с проникваща светлина, в която беше трудно да се гледа, но която едновременно с това беше извънредно приятна. Елизабет изведнъж почувства настъпилата пълна тишина, тримата мъже се споглеждаха. Тя почувства как по страните ѝ започна да избива руменина. Къмингс се държеше с характерната си непохватност, вторачил тъпо поглед напред, вместо да наруши тишината и да я представи. Елизабет кимна и каза учтиво:

— Добър ден, аз съм Елизабет Къмингс.

Шийла леко повдигна глава и очите ѝ се разшириха. Строгийт ѝ и високомерен израз не се промени, освен че отразяваше нещо между изненада и обида. След това тънките ѝ устни се отпуснаха, по лицето ѝ бавно се разля усмивка, докато блестящите ѝ бели зъби блеснаха на фона на тъмния тен на лицето и устните ѝ.

— Гръм да ме удари! Поми!

Тонът ѝ беше по-скоро дружелюбно-шеговит, отколкото топъл и сърдечен. Елизабет почувства, че бузите ѝ пламват и тя широко се усмихна в отговор на бляскавата усмивка на Шийла.

— Не, от Сидней съм.

— О, така ли? — засмя се Шийла. — Не ми придирай. За мен и такива като мен, щом идваш от изток на източните ми кошари, си английски новоимигрант. Добре ли се чувстваш?

— Да, много добре, благодаря ви. А вие как сте?

— Sprawям се.

Усмивката ѝ се задържа още за секунда. След това тя като че ли се сети за присъствието на мъжете и лицето ѝ, по стряскащо рязък начин отново доби сериозно изражение. Погледна ги, кимна им и дръпна юздите на коня си и се заотдалечава.

— Довиждане — каза Елизабет.

Шийла отново възпря коня си, обърна глава и погледна Елизабет. После кимна и леко вдигна камшика. Пришпори коня и той хукна в галоп, отнасяйки я в далечината. Елизабет я погледа как язди без никакви усилия, след това погледна мъжете. Позакашля се, за да прочисти гърлото си, и се върна при тенджерите.

— Чухте ли какво каза тази проклета черна курва? — изръмжа ядосано Къмингс. — Не съм бил целия тоз шибан път за оня дето духа, добре да знаете.

— Тя не каза такова нещо — каза Ричардсън. — Тя просто не се бърка в неща, които не я засягат. Това именно каза тя.

— Проклетата обаче знаеше повече, отколкото ми каза и ние двамата го знаем. Но тая черна курва, да я вземат дяволите, не искаше да ми окаже внимание. Ето това е работата. А шибаното ѝ сърце е толкова черно, колкото и шибаната ѝ кожа.

— Може би е така, но само да не те чуе, че го казваш. От десетгодишна държи камшика и може да извади окото на човек от двайсет стъпки разстояние, без да му докосне миглите.

Къмингс изръмжа, без да каже дума и Елизабет чу тежките му стъпки от другата страна на фургона. Той се спря на ъгъла и я погледна вбесен.

— А на всичко отгоре ти ще ми продаваш проклетия си английски фасон, който тука няма да ми свърши никаква работа. Писна

ми от тебе и ще скъсам английския ти задник с колана си и ще те зарежа тук, ако по твоя вина не получа тая работа.

Елизабет почувства как лицето ѝ пламна от негодувание и срам, но продължи да гледа в тенджерата и да меси тестото.

— Чу ли ме, кучко такава? — изрева той.

— Да — отговори тя с тих, сдържан тон, като продължаваше да гледа в тенджерата и да меси тестото.

Той пак изръмжа нечленоразделно, извъртя се и ядосано тръгна към конете. Елизабет захапа горната си устна и бързо запремига с очи да сдържи сълзите си. Вече от доста време неговото беснееие и псуване не я бяха изваждали от равновесие и сега тя се зачуди кое така изведнъж я бе направило уязвима.

— Не ми е ясно за какво, по дяволите, той дига пара — измърмори готвачът. — Лично аз бих останал доволен от това, което Шийла каза. Няма никакво основание да я обвинява.

— Но ти не си той, а пък това, което става между него и жена му, си е между тях, освен ако не искаш да се биеш с него заради нея — изкоментира Ричардсън.

— Бих се бил за ром, но не и за жена. Все пак щеше да бъде по-добре за него, ако Шийла го беше харесала, както хареса жена му, все едно дали последната е поми или не.

— А ти бе, за тебе ще бъде по-добре да си гледаш собствената работа.

— Тогава стига си се ебавал и се махай от главата ми! — извика внезапно побеснял готвачът. — Как мога да готвя, като ми се моташ в краката?

— Внимавай как говориш с мен, мръсно копеле! — му изкрещя Ричардсън. — Или ще ти ударя един по шибаната ти глава.

Елизабет се опита да заличи от съзнанието си техните просташки викове и се загледа в лепкавото тесто с нацвъканите по него мухи. Но препирнята им продължи. Най-накрая, след като готвачът избълва страшната си закана да сложи селитра в чая, Ричардсън се махна и тръгна към овцете. Мислите на Елизабет се върнаха към Шийла.

Потънала в унес от душната горещина, тя мислеше за нея и на следващия ден, когато фургонът се клатушкаше по пътя. Мислеше си, че може би Шийла би могла да запълни нуждата ѝ от приятел. Липсата на такъв тя преживяваше като душевна агония, защото тази празнота

никога не бе истински запълнена, освен само до известна степен от баща ѝ, докато беше жив. А и Шийла изглежда чувстваше подобна нужда, защото между тях се установи някаква връзка, докато се гледаха една друга. Това бе взаимен отклик на някакво дълбоко и сложно равнище, нещо, което тя никога не бе изпитала преди, една мъждукаща жива искрица на контакт, който беше колкото деликатен, толкова и скъпоценен. А предпазливото търсене на приятелство от страна на Шийла беше колкото патетично, толкова и разбираемо, защото тя, без съмнение, е била поставена в най-груби условия през целия си живот — сурова и жестока среда, която беше изсушила по-фините ѝ импулси, както парещото слънце изсушава соковете в тялото. През целия си живот е била заобиколена от мъже като Ричардсън, Къмингс и останалите, непрекъснато е била обект на техните похотливи желания, защото от красотата ѝ на човек му секваше дъха. А още в младежката си възраст е била подлъгана и върху нея се е стоварил срама да роди извънбрачно дете, ако разбира се е вярно това, което бе казал Ричардсън. Бе я командвал един тираничен баща, който ѝ бе наложил да работи като овцевъд. При всичките тези трудности тя бе запазила едно плахо желание да си има приятелка — импулс, разкриващ чистотата на характера ѝ.

Когато се озоваха при главните кошари, Шийла беше вече там. Наоколо се чувстваше оживление, хората бяха възбудени, че най-сетне са пристигнали, мъже на коне галопираха да посрещнат стадото и през облаците прах, които овцете вдигнаха, юрвайки се напред, Елизабет съзря една обща панорама на имението. Кучета лаеха, скотовъди викаха, камшиците плющяха като гърмежи... Къмингс шибна конете да не изостават от огромната сянка, която фургонът на готвача хвърляше през гъстата мараня от прах. Втурнаха се напред, наоколо се носеха резове, суматохата достигна връхната си точка и през прахта, през която се носеше фургонът, Елизабет видя очертанията на кошари, сгради, подслони и дървета в далечината. Пред тях фургонът на готвача забави хода си и спря. Къмингс просъска серия псувни, рязко удари с крак спирачката и задърпа юздите да спре конете.

Те бяха близо до портала, през който бяха преминали овцете, и когато полъхът започна да отвява облаците прах, Елизабет можа да се огледа наоколо. Мъжете се движеха около фургоните, конете им пръхтяха и бяха потънали в пяна, а те се смееха и викаха. Шийла

стоеше малко по-навътре, изправена на стремената и леко се наведе към един мъж, като размаха камшика си и му изкрещя нещо гневно. Той беше един от по-младите работници на фермата; гледаше я с невинно изражение, докато тя беснееше. Врявата и бъркотията бяха толкова големи, че Елизабет не можа да чуе какво казва Шийла, но кълтящият ѝ глас се извиси над шума и прозвуча тирада от груби изрази за някакво провинение на мъжа. Тя му обърна гръб, дръпна юздите, изгледа го още веднъж яростно през рамо и подкара коня си към фургоните. И тя, и конят ѝ бяха покрити с дебел слой прах, а ручейчетата пот по страните на лицето ѝ бяха оставили тъмни линии, през които се виждаше кожата ѝ.

Ричардсън придърпа коня си от страни на фургона, приближи се към Шийла, която идваше насам.

— Мислех, че ще останеш за известно време в крайните кошари, Шийла.

— Трябваше да говоря с Колин, пък и защо изобщо трябва да обяснявам на такива тъпанари като тебе — троснато отвърна тя. — Прекарай хората си от другата страна, за да може да вкараме тия оскорбутени кози през брояча, а след това ще даваш обяснение къде са останалите.

Тя понечи да тръгне, поколеба се и погледна към Къмингс.

— Отидете в къщата, която е отредена за вас. Ей там край рекичката, в съседство с голямата къща. Когато се настаните, отидете в ограждението на овцете и говорете с Колин.

Тя пришпори коня си, плесна го по плешката с камшика и се понесе покрай кошарите към друг портал. Ричардсън се огледа намръщено и я последва. Фургонът на готвача се отдели от кошарите и тръгна към едно дълго тясно здание на срещната страна. Къмингс пусна спирачката, тръсна юздите и техният фургон затрополя към струпаните дървета и къщи от другата страна на широкото празно място утъпкана земя зад кошарите.

— Ако получа тази шибана длъжност, няма да играя по гайдата на тая мръсна черна курва, това да знаеш!

Тези думи бяха произнесени с ниско ръмжене, по-скоро като отдушник на киселото му негодувание, — отколкото като нещо, предназначено към Елизабет. Тя избърса прахта от очите си, погледна

го и благоволи да направи една от редките си забележки към него, като погледна встрани.

— Тя едва ли щеше да ни каже да се нанесем в къщата, ако длъжността не е вече твоя, нали?

Това просто и логично заключение не му бе влязло в главата. Той я погледна замислено и намръщено, след това кимна и отмести погледа си, вече със смекчено изражение на лицето си. Устните ѝ се свиха в отвращение, когато го погледна отново с крайчеца на окото си. След това се замисли над поведението на Шийла. Тя даваше вид на много студена и индиферентна — нито за секунда не я беше погледнала и явно беше ядосана от нещо. Но пък явно се беше върнала да говори с брат си и когато те пристигнаха, изведнъж се оказа, че Къмингс е получил длъжността главен овцевъд и вече нямаше да има нужда да говори с двамата Гарити относно наемането му.

15.

Едно критично око щеше да установи, че къщите на фермата Уайамба бяха разположени по-близо до овцете, отколкото бе необходимо — кошарите отстояха на по-малко от двеста ярда, направо пред верандите, но дори и най-взискателният вкус не можеше да намери нещо друго да придиря. Фермата беше като оазис. Трите къщи стояха покрай реката с широки тревни площи помежду тях и пътя. Над тях бяха надвиснали масивни стари евкалипти и гъсти бледозелени пиперкови дървета, които правеха дълбока хладна сянка, освежавана от влажността на реката и мириса на растителността. Птици прехвърчаха между дърветата — миниатюрни сипки и врабчета, разкошни дългоопашати и дългоклюнести папагали, във въздуха имаше непрекъснато движение и се чуваха техните бодри звуци.

Къщите бяха повдигнати на колове и под тях на хладина щъкаха пилета. Ниско окосени площи, широки почти петдесет стъпки, отделяха къщите и това бе достатъчно да им осигури уединение, без да ги изолира една от друга. Осем големи дървени резервоара за вода бяха наредени покрай главната къща. Между тях и къщата имаше малко гробище, излъчващо спокойствие и сериозност в дълбоката сянка. Лехи от пълзящи цветя, невенчета и гергини около него бяха изоставени и цветята бяха прорасли като диви. Рози, пълзяща глициния и местни видове асма бяха израснали около резервоарите и къщите и ги правеха да изглеждат хладни, удобни и приканващи.

Къмингс спря фургона пред централната къща, слезе и прекоси откритото пространство към кошарите. Елизабет също слезе, бързо премина по пътеката, водеща до къщата, и хлътна в нея. Тя беше луксозна. Имаше голяма гостна, трапезария, кухня и две обширни спални. Мебелите бяха направени от дърводелец, който познаваше местните ценни дървета. На верандата имаше столове и канапе, в гостната също, но канапетото бе покрито с възглавнички от овча кожа, в добавка имаше и ъглови маси с лампи по тях, полици и камина. Трапезарията пък бе обзаведена с маса и четири стола, продълговат шкаф и една допълнителна маса в ъгъла. Двете спални бяха

мебелирани с легла, нощни масички и столове. В една от спалните имаше огледало. В кухнята имаше готварска печка, голяма работна маса, стенен шкаф и долап за храна. Задната врата водеше към малък чардак, в който бяха складирани вана, кофи, дъска за търкане на пране. От него по стъпала се слизаше към пътеката, водеща до клозета, поставен на малък баир над реката. Елизабет се разходи из къщата, гледаше нещата и ги пипаше, за да се увери, че това не е сън. Къщата беше прашна, понеже бе необитавана, но спретната, подът беше шлифован с пемза до мътен блясък. Мебелите имаха сатенен блясък. Хладен полъх преминаваше през помещенията. Това надхвърляше най-оптимистичните ѝ очаквания, прекалено бе хубаво за вярване.

Една яка и обикновена на вид жена на около четиридесет и пет, прекоси мястото пред по-малката къща, докато Елизабет се връщаше по пътеката към фургона. Жената беше сдържано дружелюбна, каза, че името ѝ е Беси Маршал и с любопитство изгледа Елизабет, докато тя отговаряше на пожеланията ѝ за добре дошла.

— Елизабет ли? Не те ли наричат Бес или Беси? Заплюла съм си това име тук.

— Не, обикновено ме наричат Елизабет.

— Да, подхожда ти. Така ли те нарича мъжа ти?

— Не си спомням въобще той да се е обърнал към мен с името ми.

— Също като моя — весело се изкиска Беси. — Интересува го само манджата и оная работа в леглото, но би могъл да дели залька си с надничарите и да ляга с овца — ще му е все едно. Да умра, няма да се сети да ме погребее, докато не се вмириша. Дай да ти помогна да разтовариш фургона.

— Много мило от ваша страна, но не бих желала да ви отвличам от нещата, които имате да вършите.

— Работа колкото щещ, свършване няма. Даже ще има предостатъчно и за други, когато умра. Дай да ти помогна да разтовариш фургона си, да не счупиш нежния си гръбнак. Не че си слабичка, но съм виждала по-якички от теб.

Елизабет се усмихна, кимна и двете тръгнаха към фургона.

— Благодаря ви много, Беси.

— Голяма работа. Между другото, хвърлих поглед на твоя човек, когато той минаваше по двора, и трудно ми беше да позная дали това е

баща ти или съпруга ти.

— Той е няколко години по-стар от мен.

— Да, да, ама май доста повечко от няколко. Ще трябва да се поозори, за да те пази от мъжете, да не ми е името Беси, ако не бъде така. Ти си поми, нали?

— Не, от Сидней съм.

— Сидней ли? Изглеждаш ми доста изискана, не че искам да кажа, че не знаеш откъде си. Жената, която последна живя в тази къща, беше от Сидней, но тя даже и на малкия пръст не може да се мери с теб. Казвах се Хобартови. Тук тя напълно откачи. Мъжът ѝ трябваше да я върне обратно, а и той накрая не беше с всичкия си, ако съдя по това, което видях. Него работата го затри, а нея — Големите простори. Надявам се с тебе да не се случи така.

— Свикнах повече или по-малко да живея изолирано, а и това място ми изглежда много приятно за живеене. Сигурна съм, че двете с теб ще станем големи приятелки и ще си ходим на гости. А и Шийла е тук, така че съм сигурна, че времето ще мине приятно.

— О, да, бих искала да сме приятелки. Шийла е хубав човек, но не бих казала, че се държи приятелски. Досега не съм имала много вземане-даване с нея. Ако Голямата степ ти понася, ще си добре. Но и ако мъжът ти се справи с работата. Да бяхте още малко позакъснели, щяха май да предложат службата на мъжа ми. Той обаче ми каза, че щял да откаже, ако му я предложат.

— Сигурна съм, че това е много тежка длъжност.

— На мен не ми се струва тъй, но мъжът ми го е срам да нарежда на другите какво да правят. А и това, което му плащат допълнително, за да им готвя в голямата къща, ни носи достатъчно. На него му е все едно, даже така му е по-лесно. Чакай да видим какво си донесла...

Тя беше извънредно силна жена; без никакво усилие награби в едната си ръка скрина с книгите, а в другата — сандъка със сервиза, бъбрейки, докато Елизабет се мъчеше с друг сандък. Когато свършиха да разтоварват фургона и внесоха нещата в къщата, Елизабет поведе конете, а Беси тръгна да ѝ покаже къде да ги закара с фургона. По време на пътуването Елизабет само бегло бе видяла различните ферми, но Уайамба без съмнение бе най-голямата и най-многообразната. От едната страна на откритото пространство доминираше огромният лабиринт от кошари, а на обратната страна бяха разположени по-малки

кошари и навесът за стригане на овците. Дворът за събиране на овците беше на известно разстояние отвъд навеса за стригане и представляваше едно огромно заграждение, в което по-голямата част от тревата беше стъпкана, а редом с него имаше друго също така голямо заграждение за едрия рогат добитък и конете. Повечето от сградите бяха разположени между главните кошари и навеса за стригане; това бяха сградите, изпълняващи функции на казарми за овчари, за скотовъди, за приходящи стригачи и миячи, ковачница, складове с различна големина, и къща за готвач, в която се беше настанил готвачът, съпровождащ новодошлите. От едната страна на главните кошари имаше свинарник и отделен заповор за едрия добитък, където бяха вкарали две говеда. В съседство с него беше мястото за кланица и навеса за разфасоване и солене на месото. Широкото пространство между два от складовете бе заето от кучкарници. Имаше също и голям двор за кокошки, откъде вероятно бяха се изплъзнали пилетата под къщите.

От къщите тръгваше голяма градина чак до реката и оттам още се разпростираше покрай брега. В нея отглеждаха картофи, домати, зеле, гулия, лук, моркови и други зеленчуци. От другата страна на градината се намираще аборигенско селище. Двама аборигени копаеха в градината, други се движеха около подслоните си, имаше и такива, които прекосяваха празното пространство между подслоните им и къщите и отиваха някъде по задачи или изпълняваха нечий поръчки. Мъже се движеха между зданията и кошарите и от другата страна на главните кошари, където вкарваха овците, се вдигна голям облак от прах. Мъж на кон прекарваше стадо от петдесетина глави едър добитък през двора за събиране на стадата към оборите, други мъже прихващаха коне в оградения за едрия добитък двор. Наоколо имаше повече хора, отколкото в голямо село, и значително повече движение. Сградите бяха разпръснати върху площ, която беше много по-голяма, отколкото едно село можеше да има. Това беше видим символ на факта, че тук земята беше евтина и собствеността се изчисляваше в стотици хиляди акра.

Покрай ковачницата бяха спрели няколко фургона. Елизабет и новата ѝ приятелка наместиха техния фургон между другите, освободиха конете и ги поведоха към ограждението за едрия добитък. Няколко мъже, които вървяха между сградите се спряха и ги изгледаха

любопитно. Един се обърна и тръгна към тях, когато те се връщаха от ограждението. Беше висок и едър, малко над двадесетте, с гъста черна брада и мустаци, на лицето му имаше широка нахална усмивка. Елизабет го погледна, отвърна погледа си, приближи се до Беси и я побутна, за да сменят малко посоката си. Беси сочеше към градината и говореше за трудностите с поровете и зайците, които изяждали зеленчуците. Тя погледна Елизабет, хвърли поглед към приближаващия мъж и въздъхвайки, каза:

— Проклетия му Том Стейпълтън! От тоя копелдак — само неприятности.

— Правете се, че не го виждате — тихо каза Елизабет. Лицето ѝ бе обърнато в обратната посока на идващия мъж и тя подбутваше Беси да завие косо от него. — Та какво казваше?

— Какво казвах ли? За какво говорех? Ах, да...

— Ей вие! — Мъжът се изсмя подигравателно като ги доближи с големи крачки и се спря пред тях. — Накъде сте хукнали, бе? Я да видя тая поми. — Той отново се изсмя, пристъпи на една страна и препречи пътя на Елизабет, която се опита да го заобиколи. — Ей, наистина си заслужавало да я видя! Казаха, че си я бива, и не е лъжа.

— Махай се, мръсна гадино! — сопна се Беси. — Нямаме никакво време за такива като тебе.

— И аз нямам никакво време за тебе, дебела свиньо! — тръснато отвърна Стейпълтън и хвана ръката на Елизабет, която отново се опита да го заобиколи. — Почакай да те видя, англичанке. Това ще ми е достатъчно засега, не се бой.

Елизабет вдигна очи и яростно го погледна, треперейки от гняв.

— Пуснете ръката ми — изсъска тя с негодувание.

Той пусна ръката ѝ, отстъпи назад с израз на престорено учудване, свали шапката си и насмешливо се поклони.

— О, вижте тая грандама! — изграчи той. — Моите извинения, госпожо.

— Тя стои къде по-високо от тебе, кучи сине — изръмжа Беси. — И съвсем не ми и хрумва да я поставям редом с тебе.

С кисела усмивка той погледна Беси, след това Елизабет, нахлупи отново шапката си и си тръгна.

— Ще разбере колко струва, когато аз реша — язвително каза той. — Така да знаете.

Беси тежко въздъхна, поклати глава и погледна след него.

— Ех, съпругът ти много труд ще трябва да хвърли да държи мъжете на разстояние от тебе, Елизабет. А тоя копелдак е най-лошия от тях, само бели прави.

Елизабет прехапа долната си устна и се опита да се овладее. Бе изпълнена с възмущение, от очите ѝ напиреха да бликнат сълзи на яд, сърцето ѝ учестено биеше. После почувства, че изведнъж я облива спокойствие, защото мъжът си беше отишъл и тази враждебна, заплашителна сила, с която бе влязла в допир, се бе изпарила; но това спокойствие бе все пак примесено с нещо тягостно, останало да витае във въздуха от заплахата му. Чувстваше ръката си омърсена, като че ли още усещаше допира на неговата тежка и корава длан. Пое си дъх дълбоко и на пресекулки, после изпусна въздуха, кимна с глава, разтри ръката си и двете продължиха пътя си.

— Можем да отидем в склада да си вземеш седмичните дажби; ще ти помогна да ги занесеш вкъщи.

Елизабет се изкашля, за да овладее гласа си и леко поклати глава.

— Не, Беси, благодаря ти. Мисля, че по-добре е да се върна веднага вкъщи и...

— Не, трябва да си вземеш дажбите — прекъсна я твърдо Беси. — Няма да спреш да живееш, понеже има такива мръсници като него, Елизабет. И ако някой друг пак те закачи, ще му навра оназ му работа в задника. Мъжът ти скоро ще ги постави на място.

Елизабет усети, че я облива чувство на благодарност, докато гледаше добродушното, засмяно лице на Беси. Насили се да се усмихне, кимна с глава и двете завиха към продълговатото ниско здание, което Беси беше посочила. Тя отново започна да говори за градината, но Елизабет я слушаше разсеяно и си мислеше какво да каже на съпруга си. Съдейки по минали подобни случаи, реакцията му щеше да бъде съвършено различна от безрезервната подкрепа и помощ, която Беси мислеше, че той ще окаже.

Този инцидент помрачи деня ѝ. Ако не беше той, щедрите дажби, които старият сакат склададжия отмери и преброи, щяха да я хвърлят във възторг, но сега те само леко облекчиха лошото ѝ настроение. Дажбите се състояха от зеленчуци от градината, обилни количества брашно, сол, захар, ориз, сух грах, чай, пипер, къри, солено свинско и говеждо, прясно овнешко, свещи, газ за лампите, сапун и даже яйца,

които по принцип бяха рядък деликатес. Беси ѝ помогна да занесе яйцата, после отскочи до вкъщи и ѝ донесе лопата горещи въглища, за да запали огън в печката; чак след това отиде да приготвя вечерята за семейството си и за Гаритови.

Елизабет мечтаеше за баня и чисти дрехи, но страхът, че трябва да разкаже на Къмингс за случката със Стейпълтън, както и неотминалият гняв и недоволство от случилото се бяха убили у нея предчувстваното удоволствие. Сега това се беше превърнало просто в едно от нещата, които ѝ предстояха. Започна да готви вечерята, донесе вода и изпра мръсните дрехи, след това се разсъблече в кухнята и стъпи във ваната да се изкъпе и да си измие косата. Когато свърши с косата си, част от дрехите ѝ вече бяха достатъчно изсъхнали и тя си облече чисто бельо, рокля и довърши готвенето. Докато вечерята стане готова, златистата светлина на късния следобед проникна между листака на дърветата и изпълни къщата. Тя захлупи тенджерите с готовото ядене и започна да чисти къщата.

Когато Къмингс си дойде, веднага стана ясно, че нямаше нужда да му казва каквото и да било. Тя обираше праха в гостната и го погледна с парцал в ръка. Той стоеше на вратата и очите му искряха от ярост. Лявото му око беше подуто, кокалчетата на пръстите му бяха ожулени.

— Още не сме се нанесли и ти почна да ми създаваш ядове — изръмжа гневно той. — Първото шибано нещо, което си направила, е да се покажеш пред мъжете и да ги предизвикваш. Единственото, от което наистина не се нуждаеш, е да ми създаваш такива шибани бели. Така че, гледай си само работата и стой далеч от мъжете. Разбра ли ме, курво с курво?

— Ако имаш предвид този човек — Стейпълтън, мога да те уверя, че...

— Мани ми се с тези твои английски приказки! Прави каквото ти казвам, иначе много лошо ти се пише.

— Не зная какво той ти е казал, но не по моя вина се случи това. Опитах се да го избегна, но той ме преследваше.

— Това, което той ми каза, беше достатъчно да го тръшна по гъз, копелето му с копеле. А ти, ако си беше гледала работата вместо като фльорца да се въртиш наоколо, той нямаше да има възможност да те преследва и нямаше да се наложи да се млатя с него.

Предпазливостта я съветваше да си мълчи, но огромната несправедливост разпали гнева ѝ.

— Оправях конете и фургона, което ми се струва, че е повече твоя работа, отколкото моя. Но независимо от това, ако си решил да се биеш с него, вместо да го уволниш за непочтително отношение към съпругата ти, тогава сам себе си трябва да...

— Млък! — изрева той и тръгна към нея със свити юмруци. — Няма да слушам повече твоите глупости! — После, надвесен над нея със свиреп поглед и изкривено от ярост лице, добави: — Ще правиш каквото ти се казва! Аз съм този, който решава какво ще работиш ти и какво аз! И няма да навираш шибания си англичански нос навсякъде. А аз... — Той се поспря, тонът му се промени към подигравателна имитация на произношението ѝ — ... не го уволних, — тук се озъби саркастично, наведе се още повече над нея и изкрещя в лицето ѝ, — защото като поемам нова работа, не почвам да изхвърлям хора! А и не ми е работата да казвам кой ще работи тука и кой няма! А сега размърдай си шибания английски задник, донеси ми яденето и ми се разкарай от главата с твоите каши!

Тя настръхна и го погледна в очите за няколко секунди, без да мигне. Ноздрите му се разшириха, лицето му стана кървавочервено, като видя, че тя мълчаливо му се опълчва. От гърлото му излезе приглушен звук, стисна още по-силно юмруци и започна да трепери. Тя бавно се обърна, прекоси трапезарията и влезе в кухнята. Той остана задълго неподвижен и мълчалив, след това изръмжа, втурна се в трапезарията, с рязко движение издърпа един стол от масата и се тръшна на него.

Седеше, подпрял брада на юмука си, гледаше масата с каменно изражение, докато тя внесе газена лампа, чинии и сребърни прибори. Той започна да гълта като звяр и заговори с басов, ръмжащ глас и пълна уста, когато и тя седна край масата:

— Викат ни в къщата на господин Гарити тази вечер. Защо иска да те види тебе там, не знам, освен ако вече не е чул за това, което си направила и може би иска да ти каже да спреш да се показваш насам-натам, за да не предизвикваш бели. И ако отново покажеш проклетите си англичански маниери, та да ме изложиш, докато сме там, ще те пречукам, когато се върнем.

Тя кимна мълчаливо, гледайки в чинията си и дъвчейки бавно.

— Отговори ми!

Тя преглътна, вдигна очи, впери ги в неговите и каза тихо:

— Много добре. Има чисти дрехи на парапета на чардака. Може би ще ни позволят да влезем в къщата, ако се преоблечеш.

Лицето му отново потъмня от гняв и той стисна ножа и вилицата с такава сила, че кокалчетата на пръстите му побеляха, а ръцете му потръпнаха. Тя вторачи поглед в чинията си, сложи хапка в устата си и бавно задъвка. Той изсумтя, изръмжа гърлено и отново се нахвърли с настървение върху храната.

Вече беше се свечерило и влажният въздух от реката беше захладял, когато те тръгнаха по пътеката и после завиха по пътя за къщата на Гаритови. Жуженето на насекомите в тревата се носеше на вълни, жаби крякаха в хор покрай реката и от време на време се чуваше траурният повик на нощна птица. Жълтата светлина на свещите и лампите се виждаше през прозорците на къщите и на няколко от сградите, които бяха пръснати наоколо между кошарите и навеса за стригане. Фермата бе обгърната от атмосфера на спокойствие и топлота.

В меката светлина от предните прозорци и отворената външна врата на къщата на Гаритови се очерта фигурата на мъж, който стоеше на най-горното стъпало в края на верандата. Когато те поеха по пътеката към къщата, той се изправи; силуетът му изглеждаше огромен и висок на фона на светлината зад него.

— Това вие ли сте, Колин?

— Да, настанихте ли се?

— Доста добре. Малко на въздух, така ли?

— Нещо такова. — Той се дръпна встрани, когато те изкачиха стълбите, и погледна Елизабет. — Това трябва да е съпругата ви?

— Да, името ѝ е Елизабет.

Колкото небрежен и повърхностен бе тонът на съпруга ѝ, толкова този на Колин бе учтив, навеждащ пряко на мисълта, че в такива случаи е нужно да има представяне. Той бе изключително висок, изглеждаше спретнат и чист, брадата и мустаците му бяха подрязани късо, косата сресана изцяло назад. В слабата светлина, идваща от вратата, тя успя да види, че чертите на лицето му много наподобяваха тези на Шийла. Това бе един впечатляващо красив мъж.

— Приятно ми е да се запозная с вас, госпожо Къмингс. Как се чувствате, добре ли сте?

— Удоволствието е мое, господин Гарити. Аз съм добре. А вие как сте?

— Благодаря, добре. Моля заповядайте. — Тонът и маниерите му не бяха изгладени, но пък бяха искрени и ѝ напомниха за минали години, когато красиви млади мъже ѝ се усмихваха с възхищение и бързаха да ѝ подават ръка по стълби и да отварят вратите пред нея. Но тя копнееше за такова време и място, където учтивостта е по-скоро начин на живот вместо показ на желание за ухажване, за време и място, където дебелашките подходи на груби мъже са немислими и общественият ред се основава върху спазването на обичаи и традиции вместо върху силата на юмука. Колин отстъпи назад да даде път на Елизабет да мине пред него и това разколеба готвецията се да влезе пръв Къмингс; така тя първа прекоси верандата, следвана от двамата мъже.

Шийла беше там; изглеждаше доволна и спокойна, крачолите на избелелите ѝ панталони бяха мушнати в ботушите, яката на ризата ѝ бе откопчана, а ръкавите — навити нагоре. Отблизо тя изглеждаше още по-висока, отколкото на кон, почти колкото брат си. Елизабет така много се зарадва, че изгуби контрол върху заученото си учтиво изражение и се усмихна широко и сърдечно; в отговор Шийла засия, тъмните ѝ очи станаха меки и топли, зъбите ѝ заблестяха на светлината на лампите. После тя внезапно отвърна поглед, усмивката ѝ стана поумерена и под светлината на лампите Елизабет забеляза, че сред черната ѝ и гъста коса тук-там има и леко посивели кичури.

Сбръчканата кожа на майка ѝ беше някак си по-светла, въпреки че в нея ясно личеше чистата аборигенка. Майката имаше тънко телосложение и среден ръст, гръбнакът и раменете ѝ не се бяха превили от тежестта на годините. Носеше прекалено голяма за стройното ѝ тяло и висяща до бедрата мъжка риза, широка безформена дреха, изрязана от някакъв мъжки панталон и наподобяваща пола, и беше боса. Освен това пушеше с голяма лула. Но тези нейни дрехи и лулата някак си не я правеха да изглежда смешна или даже ексцентрична; тя излъчваше увереност, спокойствие и хармонично се вписваше в заобикалящата я среда, а това я поставяше в независимо положение спрямо преценките за благоприличие на друг тип хора.

Косата ѝ бе почти изцяло бяла, но много гъста и от същия тип като на Шийла, подстригана късо по мъжки. От средата на набразденото с бръчки чело до някъде над лявото ѝ око минаваше дълбок дълъг белег — изпъкнала по-светла ивица на фона на тъмната ѝ кожа, която ясно говореше за някакво сериозно нараняване преди много години. Но най-впечатляващото у нея бяха очите. Това бяха млади очи, ясни, умни и търсеци, това бяха прозорците на един извънредно буден ум.

Ръста си Шийла и Колин бяха наследили от баща си. Той беше натезал от годините, лицето му бе станало на петна и бе потънало в сложна плетеница от бръчки, устните му пропадаха навътре върху беззъбите венци, кожата на главата му бе придобила лилав оттенък, който лесно се забелязваше изпод редките тънки бели коси. Но си личеше, че в разцвета на силите той е бил огромен мъжага, тъй както огромни бяха земите му. Очите му се бяха превърнали в невидяща маса от катаракти и той държеше главата си наклонена встрани, за да чува какво става около него, ала възлестата му и прорязана от бръчки ръка, с която държеше лулата, не трепереше; целият му вид излъчваше властен авторитет.

Последва представяне, при което старецът и старицата отговаряха с кимвания и тихо шепнене, а Къмингс с непохватна и преиграна сърдечност. Шийла седна на стола си, Елизабет и Къмингс седнаха на едно канапе, Колин отиде до един от шкафовете и наля разреден с вода ром за баща си, за Къмингс и за себе си, и разредено с вода вино „сангаре“ за Шийла и Елизабет. Старата жена не пиеше нищо. Докато поемаше чашата си от Колин, Елизабет го погледна с учтива усмивка и забеляза, че очите му са тъмносини. Беше още по-красив, отколкото ѝ се бе видял отначало.

В началото атмосферата бе натегната, защото Къмингс изглеждаше до болка не на мястото си. След това старецът прояви интерес към семейството на Къмингс, който се разприказва надълго и нашироко за въпросната майка на стареца, приписвайки ѝ ангелски качества и свръхчовешки добродетели, което в никакъв случай не можеше да бъде вярно. Когато суперлативите му се изчерпиха, старецът отново с тих глас и подръпвайки с лулата, втренчил в него невидящите си очи, попита за семейството на Къмингс. Къмингс разказа за баща си и братята си, единият от които бил избягал от каторга, а другият бил станал важен корабен бизнесмен в Сидней.

Старецът слушаше мълчаливо и безизразно и след като Къмингс свърши, се възцари кратка тишина. Колин и Шийла почтително мълчаха. Старецът попита Къмингс за имението му на река Джордж. Това насочи разговора към овце и свързани с тях неща, след което тримата мъже започнаха да разискват въпроси на фермата.

Елизабет слушаше разсеяно и оглеждаше стаята. Беше също толкова голяма колкото гостната в къщата за главния скотовъд, а и мебелировката беше повече или по-малко същата. Цялата къща имаше пуритански вид, по-голяма беше от тази на главния скотовъд, но не и по-люксовна; самите Гаритови се обличаха в прости и здрави дрехи, каквито обикновено ползваха скотовъдите.

В Сидней живееха немалко собственици на овцевъдни ферми, оставени на грижите на надзиратели. Въпреки че не знаеше точно колко са големи именията им, Елизабет беше уверена, че те бяха по-малки от Уайамба. Живеещите в Сидней собственици бяха измежду най-богатите хора там и в Парамата. Техните деца се учеха в Англия, самите те живееха в най-хубавите къщи, движеха се из най-изисканите места и винаги в скъпи модни дрехи и във файтони, теглени от четворка едноцветно подобрани коне.

Но Гаритови бяха различни, като различията между тях и другите бяха много дълбоки. Елизабет неведнъж бе чувала ехидни подмятания, че далеч в Големите простори имало управители на ферми, които били деца със смесена кръв, направени от бял баща собственик, който след това отивал да води благоприличен живот в Сидней или Парамата с бялата си съпруга и децата им. Но този старец бе направил аборигенката своя съпруга и този свой акт той явно никога не бе престъпил. Цялото семейство бе отхвърлило удобствата на големия град, обричайки се на трудния живот върху земите си и това бе техен съзнателен избор. Но това бе и мъдър избор, защото старицата с необичайните си дрехи, босите крака и лулата нямаше да бъде възприета в градската среда на онова ниво, до което богатството им ги издигаше. А и Колин и Шийла нямаше да бъдат възприети. Измежду изтъкнатите фамилии имаше и такива, чието потекло почваше от периода, когато Австралия беше още само бунище, на което се изхвърляха престъпници, и този факт караше хората да си измислят най-различни родословия, но тъй или иначе на видимите признаци на расово смесване се реагираше с особена чувствителност. Така че тях

нямаше да ги приемат поради смесената им кръв, липсата на образование и възпитани маниери. Със силните си красиви черти, сини очи и къса брада Колин щеше да изглежда прекалено жив и даже екстравагантен за загрижените за добродетелите на дъщерите си бащи. А Шийла с нейната дива и изпепеляваща красота щеше силно да привлича мъжете, но не и от този тип, какъвто ѝ трябваше.

Но най-вече старецът нямаше да пасва в големия град. Причините за това не биеха толкова на очи, колкото при другите, но наблюдавайки го, Елизабет я обзе твърдо и непоколебимо чувство, че в неговия случай те бяха даже още по-категорични и непреодолими. Това бе свързано с начина, по който той седеше, с грамадните му ботуши, проснати пред невероятно големия стол, построен специално, за да може да побере туловището му, с начина, по който държеше наклонена главата си, със силата на гласа му — мек, а всъщност изпълващ стаята, когато говореше. Сляп, трудно чуващ, с изпопадали зъби, набръчкан от годините, за него не можеше да има друго място, където да се чувства удобно, освен в просторите на земите си.

Да, те бяха различни и с положителност биха били присърце на баща ѝ, ако и техните мотивации да изглеждаха мъгляви за другите. Когато Къмингс се беше кандидатираше за тази длъжност, тя не беше размишлявала дълго доколко той е способен за такава работа, защото ѝ се струваше, че човек, притежавал собствено стадо и имение, би бил напълно годен да упражнява подобна дейност на друго място. Но след като частично беше видяла какво представлява Уайамба, у нея възникнаха силни съмнения. Къмингс не бе интелигентен човек, слабо разбираше хората, а точно такива способности бяха от решаващо значение за един главен скотовъд, предвид големия брой работници и многото разнообразни дейности, извършващи се на територията на Уайамба. Елизабет все още недоумяваше как стана така, че той получи назначението. Когато Шийла ги пресрещна малко преди да пристигнат, тя подчертано не се бе заангажирала относно възможностите за получаване на длъжността. Също така бе заявила, че възнамерява да остане при външните кошари за известно време. Но вместо това се бе върнала във фермата и на водача бе казала, че е дошла, за да говори с Колин. Заключение се налагаше само по себе си, а именно че срещата по пътя към външните кошари и необичайното удовлетворяващо чувство за близък афинитет между тях двете я беше

мотивирало да препусне назад и да поиска от Колин, вероятно и от баща си, да наемат Къмингс.

Елизабет се усети, че разсеяно бе гледала Шийла, докато размишляваше, която от своя страна също я бе наблюдавала. Нейният стол бе срещу ъгъла на канапето, където седеше Елизабет; майката и тримата мъже седяха наляво от нея и вдясно от Елизабет. Двете жени се бяха изолирали от другите в стаята с мълчаливите си погледи една в друга. Шийла се бе разположила на стола си удобно, но небрежно, почти като мъж, който слабо се съобразява с порядките в обществото. Коленете ѝ бяха разтворени, краката изпънати напред, чашата с вино бе поставена на бедрото. В отпуснато състояние тя като че ли ставаше навъсена и затворена в себе си, черните ѝ очи — нито топли, нито студени, погледът ѝ придобиваше някаква втрещеност. Като че ли потъваше в размисъл.

Изведнъж очите ѝ се раздвижиха. Вдигна чаша и отпи глътка вино.

— Как намираш къщата, добра ли е? — с тих тон попита тя на фона на разговора на висок тон на мъжете.

Елизабет, която бе очарована от къщата, се усмихна широко и цъкна с език.

— Дали е добра? О, Шийла, та тя е нещо изключително, много повече от това, което очаквах.

Шийла усмихнато кимна, погледът ѝ се плъзна встрани, докато отпиваше глътка от сангарето, после се насочи към коридора, водещ към спалните.

— Ела малко тук — тихо каза тя с подканващ жест.

Момченце на шест-седем години, което стоеше на прага на гостната извън полезрението на Елизабет, влезе вътре и нерешително се огледа. Носеше панталони и къси ботушки, но от кръста нагоре бе голо; светлината на лампите се отразяваше в гладките му и загорели от слънцето гърди и рамена. То прекоси стаята със срамежлива усмивка към Елизабет. Явно имаше нещо вярно в приказките за извънбрачно дете на Шийла, които тя бе чула от водача на фургоните. Детето беше по-голямо, отколкото Елизабет очакваше; личеше си, че бащата е светъл мъж. То имаше англосаксонски черти, очите му бяха големи и бледосини, в светлокафеникавата коса личаха руси кичури, почти избелели от слънцето. То застана пред Шийла, която премести чашата

в другата си ръка, прегърна го, при което чертите ѝ поомекнаха и му заговори:

— Къде ти е ризата, а? — рязко изсъска тя, като го прекъсна, когато то понечи да отговори, сочейки с пръст към коридора: — Говори ми на английски, хайванче такова! Знаеш много добре, че на дядо ти му се дига кръвното, когато говориш на даенски^[1]. Старият човек пак ще ме накара да ти обеля кожата от задника с каиша, ако те чуе. Къде значи била тази твоя проклета риза?

Детето прошепна някакъв отговор и отново посочи с ръка към коридора.

— Там ли трябва да бъде тя, недоносче такова? Така ли трябва да оставяш мръсната си риза в стаята и да се разхождаш като някое отвързано аборигенско псе, и то баш, когато имаме гости? Карай да върви, вече се изложихме. Дай тук по една целувка. Е, това се казва добро момче. А това е госпожа Къмингс; иди при нея и ѝ се представи.

Изпъстреният с ругатни език очевидно бе част от нормалния речник, с който тя си служеше, защото тонът ѝ бе гальовен. Още една нейна особеност се разкри, когато с изпълнени с обич майчински очи тя погали с грациозните си дълги пръсти ръката и рамото на детето. С горда усмивка Шийла го гледаше докато то пристъпваше към Елизабет.

— Казвам се Джеймс Гарити и ми е приятно се запозная с вас, гуспожо — срамежливо прошепна то, издекламирайки със силен диалектен изговор научените наизуст думи.

— На мен също ми е много приятно да се запозная с теб, Джеймс. Очарована съм, че срещам такъв красив момък.

На фона на загорялата кожа сините детски очи изглеждаха огромни, малките деликатни черти на лицето му бяха много привлекателни. Тя взе ръцете му, придърпа го към себе си и докосна с устни бузата му. Стори ѝ се топла и като от коприна, напоена с дъха на слънцето и на онзи лек вятър, подухващ край реката. Отново го погледна, разнежи се и ѝ се поиска силно да го прегърне, но успя да се овладее, осъзнавайки колко неуместно би било веднага да направи такъв показан жест на обич. Детето от своя страна ѝ се усмихваше най-сърдечно, очевидно усетило ласката в погледа ѝ, предназначена за него.

— На колко години си, Джеймс?

От смущение то забави отговора си.

— През декември стана на седем — каза Шийла, остави чашата си и щракна с пръсти към момчето, давайки му знак да дойде при нея.

— Я да вземем малко въздух, Елизабет, този проклет тютюнев дим ще трябва с трион да го изрязваш от стаята, за да се почисти.

Момчето изприпка към Шийла. Елизабет се обърна към другите да се извини, че излиза, остави чашата си и стана. Къмингс, който напрегнато говореше нещо на стареца, я изгледа разсеяно за миг. Колин учтиво ѝ се усмихна и кимна с глава. Старецът за момент насочи вниманието си към нея и Шийла, после пак се извърна към Къмингс. Старицата фиксираше Елизабет с поглед и тя изведнъж си даде сметка, че вниманието на тази жена през цялото време досега е било приковано в нея. Без ни най-малко да се промени изразът на лицето ѝ, старата изгледа първо Шийла, после Елизабет, захапа леко лулата и дръпна от нея. Очите ѝ любопитстваха, сондираха. Елизабет ѝ се усмихна и се обърна към Шийла, която с една ръка с лекота вдигна нагоре малчугана и те излязоха навън.

Тръгнаха по пътеката, излязоха от сянката на дърветата и тръгнаха по пътя, осветен от ярката луна. Въздухът беше свеж и хладен и над звуците на насекоми и жаби се извисяваше мекото аборигенско пеене, идващо от недалечните колиби. Гласовете ритмично се издигаха и падаха, сливаха се естествено с другите звуци в кадифената нощ. Малчуганът потрепери в ръцете на майка си и тя го прегърна и с другата си ръка, притисна го до себе си и го целуна по челото.

— И да знаеш, дрипльо такъв, че трябва да си обличаш ризката!

Елизабет ги гледаше; самата тя се беше обвила с ръце поради силния хлад. Детето се сгуши в Шийла, търсейки топлина; тя здраво го притисна към себе си с гладките си кафеникави ръце, които в ярката лунна светлина хармонираха по цвят и форма с голото му гръбче.

— Това е едно чудесно дете, Шийла!

— Да, сладуран си ми е той. Доста се е метнал на баща си. Предполагам, знаеш, че е незаконородено?

Елизабет се смути от прямотата, с която Шийла зададе въпроса.

— О, искаш да кажеш, че... ами не, нямах никаква представа... Не, не ти казах истината. Но наистина ти казвам, че нито аз, нито кой да е друг, можем да ти се месим в работата и да съдим. А той е едно чудно момченце и голяма радост за теб, не съм ли права?

— Но ти знаеше в резултат на какво е, нали?

Гледайки настрани, Елизабет неловко си прочисти гърлото. Не беше невъзможно Шийла да счита, че Беси е проговорила, но това далеч не беше вярно. Тя кимна.

— Да. Но виж, аз не подавам ухо на зловни приказки за когото и да било, особено за теб, след като вече се познаваме. Считаю те за прекрасен човек. Преди да пристигна, стана така, че понеже много се интересувах какво представлява това място, към което пътувахме, понякога слушах какво мъжете говорят помежду си на вечеря. Някои от тях споменаха и за този случай.

— Аха, бас лоя, че си чула нещо дважд по-страшно от истинското положение.

— Сигурна съм в това. Хора, които не си мерят приказките, са склонни да преувеличават.

Шийла се замисли и усмихната кимна.

— Не съм мислила от тая гледна точка, но няма да споря. — Тя погледна встрани, изпусна лека въздишка и сви рамене. — Е, случи се, колкото и нежелателно и да е сега вече не мога без детето си. Онова копеле беше стригач, казваше се Джеймс Кембъл. По-готин мъж не си виждала, а пък колко сладкодумен беше... Със сладките си приказки ме накара да си сваля панталоните, въпреки че татко ме беше заплашил, че ще ги закове с пирони за дирника ми, ако ги изуя за някой мъж. И аз наистина си помислих, че старият пръч ще го направи, когато разбра, че не ми идва мензисът. Изпуснах се и казах на мама, а ми беше ясно какво ще стане подир. Тя винаги само него счита за меродавен, и когато говориш с нея, все едно че говориш с него. Тя естествено веднага му каза и цялата ферма нададе проклетото си ухо, когато той се нахвърли върху мен да открие кой е направил това. Мъжете от обоза май доста приказки са изръсили по този въпрос?

Разговорът притесняваше Елизабет, но същевременно и я удовлетворяваше. Без съмнение Шийла не беше човек, склонен да разисква себе си или личните си работи с първия срещнат, но и явно между тях двете бързо и спонтанно се бе появило чувство на взаимно доверие.

— Виж какво, Шийла, те постоянно приказваха за неща, които не им влизаха в работата, а неща от такъв род не излизат от акъла на хора като тях.

— Аха, точно така. И какви ги разправяха?

— Само глупости. Момчето ти сигурно ще стане отличен скотовъд! Нали произходът му и средата, в която...

— Не, няма такова нещо. А и за него е по-добре, че е още хлапе, защото ако беше куче и показваше същите способности за овчарлък, щеше да яде бой право по главата. Та, какви казваш, глупости дрънкаха?

— Шийла, не си спомням точно... — Гласът на Елизабет се пресече, когато разбра, че не може да я лъже повече. Тя отклони за малко погледа си и отвърна колебливо: — О, нещо такова... че си била наказана с бой с камшик и... такова, овързали те в кожата на овен, но сигурна съм, че тия хора...

— Ой, това е мръсна лъжа!

— Ама разбира се, че е така, Шийла. Нали казах, че такива хора са склонни да бръщолевят какво ли не...

— Кожата беше от овца.

— Извинявай, какво каза?

— Казах: кожа на овца. Беше побеснял като глиган с набодена от тръни паламарка, но той никога не би убил овен, който си върши добре работата. Окачи ме на кол в сборния двор за овце, напъха ме в кожа на овца, и два дни след това не можех да говоря. Оттогава не хапвам овче месо. Сложа ли късче в устата ми, веднага ми засяда на гърлото. — Тя леко се засмя и разтърси глава, при което зъбите ѝ блеснаха на лунната светлина. — Май съм била най-простата овца в стадото, щом съм си въобразявала, че мога да скрия такова нещо от него. Стар хитър пръч, просмукан с ром, е моят баща. Като си намисли нещо, нищо не може го спря. Сляп е, едва чува, като прощъпулниче ходи, но господ да ме прокъльне, ако тръгна срещу него.

Ясно личеше нотката на възторг в гласа ѝ, когато говореше за баща си и за онова, което той бе направил с нея, а това разкри друга нейна черта. Шийла бе едновременно и жестока, и сурова, защото бе израснала сред насилие, което неизбежно я бе направило да бъде и коравосърдечна, най-малкото при самозащита. Но имаше и друга страна на природата ѝ, която караше нейните дълги тънки пръсти да се плъзгат по косата на момченцето с такава обич, че строгите линии на лицето се бяха разтворили в топла усмивка; ала в същото време тъмните ѝ очи си оставаха някак си матово непроницаеми. Това бе

една твърде противоречива личност. Но странно, като че ли те двете добре се познаваха, нищо че наскоро се бяха срещнали. От друга страна, изглеждаше малко вероятно да могат напълно да се опознаят. Елизабет се чувстваше объркана.

Малчуганът се размърда в ръцете на Шийла и прошепна нещо. Тя го сложи на земята, разроши косата му и го отпрати да си ляга. Той заприпка по пътеката към къщата. Шийла скръсти ръце и се загледа в небето, като се прозяваше.

— Тук е много приятно, Шийла.

— Е, да, става тихо, когато сбирщината се наложи, преди да заспи.

— Не това исках да кажа, а че фермата като цяло е едно много красиво място, пък и какво приятно име — Уайамба. Кой го измисли?

— Баща ми. Преди много години той купил малко земя от един човек на име Уилямсън. Около 100 акра. Татко тогава е работил за този Уилямсън. Въпросното парче земя е доста по на юг от тук, близо до едно място наречено Скосения хълм, което аборигените наричали Уайамба. Колин и аз сме родени там. Татко много обичаше това място и после той даде името му на цялото земевладение. Но ако аз трябваше да решавам, щях да издърпам граничната линия на фермата откъм север насам. Там е пълно с руда по повърхността и златотърсачите се стичат, събарят загражденията. Не си заслужава белята да го поддържа. А и повече от дванайсет хиляди овце не можеш изхрани, и то ако годината се случи добра. Но не ме слушат, дяволите да ги вземат.

— Ти навярно преувеличаваш, Шийла. Сигурна съм, че баща ти и брат ти имат пълно доверие в теб.

Шийла навири глава назад и леко се разсмя.

— Добре ти идват думите, Елизабет, нищо че понякога така ме объркваш, че те разбирам едва наполовина. Ти в Сидней на колеж ли ходеше?

— Не, но баща ми беше пастор и той лично ме изучи.

— Пастор ли? Ами тогава как стана така, че си се омъжила за... е, това не ми влиза в стадото. Искаш ли да учиш мойто гаменче? Колин и аз четем и пишем колкото да пишем писмата на фермата и да се оправяме с тефтерите, но далеч не ставаме за даскали. Може пък на хлапето ученето да му хареса. Засега то не показва, че го бива за нещо

друго, а като порасне все ще трябва да прави нещо, за да заслужи яденето си. Бих ти давала по пет шилинга седмично да го учиш да смята, да чете и пише.

— Може би избързваш в оценката си за него, Шийла. Та той е още толкова малък! Но безспорно ще трябва да се изучи, да знае да чете, да пише и да прави сметки, като при това за мен ще е голямо удоволствие да го правя без нищо.

— А, не — каза Шийла рязко и тръсна глава, — ще ти плащам по пет шилинга седмично.

— Добре тогава, това е много щедро от твоя страна, а не искам да изглеждам неблагодарна. От Беси разбрах, че тя готви за вашето домакинство и върши други неща. Да работя ли заедно с нея?

— Готвенето и шетането бе издействано от мъжа ѝ, а ти няма да имаш време за други работи, освен да гледаш твоето си домакинство и да учиш детето, защото искам то да се учи както трябва.

Ясно бе, че тя силно желаше синът ѝ да получи добро образование и възпитание, но така бе намерила и начин да задоволи Къмингс с допълнителен доход, което пък ѝ даваше възможност да възрази, ако той се захванеше да търси други начини за докарване на пари. Ако Шийла наистина бе замислила нещата по този начин, то тя явно имаше много пресметлив ум. Явно беше също така, че тя много държи на Елизабет. Тук Елизабет си спомни как Шийла се бе върнала в главните кошари, при все че бе казала, че ще остане при периферните южни кошари и как изведнъж съмненията, дали Къмингс ще бъде назначен или не, бяха изчезнали.

— Шийла, чух да казваш на водача на фургонния конвой, че ще отидеш в другите кошари за известно време. Защо вместо това се върна вкъщи?

Шийла присви устни и я погледна резервирано.

— За да говоря с Колин — спокойно отвърна тя. — Защо питаш?

— Не беше ли, за да помолиш Колин да наеме съпруга ми?

Шийла се намръщи, склучи вежди и издаде брадичката си напред.

— От къде на къде ще седна да се занимавам с такава шибана работа? — троснато каза тя.

Елизабет остана слисана от внезапната промяна в нея. Сърдечната атмосфера между тях изведнъж изчезна.

— Помислих си, че си го направила като жест на доброжелателство към мен. Попитах те, за да мога да ти благодаря, ако наистина е така.

Намръщеното лице на Шийла застина, тя погледна настрани и тихо каза:

— Е, да, тъй беше.

— В такъв случай не намирам думи да ти изкажа благодарността си. Но не разбирам защо трябваше така да реагираш. Нима подобна проява на добрина и загриженост може да бъде срамна?

— Може и да е тъй както казваш — промърмори Шийла, присвивайки леко рамене. — Но аз винаги мисля първо за Уайамба. Слагам интересите на фермата над всичко друго и за никого не правя изключение, какъвто и да е той. Нямах да си отворя устата за него, ако не считах, че става за тази работа. За мен Уайамба е първото нещо на света, последното и всичко друго. — Тя отново изгледа Елизабет, усмихна се леко, гласът ѝ поомекна. — Недей да забравяш това, малка англичанке.

— Няма — отвърна Елизабет с топла усмивка и взе дланта на Шийла в своите. — Нито пък ще забравя това, което направи за мен. Много съм благодарна, Шийла. Благодарна съм, защото това място е прекрасно и защото съм сигурна, че животът ми в него ще е много хубав, благодарна съм, че имам възможността да съм близо до теб. Много се надявам да станем близки приятелки.

Шийла помълча известно време, на лицето ѝ се появи лека разсеяна усмивка, след което кимна и се разсмя.

— Е, добре, така да бъде. — Тя извади дланта си от дланите на Елизабет, сложи я на рамото ѝ и я побутна в обратна посока по пътеката. — Хайде да се прибираме, преди да сме се вкочанявали.

Елизабет се усмихна и също кимна, доволна, че хармонията между тях бе възстановена. Двете се върнаха към къщата, изкачиха стъпалата, преминаха през верандата и Шийла леко я подбутна пред себе си на прага на вратата, като свали ръка от рамото ѝ, преди да влязат в гостната. Колин и Къмингс ги погледнаха, старецът леко обърна глава, после разговорът между тримата мъже продължи. Старицата предъвкваше мундщука на лулата си и гледаше Елизабет, която прекоси стаята и седна. Елизабет ѝ се усмихна учтиво, старицата леко кимна и продължи да придърпва дим от лулата.

[1] Австралийски диалект, смесица от аборигенски и английски
— Бел.пр. ↑

16.

Животът във фермата Уайамба беше като златист радостен изгрев след дълга ужасна нощ. Утрините започваха с живото чирикание на птичките по дърветата, съпровождани от кукуригането на петлите. Хладният свеж вятър от реката преминаваше из къщата; около сгради, дворове и кошари закипяваше разнородна дейност.

Времето преди обяд минаваше в приятна леност, защото Къмингс често изчезваше в продължение на дни към едни или други кошари. Къщата непрекъснато радваше Елизабет със своите удобства и комфорт; истинско удоволствие бе за нея да поддържа чистотата ѝ. Разнообразието и изобилието на храна надминаваше всичко, което досега бе имала в това отношение; тя обмисляше и подготвяше ястията като за празник. Джеймс се оказа будно и схватливо дете; не само се учеше добре, но даже ѝ правеше компания. Простодушната Беси с нейната пряма мъдрост ѝ доставяше приятни мигове на отмора. Особено ѝ харесваше да подрязва и аранжира асмата и лехите с цветя, да почиства гробовете в малкото гробище — така у нея се събуждаха мили спомени от детството.

Имаше предостатъчно време за уединение, както и достатъчно хора за общуване. Беси се отбиваше от време на време на приказки, Джеймс идваше следобед, а и Том — деветгодишният син на Беси, който беше нещо като помощник на готвача, минаваше за по два часа. Дори в моменти на самота до нея достигаха сигналите, които аборигените си подаваха едни на други покрай реката, както и подвижванията на мъжете около постройките, даже от поотдалечените. Когато излизаше навън да поработи сред асмите и цветята, тя забелязваше стареца и старицата. Понякога те седяха умълчани на верандата и пушеха с лулите си. Слепите очи на стареца втренчено гледаха в далечината — наблюдаваше гледки, които само той можеше да вижда. Старицата седеше до него и държеше в ръце дългата масивна и излъскана тояга, с която тя никога не се разделяше на излизане от къщи. Старецът пък никога не излизаше от къщи без старицата.

Друг път Елизабет ги виждаше заедно по пътеката към клозета зад къщата им: ръката на стареца — облежната на рамото ѝ, а тя, вървяща пред него с бавни отмерени крачки, с неизменната тояга в ръка. Те като че ли не си говореха, но Елизабет все повече вярваше, че се разбираха помежду си по начин, далеч по-сложен от обикновения човешки говор. Тя им се усмихваше и им махаше с ръка и старицата ѝ отговаряше с кимване, изпълнено с достойнство.

Но най-вече я интересуваше Шийла. Понякога тя ходеше до отдалечените кошари за два-три дни, а и за по-дълго, но повечето време прекарваше край главните кошари и надзираше многостранната дейност във фермата — следеше за ремонта на сградите, фургоните и другия инвентар, контролираше сметките, претеглянето и разпределението на храните и стоките по складовете, подбираше за колене овце, говеда и свине, неуморно и до най-малки подробности дебнеше какво става навсякъде.

Резултатът от първия опит на Елизабет да въвлече Шийла в цивилизования ритуал на следобедния чай бе много показателен за естеството на бъдещите им отношения. Тя бе непреклонна в желанието си да пие чай от металическо канче вместо в чашка от порцелановия китайски сервиз „Уеджууд“, разговорът на учтиви теми се оказа затруднен от дългото ѝ мълчание, и по едно време тя рязко стана и си тръгна, без да каже довиждане. Шийла бе напълно различна от всички хора, които Елизабет дотогава бе познавала, поведението ѝ не се вместише в никакви познати рамки, настроението ѝ често се менеше — кога ведра и спокойна, кога любвеобилна и приятелски настроена, кога затворена в себе си и намръщена. Елизабет се притесняваше от всичко това, но се мъчеше да я приеме такава, каквата беше, да вникне в средата и хората, под чието влияние тя бе израснала, защото даже най-мрачното настроение на Шийла беше за предпочитане пред отсъствията ѝ. От своя страна Шийла винаги се интересуваше от Елизабет и проявяваше загриженост към нея, даже когато биваше най-далеч телом или духом.

Поради различния им произход и образование те имаха малко общи неща помежду си, а освен това Шийла говореше главно за фермата. Отначало Елизабет проявяваше интерес към тази тема единствено от куртоазия и от желание да поддържа разговор с Шийла при посещенията ѝ, но по-късно сама се усети, че започва да изпитва

любопитство и загриженост относно това как вървят работите из земевладението. Всяка от кошарите си имаше име — Булу, Виндора и Олдеа на север, Пенонг и Вилканиа на изток, Танами, Уайамба и Бароу на юг, и Маралинга и Тамбо на запад. Споменаването на дадена кошара започваше да придобива за нея все по-конкретен смисъл, а и тя се стремеше да научава все повече неща за тях и тяхното месторазположение.

Но далеч не ѝ беше лесно да се оправи в плетеницата от кошари. Всички те се делиха на сектори и в зависимост от разговора можеше да става дума за даден сектор или за цялата кошара. Имената на секторите можеха да имат връзка с географското им положение, с някое уникално дърво или друга особеност на терена, или пък с някое тамошно историческо събитие. Като капак на всичко някои сектори можеха да имат две, та и повече имена, или пък едно английско и едно аборигенско. Под Булу Север и Булу Вилга Шийла разбираше един и същ сектор. Олдеа Запад, Олдеа Мура и Олдеа Глиган също бяха различни наименования за един и същ сектор, а имената на секторите в ограждението Маралинга бяха също тъй объркващи, защото нея самата я наричаха още кошара Виджи. Разделянето по сектори бе направено в зависимост от наличието на вода или възможностите за паша, като обикновено една кошара биваше разделяна на четири сектора. Не беше рядко явление загражденията на кошарите да се преместват в зависимост от условията през годината.

Елизабет бързо успя да вникне в разнообразната дейност в кошари и ограждения, както и в специфичните задачи на различните видове работници. Относително големия брой работна ръка в Уайамба бе пример за отсъствието на традиционната фермерска пестеливост, нещо, което много рядко се срещаше из другите ферми, където по-малко на брой хора бяха карани да работят много повече. В Уайамба имаше даже и синекурни длъжности. Така например склададжията беше бивш дългогодишен скотовъд, получил нараняване преди известно време, а общо за работниците се грижеше специално нает готвач, вместо те сами да си готвят, редувайки се. Друг бивш скотовъд се бе разболял, силно бе отслабнал и не можеше да си намери работа другаде. Той продължаваше да получава заплата, като переше дрехите на мъжете. Други хора пък вършеха каквото дойде. Аборигенското селище във фермата бе огромно в сравнение с тези в другите станции.

Имаше аборигени, които работеха като скотовъди, други по зеленчуковите градини и цветята, трети поправяха загражденията, имаше и такива, които само живееха в селището на фермата, без да работят за нея. Във фермата имаше доста младежи, изучаващи фермерския занаят, имаше и няколко момчета — синове на работещите, които придружаваха бащите си по задачите им. Мъжете прекарваха повечето време из кошарите, но се местеха от една в друга в зависимост от нуждите или по собствено желание. От време на време имаха и свободни дни.

Елизабет с интерес опознаваше живота във фермата; започна да изпитва чувство на съпричастност към заобикалящата я среда и хора, животът придобиваше нов смисъл за нея. Сивата мизерия, която толкова я бе измъчвала, преди да дойде в Уайамба, сега се стопяваше като отминал неприятен сън, всеки нов ден за нея бе богат на преживявания и пълноценен. Заниманията с Джеймс бяха едно непрекъснато удоволствие. В характера му имаше някои неща, напомнящи за Шийла, и тя на моменти имаше усещането, че пред нея стои една по-разбрана и по-послушна Шийла, но все пак детето си имаше своя собствена индивидуалност, която тя намираще за много приятна. Елизабет никога преди това не беше преподавала, но интелигентността и любознателността на детето достатъчно компенсирала липсата ѝ на опит; то жадно попиваше знанията. Школуването на Том — синът на Беси — вървеше много по-трудно.

Когато опозна по-добре Джеймс, тя започна да се съгласява с Шийла, че той не може да стане добър скотовъд. Беше дребен за възрастта си, слаб като вретено и често боледуваше. Но освен физически, него и като личност не го биваше за живота на скотовъда. По някакъв неведом за нея начин и при тези най-невероятни обстоятелства, това дете бе станало сериозно, самовгълбено, мислещо и с много чувствителна душа. Умът му беше като бръснач. Кръстосвайки навред по реката за удоволствие, Джеймс бе натрупал в ума си от личните си наблюдения голямо количество знания, систематизирани при това, за живота на местните влечуги и други животни, което бе нещо съвсем изключително за възрастта му. Без да се насилва, той бе научил езика на аборигените и спокойно го говореше еднакво добре с английския, за голям ужас на дядо си. Още при първите уроци с Елизабет той за няколко часа научи английската

азбука, за броени дни овладя числителната система, след това бързо напредна с четенето и писането на прости изречения, запозна се с действията събиране и изваждане и навлезе в по-сложните неща на умножението и деленето. Бързият му напредък накара Елизабет по-обстойно да се занимава с него и даже да планира заниманията, като постепенно тя разбра, че той за седмици научаваше това, което тя бе учила с по-големи усилия за месеци и на сравнително по-голяма възраст от него.

Имаше и някои малки проблеми. Донякъде нетърпелив като майка си, той нерядко предпочиташе да смята на ум, вместо да изписва цифри в тетрадката, което не изключваше възможността от грешки, не се вдълбочаваше в упражненията по краснопис, тъй като не разбираше, че начинът на изписване на буквите и писане на изреченията показва образованието на автора и издава още и друга информация за него. Но той бе послушен ученик — веднага се разкайваше, ако тя му направеше забележка и го заставаше отново да напише дадено упражнение или да пресметне колонките с цифри, като точно и отчетливо положи препинателните и математическите символи. Шийла гледаше на напредъка на сина си с майчинско тщеславие, но когато след време на Елизабет ѝ стана ясно, че момчето има заложби на бъдещ учен и се опита да я уговори да го прати в пансион в Сидней, Шийла навъсено отказа, излагайки някакви неясни съмнения по въпроса.

Животът в Уайамба надхвърли и най-оптимистичните ѝ очаквания, но той си имаше и своите недостатъци и даже неприятни моменти. Така например най-близката църква бе в градчето Минайнди, което отстояше на немалко мили на юг и фактически твърде далеч, за да може да взема участие в църковния живот. От друга страна, тъй както на времето в имението им на река Джордж, самотните молитви и четенето на Библията и молитвеника сами по себе си не можеха да заместят обновлението на вярата и религиозното вдъхновение, получаващо се при черковното богослужение пред цяла енория.

Къмингс си идваше вкъщи по за ден-два на около всеки две седмици. Но за Елизабет това бяха страшно неприятни дни, които все пак бяха поносими, защото тогава Гаритови неизменно ги канеха на гости у тях и тя се радваше, че ще може повечко да си поприказва с Шийла, освен ако нея я нямаше поради застояване в някоя от

далечните кошари, или пък с красавеца Колин, който се отнасяше към нея почитателно и с голямо внимание.

Тя вече не бе толкова безпомощна пред Къмингс, както някога. Мъките ѝ по време на пътуването през Нови Южен Уелс бе нещо като каляване с огън и я бе направило по-силна. Сега тя беше по-уверена в себе си, а познанството с Шийла ѝ бе вдъхнало смелост. От своя страна Къмингс знаеше за близкото ѝ приятелство с Шийла и вече не бе така самоуверен. Изненадващо дори за самата нея, тя намери в себе си стаена ярост, с която да се противопостави на кавгите му, и той започна да става по-предпазлив.

Някой от мъжете бе подхвърлил нещо за това, че нямали деца и той, засегнат, че вероятно правят намеци за мъжката му сила, я принуждаваше често да ляга с него, пухтеше в лицето ѝ и ръмжеше час по-скоро да забременява, ръгайки в нея колкото се може по-злобно. Това тя понасяше стоически, тъй както бе понасяла много по-големите му жестокости в миналото. Отвращаваше се от него, но продължаваше да изпълнява библейските предписания за женското послушание дословно, тъй както я бяха учили.

Другият проблем бе Стейпълтън. Не липсваха мъже, които безочливо да я оглеждат и да ѝ се хият, когато тя отиваше до някоя от сградите да вземе или свърши нещо, но единствено Стейпълтън ѝ посягаше с ръка. Тя се опита да опише ситуацията на Къмингс, но той рязко я прекъсна и изцяло хвърли вината върху нея. Известно време тя успяваше да се справи с положението. Внимателно наблюдаваше кой кога влиза и излиза от бараките на скотовъдите, за да разбере дали Стейпълтън е из кошарите или се е прибрал и така да нагласява нещата си, че да не се отдалечава от нейната къща, когато той е наблизо.

Но тази нейна тактика не можа да предотврати това, което стана след малко повече от три месеца, откак бе пристигнала в Уайамба. Беше отишла до склада да си вземе седмичната дажба продукти, считайки, че Стейпълтън е заминал някъде. Тъкмо щеше да си тръгва, когато го видя застанал на вратата, препречил пътя ѝ с ехидна гримаса на лицето. Гневът ѝ, който можеше да ѝ помогне храбро да се изправи срещу него, се оказа прекалено много разводнен със страх и той, възползвайки се от предимството си за момента, започна да я задява, като не я пускаше да си отиде. Старият сакат склададжия взе нейната страна, но той също се страхуваше от Стейпълтън и можа да ѝ окаже

само морална подкрепа. От къщата си Беси видя какво става и се завтече да помага, но Стейпълтън грубо я изблъска настрани, сграбчи Елизабет, насила я целуна няколко пъти и грубо я опипа. След което си тръгна надсмивайки се, като се заканваше, че следващия път щял да направи нещо повече.

Тя се почувства като преживяла груби издевателства и унижения, близки по своята същност с терзанията през началния период на живота ѝ с Къмингс, когато биваше непрекъснато насилвана. Роклята ѝ беше скъсана, една от гърдите я болеше от злобното стискане. Плачеше от гняв и срам; Беси и склададжията я утешаваха и ѝ помагаша да събере нещата си. Беси също плачеше от негодувание, склададжията ѝ съчувстваше, но те не бяха в състояние да ѝ помогнат повече от това. Ако Стейпълтън я беше ударил или упражнил някакво друго физическо насилие, мнението на хората щеше да бъде против него. Но това, което фактически бе направил, можеше нашироко да се изтълкува като грубо ухажване, щеше да стане повод за забавление на мъжете и в края на краищата беше работа за уреждане между него и Къмингс. Но дори Къмингс да би желал да стори нещо, той отсъстваше някъде из външните кошари.

Шийла също беше някъде из кошарите. Елизабет се върна вкъщи и отпрати хълцащата от възмущение Беси, след което се опита да събере мислите си и да махне дрехите си. Чувстваше се омърсена и омазнена, вонята на потните му мръсни дрехи и на тялото му сякаш бе залепнала за нея, кожата ѝ като че гореше там, където грубите му тежки ръце я бяха мачкали. Донесе вода, изкъпа се и се преоблече в чисти дрехи, след което продължи да се занимава със задачите си за деня.

Джеймс пристигна за урока си, но тя бе толкова възбудена и разсеяна, че му се сопна за нищо, от което очичките на детето се насълзиха. Наложил се да го милва, докато то се успокои, целуна го няколко пъти, след което го отпрати да си поиграе по реката, а тя седна в гостната и зачака Шийла.

Тъкмо вече ѝ се струваше, че Шийла няма да се прибере и че ще изкара една безсънна нощ в гневни терзания от безпомощността си, които щяха да я измъчват и на следващия ден, когато късно следобед съзря Шийла, която с навит в ръка камшик, вървеше покрай сградите в посока към кланицата, с потънали в прах и пот дрехи, с бавна и

уморена крачка. Елизабет изчака нетърпеливо Шийла да стигне към средата на откритото пространство, след което излезе от къщи, прекоси верандата и тръгна по пътеката, извеждаща на главния път, с намерението да я пресрещне. Шийла я забеляза и промени посоката си, отправяйки се към нея.

Когато Шийла наближи, Елизабет видя, че пращното ѝ лице бе придобило остри очертания, което при нея беше признак за лошо настроение. Тя се спря пред Елизабет, изгледа я с неразгадаем израз на лицето си, като потупваше крака си с камшика.

— Аха, още отдалеч долових във въздуха, че има нещо — спокойно каза тя. — Е, какво е то?

Изведнъж Елизабет се почувства объркана и разтревожена; страшно ѝ се прииска Шийла да е в по-добро настроение. Тя плахо се усмихна и кимайки с глава, попита на свой ред:

— Как си Шийла, Как мина...

— Остави тия работи — прекъсна я Шийла нетърпеливо. — Какво не е в ред?

Елизабет се поколеба, разтвори ръце в жест на безпомощност и с усмивка, молеща за извинение, каза:

— Шийла, колкото и да не желяех да предприема такава стъпка, стигнах до заключението, че се налага да се обърна към теб за съдействие. Дълго и задълбочено разгледах въпроса, но не намерих друго разрешение, освен да те помоля да ми помогнеш. Ето защо, за голямо мое съжаление, аз...

— Виж какво Елизабет, не мисля, че си излязла навън, само за да подишаш шибания въздух — отново нетърпеливо я прекъсна Шийла, като свали шапката си с лявата ръка и изтри лице с ръкава си. — А сега кажи каква бъркотия е станала?

Част от косата ѝ се беше измъкнала от лентичката, с която я връзваше назад, и висеше на разрошени кичури около ушите ѝ. Прахта се беше спекла по линиите и вдлъбнатините на лицето ѝ, само горната половина на челото — там, докъдето шапката я беше предпазила — беше чиста и се виждаше нейната гладка кафява кожа. Черните ѝ очи бяха студени и сурови. С едната ръка държеше шапката, в другата — камшика си и гледаше в Елизабет с устни, присвити в тънка гримаса на нетърпение. Елизабет прочисти гърлото си и скръсти ръце пред себе си, за да се успокои.

— Може би е по-добре да изчакам за друг път, Шийла; виждам, че си уморена и че...

— Вбесена съм и то ужасно — кресна ѝ Шийла. — Идвам от едно място, където един жалък мръсен червей, уж скотовъд остави динговците да убият трийсет шибани овце, и ще съм вбесена чак до празника на свети Джофри. Дај да престанем с увъртанията и ми кажи какво искаш от мен!

Шийла си оставяше върна на себе си. Можеше да бъде болезнено груба и рязка, но също така винаги проявяваше интерес и беше загрижена за приятелката си. Елизабет нервно прехапа устни, след това въздъхна и кимна.

— Така да бъде, Шийла. Става дума за онзи Стейпълтън. Днес той се нахвърли върху мен, докато бях в склада, и просто нямам друга възможност, освен да те помоля да поговориш с него и да...

— Аха, очаквах това — въздъхна Шийла мрачно, нахлузи с рязък жест шапката си и се обърна да тръгне към бараките на скотовъдите. — Сега ще му кажа да си обира партушините и да го няма.

— Искаш да го уволниш? Ох, недей, не бих искала да те поставям в положение, в което ти би надвишила властта си, а и нямам особено желание той да...

— Да надвиша какво? — Шийла изляя като раздразнено псе, извъртя се и мрачно свъси вежди. — Когато реша да изгоня от фермата някой шибан педераст, той ще посинее от страх, хич не се съмнявай!

— Добре, но не разбирам... — гласът на Елизабет замря в гърлото ѝ при вида на разфучалата се Шийла, чийто черни очи като че ли щяха да я захаят, после насъбра малко сили за съпротива и тръскайки глава, каза: — Извинявай, аз си мислех, че наемането и уволняването на служители е работа на баща ти и брат ти, затова не бих искала да те поставя в положение, при което ти да...

— Всеки да си гледа своето стадо! — изрева Шийла, чието лице, макар тъмно и цялото в прах, бе пламнало от нахлуката от гняв кръв. — Можеш да ми разправяш какво не е в ред, но хич не си мисли, дяволите да те вземат, че можеш да ми казваш как да оправям нещата, най-вече в тая шибана Уайамба, нито ти, нито Колин, нито Господ Бог. Само оня стар сляп пръч, който ме направи, само той в Уайамба може да ми каже „майната ти“. Щом съм казала, че някое говно ще си обира дърмите оттук, значи така ще е. Не че в случая това ми се ще кой знай

колко, защото тоя копелдак е добър скотовъд! А сега край на историята!

С треперещи устни и напирасци в очите сълзи, Елизабет закърши ръце.

— Шийла, никак не ми се искаше да споменавам пред теб тази работа, но съпругът ми, с когото първоначално се опитах да разисквам нещата, не желае да се намесва. Какво друго можех да направя, освен да се обърна за помощ към теб. Сега обаче ми се ще изобщо да не бях те занима...

— Какво друго можеше да направиш ли? — просъска побеснялата Шийла, пристъпвайки бавно към нея. — Да не би да си мислиш, че си единствената шибана шунда тук в тази шибана ферма, а? Знаеш, че не си, дявол да те вземе! Замисляла ли си се на мен какво ми е? Тия разгонени кочове ще ме шибат и в ушите, ако можеха, но те много добре знаят какво ще им се случи, ако се опитат. — Спирайки на сантиметри от Елизабет, с побелели от стискане устни и с присвити и искрящи очи, тя я побутна по гърдите с тежкия камшик. — Много можеше да направиш, да ти се не види. Можеше да му издереш очите или тъй яко да му ритнеш паламарката, че на два пъти да преглъща, докато си я намери обратно между краката. И ако беше го направила, щеше да те остави на мира, защото нямаше да посмее да те бие и Уайамба нямаше да има защо да го уволнява, копелето му с копеле, защото, както казах, иначе е добър скотовъд! Така че вземи да се настроиш както трябва, твоята кожа, защото иначе бързо ще се уморя да изгонвам мъжете отгук заради теб. Тъй да знаеш, и за това, и за всичко друго.

Шийла рязко се извъртя и тежките ѝ ботуши вдигнаха облаци прах, докато тя с дълги и бързи крачки се отдалечи в посока на постройките, пляскайки с камшик по крака си. За момент Елизабет остана прикована на място с отворена уста, после сълзите ѝ рукнаха и тя се втурна към къщи обратно по пътеката. На най-горното стъпало един от пръстите ѝ се оплете в края на роклята ѝ и тя с цяла тежест се просна на верандата, изправи се бавно на крака и слепешком влезе вътре, тресейки се в ридания.

Това бе една тягостно дълга нощ. Жуженето на насекомите, крякането на жабите и жалните проточени викове на нощните птици изпълваха като ехо тъмната къща; Елизабет лежеше на леглото си и

плачеше, докато остана без сълзи, след което продължи със сухи стенания. Ясно съзнаваше, че в живота правдата не е гарантирана, но крещящата несправедливост на възникналата ситуация за нея бе като изтезание с нагорещено желязо. От ума ѝ не слизаше изкривеното от бяс лице на Шийла, бълваща презрителната си тирада. Зазори се, но тя едвам виждаше през подпухналите си очи. Малко по-късно дневната светлина изпълни къщата, осветявайки всички тъмни и скрити ъгълчета и тогава тя с мъка се измъкна от леглото и с мрачна решителност навлезе в новия ден. Пийна малко чай, но веднага го повърна, след което се зае с прането. Пристигна Беси, чула от мъжа си за буйното скарване между Шийла и Стейпълтън, при което тя му заповядала да напусне фермата още същата вечер, ала триумфалното ѝ изражение на лицето се смени с пълна обърканост като видя Елизабет. Колебаейки се какво да предприеме във връзка със състоянието на Елизабет, тя се опита да я заговори, но срещна само студено мълчание и стиснати устни, отказа се и излезе.

Елизабет стоеше наведена над коритото и переше дрехите от предишния ден, когато из къщата се разнесе гръмко потропване на тежки ботуши в ситен ритъм — женска крачка с нещо мъжко в нея. Това бе характерната за Шийла походка. От доста време ушите на Елизабет разпознаваха вече специфичното ѝ отекуване и сърцето ѝ радостно подскачаше, щом я доловеше, но сега тя предизвика само болка по тази изгубена радост и наново подхрани разяждащото я негодувание. Елизабет се опита да се концентрира върху мократа рокля, като усилено затърка яката и ръкавите, за да изплакне силния содакаустиков сапун. Стъпките преминаха през кухнята. Тя още веднъж накисна дрехата в мътната вода, извади я на дъската за търкане и затърси яката и ръкавите. Шийла премина през задната врата и стъпи на чардака. С крайчеца на окото си Елизабет забеляза, че тя не носеше шапката си, а ръкавите ѝ не бяха навити, което бе необичайно за този час в работен ден. Елизабет наново потопи яката и ръкавите и ги затърка между юмруците си.

— Никога, по дяволите, не съм се извинявала на жив човек, за каквото и да е, Елизабет. Но дойдох да ти кажа, че съжалявам. Срам ме е от думите ми, и съжалявам, че ги казах. Работата е в това, че аз бях толкова... е, както и да е, мама му стара. Срамувам се и съжалявам, Елизабет.

Не беше трудно да ѝ се повярва, че никога досега не се бе извинявала. Думите излизаха от устата ѝ по скован и нескопосан начин, звучаха странно напрегнато и приглушено, чувстваше се голямото напрежение в тях. Но най не ѝ прилягаше да се разкайва за нещо. Много по-естествено за нея беше да изритва встрани всичко, изпречило се на пътя ѝ, без да се замисля много, пренебрежително поглеждайки с блестящите си черни очи над дългия високомерен нос. В гърдите на Елизабет се надигна вълна от благодарност за поисканото извинение, примесена със сладниково желание да прости, самата тя на свой ред да се извини и да се помирят. Но раните от дълбокото нараняване все още бяха отворени и боляха, пораждаха ядовита и зловна нужда и тя да нанесе болка. Накисна дрехата и след като пак я извади на дъската за търкане, изправи се, погледна Шийла с крайчеца на очите си и със стиснати устни напушено каза:

— Няма нужда да се извиняваш, Шийла. Ти беше повече от права, като ми каза онези неща. Аз съм тази, която трябва да се извини и да ти благодари, че ми даде такъв ценен урок, а именно че трябва да се осланям само на себе си. В бъдеще така и ще постъпвам. Няма повече да ти досаждам с проблемите си.

Шийла се сви като ударена, тъмното ѝ лице се вкамени и придоби пепеляв оттенък от това жегване. После цветът ѝ се възвърна и ноздрите ѝ се разшириха от гняв. Тя се доближи до Елизабет, хвана я за ръка и я извъртя към себе си, дръпна я от коритото, хвана я силно за раменете и я разтърси.

— Каквото и друго да има, което да те касае, аз пак ще го науча и ще се занимая с него и все така ще бъде, да те вземат мътните! А сега ти казвам, че съжалявам за станалото и ще направя каквото е нужно, за да се поправа. Но ако за това се наложи да насиня задника ти с каиша, то и това ще направя. Чуваш ли ме и ако ме чуваш, разбираш ли?

Елизабет започна да губи самообладание; напъна се да държи устните си свити, гледаше Шийла с ядосани и обвиняващи очи и се мъчеше да каже нещо, без да избухне в плач.

Шийла впи дълбоко пръстите си в раменете на Елизабет и я разтърси отново.

— Чуваш ли ме, малка кучко?

По бузите на Елизабет потекоха сълзи, чертите ѝ се изкривиха.

— Заболя ме Шийла — занарежда тя хълцайки. — Причиняваш ми болка.

Шийла издаде звук, като че от задавяне, обви я с ръце, притисна я до себе си и тежко въздъхна.

— Да, знам, Елизабет — прошепна тя. — Толкова много съжалявам, истина е, кълна се в Господа.

Елизабет зарови лицето си в рамото ѝ и я прегърна през кръста. Болката бе отминала и на нейното място се беше появило мъчителното успокоение, че конфликтът беше привършил, че инцидентът, породил такава скръб, бе същевременно доказал твърдата и непоколебима привързаност на тази необикновена жена към нея. Тя се овладя, изтръгна се от обятията на Шийла и изтри очите си с ръце.

— Ама и аз колко глупаво постъпих...

— Не, не мисля така. Но ако ти така мислиш, ще дойде и твоят ред, защото на мен ми дойде много нанагорно. Дай по-добре да пийнем чай.

Елизабет кимна и се обърна към коритото.

— Нека първо да окача прането на въжето.

— Момент, нека аз...

Шийла пристъпи към Елизабет до коритото, извади роклята и с бързи и ловки движения почна да я изцежда. Елизабет подсмърчаше и триеше очите си с ръце, дишаше учестено на пресекулки след плача. Доизстисквайки прането, Шийла погледна Елизабет и се усмихна, която в отговор също се усмихна. Облегната на тоягата си, старицата стоеше права пред клозета зад къщата на Гаритови и ги гледаше.

— Виж ей там — майка ти.

Шийла погледна в указаната посока, кимна, после отново се зае с изстискването на роклята.

— Да, извела е татко. Тя нещо те е харесала, знаеш ли?

— Какво искаш да кажеш?

— Просто, че те харесва. Никога не се бе интересувала от другите, които идваха и си отиваха, но сега непрекъснато ме пита как си, какво правиш...

Кимвайки, Елизабет се усмихна и потърка очите си.

— Щом е така, приятно ми е да го чуя, но тя... искам да кажа, досега тя не ми е казала нищо и аз нямах никаква представа, че...

— Тя си е дяволска аборигенка — изсмя се Шийла, разпери роклята и се приготви да я окачи на въжето за съхнене. — Харесва те, но не очаквай да ти дойде на гости на следобеден чай. Да, майка ми е, но си остава все същата проклета аборигенка, каквато си беше. Откак я помня, все така се държи — непрекъснато оглежда всичко наоколо с тъмния си дяволски поглед. Те всичките са такива. — Тя простря роклята на въжето до чердака и весело се обърна към Елизабет. — Е, хайде, да пийнем чай, а?

Елизабет усмихнато кимна и отново се вгледа в старицата. Тя не помръдваше от вратата на клозета, ръцете ѝ бяха вкопчени в дългата тежка тояга, с която се опираше на земята. Странните ѝ дрехи свободно висяха на тънкото ѝ тяло, късата сиво-бяла коса на главата ѝ образуваше светло петно на фона на яркозелената растителност зад нея, която пък контрастираше с тъмната кожа на лицето ѝ. Шийла сложи ръка на рамото на Елизабет, повеждайки я към вратата, и двете жени влязоха усмихнати в къщата.

През следващите дни отношенията им постепенно се изгладиха, подобно вълните по повърхността на морето след буря. Беси не криеше задоволството си от сдобряването; след това се заредиха други неща и проблеми, които погълнаха вниманието ѝ. Освободеното от Стейпълтън място бе заето от човек, който пътуваше из фермите в търсене на работа. При завръщането си вкъщи Къмингс вече знаеше за инцидента и се ограничи само с няколко изръмжавания относно загубата на такъв добър скотовъд. Същата вечер те отново бяха поканени на гости у Гаритови, но никой не повдигна дума за случилото се.

Но под повърхността на нещата, инцидентът и начинът, по който той бе решен, доведоха до нови по-дълбоки и по-трайни последствия. Съотношението на силите между Елизабет и Къмингс претърпя известни промени. Станало бе нещо сериозно от голямо значение за нея, при това без той да може да се намеси или да решава; връзките ѝ с Гаритови видимо станаха по-близки, в резултат на което тя постигна по-голяма самостоятелност и намали зависимостта си от него. Още по-видими бяха промените в отношенията ѝ с Шийла. Последната явно бе осъзнала опасността от нов сериозен разрыв между тях и вече полагаше повече усилия да поддържа приятна атмосфера. Пак изпаднаше в мрачно или меланхолично настроение, но се стремеше да

се държи любезно, а когато силно се ядосаше за нещо, гледаше да е далеч от Елизабет. Приятелството им се задълбочи, но Елизабет си даваше сметка, че Шийла е непредсказуема и че е успяла да я опознае само смътно и откъслечно.

Работниците във фермата също промениха отношението си към нея. Нямаше ги вече нахалните и подигравателни заглеждания и кикотене. Някои от тях скришом я наблюдаваха от разстояние, но когато тя минаваше наблизо, обикновено извъръщаха поглед или предпазливо ѝ кимваха с глава. По-младите мъже ѝ се усмихваха и я заговаряха с учтиви маниери, примесени с възхищение, стигащи до деликатно флиртуване, а склададжията и по-старите мъже се държаха с нея приятелски, даже бащински.

Няколко седмици след инцидента със Стейпълтън дойде Коледа и всички работници и странстващи миньори, които можеха да дойдат, се стекоха при главните кошари за традиционното празненство. На самата Коледа готвачът и повечето от младежите се засуетиха около големи огньове, разположени в кръг близо до района на стригането. Набучиха на шиш да пекат един грамаден шопар, сложиха в котлите да се варят картофи, грах и ябълкови изрезки. Привечер масите бяха подредени и обсипани с храна, бутилките с ром бяха тържествено извадени от склада. Елизабет не обръщаше внимание на намусените погледи и киселото ръмжене на Къмингс и се присъедини към празнуващите хора, нещо, което бе немислимо само допреди няколко седмици.

Пиршеството започна след смрачаване, когато дневната жега отстъпи пред вечерната хладина. Старецът седеше в широк стол с висока облегалка близо до един от огньовете; дрехите му бяха изпрани и изгладени, ботушите — лъснати, бялата му тънка коса бе изкъпана и сресана изцяло назад. Той присъстваше на празника по-скоро като символ на гостоприемството, тъй като не хапваше нищо, само по малко отпиваше ром с вода от чайник. Старицата стоеше права до него с ръка на рамото му, в другата държеше забитата в земята тояга; ризата ѝ и наподобяващата ѝ рокля дреха бяха чисто изпрани и изгладени, но както винаги бе боса и с прашни нозе. Хората идваха при стареца да изразят почитанията си, пътуващите миньори и странници се въртяха наоколо и разправяха спомени, а той в отговор прошепваше едносричкови думи през беззъбите си устни.

Колин се движеше между хората, рязко откроявайки се над тях с високата си стройна снага, разговаряше с тях, смееше се; пламъчетата на огньовете подскачаха по тъмните му красиви черти. Шийла напълно се бе отдала на празненството около нея — ядеше и бършеше пръстите си в ризата, смръщваше се, несъгласна с нещо, или се заливаше в смях при някоя шега. В селището си аборигените празнуваха посвоему — тракаха с ритъм пръчки, провлачено пееха, въртейки се около огньовете си, тъпаните им хипнотизиращо думтяха.

Мъжете около Елизабет викаха, смееха се или спореха, лапаха месо и пиеха ром с вода. Колко много всичко това се различаваше от Коледите, откакто се бе оженила за Къмингс, прекарани като всеки друг ден в пот и мизерия! И колко много те на свой ред се отличаваха от Коледите в бащината къща! В сравнение с кроткото набожно празнуване на Коледа, преди да почине баща ѝ, сегашното празненство ѝ изглеждаше по-скоро като езическа вакханалия. Но тя се радваше, бърбореше с Беси, Шийла и Колин и пи ром с вода до късно през нощта.

През януари Елизабет почна да подозира, че е бременна, а през февруари това вече бе напълно потвърдено. Къмингс ликуваше и без да губи време разнесе новината. Беси бе страшно щастлива и почна да спори с Елизабет от позицията на жена с опит. Шийла изцяло бе погълната от стригането на овцете. За пръв път старицата прояви интерес, за който дъщеря ѝ бе споменала. Тя поднесе на Елизабет гердан за носене около врата, направен от някаква мазна животинска козина. Видът на подаръка бе ужасен, миришеше отвратително, но Елизабет го носеше, за да не обиди старицата.

С приближаването на периода за стригането, във фермата все повече се работеше под пара. Кулминацията дойде с пристигането на стригачите и миячите, когато бараките се изпълниха с глъч и врява. Готвачите си разпределиха работното пространство между две сгради, накладоха огньовете и се заеха с манджите. Тълпите от пътуващи миньори и странници също довтасаха, при което широките пространства между отделните постройки изведнъж се оказаха твърде тесни за целия този кипнеж, който започваше призори и привършваше с настъпването на нощта. Душни облаци прах се понесоха във въздуха, най-вече над главните кошари, когато десетки хиляди овце от периферните кошари заприиждаха, за да бъдат прегледани, сортирани,

измити, остригани и подкарани обратно. До късно през нощта лампите горяха в двора за стригането. Шийла лично надзираваше смените, които обработваха балите с остриганата през деня вълна, а Колин и Къмингс ръководеха смените, които трябваше да вкарват и изкарват овцете от дворовете за стригане.

Покритите с брезент бали с вълна бързо нарастваха и от хълмове се превърнаха в планини. Пристигнаха и първите товарни коли — ниски, яки, направени от дебели греди и теглени от четворка биволи. Пространството около кошарите и дворовете за стригане съвсем се препълни и бъркотията стана още по-голяма. Натовариха каруците с тежките вълнени бали и те започнаха да се изтеглят, но на тяхно място пристигнаха други. Къмингс постоянно беше навъсен и раздражителен, прибираше се късно вечер и ставаше преди съмване, но на Елизабет ѝ беше неприятно от всекидневния му престой в къщата, защото бе свикнала изцяло сама да се разполага в нея повечето от времето. От време на време по пътеката между тяхната къща и двора за стригане виждаше Шийла — прашна, потна, отмаляла от изтощение и липса на достатъчно сън; но на поздравите на Елизабет тя не пропускаше да отвърне с ръка, колкото и уморено да се усмихваше.

От време на време Елизабет зърваше и стареца и старицата. Рано сутрин, докато стригачите още ставаха, те излизаха от къщата си, като той неизменно се подпираше с ръка на рамото ѝ, и отиваха до ограждението, отредено за стригане на овцете. През целия ден старецът седеше безмълвен и неподвижен на висок стол в центъра на ограждението, докато околоръст вреше и кипеше, а старицата стоеше до него изправена, подпирайки се на тоягата си. При свечеряване те се завръщаха вкъщи.

Стригането приключи, шумотевицата отмина и главните кошари сякаш опустяха с напускането на сезонните работници. Времето се задържа необичайно горещо и небето се изпълни до хоризонта с огромни черни гръмотевични облаци. Те закриха слънцето, при което дневната светлина потъмня неестествено в тъмносиньо, но температурите не паднаха, зноят не си отиваше и хората заговориха с безпокойство за слабите дъждове през последните две години. На въпросите на Елизабет дали ще вали Шийла мрачно клатеше глава. Облаците се сгъстяваха и спускаха надолу, въздухът ставаше все по-

тежък и душен, Елизабет имаше чувството, че страховита адска мощ е заела позицията в готовност да избухне.

Изведнъж, без никакво предупреждение се разнесоха оглушителни гърмежи, подхванати и от ехото, пламтящи стрели се понесоха от облаците към земята. Около главните кошари наново закипя, спешно се сформираха групи и бригади за потушаване на причинените от светкавиците пожари. Впуснаха се да правят просеки в храстите и тревата, да палят предпазни огньовете. Спешно запристигаха миньори и странници, хвърляха торбите си в бараките, мигновено се въоръжаваха с коси, тесли, брадви и други сечива и хукваха към заревото на пожара да помагат. От по двама-трима групите нараснаха на по десетина души. Неподвижният задушлив дим започна да мори хората и животните, но, от друга страна, липсата на вятър бе като дар божи. Бригадите се връщаха изтощени, целите в сажди, почиваха и хапваха набързо, колкото да възстановят силите си, и наново тръгваха да спасяват стадата и да гасят пожарите. След известно време облаците се раздвижиха и почнаха да се отдалечават, огнищата на пожар бяха обградени и накрая угасени.

Зимата дойде късно, но бе студена. Роклите на Елизабет бяха износени и тънки. Тя напълня и се наложи да ги отпускат и да им пришива нови парчета по бедрата, стомаха и гърдите. Домакинската работа и другите задължения вече вършеше облечена с палтото си. Един ден Шийла ѝ донесе голям безформен овчи кожух, подобен на своя, след това ѝ даде цял топ дебел вълнен плат. Елизабет предложи да си плати, но Шийла само вдигна рамене в недоумение. От плата Елизабет си уши рокли и ръкавици и, плътно загърната в дебелия кожух, вече с удоволствие вдишваше свежия хладен въздух, когато ѝ се налагаше да излиза навън.

С напредването на бременността старицата обръщаше все по-голямо внимание на Елизабет, която от своя страна се ласкаеше, но на шестия месец някои прояви на тази загриженост почнаха да я тревожат. Елизабет и Къмингс бяха отишли на гости у Гаритови и старицата изведе Елизабет за ръка в друга стая, като извика и Шийла да превежда, тъй като нейният английски бе силно завален и едвам се разбираше. Старицата я разпита какво яде, как ходи по нужда и други неща от съвсем лично естество. Елизабет бе сконфузена, докато на приятелката ѝ това видимо бе забавно. Пристигайки за урока си,

Джеймс първо я разпитваше как е спала, дали се чувства добре и за други неща, които явно му бяха поръчани от баба му. Веднъж Елизабет се опита да се изплъзне от опеката на старицата, оставайки сама вкъщи, без да придружи Къмингс на гости у Гаритови, но не минаха и няколко минути и кикотещата се Шийла цъфна на вратата, хвана я под ръка и я поведе у тях, за да можела майка ѝ да я поразпита.

На седмия месец от бременността старицата определено започна да проявява интимност в грижите си. Тя вкара Елизабет в спалнята, заклеци я в един от ъглите, вдигна ѝ нагоре роклята и вмъкна набръчканите си ръце в кюлотите ѝ, за да опипа корема ѝ. Старицата бе невероятно силна. Със зачервено от притеснение лице Елизабет чувстваше как дългите пръсти, наподобяващи ноктите на хищна птица, опипват корема ѝ отвсякъде, докато Шийла, застанала с ръце на кръста до вратата, се превиваше от смях.

Смехът на Шийла изведнъж секна, когато старицата извади ръцете си от дрехите на Елизабет и се обърна настрани, тихо шепнейки на своя език. С нервни и прибързани жестове Елизабет почна да се оправя, смътно осъзнавайки, че Шийла бе спряла да се смее. С тихо мърморене старицата излезе от стаята, а Шийла, стресната и замислена, дълго гледа след нея. С умислен и намусен вид тя затвори вратата, и едва когато срещна погледа на Елизабет се усмихна.

— Какво каза тя?

Шийла повдигна рамене и направи кисела физиономия.

— Не разбирам добре проклетото ѝ бръщолевене, Джеймс по-добре се оправя, но ми се струва, че тя мисли, че раждането ще мине леко. Де да можеше същото да се каже и за мен, моята работа съвсем не беше такава, нали знаеш!

— Шийла, наблюдавала съм те и съм те слушала много пъти как говориш на аборигенски, и въпреки че не го разбирам, ми е ясно, че ти явно го знаеш не по-зле от Джеймс, даже и от майка ти. Стори ми се, че тя мисли, че нещо не е в ред или че...

— Проклетата аборигенка е тая жена, нищо че ми е майка — нетърпеливо я прекъсна Шийла. — Тия пусти аборигени постоянно дрънкат глупости, от които кръвта ти да се смръзне във вените, ако ги слушаш. Няма нищо лошо, така че спри да се тормозиш.

— Шийла, по изражението на лицето ѝ разпознах, че тя мисли, че нещо не е както трябва.

— Тогава ти си дяволска вещица, защото само вещица може по лицето да каже какво мисли някой абориген. Каза, че раждането ти ще бъде лесно и толкоз. Отрочето ще се роди, когато му дойде времето и няма какво повече да дъвчем този въпрос, по дяволите. Ако можехме да кажем същото за проклетия му дъжд кога ще вали, щях да съм дяволски щастлива. Ако не завали скоро, ще трябва да одираме овце, за да поразредим стадата, та да не изгризят съвсем пашата.

Елизабет спусна надолу роклята си и завърза коланчето.

— Дотам ли е лошо положението?

— Да, че и още повече — каза Шийла, и като сложи ръка на рамото на Елизабет, отвори вратата и я изведе извън стаята.

— Имахме последователно четири добри години и стадата набъбнаха, освен това купувахме и овце отвън, не колехме агнетата, и така до краен предел на пашата във всички части на земите на фермата. Но сега вече мислим как да намалим стадата, за да не изтощим напълно пашата, ако не дойде дъжд. — Тя се разсмя и потупа Елизабет по рамото. — Но това не засяга твоето стадо. Ти трябва да мислиш само как да се грижиш за себе си. Ако пък желаеш да се притесняваш за нещо, мисли си какво ще поиска мама да направи с теб следващия път, когато реши да те преглежда. Още нищо не си видяла, ха, ха, ха!

Елизабет замря на прага, цялата почервеняла, и устата ѝ увисна надолу. Смеейки се гръмогласно, Шийла я избута напред и затвори вратата на стаята след нея.

17.

Най-после заваля. Не дъжд, а потоп. Като че ли небесата се бяха продънили и океани вода се изливаха, за да измият до блясък повърхността на земята. Покривът на къщата отекуваше като гигантски барабан от стоварващите се върху него водни стълбове. Нехармоничното монотонно пеене на аборигените, тракането на ритъм пръчките, стенанието на тъпаните и глухите песнопения се вмъкваша в къщата сякаш идваха изпод земята, смесваха се с биещия по покрива дъжд и всичко това се превръщаше в общ тътен, който физически обвиваше Елизабет, мачкаше я и я задушаваше. Този оглушителен шум като че се ръководеше от някакъв космически ритъм, който по-скоро се долавяше, отколкото се разбираше, обвиваше сетивата ѝ и караше всичките нишки на тялото ѝ да вибрират, ритъм, по който се настройват циклите на живота, природата, звездите, който управлява приливите и отливите и с който сърцето ѝ сега биеше в такт, полагайки усилия да тласка кръвта във вените ѝ. Цялото ѝ тяло и всичко наоколо пулсираше с него, набъбваше и спадаше със звука на собствения ѝ глас, който достигаше до ушите ѝ сякаш идваше от далечни разстояния. Вълни на агония я обляха, погълнаха я, надуха я със страшна сила и се оттеглиха, оставяйки я вцепенена и унесена.

Мъглива светлина изпълваше стаята в сиви, плоски и безжизнено безцветни тонове, всичко се губеше в различни по плътност сенки. Хладен влажен въздух лепнеше по кожата на голото ѝ тяло, изложено на погледите на жените в стаята, но съприкосновението с въздуха и пръстите им стигаше смътно до нейното съзнание, а скромността, стеснителността и чувствителността ѝ бяха избягали някъде по най-затътените ъгълчета на мозъка ѝ, за да се спасят от изтезанията. Пред леглото ѝ две аборигенки поклащаха глави в такт с тъпаните и ритъм пръчките, устните им леко се движеха, следвайки идващото отвън провлачено пеене. Полумракът разкривяваше и уголемяваше формите и движенията им, измъчените ѝ сетива се напрягаха да разгадаят стигащите до съзнанието ѝ образи. Тя ги виждаше като жрици на езическа секта, чиято първобитна красота е едвам прикрита с оскъдни

парчета плат, а телата им се извиват и клатят в някакъв обред, в който обект на жертвоприношение бе самата тя. Пръстите ѝ се бяха впили в тези на старицата, здраво стискайки изсушената ръка. Старицата седеше надвесена над нея, странно младите ѝ очи бяха като два черни въглена забити в лабиринт от кожни линии и бръчки, като от тях лъхаше мъдрост и дълбоко познание за живота. Беси говореше високо и силно, единствено нейният глас проникваше ясно през обвиващата я мъгла, откликвайки на бушуващото в нея инстинктивно желание да се напъва, да избутва, да изхвърли и да се освободи от разкъсващата я агония.

Времето престана да тече, съзнанието ѝ се бе сгушило някъде и едвам даваше признаци на живот, но то също така се бе разпростряло в някакво друго измерение, където бе избягало, за да се предпази. Усещането ѝ за живот се измерваше по усилията, които правеше, не по отминаващите минути и часове. Силите ѝ гаснеха, но вътрешни и външни гласове я призоваваха да продължава напъните и тя упорстваше, присъединявайки се към бушуващата в тялото ѝ буря, направлявайки я до изнемогване. Финалът приближаваше — нужно беше да се преодолее още един гигантски връх с придвижване на етапи, след което идваше обещаната долина на успокоението от другата му страна. Всеки нов етап ставаше по-труден от предшестващия, тя не смогваше да си поеме дъх и да събере нови сили, нещо непрестанно я тикаше нагоре през цялото време. Стигна до върха и чу триумфалния глас на Беси, подканващ я да не спира. И тя се устреми нагоре с всички останали сили, изразходвайки последните си резерви от енергия. Най-сетне се добра до заветната висина и се строполи. Това бе финалът.

Способността ѝ да мисли бавно се възвръщаше. Ревът на дъжда по покрива биеше по тъпанчетата. Извiraщата изпод къщата мрачна песен на аборигените бе спряла. Болката бе отминала и бе настъпило благоуспокоение, животът се възвръщаше. Чувстваше се като отпочинала и освежена след дълъг сън, но стаята все още беше осветена в сиво, което значеше, че бяха изминали само минути. Нещо неспокойно се раздвижи в загърнатото одеяло, поставено на леглото до нея. Тя чу някакво слабо мяучене и радост и задоволство я обляха. Шийла бе застанала пред долния край на кревата; от лъскавата ѝ мушама по пода се стичаше вода, в ръцете си стискаше мократа си

шапка. Косата ѝ бе разрошена и навлажнена, сивите кичури по слепоочията ѝ рязко контрастираха с тъмно черната коса, кафеникавото ѝ лице бе чисто, полепналите по него дъждовни капки проблясваха. Тя се усмихваше, очите ѝ бяха странно меки и светли. Двете аборигенки си бяха отишли. Старицата си беше сложила мушамата и шапката и се готвеше да тръгва, но изчакваше нещо, застанала до Шийла и облеgnата на тоягата си. Беси стоеше от другата ѝ страна. Тя не се усмихваше; лицето ѝ бе бледо и удължено. Мрачно предчувствие обзе Елизабет. Тя впери поглед в трите жени пред нея, после надигна глава и отви крайчеца на одеялото.

В първия миг тя като че ли не можа да проумее, помисли си даже, че е станала някаква грешка, която би могла да се поправи, веднага щом обърне вниманието им към нея. После постепенно започна да разбира, докато раздиращото я разочарование я обзе напълно. Главата бе ненормално голяма, издаденото напред чело почти скриваше малките очи. Очите и мъничкият носов възел бяха компактно сбутани едни до други, устата бе като грозен прорез с обърнати надолу краища, стигащи до брадичката — като на шаран. Кожата бе сбръчкана и червена като на новородено, но едната страна имаше по-тъмен цвят — нещо като огромен, противен добре очертан лилав белег, минаващ по средата на лицето и обхващащ почти половината глава.

Елизабет отново погледна към обкръжаващите я жени. Устните на Беси потрепваха и тя едвам удържаше сълзите си. Старицата с нищо не показваше вълнението си, само Шийла леко се усмихваше и я гледаше в очите с топлота. Старицата се обърна и си тръгна; мушамата ѝ зашумоля, но от босите ѝ крака не се чу никакъв звук по пода. Беси прохълца, стисна още повече устни и една сълза се отърколи по бузата ѝ. Шийла заобиколи леглото, придвижи се напред до главата на Елизабет и се надвеси. От нея лъхаше на различните миризми, донесени отвън и примесени със свежата дъждовна вода; тя се наведе и целуна приятелката си по челото с влажни и студени устни.

— Мама казва, че добре си се справила с премеждието.

— Но, Шийла, то е, то е...

Шийла леко се намръщи, доближи още повече лицето си до нейното и като тръсна глава, нетърпеливо каза:

— Всичко друго да върви по дяволите. Ти се справи добре и туйто. — Тя се усмихна и отново целуна Елизабет, изправи се,

отдръпна се от леглото и погледна към Беси. — Дай да ѝ вкараме малко каша в гърлото, а и малко ром да се посвести.

Беси кимна и следвана от Шийла тръгна към вратата, бършейки очите си с ръце. Надвивайки шумът на падащия върху покрива дъжд, откъм верандата се разнесоха тежки забързани стъпки. Двете жени се спряха и се спогледаха. Шийла се върна в стаята и се облегна на стената, нахлупи шапката, скръсти ръце и с ядно стиснати устни зачака, готова за всякакви премеждия. Беси засмърка, отново взе да трие очите си и се отдръпна от вратата. Стъпките преминаха през гостната. Къмингс колебливо застана на входа на стаята, огледа леглото и тръгна към него.

— Ах, Господи, само да хвърля едно око на малкото и...

Елизабет гледаше към тавана. С крайчеца на очите си тя видя как той се навежда над леглото, отметва одеялото с ръка и се вцепенява. След това от гърлото му изригна хъркащ звук на погнуса. Заотстъпва, върна се, пак се наведе напред, вгледа се и накрая се отдалечи от леглото. Елизабет го погледна вцепенена. Лицето му бе изкривено от отвращение. Тръскайки глава и поемайки бавно към вратата, той заръмжа:

— Знаех си, мама ти мръсна! За нищо не ставаш, даже мръсната ти кръв се е предала на кучешкото ти копеле!

— Я виж ти какво породисто животно сме имали тук — язвително се обади Шийла. — Същия тоя, дето е направен от стар пръч педераст, от тия, дето все си навират паламарката по какви ли не мръсни тинести дупки.

С гневно ръмжене той се извъртя и вдигна пръст към нея, излайвайки:

— Това не е твоя работа, дръж си мръсната уста затворена, за нещо, което не те касае. Или ще поговоря с брат ти за теб!

— Говори си с брат ми, докато не ти остане въздух в дробовете и трябва да го вкарваш през педерасткия си задник, да видим каква полза ще имаш — гневно, но спокойно отвърна Шийла. — И е моя работа, ако в Уайамба овците почнат да раждат агнета с четина, вместо с вълна. Мама каза, че това няма нищо общо с поколението на Елизабет, и недей забравя това, когато говориш за лоша кръв.

— Какво по дяволите разбира тя от бели хора? — яростно изрева той. — Или пък ти, например? И кой роди това проклето същество? Не

съм аз, мама му мръсна!

— А от чие семе стана това, бе — озъби се Шийла, тласна се напред с ръка от стената и тръгна заплашително към него. — На теб открай време отпред върху ботушите ти все овчи пети са стъпвали, докато си забравил как точно се прави дете на жена. И не отваряй много мръсната си като кенеф уста по адрес на майка ми или ще ти отрежа езика, преди баща ми и брат ми да те докопат. Черният ѝ дроб е много по-бял от твоя, и това е самата Божа истина!

Със свити юмруци той гледаше Шийла и лицето му се кривеше от злоба, после се обърна и тръгна с ръмжене към вратата. Спря се на прага, обърна се и впери поглед в леглото.

— Няма да приема за свое това нещо, а и ми се ще да се отърва от окучилото го проклето поми дет' не става за нищо. И освен това, няма да стъпвам в къщата, докато то е тук. Ще се преместя в бараките, докато реша какво да правя с копелето.

— Върви, върви, ще кажа на овчарчетата да спят по задник — подигра го Шийла.

От ярост очите му щяха да се пръснат, лицето му стана лилаво, той вдигна юмрук и го размаха към нея.

— Ти, мръсна черна курво — задавено каза той, — ще си получиш своето и отгоре!

Тя пак тръгна към него; устните ѝ бяха бледи и опънати, присвитите ѝ очи хвърляха искри.

— Хайде, покажи какво можеш — просъска тя, — чакам; с още десет такива като теб мога да се справя наведнъж, педераст такъв. Хайде, удари ме!

Той почти щеше да скочи върху нея, наклони се напред треперейки, след това се обърна и излезе от стаята, блъскайки се в касата на вратата, изтрополи през гостната и излезе от къщата, бясно тръшвайки външната врата. От уплаха Беси бе пожълтяла, държеше ръцете си стиснати пред себе си, очите ѝ гледаха ту прага на стаята, ту Шийла. Шийла лукаво се усмихна, свали шапката си, хвърли я настрани, разкопча катарамите на мушамата си и отново се приближи до леглото.

— Много му здраве на тоя копелдак; добре че се отърва най-после от него! Я направи малко чорбица, Беси. Аз ще хапна заедно с нея и ще остана известно време да ѝ правя компания.

Беси мълчаливо кимна и тихо излезе от стаята. Шийла свали мушамата си, пусна я на пода и тръгна към долния край на леглото. Докато кръстосваше крака, един от ботушите ѝ застърга по пода, след което тя се умълча. Трясъкът на стоварващия се върху покрива дъжд отново изпълни стаята, поглъщайки случайните шумове и изолирайки я от външния свят. Елизабет впери поглед в тавана и беззвучно заплака. Тя чувстваше, че Шийлините очи не я наблюдават; приятелката ѝ седеше и гледаше в далечината, утешавайки я с присъствието си. Елизабет протегна лявата си ръка над завивките и слепешком затърси Шийла. С леко поскърцване Шийла приближи стола, на който седеше, до леглото, пое протегнатата ръка на Елизабет и обви пръстите си около нейните. След това отново застана неподвижна, без лицето ѝ да издава някаква емоция и с безизразно втренчени в далечината очи.

Степента на уродливост на новороденото не личеше изцяло при пръв бегъл поглед. Но при по-внимателно вглеждане тутакси се забелязваше, че краката в долната си част завършваха като безформена месеста маса. Ръцете над лактите бяха прикрепени към гръдния кош с тънки мрежи от кожа, наподобяващи крила на прилеп, между пръстите имаше тънки ципи. То цялото бе хилаво и болнаво, издаваше звуци по-скоро като на новородено животинче, отколкото като плач на бебе, малката шаранова уста едвам се движеше при опитите му да суче. Плачейки от мъка, Елизабет изстискваше гърдите си, за да го улесни, и въпреки душевната ѝ болка, кърмата изтичаше леко, тъй като тя напрягаше всички сили да поддържа живота му. Яростна любов и желание да го защити напиреха в нея, смесваха се с удоволствието да чувства как малките уста сучат от зърната ѝ; тя нежно го притискаше с ръце до себе си, допираше устни до гладкото издадено напред челце и вдишваше мириса на плътта му.

Повечето от млякото просто се изливаше от устата му или пък биваше повърнато, после то се укроти и задиша с хриптене. Елизабет заспа, изгубила усета си за време. Когато отново отвори очите си, стаята бе изпълнена с жълтата светлина на газената лампа. Бебето се раздвижи и нададе някакви звуци; тя го притегли към себе си, сложи зърното в устата му и погледна към Шийла. Приятелката ѝ все така седеше на стола, лицето ѝ не издаваше нищо, само очите ѝ се усмихваха.

Нощта премина в бдение, хранене и полудрямка, после отново настана сив безжизнен ден с изсипващ се като при потоп дъжд. Старицата пристигна с подгизнала от водата шапка и блестяща от дъждовните капки мушама. Повдигайки леко одеялото със сбръчканите си пръсти, тя разгледа бебето, отстъпи към края на леглото и шепнешком заговори с Шийла, чието лице придоби угрижен вид, а челото ѝ се смръщи от напрежение. Тя се отдръпна от майка си, погледна Елизабет и широко се усмихна.

— Аха, ето че се събуди! Ако знаеше само какво проклето време е навън! Мама казва, че е време да си размърдаш дупето; в кухнята има някаква супа. Хайде, ставай, дръж се за ръката ми.

— Какво мисли тя за моето бебе, как е то?

— Е, не знам, нищо че ми е майка. Аз едвам малко повече от теб разбирам дяволското ѝ бърборене. Давай да ставаме. Дръж бебето, аз ще ти помагам.

Някак си странно се усещаше отново изправена на крака; подът бе влажен и студен за босите ѝ крака. Поддържана през кръста от Шийла и плътно притискайки бебето до гърдите си, тя вмъкна краката си в чехлите. Физическите и душевни болки бяха намалели и зад мъглата на депресията усещаше прилив на успокоителни сили. Тръгна напред слабо, но без чужда помощ, Шийла я следваше с леко поставена на рамото ѝ ръка, а след тях идваше старицата. Кухнята бе затоплена и подсушена, атмосферата стана приятна, в печката гореше весел огън, който със съскане превръщаше в пара попадналите през кюнците дъждовни капки. Имаше нещо познато във всичко това, но сякаш бе изминало безкрайно много време, откакто го беше изпитвала за последен път.

Тя изяде купичка супа, пийна малко чай и изпи една лъжица от някакъв горчив сироп, донесен от старицата, след което се върна в спалнята. Този път леглото ѝ се стори топло и удобно и тя с удоволствие се настани в него, държейки бебето в сгъвката на ръката си. Старата жена прошепна нещо на Шийла, после напусна стаята. Шийла седна с кръстосани крака на един стол.

— Шийла, толкова съм благодарна, че си тук. Знаем обаче колко много означава за теб работата ти и не бих искала да те откъсвам от нея — каза Елизабет.

— Овцете вече са изведени от ниските места на по-високо, а и какво повече да направя, щом всички канавки и ровове преливат от вода — с кораб да се разхождаш, мама му стара. Е, всяко зло за добро, сега поне вода ще има.

— Сигурна ли си в това, което казваш? Аз мога и сама да се оправя...

— Сигурна съм.

— Но ти никак не си спала.

— Ами, спях.

— Искам да кажа, не си спала както трябва.

— Мога да си спя и да се наспя колкото ми трябва и седнала на стол, и легнала на земята, и яздейки на кон, даже изправена на тъпата си глава, ако трябва.

Елизабет кимна, хвърли поглед надолу към бебето, което със слаб писък се бе размърдало, извади едната си гърда от нощницата и сложи зърното ѝ в устата му.

— Много съм ти благодарна, Шийла.

— Виж какво, ни най-малко не съжалявам, че ти помагам. Ще стоя тук, докато имаш нужда от мен, малка англичанке.

Бебето явно нещо слабееше; сучеше, но задържаше млякото в стомахчето си, от чревцата му не излизаше нищо. Беше като болните или ранени овце, които в унес инстинктивно се мъчеха да оживеят. Като тях малкото телце се бе вкопчило в живота с остатъка от силите си. Тя все пак успя да го нахрани, след което го положи на леглото. То се успокои и бавно задиша, издавайки хриптящи звуци от гърлото си. Лекото усилие от разходката до кухнята и обратно я беше уморило, барабаненето на дъжда по покрива ѝ действаше като приспивателно и тя заспа. После се събуди, нахрани бебето и изпадна в нова дрямка. Някакво движение в стаята я събуди. Беше се свечерило и Шийла донесе лампа. Помогна на Елизабет да стане от леглото и двете отидоха в кухнята. Беси, която се въртеше около печката със зачервено от топлината лице, ги посрещна усмихната, но очите ѝ помрачняха, когато погледът ѝ спря върху завитото в одеялото нещо и тя не пожела да го види. Все се въртеше около Елизабет; сложи я да седне, донесе ѝ купичка супа от тенджерата на печката, не спря да говори. Елизабет изяде супата си, изпи чая и се върна в спалнята, придружена от Шийла. Отново полегна, придърпа бебето към себе си и сложи зърното на

гърдата си в устата му, докато Шийла удобно се настаняваше на стола си.

Съзнанието ѝ рязко се възвърна. Миг преди това беше дълбоко заспала, а сега бе напълно събудена. Очите ѝ огледаха стаята, търсейки онова, което я бе извадило от съня ѝ. Шийла бе дълбоко заспала, отпусната на стола с изпънати напред крака и скръстени ръце, главата ѝ бе клюмнала леко встрани. Дъждът продължаваше да се сипе върху покрива. От нощното шкафче лампата пръскаше мека жълтеникава светлина, но прозорците бяха черни. Като че ли всичко бе както преди, но нещо се бе случило. Тя се отпусна на възглавницата озадачена, сви леко рамене в недоумение и се обърна към бебето. Слабото хриптене бе спряло. Вкопчена в завитото одеяло, тя изрева неистово.

Шийла скочи на крака, надвеси се над леглото и натисна Елизабет по гръб. Погледна към одеялото, мигайки учестено, за да прогони дрямката, след това здраво притисна раменете на Елизабет и силно извика на Беси да идва. Със заспало лице Беси връхлетя от кухнята в стаята, завъртя се и излезе. Шийла говореше нещо тихо и нежно, опитваше се да я успокои, но Елизабет продължаваше да крещи, протягайки ръце към одеялото. Беси се втурна с чайник в ръка. Шийла се наведе, сложи лактите си на раменете на Елизабет, хвана лицето ѝ със силните си пръсти, разтвори устата ѝ, притисна ноздрите ѝ и ревна нещо на Беси, която се надвеси от другата страна на леглото и изпразни чайника в устата на Елизабет. Беше пак някаква горчива течност. Елизабет се опита да я изплюе, но Шийла здраво я прихвана за главата и не ѝ позволи да поеме въздух през ноздрите. Изгълта колкото една цяла чаша, догади ѝ се от неприятния вкус и задиша тежко през уста. Шийла пусна главата ѝ и отново я хвана за раменете. Слизайки надолу през тялото ѝ, течността я стопли, като в същото време предизвика спазъм на повдигане в стомаха ѝ. Тя понечи да закрепчи отново, но устата и езика ѝ престанаха да я слушат. Очите ѝ се замъглиха, някаква огромна умора я повали на леглото и тя потъна в тъмнина.

Силно пулсиращо в слепоочията главоболие я събуди. Контактът ѝ със заобикалящата я среда бе крехък и лесно се губеше и тя с мъка успяваше да вникне в това, което виждаше или чуваше. Беси спеше на стола до леглото, навън бе ден. Дъждът се лееше като из ведро. Но нещо жизненоважно липсваше. Тя се намръщи, замисли се, след това

трескаво се огледа за бебето. Нямаше го. С усилие надигна глава, махна завивките и седна на леглото. До вратата стоеше малък, току-що направен дървен сандък; дървото беше навлажнено от дъжда. Тя слезе от леглото и отиде до него. На някои места имаше прилепнали от дъжда стърготини, до стената беше изправен тежък чук. Капакът не беше затворен и тя го повдигна. Загънатото одеяло беше вътре. Тя го извади от сандъка и леко го разпови. Кожата на лицето бе потъмняла, лилавата половина бе станала черна, малките уста бяха неподвижно отворени.

Цялото ѝ същество се възпротиви, обзе я непреодолимо желание да побегне, да се скрие от безвъзвратността в сандъка. Тя се доближи до леглото и погледна тихо похъркващата Беси. Сложи повитото одеяло на края на леглото, obu обувките си, вдигна отново лекия товар и тихо излезе от стаята. Като приближаваше външната врата, до ушите ѝ достигна караницата между Шийла и Къмингс, които така силно спореха на верандата, че гласовете им надвиваха гърмящия по покрива дъжд. Елизабет тихо прекоси гостната, влезе в кухнята, стигна до задната врата, отвори я, излезе навън и я затвори след себе си.

От внезапно облелият я дъжд ѝ се зави свят и тя се олюля. Спря се на място, изчака, докато се овладее, после бавно и внимателно тръгна напред. Тънката нощница изобщо не беше преграда за силния дъжд. Косата ѝ прилепна по главата и от нея водата на струйки потече по лицето ѝ, пречейки ѝ да вижда и да диша. Студът започна да я пронизва и след малко тя вече трепереше. Земята бе изчезнала под сантиметри дебел калноводен слой, изпод който избиваха безброй въздушни мехури, чийто живот свършваше мигом, щом някоя по-едра капка ги удареше. Сивата дъждовна пелена я обгръщаше отвсякъде, срастваше се с калната вода над земята. Едвам ориентирайки се в заслепяващия я дъжд, тя пое зигзагообразно по пътеката, водеща към реката.

Стремеше се да стигне до едно неизползвано място покрай реката зад аборигенското селище, покрито с храсталаци и трева, където смяташе да се скрие. Опасяваше се пътъом да не я забележат от някоя къща. Ниският клон на едно пиперово дърво, натезало от просмуканите с вода листа и от силата на дъжда, се изпречи изведнъж пред нея в дъждовната пелена и я удари по лицето. Тя залитна встрани и едвам не се блъсна в огромно мъртво каучуково дърво, чийто ствол

се губеше в дъжда и слабата светлина. Познаваше всеки храст, всяко дърво, но сега бе изгубила всякакви ориентири, като че ли всичко наоколо бе сменило местата си. Водата се изкачи над глезените ѝ, на места стигаше почти до коленете ѝ, калта сякаш се мъчеше при всяка крачка да смъкне обувките ѝ.

Тя все пак продължи да се мъкне напред, а нощницата ѝ лепкаво се увиваше около краката ѝ, спъвайки я. По едно време, извисявайки се над шума на дъжда, до нея достигна заглушен буботещ звук, чийто вибрации тя усети навсякъде около нея и по които разбра, че реката бе излязла от коритото си и прииждаше. Свърна надясно, опитвайки се да се отдалечи от брега, но нямаше как да се ориентира — около нея се виждаше само вода, чиято повърхност като че ли вреше под ударите на дъждовните капки. Внезапно водата се изкачи над коленете ѝ и тя усети теглещата сила на някакво течение. Направи още една крачка вдясно и изведнъж течението рязко я събори; тя изгуби почвата под себе си и писъкът ѝ потъна сред рева на дъжда и буботенето на придошлата река.

Водата влезе в устата и носа ѝ, течението я завъртя и я понесе. В паниката си тя стискаше завитото одеяло с една ръка, немощно махайки с другата. Успя да подаде глава над водата, но едвам поела дъх, устата и носът ѝ отново се напълниха и течението пак я преобърна. Последва силен удар и тя се запъна в куп храсти, в които течението я бе занесло. С невероятни усилия подаде глава над водата, пое дълбоко въздух, залови се за близките клонки и задърпа в усилие да се измъкне от водата. След това забеляза наблизко някаква голяма буца, довлече се до нея и я обгърна с ръка. Оказа се, че е труп на удавена овца. Овцата започна да се плъзга, но един от крайниците ѝ се оказа здраво вплетен в храстите и това ѝ помогна да се измъкне малко по-високо, кашляйки и повръщайки погълнатата вода.

Течението и водовъртежите бяха довели камара от клони, листа и трева и ги бяха струпали около три широки дънера на каучукови дървета. Камарата се поклащаше, готова всеки момент да се разпадне под напора на прииждащата стихия. Елизабет се влачеше към дънерите, хрочеше и плюеше, спираше, поемаше си въздух и продължаваше. Нощницата ѝ се заплиташе в разкривените клони, тя я дърпаше да се откачи, при което я разкъса на дълги ивици. Пред нея се появи труп на крава, здраво захванат в клоните на едно отскубнато и

заклецило се между дънерите дърво, чийто корени се виеха като пипала на животно в течащата вода. Тя се изкачи по косматото тяло, стигна до каучуковите дървета, направи нова крачка и усети дъно под краката си. След малко излезе на плитко.

Около нея като призраци се въргаляха изтръгнати храсти, мократа трева полепваше по краката и тя залиташе, подхлъзваше се. Тя падна на колене и почна да люлее на ръце вързопчето. След известно време с усилие се изправи и тръгна напосоки напред. Подчиняваше се на подтика си да продължи да се движи, запътена неизвестно накъде. Нощницата ѝ съвсем се разпокъса и тя започна неудържимо да трепери от студ. Отново застана на колене да си почине, изправи се и пак продължи да върви. Водата достигна до колене и тя едва-едва си пробиваше път през водата и хлъзгавата кал: Сетне пак стана плитко, нивото спадна почти до върха на обувките ѝ. Ниски дебели форми се раздвижиха пред нея и като наближи, тя видя, че това са няколко овци. Едната от тях си беше счупила крака. Овците скубеха мократа трева и забързано я дъвчеха. Стигна до тях и те се отстраниха от пътя ѝ.

Дъждът забарабани отзад по главата ѝ, когато тя отново се отпусна на колене, сгушила в ръце навитото одеяло. Властният подтик да върви напред не я беше напуснал, но усилието да се изправи на крака ѝ се струваше непреодолимо. Внезапно зад нея се разнесе оглушителен вик, който я накара да се обърне. На няколко метра от нея бе застанал един абориген; лицето му бе леко обърнато настрана, ала очните му ябълки гледаха право в нея. Той дълбоко пое въздух, гърдите му се издуха, присви устни и започна да изпуска въздух, надавайки писклив дюдюкащ звук. Вместо облекло носеше само колан, на който висяха нож и брадва, а в лявата си ръка стискаше няколко копия. Тя се уплаши от него и неуверено се изправи на крака. Последва нов крясък и тя бавно, останала без сили, се затътри напред, следвана на метри от аборигена и от протяжните му крясъци. Наново падна на колене и той се спря зад нея. Дъждът биеше по голото му тяло, докато той ритмично поемаше въздух и пронизително кряскаше. Елизабет успя някак си отново да се изправи и да направи няколко крачки, следвана от новия си спътник. Но когато пак се свлече, не ѝ достигнаха сили да се изправи и тя залази на колене, като се подпираше само на лявата ръка, притискайки одеялото до гърдите си с дясната. Той я следваше, издавайки крясъци на редовни интервали. Когато силите ѝ

съвсем я напуснаха, тя падна на земята, сви се и застина, продължавайки да притиска вързопа до гърдите си. Вече се страхуваше по-малко от аборигена и крясъците му.

Способността ѝ да възприема околния свят почти изчезваше, когато тя леко повдигна глава. Продължаващото усещане за смътна заплаха я накара да се запита дали отново да не се изправи на крака. Умът ѝ се проясни още малко; тя се огледа и осъзна, че крясъците бяха спрели. През дъждовната пелена към нея се приближаваше една голяма безформена сянка, която се превърна в конник. Конят спря пред нея. Тя погледна нагоре и дъждът я зашиба по лицето. Смътно виждаше ездача, но чертите му бяха познати, мили. Това бе Шийла. Приятелката ѝ слезе от коня, наведе се над нея, хвана я нежно за ръце и я повдигна, после погледна към аборигена и му викна нещо на неговия език, надвивайки шума на дъжда. Той се обърна и изчезна в дъждовната пелена.

От подгизналите краища на широкополата шапка на Шийла обилно се лееше вода. Тя хвана Елизабет с едната си ръка, а с другата махна сплъстената мокра коса от лицето ѝ.

— Я се погледни! Мязаш на мокър парцал, да ти се не види! — Лицето ѝ се отпусна, тя хвана Елизабет с две ръце, нежно я притисна до себе си и я целуна. — Защо изобщо трябваше да идваш дотук, малка глупачко? — прошепна тя с нестроен глас. — Не можа ли да си останеш в проклетия му Сидней? — Отново я целуна и тежко въздъхна. — Но сега си тук и аз се радвам на това. Хайде да тръгваме, малка поми!

Вдигна Елизабет и я положи на седлото с двата крака от едната му страна; тя самата се намести зад нея, сложи крака в стремената, разкопча мушамата си и я загърна с нея. Конят свърна и заджапа с копита през дъжда. Елизабет придържаше вързопа, Шийла придържаше Елизабет. Топлината на приятелката ѝ се предаде и на нея, тя спря да трепери и задряма, отпусната на рамото ѝ.

Събуди я Шийла, която я свали от коня. Отново почна да трепери под ударите на дъжда и от студа. Бяха стигнали до реката и боботенето на прииждащата вода изпълваше цялото околno пространство. Шийла обви Елизабет през кръста с ръка, хвана се с другата за седлото, подвижна на коня и я повлече със себе си. Нагазиха в дълбока вода и течението ги понесе. Шийла нито за миг не изпусна седлото или пък

Елизабет. Изплашеният кон цвилеше, мятеше главата си над водата и неистово риташе с крака, плувайки към отсрещния бряг, чийто неясни петнисти очертания бързо отминаваха пред тях. Тъмните очертания на дърветата изведнъж изчезнаха и те навлязоха в широка водна повърхност, от която на групи се подаваха храсталаци и млади дървета. Стъпвайки на твърда земя, Шийла се препъна и залитна, едвам се удържа да не падне, но без да иска ръката ѝ до болка притисна Елизабет през кръста. Нагазиха в плиткото; Шийла спря коня и вдигна Елизабет на седлото.

Звукът на Шийлиния глас отново я разбуди. Той вибрираше в прилепналото о гърдите ѝ ухо:

— ... иди до южния разклон и докарай обратно закараните там овце. Ти иди на север и върни стадото. А ти отиваш право в аборигенското село и им кажи веднага да си приберат съгледвачите, след което продължаваш до западния ръб на Вилканиа и проверяваш докъде е стигнала там водата.

Тримата ездаци и конете им изглеждаха като смътни разкривени сенки в сипеция се дъжд, с ниско нахлупени шапки и високо вдигнати яки на мушамите.

— Абе, какво я прихвана, по дяволите?

— Гледай си стадото, дръвник, такъв, и не се занимавай с нищо друго. И тримата вземете отпочинали коне, ако намерите такива, а ти Джон, внимавай по южния разклон, иначе, преди да се усетиш току-виж си се озовал по средата на реката и си отишъл мърцина.

Тримата ездаци обърнаха конете си и изчезнаха зад дъждовната завеса. Конят продължи бавно да върви във водата. Шийла притегна мушамата около Елизабет, която се сгуши в гърдите ѝ и отново заспа. Стори ѝ се, че само секунди бяха изминали, когато наново обляна от студения дъжд и разтърсена от движенията на Шийла, с които приятелката ѝ я сваляше от коня, тя се събуди. Стигнаха бяха пред нейната къща. Шийла се клатушкаше от умора, а Елизабет напругаше всички сили да не се строполи. Придържана и теглена от приятелката си, тя се изкачи по стъпалата и дъждът спря да я бие, когато минаха под навеса на верандата. Стори ѝ се странно, че вече чуваше само звука на дъжда около себе си, без студената вода да я облива. Старицата, която стоеше на прага на външната врата, се отмести и направи път на Шийла и Елизабет. Влязоха в кухнята, която

приветливо я посрещна, затоплена от огъня в печката. Шийла сложи Елизабет да седне.

— Ще пиеш ли сега този буламач, дето ти го давам или ще трябва да ти го излея насила в гърлото, а, малка поми?

Старицата държеше чайник. Шийла се наведе над Елизабет, погледна я право в очите и протегна ръка към майка си. Умората бе удължила лицето ѝ, но очите ѝ гледаха с топлота. Държейки повитото одеяло с една ръка, Елизабет пое чашата със сиропа в другата и на един дъх го изпи. Силно горчивият вкус я разтърси, почна да ѝ се гади и за малко не повърна. Шийла взе чашата. Елизабет притегли повитото одеяло към себе си и погледна надолу към разкъсаната си нощница. Температурата в кухнята като че ли се покачваше, главата ѝ се замая и ръцете ѝ започнаха да се отпускат. Като през мъгла усети, че старицата взема повитото одеяло и че Шийла я вдига от стола.

Настана тишина, като че ли нещо голямо бе спряло да се движи. Отвори очи, огледа се и разбра. Ураганният дъжд си бе отишъл и сега само тихо валеше. Чуха се и звукове; птичките по дърветата и насекомите се обадиха, от верандата се разнесоха гласове. Тя се обърна настрана и пак се отпусна в леглото, премигвайки от болката, която цепеше главата ѝ и пулсираше в слепоочията ѝ. Задъха се, всички мускули я боляха, раните по краката и ръцете я сърбяха. Гласовете се усилиха и тя се напрегна да слуша. Шийла и Къмингс спореха за нещо.

— ... ще се отърва от тая проклетница, казвам ти го направо. Не стига, че ми пропиля нахалост толкова дажби и пари, ето че сега и напълно откачи. Няма да се оставя да...

— Добре де, това си е твоя работа и не ме засяга. Но съм загрижена за овцете в Булу Юг. Франклин е там сам, и дори ние двамата с теб няма да можем напълно да му помогнем да изведе оттам овцете, преди да са се удавили.

— Булу Юг ли? По дяволите, какви ги разправяш? Та на петдесет мили околоръст няма по-висока местност...

— Е да, но по река Бурунди вече кораби ще заплуват, нивото ѝ непрекъснато се покачва, а ние стоим тук и си чешем езиците. Давай да яхваме конете и да откараме тия проклети овце оттам към...

— Ама единствено аз ли съм останал в тази ферма, бе, дявол да го вземе? Аз все пак съм главният скотовъд, тъй де, не мога да играя по

гайдата на сульо и пульо. Освен това трябва да ти кажа, че току-що се връщам от кошарите на Пенонг.

— Да, така е, но Колин потегли оттук преди два часа с всички работници, които можа да намери, та даже взе и оня проклетник готвача. Овците във Виджи Юг ще заплуват преди залез-слънце, ако не ги откарат на друго място. Ето защо той не можа да ми отдели нито един човек. Но добре че ти дойде, нужна ми е и твоята помощ, господи боже. Така че, идвай с мен да помагаш.

Гласът на Шийла звучеше неестествено примирително за нея, почти го избиваше на приятелство. Къмингс сърдито ръмжеше, съгласи се най-после да тръгне. Външната врата се затвори, ботушите им изтрополиха по верандата и стъпалата, и гласовете им заглъхнаха. През прозореца вече проникваше по-ярка светлина, птичките се оживиха, като че ли светът се събуждаше след дълъг сън. Ръцете и краката на Елизабет я боляха и тя все още се чувстваше много отпаднала. Внимателно се раздвижи, зае по-удобно положение в леглото и отново се отпусна. Изпитваше дълбока скръб, но терзаещата я агония бе отминала, все едно че години я бяха притъпили. Затвори очи и заспа.

Когато се събуди и стана, следобедното слънце тържествено нахлуваше в стаята. Навсякъде по къщата имаше кал, довлечена от обувки и ботуши, а навън бе цяло море от кал. В малкото гробище до резервоарите с вода имаше прясно изкопано гробче и тя дълго гледа в него от прозореца. Усети вълчи глад, запали печката, сложи да се варят картофи в тенджерата, нареди няколко свински пържоли в тигана да се пържат и се зае да мие пода с вода от коритото на чардака. Когато храната стана готова, тя се наяде, след което продължи с миенето. Изчисти кухнята, след това трапезарията и накрая хола.

Застанала на колене, тя миеше пода на хола с голяма тежка четка, когато някой се заизкачва по стъпалата, мина през верандата и спря на прага. Беше Беси. Беси я изгледа втрещено, после постепенно усмивка се разля по пълното ѝ лице и то засия.

— Ама защо... как си, Елизабет, добре ли си?

Елизабет приседна на пети, отмести косата от лицето си, усмихна се и кимна.

— Да, вече съм добре, Беси.

— Ах, да ѝ се не види на тая кал! Вкъщи всичко е изкаляно от мъжа ми и хлапетата, а да не ти разправам за калта в голямата къща! Ще ми трябва цял ден с лопата да я изхвърлям.

Елизабет се усмихна и кимна. Настъпи неловко мълчание и тя наново се зае да търка пода с четката.

— Ще трябва да намеря надгробен камък.

— А, да, няма проблеми. Много от аборигените умеят да правят това и за един-два шилинга ще ти свършат работа. Същите тия направиха и надгробните камъни, които виждаш. Що се отнася до мястото, не се безпокой, няма да се заличи. Забих там едно колче, за да се вижда по-ясно, защото тук тревата бързо расте и очертанията се губят.

— Да, разбирам.

— Е, добре. Отивам в голямата къща да се заема с готвенето. Рекох преди това да намина покрай теб, за да...

— Благодаря ти, Беси. Благодаря ти за всичко.

Беси се усмихна и кимна, направи няколко крачки назад по верандата, обърна се и слезе надолу по стъпалата. Елизабет избута с лакът косата от очите си, натопи четката в дървеното ведро, плисна вода по пода и затърка.

С първото минаване на четката тя успя да измие голямата кал, но по дъските останаха тъмни петна, които ясно се виждаха дори и на слабата светлина на лампата. Тя вечеря и си легна. На другата сутрин стана рано, приготви закуска и отново се зае с пода. По едно време, тъкмо изхвърляше поредното ведро с мръсна вода през външната врата, тя забеляза Шийла и Колин, които се изкачваха по стълбите на тяхната къща. Понечи да извика Шийла, но те вече бяха влезли в къщата. Елизабет се върна, премина през кухнята и излезе на чардака да напълни ведрото с чиста вода от коритото, върна се в хола, изля част от водата на пода, застана на колене и затърка.

С крайчеца на окото си тя долови някакво движение, вдигна глава и погледна през вратата. Старицата вървеше по пътя, старецът я следваше с ръка на рамото ѝ, а Шийла и Колин вървяха след него. Четиримата завиха по пътеката към нейната къща. Елизабет пусна четката, изтри ръцете си в престилката и отиде да отвори вратата. Видът на Колин бе сериозен и вгълбен, старицата изглеждаше както винаги. Лицето на Шийла бе като замръзнало, силно наклонената

периферия на шапката прикриваше очите ѝ. Стомахът на Елизабет се сви в предчувствие за нещо лошо. Нещо се бе случило! Старицата заизкачва стъпалата едно по едно, очите ѝ следяха всяко движение на Елизабет, старецът я следваше с предпазливата походка на сляп човек. Колин и Шийла изчакаха, след това се изкачиха по стъпалата след тях. Преминаха през верандата и се спряха на прага на хола.

— Тук ли сте? — прошепна старецът с дълбок глас. Устните му лежаха отпуснато върху беззъбите венци, невиждащите очи гледаха някъде надалеч зад нея.

— Да, тук съм, господин Гарити.

— Вашият мъж е мъртъв. Един глиган го уби.

Елизабет сложи ръка на дръжката на вратата, за да не падне. Още като се зададоха, някакво ужасно подозрение се прокрадна в нея, защото какво друго би могло да ги доведе всичките така вкупом при нея? Шокът напълно я демобилизира. За нея това бе цяло нещастие. Къмингс беше жесток човек, отнасяше се безмилостно с нея, бе лош съпруг, често я унижаваше. Но той също така я издържаше. Тя погледна към сградите. Слънцето изсушаваше влажната земя и тънки стълбове пара се виеха около тях. Тук тя бе познала и тъгата, и радостта, но най-вече тук тя бе намерила дом. Сега бе на път да изгуби всичко.

Старецът отново проговори.

— Ще останете тук както сте си. И се считайте като член на семейството. Ще си поговорим след време, а сега почивайте.

Тя не можа веднага да проумее думите му. А и не беше лесно да пази поведение, подобаващо на съпруга, на която току-що са ѝ съобщили, че мъжът ѝ е мъртъв. Прочисти гърлото си, кимна и тихо каза:

— Благодаря ви, господин Гарити.

В отговор той също кимна и полека се заобръща. Старицата застана пред него, взе ръката му, сложи я на рамото си и бавно го поведе към стъпалата, потропвайки по пода с тоягата. Колин погледна Елизабет, като че ли искаше да ѝ каже нещо, след това хвърли поглед към Шийла, обърна се и последва майка си и баща си. Изправена със скръстени ръце, Шийла гледаше след тях, докато поемат нагоре по пътеката към пътя, след това бавно се приближи към Елизабет.

— Бях там, когато това се случи, Елизабет, но не можах да стрелям навреме в глигана. И двете цеви на мускета му направиха засечка, което ще рече, че не можеше да направи нищо срещу разбеснелия се глиган. Високите места стават опасни при наводнение, защото глиганите, както всичко друго, се струпват там.

Тонът ѝ бе безизразен, фактически в него липсваше всякакъв намек на симпатия или съжаление, защото знаеше, че вестта ще дойде повече като облекчение, вместо да причини скръб. Елизабет кимна и погледна встрани. Тя само откъслечно бе доловила нещо от разговора на Шийла с Къмингс, но ясно си спомняше тона, с който тя го уговаряше да тръгне с нея. Не беше невъзможно Шийла да е била решила, че той трябва да умре и да се беше погрижила за това. Не беше извън нейните възможности да направи нещо с мускета му и да го подмами близо до глигана, защото интелигентността на Шийла и нейната хитрост бяха на съвсем друго ниво от тези на Къмингс. Да, тя беше способна на такова нещо. Елизабет не започна да осъжда едно такова деяние, както може би щеше да направи това в миналото. Разстоянието между Сидней и Уайамба беше огромно, но то не се измерваше само в мили. Правилата тук бяха други.

Не можеше обаче директно да подходи към въпроса. Ако поставиш някого в положение, при което той вероятно ще трябва да лъже, то ти ставаш по-виновен, отколкото лъжещия. Но можеше да се опита да научи нещо по заобиколен начин. Елизабет излезе на верандата и взе ръцете на Шийла в своите.

— Благодарна съм, че поне ти не си била ранена, Шийла. Не знам какво щях да правя, ако нещо се беше случило с теб.

Шийла я погледна и нежно се усмихна, стискайки ръцете на Елизабет.

— И аз съм доволна като виждам, че си по-добре.

— Нямаше да съм по-добре, ако не беше ти. Къде е онова нещо сега?

— Кое, онова?

— Ами онова, което е останало от него.

— О, това ли имаш предвид? Ами, той, глиганът, изтърбуши и коня му и аз не можах сама да се оправя с тялото. Пратих двама души да го докарат, те ще бъдат тук привечер. Готвачът и тайфата му правят ковчега, пратих един друг да отиде до Минайнди да доведе пристава и

свещеника. Вероятно утре ще пристигнат, тъй че можем да го държим тук през нощта и утре да го погребем, става ли?

— Напълно. Ясно ми е, че благодарение на теб баща ти ми разреши да остана, за което съм ти много благодарна, Шийла.

Шийла насмешливо тръсна глава, стисна ръцете на Елизабет и ги пусна, обърна се настрани, вдигна шапката си и прибра косата си под нея.

— Недей да мислиш, че стадата на баща ми се броят по овцете, които виждаш.

— Това пък какво значи?

Шийла се обърна, изгледа я със замислена усмивка на уста, погледна пак встрани и сви рамене.

— Не му е времето да говорим за това, но няма нищо лошо да споделя с теб нещо, върху което можем да си поговорим. Колин, татко и мама са огледали фермите наоколо да търсят жена за Колин, но никъде не са намерили някоя, която да ги задоволи. Но те са доволни от теб, имай предвид това!

Елизабет отново изпита шок, макар и по-лек този път, осъзнавайки, че вече е свободна отново да се омъжи. Позамисли се върху казаното от Шийла и усети как нещо отвътре я стопля. Усмихна се, повдигна вежди и малко горчиво се изсмя.

— Поласкана съм, но и страшно учудена, като се имат предвид събитията през последните два дни.

— Ще поспя малко, та да можем да поседим довечера — каза Шийла, вървейки бавно към стълбите. — А когато мине известно време, ще си поговорим по въпроса, за да могат Колин, баща ми и майка ми да са сигурни, че си готова за това, та и те на свой ред да говорят с теб.

— Добре Шийла, ще го обсъдим вдругиден.

Шийла, която вече беше стигнала до стълбите, се обърна с усмивка.

— Така де, защо да губим време?

— Благодаря ти за всичко, Шийла!

Шийла кимна с глава и заслиза от верандата.

18.

Елизабет и Колин се ожениха в църквата на Минайнди, една от дузината порутени сгради в малкото селище, разположено край река Дарлинг. Колин притежаваше всички онези качества, които у Къмингс липсваха. Отношението на Колин към Елизабет силно се влияеше от взаимния респект между него и Шийла и той бе благороден и внимателен към нея. Колин беше тих; имаше добро чувство за хумор и изглежда не се уморяваше да слуша за Сидней и за детството ѝ. Беше изключително хубав мъж и събуждаше такива импулси в нея, каквито тя никога не предполагаше, че притежава. Понякога, когато се колебаеше да прави любов с нея, тя ставаше агресивна. На сутринта тя беше свенлива и се изчервяваше, когато той ѝ се усмихваше по време на закуската.

Старецът протакаше наемането на друг управител на фермата и затова те живееха в неговата къща. Елизабет реши да купува каквото си пожелае и след като поръча няколко броя мебели, платове, сребърни прибори, порцелан и някои дреболии, се намери в странното положение да е с много пари, без да има за какво да ги похарчи.

Тя беше изключително щастлива. Работата в къщата бе по-малко и тя се наслаждаваше на спокойствието, докато переше и мислеше какво да сготви, когато Колин се върне. Вземаше тор от обора и наторяваше цветята, понякога береше цветя и ги слагаше на гроба на бебето. Подкастриаше лозите около верандите, докато израснаха като дебел сенчест параван. Елизабет получи друго писмо от Стивън Уилоуби, нейния роднина от Англия, и му отговори подробно за смъртта на Къмингс, за повторната си женитба и живота във фермата.

Шийла и баща ѝ стигнаха до решението да изпратят Джеймс в един интернат в Сидней. Елизабет писа до директора на училището и до епископа, молейки го да намери спонсор за Джеймс. Писмото от директора пристигна още с връщането на кервана с провизиите. Отговорът бе, че очакват Джеймс за ученик. А писмото от епископа дойде също бързо. То бе дълго, топло и емоционално; изразяваше задоволство от промяната на името и положението ѝ. В него епископът

й засвидетелстваше своята почит и уважение, предаваше най-добрите си пожелания и я уверяваше, че Джеймс ще получи нужното внимание от негова страна.

Елизабет отделяше значително време и усилия за подготовката на Джеймс. През всичките следобеди цялото ѝ внимание беше насочено към него и уроците му. Това ѝ основно занимание отпадна, когато той замина, и я обхвана натрапчивото чувство, че е безполезна. Колин търсеше начин да я ободри. Хвалеше я за добре подредените лехи с цветя, за всичко, което вършеше, но тя беше твърдо убедена, че това всъщност не го интересува и единствено иска да я успокои. Той не беше възискателен, а пък и грижата за дома не изискваше много време от нейна страна. Започнаха да ходят за вечеря в къщата на Гарити, след като Колин се завръщаше от работа. Така той можеше да разговаря с баща си и Шийла.

Когато си беше вкъщи, а тя прекарваше по-голяма част от времето си при овцете, Шийла настоятелно канеше Елизабет да вечерят заедно. Старците през всичките вечери упорито и равнодушно мълчаха. Караха я да остане у дома им, но се отнасяха към нея с безразличие, така както се държаха и с Колин и Шийла. Липсваше каквото и да било внимание от тяхна страна, освен моментите, когато старата жена втренчено ги гледаше или когато старецът им задаваше някакви въпроси, за да узнае нещо, което го интересуваше. Старицата съдвкваше месото и го подаваше на стареца — тема за комичен коментар и пантомима, която Шийла изиграваше по-късно, скришом от тях. А и начинът, по който те внезапно напускаха масата, не отговаряше на добрите обноски. Когато приключеха с храненето, незабавно ставаха от масата и се запътваха към всекидневната или верандата, за да пушат лулите си.

Елизабет беше запалила камината вкъщи и приготвила вечеря, но се случи, че вече за трети път вечеряше у тях. Шийла и Колин бяха при кошарите, а старецът си мислеше за овцете. До тази вечер между тях не се беше получил никакъв разговор, но сега той я попита дали не е бременна. Тя сепнато и заеквайки му отговори, че не е, а той промърмори нещо, изразявайки неудовлетворението си.

Елизабет беше извадила всичките си книги в процеса на обучението на Джеймс; тя откри, че интересът ѝ към тях беше страшно намалял. Съдържанието им бе свързано с различни академични

въпроси, докато около нея във фермата течеше един витален и действен живот. Напоследък Шийла и Колин я включваха в разговорите си с мъчително усилие, защото в тях винаги ставаше въпрос за овците или говедата и разни други грижи по стопанството. Тя откри, че е научила повече за живота и работата във фермата и интересът ѝ все повече се засилваше заедно с познанията ѝ за тези неща. В същото време стана небрежна към останалата си работа. Времето започна да ѝ тежи, беше ѝ досадно, защото чувстваше, че не го използва пълноценно.

Когато се обърна към Шийла с молба да я научи да язди, си мислеше, че в отговор ще чуе от нея някоя от добродушните ѝ подигравки, но с изненада разбра, че Шийла само е чакала да я помоли за това.

В един стар скрин тя откри дрехите, които ѝ бяха необходими. Старецът винаги бе държал децата му да са добре облечени и обути още от малки. Намери няколко чифта обувки, които бяха умалели на Шийла, внимателно ги намаза с лой, за да се запазят за удобен случай. Доста веhti ризи и панталони, омекнали и избелели от много пране, грижливо сгънати, се пазеха в скрина от кедр.

Елизабет се чувстваше почти гола в панталоните, тъй като беше свикнала с широки дрехи и сега се безпокоеше, че формите на бедрата ѝ са неприлично подчертани. Усещаше обувките върху краката си тежки и неудобни, а косата си — обемисто бухнала под шапката. Но реакцията на мъжете се състоеше по-скоро в изненада от вида ѝ, отколкото се дължеше на някакъв специален интерес. След първия ден болезнената тежест в бедрата и гърба ѝ отвлече вниманието ѝ от загрижеността относно външния ѝ вид.

Агнетата бяха навързани по групи. Бяха им сложени стегнати примки в основата на опашките, за да се спре движението на кръвта и така да изсъхнат и окапят. Елизабет работеше заедно с Шийла, като се учеше да се оправя с кучетата и водеше агнетата в кошарите, за да им стегнат опашките. След това работи малко в една от кошарите. Вдишвайки задушавания прах от мръсотия и овчи тор, стискаше здраво между коленете си мятащите се агнета и ги връзваше. Имаше и стотици агнета, които трябваше да бъдат кастрирани. Тя работи отново при Шийла, а после в една кошара сред шумното меле от блеещи агнета и лаещи по тях кучета. Двама от мъжете работеха с невероятна

бързина, като грабваха агнетата и отхапваха тестисите им. Хилеха ѝ се с оцапани от кръв устни. За момент душата ѝ замря, като си помисли, че и от нея може да се поиска да прави същото. Шийла приятелски ѝ се усмихна и поклащайки глава, извади джобното си ножче. После ѝ даде знак да заварди едно от агнетата, докато го хванат, и ѝ показа, че може да се действа и по друг начин.

Елизабет работеше неуморно от зазоряване до здрач. След втория ден се премести да спи в свободната стая в къщата на Гарити, за да си спести няколкото ярда ходене до вкъщи след вечеря. Така сутрин Шийла можеше да я буди. Беше изгоряла на слънцето, ръцете ѝ се бяха изприцили; чувстваше се маса от мускули, които непрестанно я боляха. Струваше ѝ се, че нощите преминават за миг. Когато Шийла нетърпеливо я викаше сутрин, тя имаше чувството, че току-що си е легнала. Две утрини подред ѝ беше почти невъзможно да се вдигне от леглото, после изведнъж това ѝ вцепенение я напусна и тя започна да става по едно и също време с Шийла. Имаше някаква топла задушеvnост рано сутрин в кухнята — тъмните прозорци и лампата, изпълваща стаята с жълта светлина, огънят, бумтящ в печката и Беси, която се суетеше около нея. Шийла потупваше с крака, докато си обуе обувките и като дъвчеше питка с пържено месо, си оправяше ризата и панталоните. Елизабет беше обзemannana от задоволство, когато разбирайки, че някои от овцете са се отвързали, изпращаше кучетата да ги догонят и спрат, а след това Шийла одобрително кимаше с глава и ѝ се усмихваше.

Когато Колин се завръщаше от пасищата, оставаше доволен от това, което виждаше. Елизабет се чувстваше като важна, неразделна част от живота около нея и растеше доверието ѝ в собствените ѝ способности, да се учи и да върши всичко все по-добре. Чувството за сплотеност се усилваше още повече, когато Колин се намираще вкъщи и след като тримата закусваха набързо на зазоряване, тръгваха заедно към обора, за да хванат и оседлаят кон за него. Тя се почувства окончателно приета в семейството няколко вечери по-късно. Това стана след вечеря, когато заговориха за наемането на управител на фермата. Старецът заяви, че такъв не е необходим, след като трима от членовете на фамилията се грижат за фермата.

На доста от по-големите агнета им бяха опаднали опашките. Трябваше да се остриже стeпаната и изцапана вълна около ануса и

опашката на всяко едно от тях, защото там се събираха нечистотии и мухи. Това беше деликатна и трудна работа. Само едно изпускане на ножицата и агнето можеше да се нарани отново по непоправим начин. Елизабет продължаваше да се гнуси от всичко това, но все пак полагаше усилия да помага, доколкото може.

Колин замина към по-отдалечените кошари, а като се завърна те още се занимаваха с почистването на опашките. Вечерта се отвори дума за това, че агнетата трябва да бъдат отведени до Вилканиа Изток, най-източния край на земевладението. Старецът одобрително кимна, когато Шийла обеща да ги закара, като вземе и Елизабет със себе си.

Те тръгнаха по хлад, рано преди изгрев. Конете бяха оседлани и носеха на гърбовете си провизиите и екипировката. Изкараха агнетата от кошарите и потеглиха на изток с викове и подсвирквания по кучетата. Стадото потегли, като се оформи дълга и широка колона. Елизабет яздеше напред в бърз тръс, за да стигне първа до оградата и да отвори път на стадото. Малко по-късно колоната от агнета се появи зад нея. Сред бледия светлик на зората се чуваше блеене и забързан тропот на копита, докато стадото излизаше през вдигнатата ограда. Слънцето занаднича иззад хоризонта. Пътят ясно се очертаваше на изток — права и утъпкана полоса, по която копитата на много животни и колела на каруци бяха изпомачкали тревата и дребните храсти. Това беше същият път, по който Къмингс преди време бе докарал Елизабет с фургон до тук.

Тя се наслаждаваше на изпълващото я чувство на свобода, което я обземаше от гледката на пъстротата на местностите, през които минаваха. Агнетата трябваше да се водят бавно, защото бяха малки и още се възстановяваха от кастрирането и рязането на опашките им. Елизабет и Шийла яздеха свободно между тях, подсвирквайки на кучетата, когато някое агне се отделише и тръгнаше да пасе встрани от пътя. Прах се вдигаше нагоре, а мухите ги нападаха отвсякъде. Това беше дребно неудобство в сравнение с топлината, която ставаше непоносима по обед. Понякога някое кенгуру или ему изскачаха в уплах от храстите пред стадото и се затичваха нанякъде. От хълма се виждаха фермата и кошарите, трептящи и изкривени от надигащата се мараня. След като отминаха възвишението, фермата се загуби от погледите им и остана назад.

Яздейки, те хапнаха питки и солено говеждо. Следобеда овците започнаха да се изморяват и все повече да изостават назад. Привечер Шийла пришпори коня си пред колоната и ги отклони към устието на реката, виеща се в подножието на хълма. Овците се втурнаха да пият вода и да пасат. Шийла ги следеше да не се пръснат. През това време Елизабет приготвяше подслон за през нощта и разседлаваше конете, след което се зае с вечерята.

По залез-слънце овците спряха да пасат и налягаха да почиват, преживяйки. Шийла изпрати кучетата да пазят по краищата на стадото. След като се убеди, че всичко е наред и могат да нощуват спокойно, се върна при огъня. Елизабет печеше голямо парче овче месо за кучетата. А за себе си и за Шийла приготвяше свинско, ориз и питки. След като нахраниха кучетата и ги изпратиха да пазят стадото, приседнаха до огъня и вечеряха, докато всичко наоколо потъна в мрак. Прибраха останалата храна за другия ден, разделиха си остатъка от чая и като се увиха в одеялата си, легнаха до огъня.

Появи се бриз, който разлюля дърветата и тревата, прогонвайки мухите и комарите. Въздухът се освежи и стана по-студен, докато дневната горещина се обърна в хлад. Елизабет се сгуши в одеялото и дълго си мисли за топлото легло вкъщи. Земята беше твърда и студена под тялото ѝ, одеялото и дрехите ѝ се струваха тънки от вятъра, който духаше в гърба ѝ. Чу се тих шум от ронещата се в огъня пепел. Нажеженото червено в него премина в жълто, докато бриза постепенно го изгаси. Тя се измъкна изпод завивката и хвърли малко дърва в огъня. След това пхна ръцете си под одеялото и се зави през глава, като зъзнеше и въздишаше.

Овците се размърдаха. Шийла надигна глава и се послуша. След като се успокои, се отпусна и придърпа одеялото към себе си, наблюдавайки лежащата от другата страна на огъня Елизабет.

— Май нещо позамръзнах — промърмори Елизабет.

Шийла тихо се засмя, увивайки се по-удобно в одеялото.

— Смей се колкото щеш! Засега ветрецьт откарва топлината на огъня към теб, но той ще угасне и тогава ще спреш да се смееш!

— Няма да стане! А теб не те ли сгрява хапливото ти езиче? Студено ли ти е наистина?

— А, не, треперя си за упражнение, та да знам какво да правя, когато ми стане студено.

Шийла се подиря на лакът и през огъня погледна Елизабет.

— Искаш ли да те стопля?

— Може, освен ако не ти е приятно да си лежиш там и да наблюдаваш как бавно умирам.

Шийла пак се усмихна, отви се, стана, заобиколи огъня и с крак побутна Елизабет.

— Направи ми място, малко, глупаво агънце! Ще легна при теб и ще те сгрея.

Елизабет отмести завивката си. Шийла легна до нея и хвърли върху тях и своето одеяло. Разположи се удобно, като я прегърна с ръце. Топлината ѝ обгърна Елизабет. Скоро напрегнатостта ѝ от студа премина и тялото ѝ се отпусна, стоплено от допира с тялото на Шийла. Тя пхна студения си нос под брадичката ѝ и я хвана за ръцете.

— Колко си добра, Шийла! Добра и топла като... голяма крава.

— А ти, ако не престанеш да ме буташ в огъня, ще видиш наистина колко съм голяма!

Елизабет се разсмя, сгуши се в Шийла и веднага задряма.

Шийла дръпна крайчеца на одеялото, за да я завие по-добре и тихичко въздъхна.

— Разбираш ли, че никога не съм спала така с някого! — прошепна тя. — Даже и с онзи кучи син, който ме остави сама с Джеймс. След всяка среща той си тръгваше, а в повечето случаи това ставаше през деня. Така че никога не съм спала до някого.

Елизабет шеговито ѝ отговори:

— От утре няма да можеш да твърдиш това.

Шийла се засмя, оценявайки шегата, придърпа още одеялото върху Елизабет и я потупа по главата.

— Е, вярно е! Няма да казваме на никого, защото ще ни разберат погрешно. Лека нощ, Елизабет!

Елизабет въздъхна и сънливо промърмори:

— По-рано винаги ме наричаше „Поми“, напоследък не го правиш.

— Това е защото вече не си такава. А сега, лека нощ!

Елизабет се замисли върху думите на Шийла, след това се усмихна и се притисна по-плътено до нея.

Седем дни по-късно те достигнаха до Вилканиа Изток, след като бавно преведоха стадото през фермата Пенонг и Вилканиа Запад. Там

имаше не по-малко от дванадесет хиляди овце и агнета, наглеждани от самотен овчар. Старият мъж познаваше Шийла още от времето, когато беше малка, а Елизабет беше срещал няколко пъти в главната ферма. Шийла се отнасяше към него с непринудена фамилиарност, тъй като се познаваха отдавна, но неговото държане спрямо Елизабет беше несигурно и предпазливо, като на човек, който повечето време живее в самота.

Нощта прекараха до неговата кошара, вечеряха заедно и си поговориха около огъня, преди да се мушнат под одеялата. На следващата сутрин потеглиха на път, за да проверят една част от оградата по северната граница на фермата.

Без стадото те изминаваха неусетно миля след миля, като се движеха в бърз тръс. Така на следващия ден стигнаха до оградата на северната граница и тръгнаха покрай нея на запад. Тя беше направена от колове и заковани напречно дървени пръти. Коловете бяха хлътнали на места, а прътите — изпопадали. Вървейки покрай оградата, те поправиха някои дребни повреди, после свърнаха обратно към Пенонг.

Пасейки овците, винаги се движеха вкупом, водени единствено от стадното си чувство. Иначе, ако се отделяха, дивите кучета ги нападаха. Но сега Шийла и Елизабет срещнаха много такива разпилени овце, особено като се приближиха към Пенонг. Яздиха покрай оградата още около час. Шийла сериозно се замисли, като гледаше лутащите се животни, които изскачаха от храстите покрай тях.

Кучетата направиха няколко обиколки във всички посоки и посъбраха доста от залуталите се овце, а Елизабет и Шийла ги подбраха в бърз ход, като им подвикваха и плющяха с камшиците си. Тази малка групичка овце имаше някаква притегателна сила — тя беше като магнит, около който през целия път се прилепяха още и още заблудени овце. Така двете жени подбраха пред себе си неколкостотин овце, разпръснати преди това на площ от доста мили. Шийла подсвиркваше на кучетата, а те размахвайки опашки тичаха след тях.

Колибата на овчаря беше неголяма дървена постройка на върха на малък хълм. Кучето му стоеше отпред, а конят с пранги на краката пасеше на ливадата. Остра миризма на урина се носеше във въздуха, усещаше се тежко зловоние и смрад. Най-съкрушителното бе мрачната картина вътре. Мъжът лежеше немощен на сламеник срещу стената.

Шийла коленичи и се наведе над него. Елизабет остана до вратата, защото вътре се задушаваше и ѝ се гадеше.

— Донеси ми малко вода, Елизабет.

Тя се върна при конете, поемайки големи глътки свеж въздух, взе манерката от седлото и я занесе вътре. Шийла я грабна, а Елизабет побягна навън с ръка на устата си. Мъжът, стенойки, се надигна и отпи глътка вода, като Шийла подпираше главата му.

— Закъсал си, Били, нали?

— Да, бил съм и по-добре — промълви с усилие болният.

— От колко време стоиш така?

Тя го изчака да си помисли. Той въздъхна тежко и тихо ѝ отговори:

— Струва ми се от една седмица. Виж как ми се е подул коремът.

— Да, виждам. По-добре е да те заведе у нас, при главните кошари.

— Но кой, по дяволите, ще се грижи за овцете ми.

— Тя.

— Коя, да му се не види, е тя?

— Ти познаваш Елизабет. Беше омъжена за Къмингс, а сега наскоро се омъжи за Колин.

— А, тази значи беше завеляното поми?

— Не е много по-завеляна от някои други — засмя се беззвучно Шийла.

— Но тя ще ми разпилее овцете, по дяволите!

— Няма да ги разпилее повече, отколкото са разпилени сега, а ти няма да си въобще в състояние да ги наглеждаш. Сега ще те поизчистят и после ще те отведе в главната ферма.

— Няма да позволя, ако тя е тук!

— Не се безпокой! Тя дори не иска да те гледа. Я се виж на какво приличаш! — каза Шийла, запуши манерката и тръгна към вратата, като даде знак на Елизабет да я последва навън. Усмивката ѝ бе изчезнала.

Елизабет дишаше дълбоко, опитвайки се да прочисти гърлото и ноздрите си от отвратителната воня.

— Какво се е случило с него?

Шийла поклати замислено глава, сви рамене и ѝ подаде манерката.

— Не мога да разбера какво е станало, по дяволите! Но нещата тук не вървят добре. Трябва да го заведе обратно вкъщи. Колин и готвачът ще могат да му помогнат.

Елизабет кимна, като хапеше долната си устна и се огледа наоколо.

— Ако бяхме минали вчера по прекия път, щяхме да разберем по-отрано, че е зле.

— Е, да, и щяхме да сме в още по-неприятно положение. Стадото ни щеше да се разбърка с тези овце тук и да търсим помощ, за да ги разделим. И все пак, бих предпочела това, отколкото да гледам Били в състоянието, в което е сега. — Тя се обърна, въздишайки тежко и добави: — Добре, иди хвани коня му и го оседлай.

Елизабет кимна и вдигна падналата до изстиналия огън юзда. Сложи я на коня си, завърза манерката за седлото и тръгна надолу по склона.

Конят на Били се беше развързал, затова ѝ бе трудно да го хване. Подгони го и го притисна в ъгъла на стара разпадаща се кошара, останала от годините, когато наоколо не е имало нищо друго. Елизабет зърна Шийла, която влачеше кофи с вода от извора при хълма. Вече водейки коня, забеляза, че е изпрала и панталоните му и сега ги носи към кошарата.

Елизабет оседла коня и го върза в храстите до колибата. Шийла се появи навън, влачейки сламения дюшек с мъжа отгоре. Беше го обула с влажните още панталони, прилепнали около краката му и разхлабени около гротескно подутия му корем. Като че ли зловонието от колибата излезе заедно с него навън. Елизабет пое дълбоко въздух и се спусна да помогне на Шийла да го издърпа и сложи на земята. Конят започна нервно да тъпче на едно място и да клати глава, щом положиха овчаря близо до него. Шийла кимна на Елизабет да хване юздата, а тя се наведе над Били. Лицето му беше мъртвешки бледо. Тя нагласи ръцете на гърдите му и го повдигна. Той изстена от болка, докато се опитваше да стъпи на земята. Шийла го изправи странично на коня, след това пхна раменете си под краката му и го повдигна към седлото. Той едвам успя да се хване и отново изстена от силната болка, когато коремът му се притисна о коня. Шийла праметна крака му през седлото и го донамести. Болният се отпусна тежко върху гърба на коня и продължи да стене, дишайки тежко. От задната част на панталоните

се чу нещо като картечен звук и неприятното зловоние се усили, обгръщайки Елизабет.

— По дяволите, Шийла! Аз пак го направих!

— Е, добре, но ще трябва да поседиш известно време в него, Били. Ще стигнем потока Мюлнуа чак като падне нощта и тогава пак ще се погрижа за теб.

— Това е повече, отколкото аз бих направил за някого... — отрони той и лицето му се изкриви от болка. След това внезапно се разплака и хлипайки, добави с хрипков глас: — Много сваятна жена си, Шийла...

— Други биха оспорили това — усмихна се тя кисело, потупа го приятелски по крака и се отправи към своя кон с думите: — Но аз ще си я карам, както си знам.

— Убеден съм в това — промърмори той, като подсмърчаше и търкаше очите си с опакото на дланта си. После, хващайки юздите с две ръце, се обърна към Елизабет и добави: — Дяволски съм сигурен, че винаги ще си я кара както си знае.

Елизабет се усмихна и му кимна вяло, като държеше длан на устата си в усилие да не повърне. Тя отдели поглед от подутия му корем и изпоцапаните панталони и се постара да гледа встрани.

Доиде унието на раздялата. Конете потропваха с копита. Кучетата, които бяха довели със себе си и тези на овчаря се бяха събрали вкупом и дишаха тежко с изплезени езици. Задуха вятър, тревата и листата на дърветата зашумоляха. Елизабет се огледа наоколо, пхна ръцете си в джобовете и погледна към Шийла, която въздъхвайки, каза:

— Не трябваше толкова рано да те забърквам в такова нещо, Елизабет, но просто няма друг изход.

— Ще се оправя, не се безпокой.

Шийла пак въздъхна, свали шапката ѝ и държейки юздите с една ръка, я погали по косите.

— На запад и на юг фермата е обградена от храсти. Ако някои овце се измъкнат оттам, по-късно ще се погрижим за тях. Онези от тях, които успеят да се измъкнат от зъбите на кучетата динго, може и да стигнат до кошарите в Уайамба. Ти пообиколи наоколо и посъбери каквото можеш, но не ги подкарвай прекалено накуп, за да могат и да пасат. Видя Фред как води стадото на паша, когато бяхме при кошарите

във Вилканиа Изток. Опитай се и ти да направиш същото. Тук мястото е по-добро за паша. Не се притеснявай да ги водиш и по-далеч. Веднъж събрани в стадо, те не се разделят. Ще трябва да издържиш няколко дена, а като се върна, ще доведе някого за помощ.

— Много добре.

Шийла сложи шапката ѝ обратно и се приготви да възседне коня. Вече върху гърба му, се наведе към Елизабет, усмихна ѝ се, сложи длан на бузата ѝ и я целуна, добавяйки с топла загриженост в гласа си:

— По тези места се срещат глигани, случват се какви ли не неща, затова бъди внимателна и носи винаги със себе си мускета. Прави само онова, което можеш, по дяволите останалото. Грижи се за себе си и се пази. Имам много овце, докато ти си една-единствена.

Елизабет кимна с усмивка.

— Ще се оправя. Всичко ще бъде наред.

Шийла кимна с глава и я целуна отново. После усмивката ѝ угасна и тя въздъхна, обръщайки коня си.

— Е, умната тогава!

— Добре, но и ти внимавай!

— Довиждане!

Шийла се изправи на седлото и пришпори коня. Потеглиха надолу по склона в бавен ход. Старецът я следваше отпуснат върху своя кон. Обронил глава, той тежко се поклащаше ту на една, ту на друга страна. Кучетата се разляяха, поглеждайки ту към Елизабет, ту след конете. Тя щракна с пръсти и ги привика при себе си. Те дотичаха и насядаха край нея. Елизабет пъхна ръце в джобовете си, загледана в отдалечаващите се коне. Шийла се обърна на седлото си и ѝ махна, точно когато бе на върха на хълма. Елизабет размаха длан на свой ред. След малко конете изчезнаха зад хълма.

Кучетата на стареца бяха изтощени и измършавели от глад. Ребрата им се брояха, а хълбоците им бяха хлътнали. Очите им я гледаха с жални просяшки очи.

Елизабет свали мускета от седлото и поведе коня си към подножието на хълма към най-близката групичка овце. Застреля в главата една от тях, върза краката ѝ с въже за седлото на коня и я повлече нагоре към колибата.

След като я закла, разпори корема ѝ и изсипа вътрешностите ѝ на земята. Кучетата с настървение се нахвърлиха и лакомо залапаха,

повръщаха и отново поглъщаха сдъвканите парчета. Да се заколи овца изглеждаше проста и лесна работа. Веднъж бе зърнала в кланицата как действат мъжете там — ножовете им се плъзгаха по кожата и я отделяха от месото, след това нарязваха бързо трупа на парчета. Но захванала се сега с тази работа установи, че е трудна и неприятна. Мухите кръжаха около нея, а парчета кожа бяха останали върху месото. Неприятният мирис на кръв и лой от още топлото тяло се смесваше със зловонието, идещо от колибата.

Мисълта, че е отговорна за овцете постоянно тревожеше съзнанието ѝ. С мъка сдържаше порива си да яхне коня си и незабавно да тръгне да събира стадото. Но беше вече следобед и тя се сети за онова, за което многократно я бе предупреждавала Шийла, а именно, да не позволява да я свари нощта на непознато място, далеч от кошарата. Участъкът тук беше заобиколен от всички страни с плет от храсти, но дори и при това загубата на ориентация и ненужната паника можеха да бъдат опасни. Районът беше доста голям и Елизабет пак можеше лесно да се загуби, ако конят ѝ се наранеше; щеше да остане без крака, скитайки се да търси убежище, премаляла от глад и жажда. Тя взе няколко камъка и оформи огнище по-далеч от колибата, за да не усеща неприятната смрад. След това запали огън, извади си една питка и сложи парче овнешко да се изпече. Огънят и топлината, разпръснала се около него, ѝ вдъхнаха чувство на сигурност срещу самотния повеи на бриза и полюшващата се трева. Тя разседла коня си, сложи му прангите, поразхлаби ги малко, след това подреди нещата си около огъня.

Всичко наоколо потъна в тъмнина. Тя се нахрани, прибра останалата храна, и увита в одеялото си, се излегна удобно край огъня. Трепереше от студ и си мислеше за Шийла. Тя беше вече на доста мили от тук, през хълмове и покрити с храсталаци и треви простори, спряла някъде да пренощува със смъртно болния мъж. Смрад и зловоние отново полъхнаха от колибата и я обгърнаха. Прилоша ѝ. Тя отметна одеялото, изправи се на крака, отдалечи се от огъня и повърна.

Кучетата, които лежаха около огъня и я гледаха, се засуетиха. Две от тях станаха и отидоха да изядат изхвърлената от нея храна. Тя се върна при постелята си и въздишайки тежко, отново си легна.

Сега за пръв път оставаше без непосредственото присъствие на друг човек, самотата я гнетеше. Спа на пресекулки; всеки шум през

нощта я будеше. Стана на развиделяване, запали огън, за да си свари чай, после слезе надолу, за да доведе коня. Когато се върна, водата вече вреше; сложи чая и отхапа от питката и студеното овнешко, докато нагласяше седлото върху коня си.

Започна обиколката си от северната част, където границата се срещаше с тази на съседната ферма. Някои от забегналите овце може и да се бяха смесили в нечий чужди стада. Заведе кучетата до плета и ги накара да се придвижват в полукръг към кошарата. Седемте кучета доста бързо се справиха със задачата си и изкараха от храстите голяма част от стадото, като започнаха да обикалят във все по-широк периметър, разбирайки добре какво се иска от тях. Още заблудени овце наизскачаха и се затичаха през храсталаците, като се присъединяваха към стадото, което Елизабет бавно водеше, викайки и размахвайки камшик. Кучетата тичаха все по-надалеч и нашироко, събирайки останалите овце покрай близките хълмчета и дерета. Някъде по средата на пътя си Елизабет беше вече събрала няколко стотици овце пред себе си. Извика кучетата и ги върна пак назад в още по-широк обхват откъм запад, а тя самата подкарваше подгонените от тях овце и ги насочваше към оформилото се стадо. Късно следобед вече бе обходила една голяма част от северната част и бе събрала стотици овце, които подкара към кошарите. Голям облак прах се вдигаше след тях. Точно преди залез минаха покрай последния хълм и като вливащ се поток нахлуха в долината.

На следващия ден Елизабет откри трупове на осемнайсет от тях, разкъсани от дивите кучета динго. Злобата на тези кучета, за които ѝ бяха разказвали, се оказа едно от нещата, за които не си бе давала ясно сметка досега. Но тя се докосна до нея, виждайки подутите и гниещи овчи тела. Те очевидно са били малка групичка, нападната от няколко кучета, защото бяха разпилени на няколко ярда една от друга. Само две от тях бяха разкъсани и наядени. Силен гняв се надигна в душата на Елизабет, гледайки онова, което беше останало от тях. От малките жълтички животни, приличащи на кучета, които беше виждала неведнъж, те се превърнаха за нея във въплъщение на злото.

По-късно сутринта тя срещна две кучета динго и подкара внимателно коня си към тях, докато не хукнаха да бягат. Тогава препусна в галоп след тях, като държеше в ръка мускета, готов за стрелба. Кучетата се втурнаха през равнината, а тя пришпори още по-

напористо коня и изпразни и двете цеви на мускета в тяхна посока. Ритането на двуцевния мускет насмалко да я свали от седлото, а двете кучета динго се преметнаха квичейки и отново затичаха. Разстоянието беше твърде голямо, за да ги улучи смъртоносно. Елизабет подсвирна на своите кучета. Две от тях веднага дотичаха и се впуснаха напред след кървавите следи през храсталаците и тревата. И други се присъединиха към тях, привлечени от силния им лай. Накрая притиснаха ранените динго в един ров. Седейки на коня си, Елизабет наблюдаваше разкъсването на динго от освирепелите ѝ кучета.

Колин ѝ бе създал чувство на съпричастност, обратно на Къмингс, който непрекъснато ѝ бе повтарял, че е бreme за него. Усещането за участие в общите дела се разви у нея от времето, когато започна да работи с Шийла. Но досега не се бе чувствала в някаква степен собственичка на земите и имотите, защото досегашните ѝ функции и липса на опит бяха такива, че тя се виждаше във второстепенната роля на помощница. А сега една неуловима, но съществена промяна се появи у нея, докато всяка сутрин яхваше коня, за да търси запилелите се овце. Елизабет бе останала сама, бе поела отговорността за овцете, а и беше член на семейството, на което принадлежаха и овцете, и земите. Чувство за собственост започна да се оформя постепенно в съзнанието ѝ. Всяка една от овцете стана за нея обект с особена стойност и тя започна още по-старателно да претърсва храстите, за да се убеди, че не е пропуснала нито една от тях, оставяйки я на кучетата динго.

Шетането из северната част на участъка ѝ отне четири дни, след което претърси и южната страна. На югоизток повечето хълмчета бяха каменисти и тя започна оттам. Някъде там намери разпръснати труповете на около тридесет-четиридесет овце, убити от дивите кучета. Повечето бяха изцяло оглозгани. Елизабет зърна едно динго, пришпори коня си в галоп и яростно го подгони. Кучето изчезна между камъните край хълма. Тя скочи от коня и с мускет в ръка хукна след него. Забеляза дупка в земята под един камък. Предпазливо погледна вътре, като не изпускаше юздите на коня си. Беше бърлогата на динго. Елизабет възседна пак коня и свирна, за да извика кучетата си.

Кучетата наобиколиха бърлогата с яростен лай, като две от тях се втурнаха нагоре по хълма, през грамадата камъни, за да търсят други дупки. Елизабет завърза коня, взе огнивото и кремъка от чантата на

седлото, събра една купчинка от сухи пръчки и трева и запали огън пред бърлогата. Когато огънят се разгоря, взе голям сноп суха трева и зелени клони и ги хвърли отгоре. Тревата буйно пламна. Нагоре се издигна пушек от свистящите и пукащи в огъня зелени клонки.

Елизабет взе една дълга пръчка и тикна огън и в дупката. Пушек заизлиза през още няколко пролуки между камъните и се извиси нагоре в плътен облак. Отвътре се чуваше някакъв шум и скимтене. Елизабет взе мускета в ръка и зачака, като наблюдаваше ту дупката, ту кучетата, които джавкаха и тичаха напред-назад.

Едно динго изскочи от дупката, паникьосано и полузадушено от пушека, а кучетата го погнаха и повалиха на земята. След него се показва още едно. Елизабет вдигна мускета и гръмна по него. Улучи го в гръбнака. То заскимтя и се загърчи в агония. Изстрелът стресна кучетата и изостри вниманието им. Още едно динго показва муцуна навън. Кучетата се нахвърлиха освирепели към него. От друга дупка, малко по-нагоре се заизмъкнаха още три. Част от кучетата се спуснаха към тях и започна ожесточена борба. Във вътрешността на бърлогата се усети някакво раздвижване. Две от дивите животни, почти задушени, скимтейки се опитаха през огъня да се измъкнат навън. Елизабет натъпка мускета с барут, вдигна го и стреля. Вдигна се прах и се смеси с пушека, излизащ от бърлогата. Скимтенето се превърна в дрезгав вой, след което утихна. Елизабет внимателно се приближи до една от дупките и се ослуша. Вътре явно бяха останали малките кученца динго. Те се задушаваша, виеха и скимтяха. Тя се върна при коня, взе от чантите барут и напълни цевта на мускета. След това събра още суха трева и клонаци и ги хвърли върху огъня в бърлогата.

Случваше се някое динго да се отскубне от кучетата и да се върне обратно в дупката, но бързо изтичваше обратно навън, ослепено и задушено от лютивия дим. Тогава кучетата го нападаха и доубиваха. Огънят в бърлогата отново се разгоря и скимтенето в нея секна. Елизабет повика кучетата при себе си и ги огледа. Почти всички бяха получили по някоя рана при схватките, а едно от тях бе сериозно наранено — счупена лапа и няколко дълбоки рани от ухапване. Тя го положи внимателно на седлото и подкара коня обратно към кошарите. По пътя срещаше загубени овце, събираше ги и ги подкарваше напред. Кучетата продължаваха да обикалят храстите, търсейки още разпилени овце. Когато пристигна в лагера, зловонието от колибата я удари в

лицето. Тя погледна наоколо и намери едно гърне с катран. Сложи го на огъня, за да се разтопи катрана, после отрязва големи парчета месо от закланата предния ден овца и ги хвърли да се опекаат в огъня. След това намаза раните на кучетата с катрана и ги нахрани обилно с печеното месо.

При пристигането ѝ на това място хиляди овце бяха разпръснати в обширен периметър. След като ги прибра, се оформи огромен поток животни, който запълни долината и се разпростря до съседните хълмове.

Елизабет отново обиколи района, откри още двадесетина овце и уби поединично още няколко диви кучета. Намери и още няколко техни бърлоги и ги прочисти по познатия вече начин.

Целият ѝ ден бе зает да търси загубени овце и да ги събира от всички посоки. Поразтърси се в колибата за чай и намери малко, но той се оказа пропит от вонята вътре, така че тя го хвърли и мина без него.

Самотата започна да ѝ тежи и с нетърпение зачака завръщането на Шийла. Когато изчисли дните, откакто тя беше заминала, откри, че доста дълго е била сама.

Един предобед Елизабет бродеше около хълма източно от долината, когато забеляза, че овцете на отсрещния склон се раздвижват. Отначало си помисли, че е куче динго. В това време се появи Шийла с един мъж. Конете им тичаха сред групичка овце, разбутвайки ги встрани от пътя си. Шийла вдигна ръка и махна за поздрав. Елизабет обърна коня си към колибата и радостно препусна.

Пристигна при колибата първа, дръпна юздите и ги зачака. Шийла се бе широко усмихнала, белите ѝ като бисери зъби блестяха и се открояваха на фона на мургавото ѝ лице под сянката на шапката. Хвърли юздите и скочи от коня. Мъжът в това време заведе коня си до нейния и ги завърза. Шийла и Елизабет се усмихваха и дълго време мълчаливо се гледаха. След малко Шийла попита:

— Добре ли си?

— Да — отвърна Елизабет. — А ти?

— Сега наистина, да. Познаваш Клайд, нали?

Той беше нисък, набит мъж с гъста сплъстена брада и живи, любопитни очи. Елизабет си спомни, че го е виждала около кошарите у дома. Гледаше винаги втренчено и стоеше настрана. Стори ѝ се, че

прилича на Къмингс и че е див като него. Усмивката ѝ угасна, щом го погледна. Кимнаха си за поздрав. Елизабет се обърна към Шийла и лицето ѝ отново грейна.

— Да не би да си чопвала и от чужди кошари? — закачливо я попита Шийла, сочейки овцете. — Та тук има около тринадесет хиляди, а предполагаме, че ще са не повече от десетина хиляди.

— Мисля, че намерих почти всичките.

— Има си хас! Та човек не може да срещне нито една овца, като идва насам. Това е самата истина! Такава добра работа не би свършил и най-добрият овчар във фермата!

Елизабет се изчерви от удоволствие, а после си сложи шапката на главата.

— Как е овчарят?

— Старият Били ли? — Лицето ѝ помръкна, погледна я и въздъхна. — Ами, той умря по пътя. Беше много болен и изтощен. Не можа да се пребори с проклетата зараза. Можеше да умре и тук. Освен това едва принудих проклетия му кон да го носи. После трябваше да чакам викария и полицая да дойдат от Минайнди. Всичко това ме задържа доста време.

— Какво се бе случило с него?

Шийла поклати глава.

— Дебелото му черво беше излязло навън или нещо такова. Бог знае какво. Тъпият полицай си беше въобразил, че е прострелян с пищов в червата. Ровеше като глист навсякъде и само създаваше проблеми. Забърка такава каша, че накрая сам се оплете в нея и си изгълта. Има дълго да я помни. Като приключи не знаеше нищо повече от това, което му бяхме казали в началото. На тръгване му се изсмях в тъпанарската физиономия. Кучи син! — Шийла се ухили доволна и се обърна към Елизабет: — А сега събери си партакешите и ела.

Елизабет кимна и слезе от коня. Завърза го о един храст и започна да си прибира нещата, които беше оставила край огъня.

През това време мъжът разседла коня си, завърза го и започна да разтоварва провизиите и екипировката от седлото. Усетил лошата миризма, идеца от колибата, се обърна към Елизабет:

— Проклетата колиба вони отвратително. Не можа ли да направиш друга?

— По дяволите, ако знаех, че пристигате, щях да вдигна цял палат, ваша милост! Но в своето тъпо невежество мислех повече за овцете, отколкото за това да ви създам удобства. Така, че чувствайте се задължен да се оправите сам, за да не замръзне шибания ви задник!

Ядосана, Шийла се беше приготвила да му отвърне, но Елизабет я изпревари с ироничната си тирада. Изненадано, а после и развеселено, я гледаше как, изпаднала в ярост, се нахвърли върху мъжа. А Елизабет приключи, гледайки го заканително със стиснати юмруци и трепереща брадичка.

Клайд погледна спокойно Елизабет, после Шийла, тръгна към коня си, обърна се и неочаквано се изсмя.

— Не е трудно да се разбере, по дяволите, от кого се е научила така здраво да ругае. Още един месец с теб, Шийла, и никой няма да посмее да разговаря с нея от страх тревата около него да не пламне от огненото ѝ езиче.

Шийла се изсмя гръмогласно, като пляскаше с ръце по бедрата си. Конят ѝ заклати глава и заудря с копита. Тя го хвана здраво за юздите. Елизабет се поотпусна, усмихна се и тя, поклащайки глава. После коленичи до огъня и събра останалите си неща.

Елизабет привърза багажа си за седлото и яхна коня. Шийла поведе своя надолу по склона. Мъжът им махна с ръка, подсмивайки се. Те му отвърнаха, докато се отдалечаваха, минавайки през стадото овце. Елизабет погледна през рамо назад към долината. Беше свикнала с обстановката тук през последните дни. Заминаването сега предизвика у нея чувство на носталгична меланхолия. Обърна се напред и пришпори коня си, за да се изравни с Шийла. Двете продължиха в бърз тръс.

— Радвам се да видя, че си добре, Елизабет. Свърши чудесна работа, да му се не види!

— Щастлива съм да видя, че си доволна от мен. Но по дяволите, знаеш ли, намръзнах се през всичките тези ноци сама.

— Така ли? Ще оправим това.

Елизабет се усмихна, погледна щастливото лице на Шийла и ѝ намигна.

19.

Най-трудният момент от раждането настъпи веднага, след като то приключи. Това беше очакването, докато в другия край на стаята всички си шепнеха около бебето, оглеждайки го и миейки го. Монотонните звуци от песните навън и ритмичните удари от дайгеридос преминаваха през прозорците и изпълваха стаята. Отекваха в съзнанието ѝ, извиквайки в него откъслечни спомени на радост и тъга, преживени тук в къщата. Беше ясен и студен зимен ден. В друг момент би го възприела по-различно. Отначало бе близо до решението да се завърне в голямата къща на Гарити, за да роди бебето. Но старецът беше болен и тя предпочете да остане в дома, далеч от нездравата атмосфера на старческо креене.

Бебето изплака. Това беше писъкът на човешкия протест срещу положението, в което неумолимият ход на времето и неизменните закони на природата го тласкаха. Един здрав и нормален детски плач. Напрегнатото очакване на Елизабет беше почти непоносимо. Опасение, надежда и съмнение се бореха в умореното ѝ и вцепенено съзнание. Чу се плясък на вода и двете аборигенки си размениха някакви коментари на собствения си език. Беси тропаше с обувките си по пода, а старицата, мърморейки ѝ каза нещо на пиджин-инглиш. Приблжиха се до леглото. Елизабет леко обърна глава и ги погледна. Беси носеше бебето, увито в одеяло, и цялата сияеше, докато говореше:

— Това е най-хубавото момченце, което някога съм виждала! Какво ли не би дал мъжът ми някои от нашите да се бяха родили толкова едри и здрави!

Елизабет беше изморена и отпусната, но гордостта ѝ и нуждата да покаже доверие към тях я накараха да не ги пита нищо. Същите импулси контролираха чувствата и изражението ѝ и тя си позволи само една лека и уморена усмивка. Тя трудно се сдържа да не развие бебето и да го разгледа, докато Беси го поставяше върху сгъвката на ръката ѝ. Мъничкото лице, което се подаваше от завивките, беше зачервено и набръчкано. То цялото се разкривяваше, когато мъничката уста се

отваряше и затваряше. Плачът му почти болезнено отекуваше в ушите ѝ и заглушаваше звуците на дайгеридос и ритмичните, съпровождащи песните отвън. Старицата се усмихваше широко; лицето ѝ се сбръчка още повече, зъбите ѝ блеснаха, а очите ѝ искряха. Тя се наведе над леглото на Елизабет, долепи буза до нейната и погали ръката ѝ. После се изправи, хвърли бърз поглед на аборигенките и кимайки с глава, ги повика навън. Стъпвайки безшумно с босите си нозе, те излязоха през входната врата, а старицата ги последва, почуквайки тихо с бастуна си по пода.

Елизабет отново впери поглед в тавана, отпускатки се в доволната си умора. Беси се суетеше напред-назад. Плисна през прозореца една кофа вода, после започна да подрежда съдовете на масата, бърборейки:

— Никога не съм виждала старата по-доволна. Забеляза ли ухиленото ѝ лице? Никога не е била такава.

Спря да говори за момент, докато шумът и песнопенията навън не стихнаха. Въздъхна тежко, докато събираше купчината парцали, за да ги сложи в легена и продължи:

— Спряха, слава богу. Която и да е родилка може да се смахне при подобна врява. Ще видя кои са навън, та да влязат и да погледнат бебето.

Елизабет тихо попита, като преглъщаше с пресъхнали устни:

— Тук ли е Колин?

— Не, защото тази сутрин приличаше на разярен глиган, и няколко мъже, за да отвлекат вниманието му, го заведоха до оборите, за да види новите крави там и да си отклони вниманието. Спрямо теб може и да се държи добре, но не е така, що се отнася до другите. Но ще изпратя някой да го извика, ако майка му не е сторила това. Ще отида да доведе и Шийла — тя е някъде по пътя.

Елизабет се усмихна и кимна на Беси, а тя се приближи до леглото и подгъна крайчетата на завивките под бебето. После Беси излезе и стъпките ѝ заглъхнаха докато се отдалечаваше. Елизабет се обърна и разпови бебето. Нейните опасения и съмнения се бяха трупали месеци наред и дори се бяха увеличавали от това, че Шийла и Колин я обгръщаха с все по-голямо внимание. Последните седмици бе чувствала обида и негодувание от ограничението на движенията ѝ, наложено ѝ от опасението, че крайният резултат отново ще бъде

скръбен. Но мъничките ръчички, телцето и главата на бебето бяха идеално оформени, а и плачът, излизащ от отворената му уста, бе жизнен и изразяващ глад. Тя отново го зави, приближи го до гърдите си и му даде да суче.

Бебето спря да плаче и започна лакомо да премлясква, като махаше с ръчички. Елизабет се усмихна щастливо, подгъна завивките около него и го притисна още по-близо до себе си. После спокойна затвори очи и се отпусна.

Усещането от бебешките устни върху гърдите ѝ беше особено чувство. Храната от топлата майчина гърд бе всичко, от което бебето сега се нуждаеше. Сънят вече я унасяше, когато от него я изтръгнаха отчетливи стъпки през верандата. Тя отвори очи. Сияеща, Шийла тъкмо влизаше през входната врата и вече прекосяваше стаята с големи, бързи крачки. Наведе се над леглото и я целуна, като отмести косата ѝ назад. Повдигна крайчеца на одеялото и погледна бебето, като въздишаше от радост и възхищение.

— Я го виж ти! И колко лакомо суче! Добре, че имаш две гърди, иначе тебе щеше да изяде! Как смяташ да го наречеш?

— Денис — прошепна Елизабет, усмихвайки се уморено.

— Денис? Скъпа, това е чудесно име за него.

Елизабет леко кимна, а Шийла отново се наведе над бебето, като му се усмихваше и го галеше нежно с върха на пръстите си по тъмната косичка. Чуха се викове на пътя пред къщата и се усети мирис на пушек във въздуха. Елизабет внимателно надигна глава и погледна през прозореца. Шийла зави бебето с одеялото и се усмихна на Елизабет, като ѝ пооправи косите.

— Не обръщай внимание на тълпата отпред. Майка ми, заедно с аборигенките накладоха адски голям огън навън по средата на пътя. Почти всички от селото са тук. Това е техен обичай при раждане на дете. За първи път го правят за член от нашето семейство. Джеймс нямаше свестен баща и се страхуваха да не ядосат стария. Беси роди две деца тук, но не я възприеха като своя.

Тя се облегна на леглото и отново целуна Елизабет.

— Ще изляза да видя къде се спотайва Колин.

Елизабет се обърна към Шийла и стисна приятелски ръката ѝ. Шийла я погали, топло ѝ се усмихна и се отдалечи. След като излезе от стаята, Елизабет отново погледна бебето. То беше изпуснало гърдата и

сладко спеше. Тя подпъкна под него одеялото, после уморено затвори очи и се отпусна.

Колин я събуди с целувка. Очите му бяха зачервени от безсъние и се усещаше мириса на ром в дъха му — нещо крайно необичайно за него през този час на деня. Той я гледаше загрижено, докато сядаше на леглото. Очите му питаха как се чувства и широко ѝ се усмихна, когато тя хвана ръката му и го погледна сънено. Шийла стоеше зад него и поглеждаше към бебето, когато той повдигна завивките и гордо се засмя.

Усети се раздвижване по верандата. Някой премина с тежки, колебливи стъпки през стаята. Шийла се обърна и погледна към входната врата. Отмести се от леглото и дръпна Колин за ръкава. Той погледна през рамо и стана. Старецът беше напуснал леглото си, за да почете събитието. Беше отслабнал и изглеждаше много болен. Лицето му беше измъчено, бледо и измършавяло. Ходеше с бавни стъпки и влачеше краката си след старицата, като се държеше с ръка за рамото ѝ. Беше наметнат с дълъг и тежък овчи кожух, който изглеждаше твърде голям за него. Отпред беше разкопчан и отдолу се подаваше разпасаната му риза. Дишаше тежко, а в погледа му се долавяше силното желание да види бебето. Старицата се усмихна на Елизабет, потупа я с едната ръка, докато с другата се подпираше на тенекиения бастун. Застанала до леглото, отмести ръката на стареца от рамото си и я поднесе към новороденото. Той се облегна на леглото, уморените му очи се вторачиха в бебето и пръстите му го заопипваха. Бебето започна да плаче. Широка усмивка се появи на лицето на стареца. Бръчките около очите му, както и около отпуснатата му беззъба уста, още повече се очертаха, задебелите му пръсти предпазливо и внимателно загалиха малкото същество, сякаш той искаше сетивно да възприеме мисълта за неговото съществуване. После дланта на стареца се отдръпна от бебето и с грубовата нежност потупа рамото на Елизабет.

Всички те се бяха събрали покрай леглото — старицата се усмихваше на плачещото бебе, Шийла държеше ръката на Елизабет, а старецът мърмореше нещо на Колин. След това старецът тежко се облегна на рамото на старата жена. Шийла и Колин не изглеждаха притеснени от болестта му, твърдейки, че и преди е изпадал в подобни състояния поради стомашни неразположения. Но Елизабет го виждаше за пръв път, откакто се беше разболял преди няколко дни и лошият му

вид я обезпокои. Трогателно беше видимото задоволство, което изпитваше старият от раждането на внука си. Това беше удовлетворение, че оставя след себе си собствените си гени — нещо, осигуряващо му едно, макар и условно безсмъртие.

Елизабет прегърна нежно бебето и пак му подаде гърдата си. То започна лакомо да суче.

Старецът говореше с Колин, а старата жена шепнеше нещо на Шийла на своя си език, сочейки и пипайки косицата на бебето. Постепенно тихите им разговори започнаха да заглъхват в ушите на Елизабет и тя отново потъна в дрямка. Суетнята при излизането им от спалнята я поразбуди и тя се усмихна сънено на Колин, когато той я целуна. После затвори очи и заспа. Навън аборигените продължаваха да пеят...

Шийла доведе една дойка от селото на аборигените още на следващия ден. Жената си подреди нещата в ъгъла на стаята и започна да се грижи за бебето под зорките и бдителни очи на Беси. Скоро Елизабет можеше свободно сама да се движи около къщата, като разбира се, внимаваше. Всички ограничения в действията ѝ през бременността сега изчезнаха и тя гледаше напред, обмисляйки работата си във фермата. Имаше доста неща, които я ангажираха. През последните дни на бременността беше започнала да се занимава със счетоводството на фермата — доста неблагоприятна и объркана работа. Колин и Шийла с охота я оставиха да се оправя сама и тя продължи да работи с още по-голямо желание. Имаше и няколко писма от Джеймс, на които трябваше да отговори. Джеймс се чувстваше добре в пансиона, бележеше изключителен напредък и възнамеряваше да постъпи в колеж, след като завърши. Шийла наблюдаваше развитието му с нескривана майчина гордост от това, че желае да продължи да се учи.

Елизабет продължаваше кореспонденцията си със своя роднина — адвокат в Англия. Получаваше писма от него през интервали от по няколко месеца. След известно време писмата му станаха по-искрени и започна да ѝ пише повече за себе си. Винаги получаваше поздравии от съпругата му, а в едно от писмата имаше и пожелания, написани от самата нея. Той беше по-възрастен от Елизабет и имаше вече няколко деца. В едно от писмата си разказваше за свой клиент, който възнамерявал да позволи на сина си да емигрира в Австралия, за да

намери своето достойно място в този свят. Елизабет откровено му отговори, описвайки Сидней като обикновен град, такива, каквито са много градове в Англия. Наблегна на трудностите в Голямата пустош и спомена за бебето си.

Имаше още писма, които трябваше да прочете и да им отговори. Едно от тях беше от Джордж Къмингс, търговския агент от Сидней. Няколко месеца по-рано посредника, с който обикновено търгуваше семейство Гарити, беше увеличил цените на някои от стоките, които поръчваша. Това се случи по времето, когато Елизабет внимателно проучваше всички сметки на фермата. Така че тя писа и на други търговски агенти. Интересуваше се от цените на някои стоки, които им бяха необходими. Един от тях беше Къмингс — брат на бившия ѝ мъж. Той продаваше на по-ниски цени от останалите, а стоките пристигаха навреме с конския впряг в много добро състояние. Още оттогава търговията осъществяваха с помощта на неговите услуги. Не обръщаше внимание на писмата на предишния посредник, който вече предлагаше намаление в цените.

Това бяха само част от нещата, които вдъхнаха съмнение у Елизабет, че не се отделя достатъчно внимание на някои неща, от което се възползват външни хора. Старецът, а Колин и Шийла също знаеха добре да се грижат за овцете, но някои важни подробности им убягваха. Бяха доста интелигентни, можеха да четат и пишат, справяха се с обикновените аритметични действия, въпреки ограниченото образование, което бяха получили. Всичките им пресмятания по продажбите на вълната, надраскани и нахвърляни по зацапаните листа, оформяха един неразгадаем възел от изчисления, които не можеха да се разгадаят посредством обикновените математически процедури. Писмата от търговския агент, който им даваше известна сума банков кредит, бяха единствената документация, резултат от посредничеството му. Твърде голямо доверие беше получил този, който може би не го заслужаваше. Затова Елизабет му плати с лека ръка онова, което му се полагаше за работата, която беше свършил за фермата. Показа и нежеланието си да работи с него занапред.

Имаше и още едно писмо от посредник, който се занимаваше с пратките от вълна — отговор на писмото ѝ, което беше написала преди няколко седмици, в което учтиво го молеше да изпрати обратно сметките и копията от сертификатите за продажбите на новите пратки

вълна. Писмото му беше в сдържан тон, отнасящо се до необичайния характер на молбата ѝ и включваше разходите от нотариалната заверка на документите. Учтиво я уведомяваше, че официалният му отговор ще бъде изпратен по един от работниците на Гарити. Тонът му беше язвителен и това усили съмненията ѝ, че той крие нещо. Елизабет започна да обмисля възможностите да продава вълната директно на търговец в Лондон, като пренебрегне тукашните посредници. За едно малко предприятие този подход би бил неподходящ, но беше практичен при голямото количество вълна, което произвеждаше фермата Уайамба. Щеше да мине време, докато се види резултатът от продажбата, но печалбата щеше да бъде много по-голяма. Елизабет написа отговор от името на Колин, потвърждавайки още веднъж молбата си и уверявайки го, че разходите от нотариата ще бъдат поети от фермата. След това писа на Къмингс и го помоли да определи разходите по превозването на тон вълна до Лондон, като включи и своите собствени, като неин посредник в Сидней. Към писмото добави още една страница до своя роднина в Англия, като го молеше да я свърже с някой търговски агент в Лондон.

Счетоводството на фермата ѝ отнемаше само една малка част от времето и тя започна да излиза на разходка. Почисти и оправи лехите, поля цветята. Занимаваше се с дребна домакинска работа и се стараяше да свали част от натрупаните килограми. Бебето се чувстваше добре с дойката, а старата жена започна да ѝ помага, когато я виждаше да шета по стаите. Даже старецът искаше да държи бебето, когато се чувстваше по-добре след боледуването и започваше да вечеря заедно със семейството. Елизабет остави бебето на техните грижи, когато то стана на три седмици, и се захвана с обичайната си работа. Беше ѝ неудобно да язди, защото панталоните ѝ бяха отеснели. Агнетата бяха разпределени по групи за рязането на опашките им. Елизабет се включи да помага в кошарите.

Когато бебето стана на шест седмици, положението по-малко или повече се нормализира. Някои вечери оставаше сама със стареца и старицата; ту Шийла, ту Колин отсъстваха, а понякога ги нямаше и двамата. Един нехаен златотърсач беше предизвикал пожар в границите на земевладението и това наложи цяла седмица работниците от кошарите заедно с дузина иманяри да водят отчаяна борба за погасяването му. Елизабет се беше възстановила от раждането, но още

нямаше физическата сила и издръжливост, които Шийла притежаваше. Прекарваше повече от времето като караше каруцата между Уайамба и къщата на Гарити. Превозваше храна, бурета с ром и екипировка за мъжете, които се бореха с огъня. Връщаше обратно ранените и изморени мъже. Когато всичко завърши, резултатът беше десет хиляди акра изгорена и почерняла земя и повече от две хиляди умрели при пожара овце.

Това беше голям пожар — бедствие с много ранени и жертви. Двама от работниците и четиринадесет от иманярите имаха счупвания на кости и изгаряния. Настаниха ги върху сламеници в няколко колиби. Елизабет и Шийла се грижеха с внимание за тях. Миеха ги, хранеха ги и мажеха с гъша мас раните от изгарянето. Един от иманярите почина. Свещеникът и приставът от Минайнди бяха доведени, за да присъстват на погребението. Останалите постепенно се възстановяваха докато започнаха да се грижат помежду си един за друг. След като оздравяха, двамата работници се завърнаха в кошарите. Иманярите получиха храна за път и си тръгнаха.

Елизабет поведе едно стадо от две хиляди агнета към Уиндора. Това бяха млади агнета, на които скоро им бяха отрязали опашките. Водеше ги по пътя с бавен умерен ход, като спираше навсякъде, където имаше вода, и ги оставяше да пият спокойно. Всеки ден изминаваше относително малко разстояние, като още рано следобед спираше за нощуване, за да имат агнетата достатъчно време да пасат и да си починат. Пътят представляваше една права линия на север през западната част на фермата. Когато пресметна, че е изминала половината път на северозапад, тя свърна със стадото на изток. Отне ѝ още два дни, докато стигне до скалите на Уиндора. Намери подслона на овчаря и кошарите, остави там агнетата, даде му и провизиите, които носеше за него. После тръгна на север, за да провери част от оградата по границата на фермата, преди да се прибере обратно.

Елизабет се движеше бързо, тъй като вече не водеше агнета със себе си. Пренощува край северната ограда и пое обратно по пътя чак следващия следобед. И тук той представляваше една права линия от утъпкани треви и храсти, не толкова използван, колкото източния, но все пак ясно очертан. Водеше на юг към главните кошари, оформяше се като път пред къщите край реката, за да достигне южната граница на фермата при Уайамба. Там се събираха пътищата, идващи от

другите ферми, за да се получи главния път към Минайнди. Една от гредите на оградата беше паднала там, където пътят продължаваше за съседната ферма. Елизабет я сложи на мястото ѝ, яхна коня си и продължи на юг.

Един мъж се движеше по пътя. Елизабет ясно го забеляза от разстояние, докато минаваше по едно възвишение. Беше висок и едър иманяр. Навитото му одеяло висеше праметнато през рамото му, а от колана му висеше малка туристическа тенджерка и още някакви дреболии. Малки парченца корк бяха окачени по периферията на шапката му и се полюшваха, за да прогонват мухите и комарите. В ръката си той носеше тояга. Нещо подсказа на Елизабет да бъде нащрек. Шийла имаше навика винаги да внимава с мъжете. Дори във фермата създаваше респект със сдържаното си поведение, като си позволяваше да се отпуска само пред онези работници, които познаваше отдавна. Многократно беше предупреждавала Елизабет да внимава със скитниците наоколо. В първия момент Елизабет реши да заобиколи отстрани, но после се презря за глупавата си мисъл. Тя напълно беше в състояние да контролира положението.

Мъжът я погледна през рамо, когато чу тропота на коня и продължи да крачи, подпирайки се на тоягата си. Тя го разпозна. Това беше Стейпълтън. Сега тя отново изпита ужаса от него, както когато той я бе сграбчил в работилницата с грубите си мръснишки ръце. Но тутакси се успокои. Тя вече не беше уплашената жена от онези дни. След малко при поредното си обръщане назад и той я позна. Спря по средата на пътя и я загледа с нагла усмивка на лицето си. Тя позабави хода на коня си, после спря на няколко ярда от него.

— Гръм да ме убие! Та това е проклетото поми, заради което загубих работата си! И то качена на кон и с камшик отгоре на всичко!

Елизабет усети, че при вида му дланите ѝ овлажняват, а устата ѝ пресъхва. Преглътна колкото се може по-незабележимо и съсредоточи вниманието си върху това да овладее треперенето на гласа си.

— Сбъркал си пътя, Стейпълтън. Обърни си задника и тръгни в друга посока.

Подигравателната му усмивка угасна и той отвърна:

— Мога да ходя, където си искам, поми!

— Не и в Уайамба, кучи сине! Вън от тази ферма!

— Скъпа, чух, че си променила много живота си и си се омъжила за Колин. Потайна мръсница си ти! Но нито ти, нито Колин не можете да ме накарате да се махна от тук!

— Стейпълтън, помни! Няма място за теб в тази ферма! Казвам ти: още сега се измитай от тук!

Той свали одеялото от раменете си, захвърли го настрани и грабна с две ръце тоягата, при което лицето му се изкриви от злоба.

— Нали ти казах веднъж, че все ще разбере колко струваш, поми! — изрече той, като се приближи към нея, размахвайки тоягата. — Шийла я няма тук, та да се изпречи на пътя ми!

Елизабет рязко дръпна юздите и се отдръпна от него. Можеше лесно да избяга с коня, но той щеше да разправя навсякъде случилото се и то щеше да се разчуе, накърнявайки престижа на фермата. Тя беше една от ръководните фигури на Уайамба и сега усети отговорността си на това положение. Главните овцевъди си имаха свой авторитет, но и те, и фермата стават обект на присмех, ако този авторитет не се отстояваше. Една жена можеше да заеме такова положение, но в същото време не можеше да използва като предлог женската си слабост, за да оправдае каквото ѝ да е несправяне със задълженията си.

Така че Елизабет разгъна камшика си и го развъртя. Стейпълтън се поколеба, след това подигравателно се изсмя, зае разкрячена стойка и замахна с тоягата.

Да си служиш с камшик бе цяло изкуство. В боравенето с него някои от мъжете използваха груба сила и резултатът бе липса на прецизност. А женската акуратност, вродена грация и отмереност на движенията в случая представляваха предимство. Елизабет не беше толкова ловка, колкото Шийла, но все пак притежаваше не малко умение, защото беше се упражнявала с камшика часове наред, до пълно отмаляване на ръцете.

Сега ситуацията беше опасна. Ако камшикът ѝ се увиеше около тоягата му, Стейпълтън можеше със силно дръпване да го изтръгне от ръката ѝ. По този начин дори можеше да я свали и от коня. Изразът на лицето му показваше, че възнамерява да стори точно това. Дори да успееше да избяга от него, щеше да я дебне голяма опасност. Той щеше да я преследва, да се крие около местата, където тя спира да ношува и

да чака удобен момент да я нападне. Така че тя нямаше голям избор; не биваше да го оставя постоянно да я застрашава.

Елизабет леко размаха камшика във въздуха, описвайки плавно с китката си кръгообразно движение. Хвана по-здраво юздата с лявата си ръка, пришпори коня в слабините и леко се наведе надолу. Презрителната усмивка застина на лицето на Стейпълтън, когато видя с какво умение Елизабет движеше камшика. Чертите му се изопнаха и той прихвана още по-здраво тоягата си. Елизабет нагласи удобно камшика в дланта си и отривисто замахна над главата му. Той вдигна тоягата да се предпази, мислейки, че тя се цели в лицето му. Но кожената лента се разгъна по необичаен начин, и след като изплющя на един фут над главата му, мина на не повече от инч от стомаха му, докато той пазеше главата си и се опитваше да я улови с тоягата си, така че да се увие около нея. Тази неочакваност го вбеси, лицето му се изкриви от страх и той свали тоягата надолу, за да защити тялото си. Елизабет се съсредоточи, напрегна силите си и отново замахна. Върхът на камшика изплющя силно и бързо три пъти последователно на един инч от носа и брадичката на Стейпълтън. Той инстинктивно залитна назад, като насмалко не изпусна тоягата.

После той се окопоти, сгуши глава между раменете си и надавайки див рев, се спусна с вдигната тояга към Елизабет. Тя придърпа юздите на коня си и отново размаха камшика, целейки се в коленете му. Концентрираната в кожения край на камшика енергия откъсна парче плат от панталоните му и се впи в плътта му. Стейпълтън изрева от болка, кракът му се препъна и той падна на земята. Елизабет закръжи с коня си около него, продължавайки да размахва камшика. Той се надигна, като се опита да хване с ръка този път края на камшика. Тя обаче го уцели по протегнатата ръка и той пак нададе пронизителен вик на болка. Елизабет отклони коня си встрани. Стейпълтън бе изтървал тоягата си и пълзешком протягаше ръка към нея. Сега камшикът го удари по другата ръка. Той изрева за пореден път и се опита да се скрие зад един храсталак. Камшикът го парна по китката, после продължи да сипе бързи и неспирни удари навсякъде по плътта му.

Споменът за нейната безпомощност и унижението в работилницата, заедно с други мигове на преживени жестокости, се събуди в съзнанието ѝ. Припомни си грубите ръце, които я опипваха,

докато тя плачеше и се молеше. И полузабравеното ехо от грубиянския и садистичен смях отново отекна в съзнанието ѝ. А ето че сега стоеше здраво на седлото и неумолимо размахваше камшика с отривист плясък. Конят неспокойно пристъпяше от крак на крак, пяна излизаше от устата му, докато тя опъваше юздите и го пришпорваше, продължавайки да налага с камшика.

После се спря. Ръцете я боляха, дишането ѝ бе учестено. Стейпълтън лежеше на пътя и държеше с ръце главата си. Ризата и панталоните му бяха на парцали, между които прозираше окървавена плът. Елизабет отпусна юздите и с треперещи ръце започна да навива камшика си, като дишаше тежко и сухо преглъщаше от напрежение.

— А сега се махай от фермата, червей такъв!

Той се повдигна, облегна се на лакътя си и през гняв и болка и одрезгавял глас отвърна:

— Сега ще се махна, мръснице! Но ще се върна, бъди сигурна! И ще изпепеля това проклето място! И Господ няма да ви помогне! Ще направя на пепел всяко кътче в тази проклета ферма!

Спомените за пожара в Уайамба отпреди няколко седмици изплуваха в съзнанието ѝ. Ужас постоянно тревожеше сънищата ѝ оттогава, големите огнени пламъци и жълтеникавият лютив дим във въздуха бяха оставили трайни усещания в душата ѝ. Не можеше да забрави мириса на изгоряла вълна и обгорелите трупове на умрели овце, разпръснати на хиляди акра изпепелена земя. Стенанията на ранените мъже все още отекваха в ушите ѝ и мъчеха душата ѝ.

А Стейпълтън явно не говореше напразно. Това не бяха празни заплахи. Тя се извърна на седлото и взе мускета. Стейпълтън зяпна и се изправи на крака. Елизабет огледа мускета, освободи предпазителя, прицели се в Стейпълтън и натисна спусъка. Чу се остър метален звук, оръжието засече, а Стейпълтън използва това, за да се шумугне в храстите.

Елизабет запъна ударника на другата цев и пришпори коня си. Стейпълтън подскочаше от храст на храст, като от време на време хвърляше назад ужасени погледи. Изведнъж излезе на едно открито място. Без да се бави, Елизабет вдигна мускета и стреля. От цевта блъвна пушек, а Стейпълтън падна на земята, като че ли някаква невидима сила го повали. Елизабет опря приклада на мускета о

седлото и сръга коня в негова посока. Беше го улучила отзад в главата и врата, по който блестеше прясно избликнала кръв.

Чак сега Елизабет осмисли какво беше направила. Беше убила човек. Беше слушала много истории за убийства, но убиец не беше срещала. Приставът трябваше да установи причината за смъртта преди всяко погребение. Полицията беше досадна и много упорито разследваше обстоятелствата при всяка подозрителна смърт или изчезване на човек. Много пъти се бе случвало пристав да дойде във фермата, събирайки информация за някой изчезнал скитник или иманяр, който е обикалял наоколо.

Елизабет събра разпръснатите вещи на убития и ги хвърли отгоре му. После пришпори коня си и пое в южна посока.

Продължи в бърз тръс и язди така до свечеряване. Спря да пренощува. Повърна храната, която изяде, и остана да лежи завита с одеялото си около огъня, като наблюдаваше тлеещите въглени. Гледаше звездите и си мислеше за неприятната ситуация, в която се бе озовала. После умората я повали. Сънят ѝ бе лек и укрепителен. Събуди се преди изгрев и запали огъня, за да си свари чай. След това оседла коня си и тръгна на път, още преди да се покаже слънцето.

Шийла беше при кошарите, когато Елизабет пристигна. Виждайки я, тя махна с ръка и пришпори коня си към нея. Усмивката ѝ се стопи, когато забеляза бледнината, покриваща лицето на Елизабет.

— Какво се е случило?

Елизабет слезе от коня си и след като се огледа наоколо, набързо ѝ разказа за произшествието.

— Гаден мръсник! — рече тихо Шийла, поклащайки ядосано глава. — Никой няма да узнае. Тялото му е останало встрани от пътя, казваш...

— Да.

— Тогава забрави го! Дивите кучета динго и гаргите ще се погрижат за него. Кому е притрябвал? Направила си това, което и аз бих сторила без страх и угризения. Долна отрепка! Не се отпускай, Елизабет, и недей да се вълнуваш!

Елизабет поклати глава в знак на съмнение и започна да сваля екипировката си от седлото. Усмиввайки се, Шийла я потупа по рамото и се зае да ѝ помага.

Този инцидент започна да заема все по-второстепенно място в съзнанието ѝ, тъй като отново я притиснаха всекидневните проблеми. С изминаването на всяка седмица тя се сещаше за него все по-рядко и по-рядко.

Междувременно във фермата избухнаха няколко пожара, след това паднаха проливни дъждове. Настъпи суша след горещото лято и малко след като приключиха със стригането на овцете, в съседната ферма стана пожар. Той засегна и северозападната част на Уиндора. Мнозина от работниците се отправиха натам, за да се борят със стихията. Докато гасяха малките пожари наоколо, един от работниците откри скелета на Стейпълтън. Шийла беше наблизо заедно с Колин и другите мъже, които караха стадата овце към кошарите на изток след стригането. Елизабет си бе останала вкъщи, защото беше отново бременна. Един от работниците замина за Минайнди да съобщи на пристава за намерените останки.

Той пристигна и внимателно огледа всичко. Сред вещите намери удостоверение за самоличност. Откри, че в задната част на черепа и по прешлените на врата на трупа има дупки от сачми. Сред вещите намери разпилени и няколко малки късчета злато. Приставът започна едно дълго и изтощително разследване, което отне няколко седмици. През цялото това време непрестанно пътуваше до Минайнди и Уайамба и обратно, като разпитваше работниците от фермата. Разпростря разследването си и по съседните ферми. Елизабет за пръв път разбра характера и нрава на Колин, когато двете с Шийла най-накрая му разказаха какво се бе случило. Той не подкрепяше крайното мнение на Шийла, че имаш право да убиваш хора, когато са подлеци като Стейпълтън. Вбеси се, че не му бяха казали по-рано, та да изгори трупа, преди да го е намерил някой друг или поне само да прибере парченцата злато. Така щеше да изглежда, че мотивът за убийството е бил грабеж. Седмицата беше тежка. Колин и Шийла постоянно си разменяха гневни погледи, после постепенно отношенията им се стабилизираха. Работниците от фермата някак си се сплотиха около желанието си да опазят един от своите. Всички знаеха за неприятностите, които Елизабет бе имала със Стейпълтън и всеки подозираше, че тя го е убила.

Разследването на пристава се проточи доста дълго време. Отделяше много часове да разпитва всеки, като пътуваше и по другите

ферми на север. Шийла продължаваше да успокоява Елизабет, че е извън всякаква опасност, което Колин потвърждаваше, така че безпокойството ѝ започна да изчезва.

Приставът се появи отново през зимата, след като отсъства повече от една седмица. Пристигна късно, след вечеря, завърза коня си отпред пред къщата и влезе във всекидневната, където всички се бяха събрали. Колин беше по работа по кошарите, а старците пушеха лулите си. Шийла се беше изтегнала на един стол и гледаше пристава с разсеяни и сънливи очи, докато той разговаряше със стареца. Елизабет, наедряла от бременността, седеше и преглеждаше сметки по счетоводството на фермата. Ръцете ѝ започнаха да треперят, но тя запази спокойния израз на лицето си, слушайки пристава и стареца.

Разговорът им затихна. Тогава приставът извади няколко сгънати листа от джоба си и ги разлисти. Прочисти гърлото и гласа си, обърна документите към светлината на лампата и смутено изрече:

— Мисис Гарити, има нещо, което бих искал да ви попитам.

Елизабет се съсредоточи, вдигна очи, погледна го, изкриви устни в учтива усмивка и примигвайки, се отзова:

— Слушам ви, господин пристав!

— В процеса на моето разследване на смъртта на умрелия Стейпълтън, бях информиран, че вие... мм, сте имали известни неприятности с него.

— Кой ви каза това? — скочи Шийла.

Приставът я погледна и присви устни, клатейки глава.

— Нямам право да разгласявам това.

— Никой от нашата ферма не би казал такова нещо.

— Не — отговори той и пак поклати глава. — Не мога да ви кажа името на човека, но той е от фермата Тибубура и...

— О, ясно! Напразно сте си загубили времето да разговаряте с онези отрепки — изръмжа Шийла. — Те имат само няколко жалки овце, пълен боклук, приличат на недохранени кучета. А нашите животни редовно изчезват, когато се доближат до Болу Север и шибаната им земя. Щом сте били и в Тибубура, значи имате предостатъчно време за губене.

Приставът с притеснен вид се изкашля.

— Е, ако искате да предявите някакво обвинение за...

— Ние не искаме нищо за изчезналите овце — тихо изрече старецът, обръщайки невиждащите си очи към пристава. После бавно извъртя глава към Елизабет. — Отговори му, Елизабет!

Елизабет се напрегна. Странно се усмихна и кимна с глава.

— Действително имах малка неприятност със Стейпълтън, господин пристав. Това се случи, защото... — тя започна да се колебае, трудно ѝ беше да отговори. — Е, добре! Всъщност, той искаше да ме целуне.

За момент настъпи смразяваща тишина. Старецът тихо се засмя, дърпайки от лулата си. Шийла го погледна, после седна на мястото си и прихна. Старицата се захили, като стисна лулата между зъбите си. Приставът се огледа наоколо, приседна на стола си и като кимаше се засмя и той.

— Колко има още такива като него... — изкоментира през смях Шийла. — Това не беше причината да го изгоним оттук. Той предизвика големия пожар в Уиндора с лагерния си огън, а веднъж изпусна цяло стадо овце, които бяха разкъсани от кучетата динго. Не беше свестен човек.

Приставът я погледна сериозно, след това отново погледна към Елизабет.

— Добре, нека видим тогава...

Погледна надолу към листата, които държеше, след това пак вдигна очи към нея.

— Мисис Гарити, както знам, през октомври сте откарали стадо агнета до кошарите на север и сте минали по същия път, край който бяха открити костите на умрелия.

Пак настъпи гробно мълчание.

— Аз заведох тогава това стадо на север — неочаквано наруши тишината Шийла.

Приставът прехапа устни, поклати глава и сведе погледа си в книжата пред него.

— Не, мис Гарити, тогава сте били... мм, в една от кошарите на юг, когато мисис Гарити е тръгнала за...

— Да, мисля, че бях там през октомври, господин пристав — обади се Елизабет. — Но не мога да съм сигурна, защото когато съм в състояние постоянно яздя из фермата.

Той я погледна отново и кимна.

— Предполагам, че е практика при вас при такива пътувания да проверявате оградите по границата на фермата. Това обяснява защо сте преминали от северозападната към североизточната част на фермата. Не сте ли забелязали нещо необичайно, което бихте искали да ми разкажете?

Елизабет напрегна цялото си същество, за да бъде спокойна, остави сметките настрана и отвърна с равномерен и учтив глас:

— Господин пристав, нима намекувате, че аз бих могла да имам нещо общо със смъртта на този човек? Аз?

За пореден път се възцари тишина.

Старецът започна да се смее; глухо хриптене излизаше от гърдите му, докато се люлееше на стола си. Шийла го погледна, после се потупа по краката и избухна и тя в смях. Старата жена извади лулата от устата си и оголи белите си зъби, като се хилеше и люлееше в стола си. Приставът се огледа наоколо, лицето му почервения, а после неуверено се присъедини към общия смях.

Старецът дрезгаво се изкашля, извади лулата от устата си и каза:

— Налей му ром, Шийла!

Приставът го погледна засрамено.

— Не, благодаря ви, мистър Гарити. Не мога да пия, докато съм...

— Вашата неприятна задача завърши. Налей му малко ром, Шийла!

Приставът отвори уста да каже нещо, после пак я затвори, изкашля се и седна обратно на стола, прибирайки книжката в джоба си. Старецът продължаваше да дърпа от лулата си и да се усмихва. Шийла прекоси стаята, отиде до бюфета, смеси ром и вода в едно канче и с широка усмивка го подаде на пристава. Той го взе, кимна на свой ред и плахо ѝ се усмихна. Шийла пак се разположи на стола си, като продължаваше да гледа ведро. Елизабет продължи да преглежда сметките, като се опитваше да овладее треперенето на ръцете си. Отпивайки глътки от разредения ром, приставът се впусна в коментари за времето и състоянието на пасищата във фермата. Старецът му отвръщаше, като от време на време продължаваше да се подсмивва. Приставът изпи рома, остави канчето на края на масата, после стана и се сбогува. Старецът широко и беззъбо му се усмихна. Устните на

старицата също бяха разтегнати в усмивка около лулата ѝ. Шийла също го погледна засмяно, а Елизабет учтиво му кимна.

Той напусна стаята и малко подир това навън отекна чаткането на копитата на коня му, докато пресичаше пътя към бараките, където щеше да прекара нощта. Шийла погледна Елизабет и ѝ се усмихна. Елизабет ѝ кимна с въздишка на облекчение.

Старият се надигна от стола. Старата стана, взе тоягата си, пое дланта му и я положи на рамото. Запристъпяха през стаята с бавни, къси стъпки, насочвайки се към хола. На прага се спряха и старецът се обърна назад.

— Следващия път запали полето! Можем да жертваме овцете и пасищата, но не можем да жертваме теб!

— Разбрах, мистър Гарити.

20.

Вторият син на Елизабет и Колин се роди в един студен августовски ден и тя го нарече Ърл. Беше здраво бебе. Раждането мина леко и от октомври тя го даде на дойката и старицата и се захвана отново с рутинната си работа. По време на последната бременност и възстановяването от нея, тя бе уточнявала подробностите как първата пратка вълна да бъде продадена в Лондон със съдействието на изпълняващия длъжността търговски агент в Сидней и пълномощника, чакащ вълната в Лондон, с който я беше свързал нейния роднина от Англия.

Елизабет очакваше следващото стригане с вълнение и известен трепет. Лятото започна с умерено хладни температури, като обещаваще богат добив на вълна, а необичайно хубавото време продължаваше.

Старецът се разболя отново и прекарваше повечето от времето в спалнята си със старата, която се грижеше за него. Обикновено той се възстановяваше достатъчно, за да се храни в столовата за една или две вечери, след което пак отпадале. Шийла и Колин възприемаха това за нормално и не се безпокояха прекалено, но то тревожеше Елизабет. А това, че бе необичайно паднал духом я безпокоеше повече, отколкото физическото му състояние. Вечерите, когато вечеряше в столовата, той винаги си играеше с Денис и дълго се занимаваше с Ърл, а когато Елизабет беше там, ѝ говореше подробно за възпитанието на децата, за образованието, което трябваше да им осигури, и необходимостта от ранна възраст да са добре облечени и обути.

Стадо едър добитък трябваше да се откара до южната граница, за да се предаде на човек, който да ги отведе на пазара в Аделаида. Елизабет и Шийла се заеха с това. Говедата бяха много по-трудни за водене от овцете. Пръскаха се в тъмнината и бяха по-склонни да се бият с кучетата, отколкото да се подчинят.

Бе тежко, мъчително пътуване. Всяка една от тях поред стоеше будна цяла нощ, за да запазят стадото цяло. Достигнаха южната граница, без да са загубили нито едно животно, предадоха ги на търговеца и неговите помощници и си тръгнаха доволни. Спряха само

за два дни да починат, преди да си тръгнат обратно близо до хълма, наричан от аборигените Уайамба. Шийла заведе Елизабет, за да ѝ покаже каменната пирамида, близо до която се бяха родили тя и Колин.

Те изминаха голямо разстояние през последния ден, за да наваксат изгубеното време, като си пристигнаха вкъщи доста след свечеряване. Старецът отново беше болен.

Шийла и Елизабет приготвиха в кухнята за вечеря питки и солено говеждо, през което време разговаряха уморено и наглеждаха децата.

После аборигенката изведе децата, за да ги сложи да спят. Шийла ги последва с прозявка. Елизабет седна за малко на масата, като дъвчеше разсеяно парче месо, много уморена и малко депресирана. След малко излезе в тъмното на задната веранда, съблече се и извади вода с ведрото, за да се изкъпе. След като се освежи, облече отново панталоните и блузата си и мина през къщата до стаята си, като носеше обувките и останалите си дрехи в ръце. Пусна ги до леглото, съблече се и се мушна уморено под завивките. Дълго се въртя, докато се отпусне. Глуха и неопределена депресия витаеше в подсъзнанието ѝ и не ѝ даваше мира. Най-накрая сънят все пак я обори.

Пронизителен писък я стресна и я накара да подскочи в леглото. Утринната светлина се прокрадваше през прозореца. Писъкът все още кънтеше в ушите ѝ. Изведнъж той пак отекна в къщата и Елизабет различи гласа на Шийла — това беше протяжен, оплакващ вик на истинско отчаяние, идваш откъм хола. Тя скочи бързо от леглото, трескаво се облече и изтича към вратата. Блъсна я и се спусна към хола, като си закопчаваше панталоните и колана.

Боса, с разкопчана блуза и разпиляна върху лицето си коса, Шийла беше коленичила до стената, близо до вратата на стаята на родителите си. Тя изпищя отново по животински пронизителен начин. Елизабет изтича към нея. Шийла се помести към вратата зад нея, отпусна се на пода и издаде давец се хрипящ звук. Елизабет погледна към леко откренатата врата. После пристъпи, отвори я и замръзна на място.

Старецът лежеше скован и безжизнен. Мухи кръжаха наоколо, влизаха и излизаха от беззъбата му уста. Очевидно беше починал през нощта. Старицата беше просната отчасти върху него, с глава на гърдите му и ръка около врата му. Ножът беше все още в ръката ѝ.

Кръвта беше изтекла през широка, зейнала на гърлото ѝ рана и бе обагрила цялото легло. Навред около нея пълзяха мухи. Въздухът беше натезал от зловонието на смъртта. Изведнъж стомахът на Елизабет се сви. Като се бореше с гаденето, преглъщайки горчивия му привкус, тя излезе от стаята. Затвори вратата и се облегна на нея. Коленете ѝ трепереха силно, а тялото ѝ беше обляно в студена пот. Шийла беше повърнала на пода и се опитваше да изпищи отново.

Двете аборигенки, които се грижеха за децата, дотичаха в хола от дневната и се огледаха ужасено наоколо. Беси ги следваше запъхтяно.

Елизабет се отдръпна от вратата и се развика към тях, като махаше с ръце, за да ги прогони.

— Вън! Вън! Отведете децата в друга къща!

Вцепенените им лица изразяваха неразбиране, докато гледаха ту Шийла, ту нея. Елизабет сграбчи едната от тях за ръката и я ритна по задните части.

— Вън отгук, нещастнице! Да ви няма!

Те изхвърчаха навън през всекидневната към входната врата. Елизабет се върна при Шийла, наведе се към нея и я прегърна.

— Ела!

— Мама и татко, Елизабет...

— Знам кои са! — ядосано извика Елизабет, като я придържаше и се опитваше да я вдигне. — Ела, хайде!

Шийла погледна Елизабет стреснато, с коса разпиляна по лицето ѝ. Облегна се с ръка на стената и се опита да стане. Елизабет я хвана по-здраво и я поведе през хола. Шийла заплака отново. Преминаха във всекидневната и Елизабет се отпусна на дивана.

Чу се шум от стъпки по верандата, след което входната врата изведнъж се отвори. Нахълта Беси, пребледняла и разтревожена.

— Какво има? Какво става тук? Чух писъци...

— Бащата и майката на Шийла... — въздишайки тежко, отговори Елизабет. — Той е издъхнал през нощта, а тя сама си е видяла сметката. Беси, иди да намериш двама... не, трима мъже и им кажи...

— Сама си е какво?

— Прерязала си е проклетото гърло! Ето какво! — викна ѝ Елизабет с неочаквана ярост. — Той е умрял, а тя е пожелала да си отиде с него! Сега затвори си устата и ме слушай! Иди намери трима мъже и...

— Умрели?! — Беси захлипа и се обля в сълзи. — И двамата... — зариди тя като захлупи лицето си с ръце. — Господи... Господи...

Елизабет гневно се озъби, грубо я сграбчи за ръцете и я плесна през лицето.

— Слушай ме, проклетнице! Ще имаш време да хленчиш, но сега аз имам нужда от помощта ти!

— Ти нямаш право да ме биеш, Елизабет! — ридаше Беси, като се отдръпваше от нея. — Ти нямаш право да правиш това. Те са умрели... и двамата...

Стиснала зъби Елизабет хвана раменете на Беси и я разтърси здравата.

— За бога, така ще те ударя, че никога да не забравиш, ако не ме слушаш и не правиш това, което ти казвам — скръцна със зъби Елизабет. — Имаме достатъчно работа за вършене и никакво време за рев точно сега!

— Добре — изломоти Беси, като подсмърчаше, бършеше си очите и кимаше. — Добре, какво тогава? Какво да направя?

— Иди до бараката, до кошарата или където и да е и кажи на трима мъже да дойдат веднага. След това донеси чисти чаршафи, по един кат дрехи за двамата, парцали и няколко кофи с вода. Донеси всичко това в хола, за да почистя. Можеш да намериш смяната, в която са моите момчета, и вземи едното да ти помогне. Кажи на другото да задържи останалите в склада. Опитай се да ги накараш да те разберат.

Беси кимна отривисто и като продължаваше да риде, излезе през верандата на стълбите.

Шийла се беше отпуснала на дивана, плачейки неудържимо. Елизабет мина през стаята и застана до прозореца. Отмести косата си от лицето и погледна навън. Широките дъски на пода бяха студени и груби под босите ѝ крака. Навън слънцето огряваше прашната земя, постройките и кошарите. Грубите дървени столове, на които старците седяха на верандата, бяха на обичайното си място — един до друг близо до парапета. Птичи хор изпълваше въздуха. Светът изглеждаше някак странно далечен. Дори и да възприемаше сетивно всичко, Елизабет усети, че в същото време е загубила някак си допир с действителността.

Тя си спомни чувството на необяснима тревога, обхванало я предната нощ. Убедена беше, че старицата е била жива по това време

— тиха в агонията си от скръб в стаята с умрелия си съпруг, чакаща момента, в който ще си легнат всички, за да може да вземе ножа от кухнята. Ако Елизабет се беше изкъпала малко по-рано или по-късно, или ако бе имало някаква друга незначителна промяна в действията ѝ предишната нощ, тя щеше да види старицата и да схване какво прави. Можеше да накара по някакъв начин старата жена да се щади, да сподели сълзите и скръбта си с другите, и да чака изгрева на слънцето, който винаги носи кураж. Устните ѝ потрепериха, очите ѝ се наляха с горещи сълзи. Тя оправи отново косите си, като се опитваше да надмогне слабостта си.

— Тя не трябваше да го прави... — пророни, хлипайки, Шийла.
— Не трябваше да си прерязва гърлото.

Елизабет избърса очите си и въздъхна дълбоко, като стискаше устни и гледаше Беси, която тичаше между къщите, при което полата ѝ се люлееше между глезените, а големите ѝ гърди подскачаха.

— Да вземе да си пререже гърлото... тази тъпа туземка — продължаваше да нарежда Шийла. — Никой никога не може да каже какво им е в главата на тия аборигени. Да си пререже гърлото... — И тя отново се разрида.

— А аз я обичах — продължи след малко тя. — Боже, колко я обичах! Тя ми беше майка и аз я обичах! Не биваше да прави това, само защото той е умрял. Ние щяхме да се грижим за нея. Нима не знаеше това? Не знаеше ли, че я обичаме?

Елизабет леко кимна, докато в същото време още гледаше Беси. Тя обясняваше нещо през сълзи на двама мъже, кършеше ръце и пристъпваше от крак на крак. Те я гледаха учудено и с удивен вид се споглеждаха. Елизабет въздъхна и тихо каза:

— Да, разбира се, че знаеше.

— Тогава защо, за бога, е трябвало да го прави? Защо е трябвало да си прерязва гърлото с този ужасен нож?

Мъжете тичаха към къщата, като ръкомахаха и викаха още един, а Беси стоеше, закрила с длани лицето си. Елизабет се отдръпна от прозореца и тръгна към вратата, докато закопчаваше ризата си.

— Защото е рухнала духом. Той си е отишъл и тя е рухнала...

Шийла вдигна глава, оправи косата си и погледна през сълзи Елизабет.

— Върви по дяволите с твоите обяснения!

— Добре — спокойно прошепна Елизабет, като си пъхаше ризата в панталоните, — всичко това е от шибано по-шибано.

Тя излезе на верандата. Двамата мъже тичаха към къщата, другият след тях бързаше да ги настигне. Пресякоха пътя и тежко дишайки стигнаха до верандата, като гледаха Елизабет. Единият от тях си свали шапката, останалите двама последваха примера му. Те спряха, застинали в редица, с шапки в ръце и задъхани я загледаха в очакване.

Елизабет изправи рамене, сви устни и със сдържано-тържествен тон изрече:

— Стопанинът почина, неговата съпруга си замина с него, а ние ще трябва да се погрижим за тях, както подобава. По начина, по който собственикът на Уайамба и съпругата му заслужават. Фрийдман, ти ще отидеш до Минайнди за пристава и за свещеника. Смени коня си с този на Маршал от конюшната на Уайамба, а след това вземи друг кон от фермата Нипеан. Препускай колкото се може по-бързо, а ако конят ти падне, продължавай пеша. Кажим им какво се е случило и нека пратят ездачи до фермите Пауъл и Мисия. Погребението ще бъде след един ден и това дава предостатъчно време на всички да пристигнат навреме. Фред, ти ще отидеш до Булу Уилга за Колин, а след това продължи към фермата Блейър. Кажим им какво е станало и кога ще бъде погребението. Вземи кончето на Абърли от Булу Уилга, ако е в по-добра форма от твоето, но нека е сигурно, че за Колин има добър кон. Във фермата Блейър помолите да изпратят ездачи до Тибубура и Станторп. — Тя спря да говори, а погледът ѝ се движеше от единия мъж към другия. След това даде знак с глава: — Хайде, тръгвайте!

Мъжете се обърнаха, положиха шапките на главите си и се отдалечиха тичешком.

Малко по-нататък Беси продължаваше да ходи напред-назад, като бършеше очи и се олюляваше. Елизабет се обърна към останалия трети мъж:

— Ти ще следиш за нещата тук. Всичко трябва да се направи както трябва. Фермата не трябва да се излага пред всички ония хора, които ще дойдат тук. Кажим на готвача да заколи едно от телетата и едно прасе, след което да нареди масите и пейките пред къщата, а магазинерът да потърси ром. Хората ще започнат да пристигат довечера и ние трябва да сме подготвени. Тази вечер някои от мъжете да сковат ковчези и да изкопаят трапове и намери някой да набере

цветя. Къщата на главния животновъд ще бъде предоставена на фермерите, бараките на подстригвачите ще се използват от жените, а всички останали могат да преспят, където намерят. Кажи това и на останалите.

— Елизабет! — извика Шийла откъм дневната.

— Какво има? — отговори Елизабет и се обърна.

— Трябва някой да каже на аборигените.

— Та какво общо имат те с това, по дяволите?

— Трябва да знаят — настоя Шийла.

— Е, добре — каза Елизабет и пак се обърна към мъжа: — Тогава иди долу при колибите и съобщи на аборигените. Кажи им, че всеки трябва да носи чиста риза и да си лъсне обувките. Погрижи се и за останалото. Ако някой глупак реши да спори с теб за това, какво трябва да направи или нещо се обърка, ела тук и ми кажи.

Мъжът кимна мълчаливо и изчезна да изпълнява заръките. Елизабет влезе в къщата и видя Шийла да ридае без сълзи, отпусната на дивана. Прекоси дневната и премина през хола до стаята си. Обу си чорапите и обувките, среса косата си и я върза отзад с панделка и се върна в дневната.

Дочу се тропот на копита от отдалечаващите се ездаци, после всичко заглъхна.

— Имаш ли рокля?

Шийла я изгледа сковано, отмести поглед встрани, замисляйки се за момент, разтърсвана от сухи сърцераздирателни хлипания, след което кимна утвърдително.

— Това е добре. Ако желаш, можеш да я облечеш довечера, когато ще започнат да пристигат хората!

Шийла кимна отново.

Чуха се стъпки по стъпалата и по верандата. Влезе Беси с праметнати на ръката ѝ дрехи и бельо, последвана от една аборигенка, която носеше две кофи с вода. Лицето на Беси беше изпоцапано, очите зачервени, а и аборигенката изглеждаше ужасно. Те отидоха в коридора да почистят изпоцапания под, след това се върнаха и тихо преминаха през дневната към входната врата. Елизабет се обърна и тръгна да се измие. През това време Беси и аборигенката донесоха още четири кофи с вода. Малко по-късно Елизабет ги последва в коридора

и ги изчака, докато си отидат, след това отвори вратата и започна да пренася кофите с вода, дрехите и бельото в стаята.

Тя едва не припадна, след като затвори вратата зад себе си. Миризмата сякаш навлизаше в дробовете ѝ, проникваше в нея и ставаше част от нейната плът и кръв. Издърпа завивките на леглото изпод тялото на старицата, събра ги накуп и ги изхвърли през прозореца. Тялото на стареца беше голо. Тя взе парче вехт плат, натопи го във водата и започна да го мие, като обърна неговото изненадващо тежко тяло върху леглото. След това скъса парче от плата и с него завърза стегнато челюстта към главата, за да затвори устата му, а после затвори и очите му. Клепачите му останаха леко откренати и една ивица от изцъклените му безжизнени очи прозираше изпод тях...

Дрехите на старицата бяха залепнали за тялото ѝ от засъхналата кръв. Елизабет ги разкъса и ги изхвърли през прозореца. Нейното тяло беше много по-малко и дребно в сравнение с това на стареца. Трудно беше да се изчисти полепналата кръв. Водата в кофите се оцветяваше в червено-кафяво, докато Елизабет миеше зацапаното измършавяло тяло и плакнеше парцалите. Затвори очите ѝ и завърза челюстта ѝ. Взе дълго парче, с което прикри раната на шията ѝ. Накрая разстла чаршаф на пода до леглото, за да ги положи върху него. Тялото на стареца издаде тежък, рязък звук, когато го издърпа от леглото, а тялото на старицата беше толкова леко, че тя лесно го сложи на чаршафа.

Беси беше донесла бельо за стареца и Елизабет го избута в ъгъла на стаята, за да му облече риза и панталони. Кракът му беше подут и се наложи да използва ножа, с който старата жена си бе прерязала гърлото, за да разреже обувките му и да му ги обуе. Облеклото за старицата беше риза и пола — като дрехите, които винаги носеше. Най-послед свърши, размаха ръка, за да прогони мухите от тях и разстла друг чаршаф върху им. След това изсипа кофите през прозореца. Дюшекът също беше напоен с кръв, затова го издърпа и изхвърли и него навън.

Ножът стоеше на пода, където го беше изпуснала. Миг след това и той изтрополя в прахта на двора. След като се посъвзе и мислеше да си тръгне, тя се спря за момент и огледа голата спартанска стая. Бастунът на старицата самотно стърчеше в ъгъла, където го беше оставила последния път, когато беше влязла през вратата, може би след като беше взела ножа от кухнята. Кокален гребен с няколко липсващи

зъба лежеше върху груба, ръчно изработена маса в ъгъла. Един празен съд, от тези, които аборигените използваша да носят вода, беше върху рафта. Изглеждаше много стар и беше старателно гравирен. Елизабет го вдигна и погледна вътре. Имаше пукнатина на дъното, запълнена със заклонени тресчици. Докато го държеше, те изпаднаха и тя се наведе да ги събере и сложи обратно в съда. В него имаше и други неща — малка Библия, няколко камъчета, парчета кост, няколко загнили пера, шепа стъклени мъниста и мъничко замъглено огледало, увито в стар вълнен парцал. Имаше четири монети — три златни по четири гвиней и един испански дублон. Тя извади монетите и остави дървения съд обратно на рафта. Отиде от другата страна на леглото и коленичи, като издърпа горния чаршаф. Постави по една монета на склопените им очи, след това ги покри отново и излезе от стаята.

Шийла я погледна, докато влизаше отново в дневната. Лицето ѝ изглеждаше по-младежко в скръбта. Твърдата горда осанка и чертите на мургавото ѝ лице бяха по-меки. Очите ѝ бяха зачервени, а устните все още трепереха при тежкото дишане.

Елизабет отиде до дивана, седна и протегна ръка към нея. Шийла приседна и сложи ръка на рамото ѝ. Елизабет прегърна Шийла, погали я по бузата и я целуна по челото.

От жилищата на аборигените се носеше тъжна монотонна мелодия, която ту се усилваше, ту отслабваше.

— Аз чух какво каза на мъжа — прошепна Шийла с треперещ глас. — За тях е направено всичко, каквото трябва, нали?

— Да, ние ще се погрижим за тях както подобава, Шийла.

— Добре, че ти се зае с тях. Аз нямаше да мога.

Елизабет се усмихна, потупвайки Шийла по бузите.

— Е, не се тревожи, ще направя същото и за теб, когато му дойде времето.

Шийла повдигна леко глава, върху лицето ѝ се изписа сърдито изражение, след това се отпусна отново и едва-едва се усмихна.

— Кучка такава!

Усмивката на Елизабет изчезна. Тя погледна през прозореца със замислени очи, поклати глава и погали с върха на пръстите си бузата на Шийла.

— Да, ще го направя, така да знаеш — прошепна тихо.

ЧАСТ ТРЕТА
ГОЛЕМИТЕ ПРОСТОРИ

21.

Резкият пронизителен звук на парната свирка се извиси до писък в горещия въздух, разпростря се и удави гълчавата на блъскащата се по перона тълпа, превръщайки се в пулсация, която така всмука в себе си човешките гласове, че устните на зачервените брадати лица продължиха да се отварят и затварят сякаш безсмислено. След това воят на свирката бавно се понижи, сведе се до вибриращо чуруликане, пак се извиси в три къси изсвирвания като сирена и най-последно секна. За момент кълтящите вибрации продължиха да се носят из въздуха, като че ли го бяха изпълнили с обемна субстанция, на която й трябваше време да се разсее, и чак след това шумът на тълпата отново изплува отгоре — протяжни викове, кратки провиквания и глъч от високи и ниски гласове, които се сливаха и размазваха отделните разговори в една обща неразбираема врява. Хората подскачаха, махаха с ръце, шапки, бутилки и забрадки, бутаха се едни в други, при което отделните лица губеха очертанията си.

— Ето това се казва изпращане!

Дълбокият глас на Уилямсън прогърмя в ухото му, надвивайки рева на тълпата; Джеймс леко кимна, повъртя между пръстите си пурата с отворени краища и отхапа малко от крайчеца ѝ, за да може силният топъл вкус на тютюна да изпълни устата му. Двамата стояха в дъното на оградената с желязна решетка платформа пред входната врата на служебния вагон в края на композицията. Крилата на вратичката на платформата се разтресоха от опитите на някакъв мъж да я преодолее. Уилямсън се отдалечи от вратата на вагона и тръгна към вратичката на платформата, крещейки и жестикулирайки заканително. Той имаше малко неуместен вид: беше облечен в костюм от груб вълнен плат, който му седеше като торба, яките му широки рамене смешно издуваха сакото му, ръкавите и съответно крачолите му бяха прекалено къси за ръцете и раменете му, отгоре на всичко беше обут във все същите тежки износени ботуши. Но си бе останал същия Уилямсън. Дебелият му бумтящ глас изригна още едно предупреждение, юмрукът му се размаха към стреснатото и уплашено

усмихващо се червендалесто лице, след което се стрелна напред; кръвта шурна от носа на нахалника и лицето му се изпари. Уилямсън се обърна и се върна към прозореца, триейки юмрук в самото си и тръскайки глава с язвителна усмивка. Чертите на лицето над брадата му бяха едновременно грозни, честни, решителни и груби — резултат от силния примес на аборигенска кръв.

— Няма да се научат тия копелета, брей!

Джеймс се усмихна, кимна и извади още една пура от горния вътрешен джоб на самото си. Уилямсън я пое, кимайки с благодарност, Джеймс извади кибритена клечка от един страничен джоб на самото си, драсна я по фенера до вратата на вагона и обви с длани оживелия пламък. Протегна я към Уилямсън, който се наклони да запали пурата си, като я държеше внимателно с две ръце, сякаш да демонстрира колко много оценява жеста на приятеля си. Кимайки и пафкайки, Уилямсън се изправи, Джеймс запали своята пура, ухапа я със зъби и отривисто тръсна ръка, за да изгаси клечката. Свирката отново пропищя.

— Тоя, дето кара влака, май нещо се е влюбил в шибаната си свирка — провикна се Уилямсън над силния звук.

Джеймс кимна, извади пурата от устата си, изпусна дим и погледна Уилямсън.

— Като остане без пара, ще трябва отново да зарежда котела и така сам ще си го вкара.

Дълбок смях разтърси гърдите на Уилямсън, големите му квадратни зъби блеснаха сред тъмния гъсталак на брадата и мустаците му.

— Стана ли време да тръгваме?

Джеймс отново ухапа пурата и извади часовника си от джоба на жилетката. Кимна и го сложи обратно.

— Ако франтовете са се качили... — отговори той, облегна се на оградата, дръпна няколко пъти от пурата и се загледа в тълпата. Беше си отпочинал; предишната нощ бе спал дълго и бе станал в необичайно късен час, след което, без да бърза, бе тръгнал да си върши работата. Но все още чувстваше дълбоко в себе си умората, натрупана през дългите месеци на изтощителни усилия. Някакъв мъж понечи да се покатери по желязната ограда, но ръцете му се плъзнаха по решетките и той падна. Друг се опита да се прехвърли през вратичката, но

Уилямсън се завтече към него, предупредително клатейки дебелия си пръст и онзи се отпусна на земята. Влакът се разтресе, платформата се разклати встрани като при силен вятър и колелетата изпищяха, триейки се по релсите.

— Май потегляме!

Джеймс кимна и намръщено каза:

— Тоя копелдак като че ли иска да изтърка релсите. Както го подкара, ще счупи някоя ос. Той знае, че двигателят е нает от фирмата „Саут Рейлуей“.

Вагоните се разклатиха и сцепленията им затракаха. Коминът на локомотива учестено запухтя, колелата още по-бързо се завъртяха, нещо в двигателя звучно и дълбоко задумка, отеквайки сред бараките на гарата, и влакът се понесе напред. Тълпата завика колкото й глас държи, някои тръгнаха по релсите подире му. Ритъмът на двигателя постепенно се усили, хората край влаковата композиция се затичаха, ръкомахайки и викайки. Един мъж скочи на вратичката на платформата и се вкопчи в нея, опитвайки се да я прехвърли. Зачервеното му от възбуда лице се подаваше през решетките.

— Разкарай го оттук, преди да сме набрали скорост, иначе ще падне и ще се убие, да му се не види на тъпанаря му с тъпанар!

Уилямсън кимна, дръпна от пурата си и с широко разкрасени крака, за да не се люлее от клатенето на вагоните, се доближи до вратичката и ритна с тежкия си ботуш вкопчените пръсти на мъжа. Пръстите изчезнаха и мъжът моментално се намери проснат с удивена физиономия между релсите. Тичащата и подвикваща зад влака тълпа го достигна и го закри. Появиха се крайните сгради на предградието Кокбърн. Сред тях имаше жени и деца, които махаха на влака. Надвесени през прозорците на вагоните, пътниците нещо викаха, но думите им се губеха в думкането на двигателя и тракането на колелата. Разстоянието между влака и тълпата все повече се увеличаваше, но хората продължаваха да бягат по релсите, да викат и ръкомахат. Уилямсън се подаде над вратичката на платформата и махна с ръка. Тълпата му отвърна с ръкомахания и рев. С отдалечаването на влака устите на хората от нея се превърнаха в разляти червеникави петна. Сетне композицията стигна до един завой и тези превъзбудени изпращачи изчезнаха от погледите на пътниците. Уилямсън отпусна ръката си, но преди да се обърне и да се отдалечи от вратичката, по

насипа се появи мъж, който теглеше впряг волове. Той също махна с ръка и Уилямсън отвърна на поздрава му. Влакът пое по друг завой и човекът се скри зад него. Уилямсън се върна към дъното на платформата, пуфкайки с пурата.

— Махам им с ръка, за да им се отплатя за сеира, който правят!

Джеймс кимна, стисна пурата със зъби и се упъти към вратата на служебния вагон. Отвори я и влезе вътре, последван от Уилямсън. Вътре във вагона бе задушаващо горещо и непоносимо шумно от тракането на колелата. Уилямсън затръшна вратата и тръгна да разтваря прозорците. Джеймс седна на една закована към стената пейка, прекара пръст отвътре по яката си и направи лека гримаса.

— Да, бе, тая шибания мен също ме мъчи, ще ме удуши — провикна се Уилямсън над шума и издърпа яката си. — Май няма да я сложа до края на пътуването.

Джеймс се усмихна и кимна, извади пурата от устата си и тръсна пепелта. Уилямсън свали яката и връзката си, сложи ги в джоба на сакото, обиколи вагона разтваряйки останалите прозорци, върна се и седна на пейката до Джеймс.

— Ще отидете ли към пътническите вагони?

Джеймс поклати отрицателно глава.

Уилямсън се ухили, пафкайки с пурата.

— Хайде тогава да пийнем глътка-две заедно.

Джеймс се поколеба, гледайки Уилямсън, после кимна в знак на съгласие.

Уилямсън се ухили до уши, стана, отиде до другия край на вагона и отвори един голям закрепен за стената шкаф. Оттам той извади една голяма торба, затършува в нея, измъкна бутилка и две канчета, затвори шкафа и се върна при пейката. Джеймс взе едното от канчетата, задържа го пред Уилямсън, докато последният внимателно му наливаше кехлибарена течност, и изчака и той да си сипе. Вдигнаха канчетата, кимнаха си и отпиха. Ромът не беше разреден и изгори гърлото на Джеймс. Той преглътна, задържа дишането си, след това дръпна от пурата и бавно заизпуска дим. Уилямсън сипа още малко и на двамата, сложи обратно корковата тапа и положи бутилката до себе си, като внимаваше клатенето на вагона да не я събори.

— Кой е в локомотива с водача? — попита Джеймс.

— Франклин е там — отвърна Уилямсън. — Показах му кои манометри да следи и какво означават те. Ако надвишим 25 мили в час, той ще халоса водача с някоя цепеница по главата.

— Трезвен ли е?

Уилямсън го погледна, поколеба се и кимна.

— Да, трезвен е.

Видът му, колебанието и тонът му показваха, че нещо леко се е докачил от тези признаци на съмнение у Джеймс. С течение на времето те бяха станали твърде близки, та Джеймс да се страхува, че Уилямсън ще му се разсърди, но не дотам близки все пак, че да може винаги да отгатва от какво може да се докачи. Беше излишно да му се извинява.

— Какво смяташ да правиш сега?

Уилямсън погледна замислено настрани, вдигна рамене, дърпайки от пурата и усмихнато се обърна към Джеймс.

— Мисля първо да се върна в Брисбейн, да поседя известно време при фамилията, после да си взема една сонда да видим дали като дупча земята, ще стана богат. Или пък ще опитам късмета си като златотърсач. За вас чух, че ви предлагали някаква голяма служба в Порт Пири, така ли е?

Джеймс кимна.

— Има нещо такова, но не ме влече натам. Мисля, че ще остана за известно време в Уайамба.

Уилямсън отпи от канчето, все бутилката и извади корка. Джеймс също отпи и си подаде чашата Уилямсън да му долее, след което се отпусна на пейката и подпря глава на стената на вагона. От нея идваха резки и твърди вибрации, които се предаваха на черепната му кутия и караха очите и ушите му да бучат. Не след дълго му стана неприятно и той се изправи като отегчено въздъхна.

Изминалите месеци бяха изнурителни. След ядовете в Порт Пири най-последно му се отдаде шанс да построи железопътната линия между Кокбърн и Скосения хълм, а това означаваше, че ще е независим и няма да му се намесват в работата, че ще има на разположение обилни инвестиции, с които да оперира по свое усмотрение, както и че ще се заеме с истински голямо начинание, с което да докаже себе си. Особено удоволствие му достави, когато на последното съвещание с правителствените чиновници в Порт Пири

той ги сащиса, като им каза направо в лицето да си търсят друг инженер, който да им построи вълнолома по исканите от тях критерии.

Но удоволствието му бе краткотрайно. Преди започването на строежа той само бе подочул нещо и още нещичко бе успял да прочете за историята по проекта за железницата, който предвещаваше доста главоболия. След като пое ръководството в свои ръце и проучи всички подробности, се оказа, че това наистина е така. Идеята за прокарване на железница се бе зародила с масовите стачки в сребърните мини в Силвъртън и Скосения хълм. Сребърната руда се пренасяше с волски каруци през цялата територия на Нови Южен Уелс до жп пункта в Питърбъроу в Южна Австралия. Но те бяха прекалено бавни и не можеха повече ефективно да обслужват все по-нарастващия добив. Поради това фирмата „Южни австралийски железници“ бе започнала да изгражда линия за транспортирането на рудата от мините до леярните на южноавстралийското крайбрежие. Но правителството на Нови Южен Уелс отказа да даде разрешение на правителството на Южна Австралия жп линията да навлезе в негова територия, чийто строеж бе стигнал до град Кокбърн, т.е. до границата между двата австралийски щата. Тогава влиятелни делови кръгове с интереси в Скосен хълм и Силвъртън помолиха правителството на Нови Южен Уелс да построи останалите 35 мили. Но молбата им бе отказана, поради което същите образуваха частна компания с капитал 50 хиляди гвинеи в акции и поискаха от правителството на Нови Южен Уелс да разреши да се построи частна жп линия между Скосения хълм и Кокбърн. Този път искането им бе удовлетворено, но при условие, че проектът ще се нарече „полагане на трамвайна линия“, тъй като щатското законодателство на Нови Южен Уелс предвиждало, че само правителствени ведомства можели да прокарват и управляват железопътни линии.

Спречкванията между заинтересованите администрации бяха дали тона и бяха създали една трудна за работа атмосфера, която му тежеше до края. Строителният график, който предприемачите искаха той да следва, бе нереален, като се имаше предвид истинския обем на работата. Не стигаше това, ами се оказа, че нещата с инвестициите не стояха тъй както го бяха уверявали, преди да поеме ръководството. Той трябваше да се пребори със Съвета на директорите нереалната ставка от хиляда гвинеи на миля да се увеличи на 1200 фунта. Разрешената

ширина на жп линията бе три и половина стъпки, което правеше платформата на вагоните да бъде по-нестабилна от тази при стандартната ширина от 4 стъпки и 8 инча на Нови Южен Уелс и доста по-нестабилна от ширината в южната част на страната от пет стъпки и три инча, възприета от „Южни австралийски железници“. Гонитбата за срокове бе довела до непълни проучвания, скъпоструващи грешки и до човешки жертви. Всичко това бе съпътствано от по-малки или по-големи пререкания с този или онзи правителствен чиновник.

Вместо радост чувстваше огорчение, както и при някои други предишни проекти: мостът при Мелбърн, шосето между Аделаида и връх Гамбиер, каменният пристан в Нюкасл и сухият док в Хобарт. Горчивината идваше от въвличените в строежите отговорни лица. Но имаше я и Уайамба. За него тя бе убежище, в просторите ѝ времето течеше бавно, а самотата там лекуваше и подхранваше духа.

Жп линията бе завършена докрай, въпреки че на моменти намесата на някои хора поставяше пречки, които изглеждаха непреодолими. Начинанието получи известност, надхвърляща конкретните му измерения, и той вече получи предложения за други проекти, включително в Порт Пири. Джеймс се чувстваше и морално възнаграден от отличните отношения, които бе успял да създаде със своите помощници и работници. Уилямсън тъкмо възнамеряваше да напусне жп разпределителната станция в Питърбъроу, където работеше като надзирател по трасетата, когато, по настояване на Джеймс, той се оказа назначен за главен надзирател на трасето на проекта Кокбърн — Скосен хълм. Джеймс, от своя страна, бе много доволен от избора си, поради един вид семейната връзка с Уилямсън, защото той бе правнук на притежателя на онова имение, което е било сърцевината на бъдещата огромна ферма Уайамба. Но дори и в този случай горчилката на живота не го подмина. Постът главен надзирател на трасето бе овакантен, когато Чарли Хауи, с когото бяха работили заедно на редица строежи, бе затрупан от товар камъни.

Вратата на другия край на служебния вагон се отвори и един пълен, спретнат мъж в хубав костюм влезе, придържайки цилиндъра си с ръка, без да го свали, даже когато минаваше по сцепленията от съседния вагон.

— А, ето къде сте били, господин Гарити. Чудехме се къде може да сте, човече!

Джеймс тънко се усмихна, стана и стисна протегнатата ръка.

— Поседнахме тук малко с моя приятел, господин Кокбърн. Мисля, че не се познавате с моя главен надзирател — господин Уилямсън. Уилямсън, това е господин Кокбърн, член на борда на директорите.

С малко по-умерена усмивка Кокбърн се обърна към Уилямсън, който също стана и неловко прехвърли канчето в лявата си ръка, за да се здрависа.

— Приятно ми е да се запознаем, Уилямсън. Радвам се, че ви виждам, да, наистина! — задърдори Кокбърн, ръкувайки се с него и като се обърна към Джеймс добави: — Да, търсехме ви навсякъде, господин Гарити. Днес е ваш празник, нали?

Джеймс поклати глава.

— Не, моят празник бе миналата неделя, когато бе положен последния траверс.

Кокбърн сърдечно се засмя.

— Да, наистина, да, така е, господин Гарити. Няма съмнение, без съмнение, така е. Е, добре, нали знаете, всички сме ви толкова благодарни за това, което направихте. Можете да бъдете уверен в нашата подкрепа за бъдещите ви начинания. Чудесна работа свършихте, господин Гарити. Ще дойдете ли да обядвате с нас?

— Не, благодаря ви, смятам да остана тук. Но мисля, че можем да намерим още едно канче и да се чукнем заедно.

— О, не, благодаря ви — разтегли пак усмивката си Кокбърн и бързо заклати глава, като видя, че Уилямсън се готви да тръгне към другия край на вагона. — Не, наистина. Вече стигнах границата си. Още веднъж благодаря, но имахме толкова много речи и какво ли не при Скосения хълм! Ами малко ли бяха тостовете после! Благодаря ви все пак. Ще присъствате ли там на празненството, господин Гарити?

— Не, трябва да потеглям направо за фермата Уайамба, още щом пристигнем.

— А, да, наистина, точно така. Семейното имение, нали? Как е фамилията?

— Отдавна не съм си ходил у дома, но доколкото знам, всички са добре. Разбира се, майка ми почина преди няколко години, така че сега единствените ми живи родственици са леля ми и нейните деца.

— Ах, да, знам, възхитителна жена. И много способна, така чувам. Да, наистина, така е. Е, добре, ако не можете да останете за празненствата, то поне ще можете да се върнете за официалното откриване през януари. Негова Светлост Манчестърският херцог ще пристигне тук, за да пререже лентата, нали знаете. Ще ми бъде особено приятно лично да ви представя на Негова Светлост.

— Много мило от ваша страна, господин Кокбърн. Да, ще се постарая да се върна за официалното откриване, ако не възникне някаква непредвидена пречка.

— Тогава ще ви очаквам — каза Кокбърн, усмихна се широко и протегна наново ръка. — Да, наистина, да, наистина. — Той стисна дланта на Джеймс, кимна на Уилямсън, обърна се към вратата, поколеба се и запита: — А, между другото, говорехме нещо преди малко в нашия вагон и стана дума... С четиридесет мили в час ли се движим или се лъжем?

Джеймс се усмихна и поклати глава.

— Ако има нещо такова, най-добре да скачаме от влака. Движим се с около двадесет и пет. Обяснил съм на ръководителя на движението, че всякаква скорост над тридесетте мили в час е рискована работа. Линията е широка едва три и половина фута, нали знаете?

Усмивката на Кокбърн повехна, той за миг погледна надолу, сякаш светът му е крив, после вдигна глава, възвърна си усмивката и изрече:

— Да, наистина, да, наистина. Три и половина фута, какво да се прави. Да, добре, пак ще се видим, господа!

Те си кимнаха и той бутна с тяло вратата на вагона, придържайки цилиндъра си с ръка, стъпи на междинната платформа и премина в другия вагон. Вратата се тръшна след него и Джеймс и Уилямсън седнаха на пейката. Уилямсън се пресегна за бутилката и Джеймс си подаде канчето.

— Говори като поми — отбеляза Уилямсън.

— Ами, опитва се.

Уилямсън сипна повечко в канчето на Джеймс, напълни своето, вдигна го за наздравица, отпи и попита, мляскайки с уста:

— За какво ли пък ще идва дотук Манчестърският херцог?

Джеймс отпи една глътка, сложи угасналия фас на пурата в устата си и дръпна няколко пъти, но напразно. Хвърли го на пода, сложи канчето до себе си и извади две нови пури от джоба си.

— Идва да пикае по релсите през Симпсоновата равнина, за да ги отмива от пясъка.

Уилямсън така се разсмя, че целия се разтресе, после взе едната пура от Джеймс. Наведе се да я запали от поднесената му клечка, облегна се на стената на вагона и запуши.

— Значи отивате в Уайамба, а? Но пак ще се върнете, нали? Човек с образование като вас не би могъл да кисне дълго време в някаква си ферма, така поне си мисля.

Джеймс отпи глътка ром, дръпна от пурата си и отвърна:

— Колкото по-образован е човек, толкова по-малко знае; дяволска работа е това, Уилямсън.

Уилямсън го погледна озадачено.

— Колкото... какво искате да кажете?

Загледан някъде встрани, Джеймс отпи от канчето си, усмихна се многозначително и сви рамене.

— И аз самият не знам какво искам да кажа. А ти към Брисбейн, нали?

— Е, да, но ще се върна веднага, щом поемете някой от тия проекти, които ви ги предлагат, и ако имате нужда от мене, разбира се. Този вид работа ми допада.

— Ти си първият, към когото ще се обърна, ако се заема с нещо. За мен бе рядко удоволствие да работим заедно.

— За мен също, господин Гарити. С удоволствие ще поработя отново с вас, кълна се в Господа. И то не само заради добрата надница, която ми плащате.

Джеймс се усмихна, отпи още веднъж и дръпна от пурата си. Топлината на рома се разливаше по тялото му и приятно го отпускате. Той издигаше комфортна бариера срещу ядове и разстройства, но беше опасен поради вероятността бутилката да му стане постоянен спътник. Горещината в служебния вагон и ритмичното тракане на колелата по релсите вече го приспиваха. Изписвайки едно „Б“, влакът силно се люшна наляво, после надясно и веднага след това хлътна надолу. Бяха стигнали до река Мъррей. Трудно беше при прехвърлянето на моста. Това беше струвало два човешки живота.

Свирката запищя; той остави канчето и отиде до отсрещния прозорец. Виждаше се вече Скосения хълм с неговите струпвания от покрити с ламарина покриви, разточилите се като паяжина конвейри за пренасяне на рудата и купищата шлака, наподобяващи ракови тумори. Миньорският град бе излял кътче от Уайамба, предизвиквайки яростта на леля му Елизабет. Когато започнаха да дълбаят шахти на нейна територия, тя изпрати голяма група мъже да търсят някаква каменна грамада, която за нея била от голямо значение. Но не можаха да я намерят, вероятно защото вече бе затрупана или даже разрушена при изкопните работи.

Загубите на фермата при минните операции бяха минимални — някакви си неколкостотин квадратни ярда от стотиците хиляди акри, но съществуваше опасност старата дама да въоръжи скотовъдите си да защищават границите на фермата с куршуми. Веднага изпратиха натам голямо полицейско подразделение, а от Сидней пратиха правителствен чиновник, който склучи с нея обвързващо споразумение. За компенсация фирмите, навлезли в нейна територия, изплатиха процент от печалбата и го вложиха в банковата сметка на фермата. Сумата хилядократно надвишаваше общата стойност на земята и щетите. Но старата дама твърдо отказа да пипне парите, дръпна с няколко ярда навътре граничната линия на имението си и отцепи въпросното кътче с висока ограда.

Елизабет Гарити бе станала легенда в Големите простори. Разказите за нея можеха да се мерят само с тези за Патрик Гарити — основателя на фермата Уайамба. Още като колежанин в Сидней Джеймс бе слушал в една кръчма разказите на един стар посивял миньор. Той очевидно всеки път ги разкрасяваше, но слушателите му явно искаха да му вярват. Повечето от тези разкази се отнасяха за периода, когато тя за пръв път пристигнала в Голямата пустош, за самата нея, за първия ѝ съпруг и за това как тя била сложила ръка на обширната ферма Уайамба. Старикът описваше и нея, и първия ѝ съпруг като титани на Голямата пустош — нея като богиня на красотата и добродетелността, а него като изчадие на злото, и двамата надхвърлящи измеренията на обикновените хора. Те карали земята да трепери от битките, които водели един против друг. Един от разказите беше за бебето, което тя имала от красивия Колин, докато била още женена за първия си съпруг, и как тя побягнала из Голямата пустош, за

да спаси бебето от неговата отмъстителност, как преплувала цели реки, придошли от поройни дъждове, и как прекосила пеш пустинята Гиберс. Но съпругът ѝ си послужил с коварство и чрез зли хитрини успял да убие бебето и я заставил да го предизвика на смъртоносен дуел с камшици. Разказът за самия дуел пък караше косите на слушателите да се изправят — цели кошари били разрушени, цели стада овце и говеда били затрити в битките, които те водили из северната част на фермата Уайамба. Накрая тя победила, а трупът на съпруга бил толкова обезобразен, че в полицейското управление направили заключение, че това е дело на глиган.

Тия разкази, както и други подобни, които той бе чувал, бяха абсолютно неверни и изцяло измислени. Но за странстващите миньори и златотърсачи те бяха като опиум за душата и всеки, който дръзнеше да оспори макар и зрънце от приказките им, неминуемо щеше да провокира сбиване. Да, в гробището при главните кошари на фермата Уайамба имаше детско гробче с името Къмингс. Официално се знаеше, че смъртта на първия съпруг е била причинена от глиган. Имаше и други по-големи или по-малки зрънца от факти, от които като върху плодородна почва израстваха невероятните съчинения. Но старата му леля упорито отказваше да сподели нещо за първите години от пристигането си в Уайамба. А и той не можеше да събере смелост да настоява да узнае истината, щом застанеше пред хвърлящите искри сини очи и източеното ѝ и решително лице.

Сега той гледаше през прозореца, мислеше си за нея и се усмихваше. После въздъхна и сви рамене. Една от най-невероятните истории за нея бе, че била дъщеря на свещеник. Лесно беше да я обичаш, а и всички автоматически я уважаваха, защото тя приживе се бе превърнала в легенда. На моменти обаче тя бе непоносима — със спокоен глас искаше невъзможното, а после от устата ѝ изригваше врящ бълвоч от сквернословия, ако не постигнеше своето. Но тя можеше да бъде и нежна и любяща. В далечните си неясни спомени от детството Джеймс я виждаше като красива жена, която го целуваше и милваше и искаше от него редиците от цифри да са в строго подредени колонки и да изписва буквите точно както на картинката в учебника.

Свирката нададе вой на бързи пресекулки и тълпата се показа след последния дълъг завой. Влакът бавно се насочи по правата отсечка към сградата от ламаринени листа, набързо издигната да

служи като гара. Земята около гарата бе равна, виждаха се изсушени шубраци. Множеството бе по-голямо даже и от това в Кокбърн. Пространството около гарата и релсите бе натъпкано с хора, други се стичаха и от пътя покрай близкия шлаков хълм, който едва се виждаше от накатерилите се по него посрещачи. Влакът намали хода си, пуфтейки и тресейки се, вагоните се заблъскаха един в друг в сцепленията и с радостни викове тълпата се понесе насреща.

Джеймс се отдалечи от прозореца, вдигна канчето, допи и го подаде на Уилямсън.

— Да се надяваме, че още сме достатъчно бодри, за да можем да се проверем през тълпата.

Смеейки се, Уилямсън взе бутилката и канчетата, отиде при шкафа, извади брезентовата торба и ги пусна вътре. След това затвори прозорците, а Джеймс заключи предната врата на служебния вагон, вдигна куфара си и тръгна към задната врата. Пронизително скърцайки със спирачки, влакът закова пред гарата и тълпата зарева от възторг. Джеймс отвори вратата и излезе, последван от Уилямсън, който веднага я заключи с катинар. Множеството се бе насъбрало около локомотива и предните вагони, така че назад бе по-свободно. Уилямсън прекоси платформата, разтвори вратичката и скочи на земята с брезентовата си торба на рамо, обърна се и протегна ръка за куфара на Джеймс. Джеймс му го подаде и на свой ред скочи върху чакъла и сгурията между релсите. Уилямсън му подаде куфара, затвори вратичката и двамата тръгнаха покрай гарата.

— А сега ти накъде? — попита Джеймс.

— Мисля да прекарам някой друг ден с нашите момчета, които дойдоха дотук с влака. А вие какво ще правите, господин Гарити?

— Смятам да намеря кон и да продължа до... — Гласът му се пресече, когато чу името си високо над рева на тълпата. Той се обърна и се вгледа натам. Един висок снажен млад мъж си пробиваше път сред хората и викаше името му.

— Колин, ти ли си това?

Колин се отскубна от тълпата и застана пред него. Имаше телосложението на баща си и чертите на майка си. Беше красив осемнадесетгодишен младеж, облечен в дебела риза, панталони и широка плоска шапка, както се носят скотовъдите.

— Добре ли си, Джеймс?

— Да, добре съм, така да се каже — широко усмихнат отвърна Джеймс, стискайки ръцете на младежа. — А ти добре ли си, Колин?

— Бива. — Усмивката на Колин стана още по-широка, после той се засмя шумно. — Аз пък те търсех сред тузовете, Джеймс — весело го подразни младежът.

— Е, това идва да покаже колко си глупав, ако смяташ, че ме познаваш, не е ли така? — парира Джеймс и се обърна към своя спътник. — Уилямсън, това е моя братовчед Колин Гарити. Колин, това е Едуард Уилямсън, главен надзирател на цялата работа.

— Радвам се да се запознаем — каза Колин с широка приятелска усмивка, поемайки дланта на Уилямсън.

— О, и аз също, тъй де — каза Уилямсън. — Дошъл си да видиш влака, тъй ли?

— Ами, нищо подобно — разсмя се гръмко Колин и поклати глава. — Майка ми жив ще ме зашие в овча кожа, ако й спомена, че съм имал нещо общо с шибания му Скосен хълм. Не, тя ме изпрати тук за Джеймс.

— А, така значи, тя те изпрати! — каза Джеймс. — Е, Господ да я благослови, че се е сетила за мен. Това ще ми спести труда да се чудя как да се добера до главните кошари.

— Недей бърза да я благославяш, преди да си говорил с нея — разсмя се Колин. — Тя сигурно иска нещо от теб или не я познавам.

— Ааа, аман с тези нейни сонди — изпъшка Джеймс.

— Аха, тъкмо това мисля, че й е влязло в главата — весело каза Колин.

— Е, по дяволите — въздъхна Джеймс, клатейки глава.

— С какво пък толкоз може един сондаж да ви затрудни, господин Гарити — каза Уилямсън. — Некадърници като мен могат и да се изложат, но мисля, че за вас няма да е трудно да забиете сондата чисто и точно както трябва. Не че ми влиза в работата, разбира се.

— Не познаваш леля ми — кисело каза Джеймс. — Тя ти разчертава кръгче от десетина фута в края на някаква кошара и там иска да й намериш вода. Но да не е много топла и да не съдържа много минерали, за да могат овцете и говедата да я пият.

— Ей, ама че опасна била! — засмя се Уилямсън. — Трябва да си на не по-малко на миля от водата, за да считаш, че можеш да я откриеш и да имаш представа на каква дълбочина да я търсиш. Но

никак не можеш да кажеш предварително какви минерали ще съдържа тя.

— Иди кажи това на леля ми — отвърна Джеймс, смеейки се. — Когато се завърнах след оная работа в Хобарт, тя вече бе прокарала дървени улеи до мястото на сондажа там, където го искаше, но така ги бе разположила, че едвам намерих свободно местенце да закрепя сондата отгоре. Имах късмет и стигнах до вода. Но после тя страшно се разсърди, понеже водата била гореща.

Тримата дълго се смяха.

— Ще дойдете ли и вие с нас? — допита Колин.

— Не, ще остана тук известно време — отвърна Уилямсън.

Колин усмихнато кимна с глава, погледна Уилямсън, после Джеймс.

Време беше да се тръгва. Месеците съвместна работа и усилия оставаха зад тях. Бяха станали близки, но сега пътищата им се разделяха. На Джеймс му се прииска да каже някаква дълбока мисъл или да изрече някоя много силна фраза, която да омекоти раздялата. Но не можа да намери точните думи и само протегна ръка.

— Благодаря ти за всичко, Уилямсън.

— Аз трябва да ви благодаря, господин Гарити. И ако имате нужда от мен, просто ми пишете в Ипсуич, който е до Брисбейн. Там всички ме знаят и писмото ви ще стигне до мен, където и да съм.

— Непременно ще ти пиша. Е, довиждане.

— Довиждане, господин Гарити.

Уилямсън и Колин си кимнаха и Джеймс тръгна след братовчед си, който го поведе по една пътека, виеща се между купчини чакъл и шлака.

— Оставих конете по-надалеч от всичките тия щури... чакай, дай да нося тая работа, Джеймс.

— Виж какво, мога сам да си нося шибания му куфар — изсумтя Джеймс.

— Знам, знам — сърдечно отвърна Колин, измъкна куфара от ръката на Джеймс и с лекота го вдигна на рамото си. — Ти си го носил сам чак дотук, нали?

В отговор Джеймс весело изръмжа. Минаха покрай тълпата и Джеймс видя Кокбърн и няколко други мъже, качени на специално издигната дъсчена трибуна пред влака, явно готвещи се да произнасят

речи. След малко тълпата ги скри от поглед. Колин с лекота подскачаше по пътеката, която ги изведе извън територията на гарата. Минаха покрай срутени колиби, използвани за жилища. По опънати въжета висяха парцаливи дрехи, от вратите надничаха слаби, изтощени жени и деца. Вътре в колибите беше тъмно, мрачно и горещо, носеха се неприятни миризми. След колибите се появи малко поточе, до което имаше няколко изсъхнали каучукови дървета. На едно от тях бяха завързани два коня.

— Биха могли да ти отмъкнат конете, както си ги оставил тук сами — изкоментира Джеймс. Колин вдигна куфара и го завърза зад седлото на единия от конете.

— Е, да, но после ще трябва да бягат чак до Китай, нали така?

Отговорът беше направен с мек тон и фактически без следа от младежко самохвалство. Изведнъж на Джеймс му се стори, че Колин няма да остарее, че ще си остане нещо средно между младеж и възрастен, неподвластен на времето. Познаваше го добре като личност и му се струваше смешно, че такъв като него би могъл да излиза направо от приказките. Но имаше моменти, когато очарованието на старата дама и децата ѝ бе толкова силно, че той почти бе готов да повярва в легендите. Магията, която те излъчваха, нямаше нищо общо с човешкото им ежедневиe. Струваше му се, че тя идва от това, което те представляваха, не толкова от това, кои точно бяха. Колин отново бе станал любезен и възпитан юноша, отнасящ се с уважение към по-възрастен роднина, когото обичаха и считаха за най-близък. Качвайки се на коня, Колин с лекота прехвърли крак през завързания за седлото му куфар на Джеймс.

— Би трябвало аз да се кача на този кон! Така ти го претоварваш със себе си и с куфара, бивол такъв!

Колин се засмя и тръсна глава.

— Добро си е кончето. Е, ще побие малко по-силно с копитата, но не мога да те закарам вкъщи с посинен задник, не е ли така? — Той дръпна юздите и насочи коня към един път, извеждащ зад хълма. — Ти нали разбра за Ърл?

Джеймс кимна и смушка коня си с пети, изравнявайки се с този на Колин. Ърл бе средният брат — по-стар от Колин, но по-млад от Денис. Преди няколко месеца го бяха убили в златните мини край Мелбърн.

— О, да, с мъка научих за това, Колин. Страшно ми домъчня, дявол да го вземе. Майка ти как го прие?

— Вари я, печи я, тя си остана вярна на себе си. Заплаши, че ще ни зашие в прясно одрана овча кожа, ако с Денис направим дори крачка към Мелбърн.

— Сигурно е била напълно права. Щеше да бъде цяло безразсъдство от ваша страна да се втурнете към Мелбърн да си търсите белята. Като поразсъдих, си казах, че точно така би могла да реагира.

— Ти пък! Не мисля, че щеше да бъде толкова неправилно. Това го направиха едни мръсни копелета, а знаеш ги полицаите — няма да си мръднат шкембетата! А и не виждам как си могъл да очакваш такова нещо от мама, като я знаеш какъв звяр е, и каква дандания вдигна заради парчето земя за Скосения хълм, че и за много други работи.

— Не майка ти изпрати там Ърл, бас ловя!

— Печелиш. Те даже се скараха.

— Ето значи. Ако той бе отишъл в Мелбърн по работа на фермата, тогава и тухла нямаше да остане от това място.

Колин присви устни и се замисли, без да каже нищо. Подкара коня по пътя, но пак спря и изчака Джеймс, който, ухилен до уши, каза:

— При главните кошари има нещо, което ще те заинтересува, бас ловя.

— И какво е то?

— Едно момиче. Цяла англичанка преселничка, и то истинска поми, а не от Сидней или нещо подобно. Има още доста пясък в нея да изтече, преди да остарее, тъй да знаеш!

Джеймс се разсмя.

— Е, добре де, нима ти или Денис не сте проявили интерес към нея?

Колин изсумтя и разтърси глава.

— Ние нямаме време за такива шибани неща. А и нещо е старичка за нас, но пък е точно за теб. Освен това е много хубаво момиче.

— Хм, аз също нямам време за такива неща.

— За нея ще намериш време, ще видиш — ухили се Колин.

Джеймс се усмихна и сви рамене.

— А какво търси тя там?

— Пада се роднина на мама. Беше пристигнала в Сидней и се нуждаеше от помощ или нещо такова, и мама я докара във фермата. Името ѝ е Алис Уилоуби.

Джеймс разсеяно кимна, тръсна юздите и конят му се понесе след този на Колин. Двамата излязоха на широко, открито до хоризонта пространство от голи скали и песъчлива почва. После препуснаха към Уайамба.

22.

Тънките гласчета се носеха монотонно из стаята, думите се сливаха и се превръщаха в един равен звук, така че последната сричка от една дума се сливаше с първата от друга и по този начин се образуваха думи, които не съществуваха никъде, освен в класното псалмопение, където младите умове се възпитаваха да следват сигурните пътечки на веруюто, водещо ги към зрелия живот на подчинение, усърдна работа и спазване на Божиите закони. Псалмите винаги бяха сигурен начин за запълване на последните пет минути от деня, а за Алис беше напълно невъзможно да се съсредоточи върху каквото и да е, поради ужаса, с който тя гледеше тънката струйка, процеждаща се от носа на момчето, което седеше на един чин вляво от нея. Като че ли някаква сила я караше да обръща непрекъснато очи към него и смаяно да следи какво ще се случи. Струйката потичаше надолу, след което едно силно подсмъркване я връщаше обратно в носа, а върхът на езика му се стрелваше към горната устна. И така още веднъж и още веднъж и само за един кратък миг изглеждаше като че ли пътищата на езика и белезникавата течност ще се пресекат. Но досега все още не бяха и през цялото това време устата на момчето се отваряше и затваряше и то леко се полюшваше заедно с останалите в ритъма на рецитацията.

Всички те бяха деца на работници, облечени как да е и излъчващи най-различни миризми. Повечето бяха момчета, а тя нямаше много опит в общуването с тях. Но те бяха послушни и почтителни деца и тя изпитваше към тях едно чувство на привързаност, каквото не беше изпитвала в досегашната си практика с ученици. За младите дами в дневното училище в Уексфорд, където тя бе преподавала, един поглед или само докосване на пръста ѝ до ноздрите, би било възприето като унищожително неодобрение и тутакси би сложило край на проблема. Но младите момичета бяха прекалено заети със себе си, пристигаха и си отиваха с каретите си и нямаха много нужда от нея. Тук тя можеше да гледа гневно към някое от момчетата пред нея и да търка носа си с ръка, докато почервенеет, а

момчето просто щеше да реши, че носят я сърби. Но пък само една усмивка от нейна страна или една окуражителна дума и те засияваха, което я изпълваше с едно топло чувство и тя едва се сдържаше да не ги прегърне всичките.

Сега малката ръчичка се вдигна към носа и петната по ръкава на муселинената риза на момчето се увеличиха с още едно, а Алис си отдъхна.

Децата продължаваха да пеят, ритъмът следваше поклащането на показалката в ръката ѝ и някои дребни грешки издаваха слабото познаване на текста. Но беше вече края на деня, тя беше изморена, а предстояха още много репетиции, които биха дали така необходимото за житейския им опит задълбочено познаване на Псалмите. Пеенето спря.

— Много добре. А сега Псалм двадесет и трети. Искате ли някой да започне? „Бог е...“ — погледът ѝ се разходи по редицата от момчета. Всички го знаеха много добре, но в стаята цареше абсолютна тишина. Тя бе разбрала, че ако посочи който и да е от тях да започне Псалма, той ще се изчерви, ще се обърка, ще започне да заеква от притеснение, че е отделен от останалите, които в същото време щяха да изпитват всеобщо облекчение, че са се отървали и щяха да го гледат със садистично злорадство, подобно на това, с което биха гледали пеперуда, набучена на карфица, как пърха с крилца и бавно умира. Отново точно обратното на младите девойки, които изпитваха скромна, сдържана гордост, когато знаеха подходящия отговор или най-спокойно ставаха и се извиняваха, ако не го знаеха.

— „Бог е моят...“ — опита отново тя, добавяйки с надежда още една дума, след което кимна с глава и започна да движи показалката в ритъма на Псалм двадесет и трети. — Е, добре, тогава, хайде всички заедно. — „Бог е моят пастир...“.

Всички едновременно започнаха първата дума. Всеки път тя се опитваше да вдигне поне един желаещ, който да започне някое добре познато упражнение, за да развие някакви скрити качества на водач у един или друг у тях и всеки път я посрещаше стена от мълчание. Единственото разрешение беше да започнат всички едновременно, а това ставаше само когато тя дадеше тон.

Шум от тътрещи се стъпки долетя от съседната стая, но песента не наруши ритъма си и единственият знак, че тропотът на

заминаващия си клас е дочут, бяха двойките очи, насочени с надежда към вратата. С крайчеца на окоето си Алис забеляза как тя тихо се отваря и обемистата фигура на директорката застава в рамката на вратата, но се направи, че не е забелязала и продължи да репетира с децата, като движеше ритмично показалката си. Нито един поглед не се насочи към вратата, въпреки че всички отлично знаеха, че тя е там. Това личеше по лицата им — едва доловима промяна по мъничките, ясни личица, които се бяха свили от страх. Атмосферата в стаята се промени. Пеенето спря. Те стояха сковано и гледаха пред себе си. Алис погледна към вратата.

— Можете да ги пускате вече.

— Добре, госпожице Коупъли. — Тя се обърна към момчетата и махна с показалката. — Станете и се стройте.

Те станаха, подредиха столовете си и се строиха в редица. Рамката на вратата отново беше празна, вратата зееше отворена, но натегнатата атмосфера в стаята остана и лицата им все още стояха напрегнати. Те бяха изпитвали на гърба си жестокостта на петдесетгодишната стара мома. Алис се разходи по редицата и не можа да се въздържи да не докосне пълничките розови бузки на едно деветгодишно дете, очарователно като ангелче. Тя застана в началото на редицата и тръгна към вратата; те я последваха с тихи стъпчици в еднакъв ритъм. След това ѝ се усмигнаха и колоната тутакси се превърна в рояк деца, блъскащи се през вратата, после се разпиля и се спусна надолу по стълбите вече като отделни деца, които се пръснаха по улицата. Тя се обърна и влезе обратно вътре. Дневното училище се помещаваше в една стара сграда, която беше предоставена на жителите, за да се научат да си броят заплатите и да четат Библията. По всяка вероятност преддверието някога бе имало огледала, маса с табличка за оставяне на визитни картички и други допълнения, тъй като сградата беше доста голяма и добре обзаведена, но сега то представляваше едно голо помещение, в което от време на време се събираха всички ученици, строяваха се в редици и слушаха наставленията на директорката. Алис прекоси преддверието и се върна обратно в класната стая, събра парченцата тебешир по масата и подреди купчинката книги, след което взе чантата си и се обърна към вратата.

Госпожица Коупъли отново стоеше там. Между тях беше възникнала една инстинктивна неприязън още от първия ден, когато Алис пристигна заедно с негово преподаване Пристън. Малките, тъмни очила върху отпуснатото лице я бяха огледали от глава до пети с нескрита злоба и завист. Кринолините на Алис, хубавите ѝ дрехи и цветните панделки веднага бяха оценени като твърде „свободни“ и нарочно ѝ беше даден труден клас. Но тя се беше въздържала и беше потиснала гнева си, като се надяваше, че положението ѝ скоро ще се подобри.

— Учениците ви са много зле с Псалмите, госпожице Уилоуби. Госпожа Кънингам се справяше далеч по-добре от вас.

— Тогава ще внесе някои промени и ще отделим повече време за репетиране на Псалмите.

— Мисля, че също така трябва да използвате показалката си и за някои други цели, а не само да я размахвате нагоре-надолу. Ако я усетят по гърбовете си, ще повишат интереса си към това, което правят. — Тя огледа косата на Алис, след това отново я погледна в очите. — И трябва да направите нещо с косата си.

— С косата си?

— Да, именно. Не се и съмнявам, че привлича всички мъжки погледи в залата за танци, но е прекалено неподходяща за класната стая.

Кринолините бяха захвърлени, ярките, хубави платове бяха заменени с тежки, безцветни муселини, които тя бе възнамерявала да използва само за къщна работа, а красивите панделки бяха заменени с гребенчета. Тя беше отминала с мълчание всичките забележки на човек, чието образование и възпитание бяха крайно недостатъчни дори за малкото дневно училище в Сидней. Това беше една закъсняваща тактика и Алис се беше чудила кога ли ще настъпи сблъсъкът, като се надяваше, че ще може да го избегне, докато нещата се разрешат. Но хората, които изпитват удоволствие от това да бъдат жестоки с другите, нямат мярка. Всяка малка победа възбужда апетитите им и те не мирясват, докато не извадят душата на жертвите си. Това беше до болка познато на Алис; тя беше виждала да постъпват така с баща ѝ — мил, но слаб характерен човек, който работеше като чиновник и беше жестоко експлоатиран от началниците си и подлаган на случайната злоба на месари, шивачи и на практика почти всички, с които влизаше

в контакт. Майка ѝ, смазана от беднотия и болести, не беше очаквала нищо повече от живота. Но откакто Алис навърши петнадесет години, много хора бяха оставали изненадани от факта, че в една среда, белязана от безхарактерността, може да се развие кураж у едно дете. По навик тя беше винаги учтива и сдържана, докато не я предизвикаха и дори в настоящото странно, непознато обкръжение и при тези неблагоприятни условия продължаваше да вярва в доброто у другите и беше дори още по-отстъпчива от преди.

Но сега вече времето беше дошло. На някои хора, които се наслаждаваха на собствената си жестокост, удоволствието щеше да им бъде отнето. Гъстите и тежки червеникавокестеняви къдрици никога нямаше да усетят докосването на ножици само заради завистта на една старомодна жена с тънка, прошарена, пръчковидна коса.

— Няма да отрежа косата си, госпожице Коупъли.

Увисналите бузи на директорката пламнаха, ноздрите ѝ се разшириха и брадичката ѝ потрепери. Тя се изпъна.

— Няма да отрежете косата си? Казах ви, че е прекалено свободна!

— В такъв случай, страхувам се, че ще трябва да обезпокоя преподобния Пристън да се погрижи да ми потърси работа на друго място.

— О, да, не се и съмнявам, че можете да намерите начин, за да му се отблагодарите за проявеното към вас внимание.

Алис едвам сдържа победоносната си усмивка. Сега тя имаше оръжие. Преподобния Пристън беше представителен, влиятелен мъж под четиридесетте, с прекрасно семейство и две деца, помощник-пастор с установен авторитет пред по-висшето духовенство, включително и епископа. Усърдието, с което се беше захванал да ѝ помага, вниманието и симпатията, които проявяваше към нея и нейното положение, несъмнено бяха породени от същите причини, които предизвикваха и нескритото възхищение в очите му, но той беше достатъчно благоразумен и винаги се държеше с нея официално, предразполагаше я към контакт със съпругата си и се срещаше с нея винаги в присъствието на други хора. Недопустим беше дори и намек за някакъв скандал. Но яростта на госпожица Коупъли беше надминала нейните пълномощия и езикът ѝ беше отишъл твърде далеч. Училището, както и другите подобни институции в града, се

управляваха от църквата. А това значеше, че госпожица Коупъли беше косвено подчинена на преподобния Пристън. Тя явно осъзна, че е отишла прекалено далеч и се опита да смотолечи нещо, за да замаже нещата, но Алис я отрязва.

— Аз мога да остана при всички положения, госпожице Коупъли, дори и това да е преценката ви за моя характер. Но по този начин вие поставяте под съмнение мотивите и намеренията на негово преподобие Пристън. Той и съпругата му винаги са били изключително любезни към мен, а като изключим това, той е и един уважаван църковен служител. И ако каквито и да е приказки се разпространят за него, аз не мога да направя нищо друго, освен да се свържа с него и да му споделя, че...

— Какво говориш, глупаво момиче! — госпожица Коупъли се обърка съвсем и неусетно в образованата ѝ реч се промъкна провинциален диалект. — Нищо такова не съм казала.

— Бих могла да поставя това под съмнение, госпожице Коупъли. Аз пределно ясно чух какво казахте. Може да е било неволно изпускане на езика, но дори и така да е, това издава едно отношение, което аз не мога да отмина току-така.

— Вие просто не сте ме разбрали правилно — госпожица Коупъли се опита да се усмихне и да си възвърне спокойствието. — Вие въобще не сте ме разбрали. Кой ви говори за друго място? Вие си имате работа тук, нали така? Аз не съм казала нищо, което може да се тълкува като заплаха в тази насока. Аз просто се опитах да направя забележка относно косата ви.

Най-жестоките са и най-страхливи, когато срещнат съпротива. По пепелявите бузи избиха тъмночервени петна, устните ѝ трепереха и тя дишаше тежко. Беше се заблудила в скромното държане на Алис. Не беше очаквала съпротива и обратният удар се оказа направо смазващ.

— Госпожице Коупъли, да разбирам ли или не, че косата ми е неподходяща за работа тук?

— Носете я така, както желаете — отвърна тя мрачно. — Аз просто направих една забележка и нека с това да приключим.

Алис стисна устни и кимна леко. Тя имаше пълен контрол над положението. Но имаше и още нещо. Госпожица Коупъли често привикваше едно или две момчета в залата и под един или друг предлог ги налагаше жестоко с показалката, като насаждаше постоянен

страх у всички ученици и удовлетворяваше собствената си извратена необходимост от малтретиране. Много често това бяха ученици на Алис. Те страдаха заради това, че бяха нейни.

— Има и още нещо, което бих искала да обсъдя с вас, госпожице Коупъли. Както знаете, моята предишна практика като учителка беше в девическото училище в Уексфорд.

— Да? — изрече директорката, гледайки я неприязнено.

— Процедурата, с която съм свикнала, е учителката да наказва собствените си ученици и да отговаря пред директорката за тяхното поведение и подчинение. Бих искала и тук да има същия ред.

Директорката почервения още повече и се приближи към Алис.

— А какво ви кара да мислите, че можете да идвате тук и да променяте нещата? Всяко от тези мързеливи, невъзпитани деца ще си изяжда боя, ако го заслужи, без значение дали това ви харесва на вас или не.

— Нямам желание да променям подобни неща, госпожице Коупъли. Аз просто поставям условията за моята по-нататъшна работа тук. И ако вие ги намирате за неприемливи, аз просто ще приема, че нещата са във ваши ръце и ще си потърся работа другаде без повече коментари. Негово преподобие Пристън ми спомена за още няколко възможности. И аз вярвам, той ще се съгласи с мен, че има и други места, където биха ме приели на работа с куп предимства във всяко отношение, разбира се, ако намеря за необходимо да се свържа с него.

Директорката я изгледа кръвнишки, устните ѝ се свиха в тънка линия и в очите ѝ проблесна страх и омраза; тя кимна с глава и неохотно проръмжа.

— Е, добре...

— Много ви благодаря, госпожице Коупъли — каза Алис любезно, излезе бързо от стаята и тръгна към външната врата. — Приятен следобед.

Госпожица Коупъли измънка някакъв отговор, а Алис се усмихна доволно на себе си и излезе.

Училището беше близо до центъра на града, точно до Кингс Крос и недалеч от квартирата ѝ, която се намиреше зад църквата „Св. Георги“. Улицата беше оживена — файтони, каруци, товарни коли се движеха нагоре-надолу, а отстрани се блъскаха пешеходци. Въпреки цялото това движение, на Алис всичко ѝ се струваше някак

провинциално. Повечето от хората бяха облечени в груби селски дрехи, а голямата част от превозните средства бяха натоварени със стока; от време на време се мяркаха животни, карани по улицата, а сградите бяха малки и повечето едноетажни. Но определени неща се разминаваха основно с провинциалните райони в Англия. В много отношения тук имаше една специфична атмосфера, съвсем различна от другите места, които тя беше виждала. Не беше Англия. И тя все още усещаше остри пристъпи на носталгия, въпреки че положението ѝ беше далеч по-добро, отколкото изглеждаше първоначално.

Роджър Уорфийлд беше интересен мъж, който се отличаваше от останалите както със своята обезоръжаваща мъжественост и обаятелна нетърпимост към обществените условности, така и с чаровните си приказки. Той моментално ставаше център на внимание, където и да влезеше. Беше си избрал Алис. Тя го бе отрязала, като не искаше да се приобщава към празноглавите жени, които се въртяха около него, но той беше започнал да я преследва с такава целенасочена упоритост, която представляваше върха на всяко ласкателство и беше най-актуалната тема на всички разговори. За неин ужас той дори се беше появил един ден в училището, където работеше тя преди, и беше успял донякъде да превърне неуспеха си в успех по начин, който само той владееше, очаровайки директорката и останалите учителки така, че те пърхаха около него и се кикотеха, като че ли и грам мозък не им беше останал в главите. Но през цялото време очите му бяха приковани в нея.

Бяха налице и някои тревожни признаци. Носеха се приказки, че няколко млади, самонадеяни мъже били достатъчно неблагоприятни да го предизвикат на юмручен бой — занимание доста тежко за джентълмени и той ги бил смазал от бой с ожесточена усърдност, издаваща някои доста заплашителни черти в характера му. Чичото, който беше поел родителската опека в живота ѝ още от ранна възраст — Лорънс Уилоуби, беше много мнителен по отношение на него и не вярваше на приказките му за благосъстояние в Австралия, тъй като имаше информация от друг роднина, адвокат в Лондон. Той също така се беше логично запитал защо човек, който има такава богата земя, трябва да пътува като обикновен моряк.

Но този път тя беше отишла против волята на чичо си, защото за първи път в живота си се беше почувствала наистина раздвигана от

нещо.

Уексфорд беше станал мрачен и потискащ, след като той си беше заминал, а дните — ужасно дълги и скучни.

След това пристигна писмото му и чичо ѝ отново се бръкна в джоба за нея, след което тя замина за Австралия, за да намери само горчиво разочарование и срам. Той не я посрещна и докато тя го търсеше, разбра, че е заминал за Тасмания.

Семейството му живееше в една порутена къща в малка ферма — иронично доказателство за правилната преценка на чичо ѝ за прословутото му богатство. Роднините му се държаха враждебно и подозрително към нея. По-голямата му сестра беше също така дръпната, но малко по-разговорлива и в увъртанията ѝ се долавяше някакво злорадство; тя беше тази, която ѝ каза, че брат ѝ е заминал за Тасмания. Също така ѝ каза, че той е оставил с надежди още няколко жени в Нюкасъл и Мелбърн, имал и още една подобна история близо до тях в Сидней и вероятно това била основната причина за заминаването му, особено след като бащите и братята бяха разбрали какво е положението.

Сама, самотна, с разбити надежди и ограничени средства, в странна и недружелюбна страна, Алис беше потърсила подкрепата на църквата. Нейното първо посещение при викария на „Св. Георги“ беше започнало с безразлично отношение и пълно неразбиране от негова страна. След това, в процеса на развързка на историята ѝ, тя му даде името на една нейна роднина, което чичо ѝ ѝ беше дал. Неговото отношение моментално се промени и тя веднага беше препратена към епископа. Оказа се, че братовчедка ѝ е жена със значително състояние и голямо влияние, дъщеря на покоен член на местното духовенство, човек изключително уважаван и почитан.

Дадоха ѝ квартира на територията на църквата, а епископът натовари преподобния Пристън да се погрижи незабавно за делата ѝ и съответно той ѝ осигури работа в дневното училище и я заведе при търговския пълномощник на братовчедка ѝ, който ръководеше бизнеса и се занимаваше с превоза на стоките. Това беше една стабилна фирма с традиции. Мъжът, на когото тя беше представена, я разпита подробно за семейството и положението ѝ и от думите му тя разбра, че братовчедка ѝ Елизабет живее много далече.

От там нататък дните си минаваха и никакъв отговор не идваше. Пощенската система беше подвластна на резките промени във времето и настроенията на хората, които работеха в нея, но преподобния Пристън беше убеден, че отговор трябва да дойде. Обаче основната тревога на Алис беше, че тя всъщност не беше сигурна какво всъщност ще бъде добре за нея. Несигурността на сегашното ѝ положение беше за предпочитане пред присмеха, с който щяха да я посрещнат, ако се върнеше в Уексфорд, неомъжена и отхвърлена, след всичките изпращания и завистта на другите. Тя не искаше да безпокои повече чичо си за пари, така че викарият беше приел молбата ѝ да изчака с писмото до баща ѝ и чичо ѝ, докато се получи някакъв отговор от братовчедка ѝ. От друга страна пък, беше безсмислено да се надява, че братовчедка ѝ може да ѝ заеме пари, за да я подпомогне. Единствената друга възможност беше, ако отговорът е сърдечен, да я помоли да я посети, но имайки предвид нещата, които беше слушала за вътрешността на континента, можеше да се окаже, че това е най-лошата алтернатива.

Докато минаваше по улицата пред „Св. Георги“, Алис се размина с жената на преподобния Пристън и една друга жена на свещеник, при което ги поздрави, а те отговориха с хладни кимвания. Тя беше канена на чай у всяка една от жените на свещеници — задължение, наложено по всяка вероятност от епископа, след което не последваха повече покани, нито опити за сближаване. Причините бяха различни, като се започне от завистта заради образованието и възпитанието ѝ и се стигне до мнението, че идването ѝ в Австралия, без да е омъжена, е най-малкото неуместно. Но въпреки всичко, положението ѝ не беше чак толкова непоносимо и отчасти тя се боеше от отговора на братовчедка си, поради това, че можеше да я ангажира по един или друг начин. С течение на времето тя малко или много се беше приспособила, но най-лошото от всичко беше, че нямаше приятели. Не беше трудно да бъде въведена в обществените кръгове на града, защото няколко семейства, които я бяха канили на гости след църква, бяха доста приятни, а освен това ѝ предстояха и още визити. Мъжете я заглеждаха по улицата, имаше и някои опити за запознанства в църквата в съботите, но както изглеждаше, повечето от поканите бяха с цел, да се запознае тя със синовете в семействата или с други роднини от мъжки пол. Но тя не искаше да става повод за приказки или пък да дава подробни

обяснения за ситуацията си, а и разочарованието ѝ беше толкова дълбоко и скорошно, че нямаше желание дори за приятелство с мъж.

Алис тръгна по улицата, която минаваше покрай църквата и водеше към парка — обширна тревна площ със зелени поляни, цветни лехи и сенчести дървета, след което зави по пътеката към квартирата — една стая в малка къща, която някога е била жилище на помощник енорийски свещеник. В къщата живееха още петима души — три възрастни жени инвалиди, една вдовица, която се грижеше за тях и поддържаше къщата, и едно умствено недоразвито момиче, и всички те бяха роднини или вдовици на починали свещеници. Мястото беше спокойно и приятно, вдовицата беше много мила, майчински настроена жена, най-близка до приятелите, които Алис имаше, а къщата беше педантично чиста. Храната беше хубава и предостатъчна, а цените бяха достатъчно скромни, за да може да спестява по няколко шилинга от заплатата си. Алис живееше в една стая с бавноразвиващо се седемнадесетгодишно момиче, чийто странности в поведението бяха доста смущаващи. Понякога тя се заключваше и стоеше в клозета с часове, като поставяше вдовицата в неудобно положение и необходимост да седи отвън на пейката и да ѝ вика да излезе. Тя имаше и един комплект обръчи, които някой ѝ беше дал, и често играеше с тях до късно през нощта.

Вдовицата стоеше на вратата и като видя Алис, слезе по стъпалата и тръгна по пътеката към нея. Алис се поколеба, като видя къс хартия в ръката ѝ и сърцето ѝ изведнъж се сви и подскочи; тя се опита да се усмихне и забърза към нея.

— Добър ден, госпожо Хоукинс.

— Ела, ела, скъпа. Едно момче донесе това за теб преди не повече от час. Каза, че идва от името на търговския посредник Къмингс.

Лицето ѝ изразяваше любопитство и Алис я заподозря, че не може да чете и пише. Тя се усмихна и кимна, взе листа и го погледна. Беше просто молба да се обади на господин Джеремайя Къмингс в канцеларията му във фирмата. Тя беше очаквала поне лична кореспонденция от братовчедка си. И докато предишния път трябваше да разговаря с един от служителите от канцеларията, сега явно щеше да се срещне с някой от началниците, ако се съдеше по името.

— Да, трябва да отида там веднага — каза тя замислено, като отново погледна кратката бележка. След това я прибра в чантата и се усмихна на вдовицата. — Както изглежда, имат новини от братовчедка ми.

— Ами да, сигурно. Добре, аз ще приготвя чая да е готов като се върнеш, скъпа. И имам от хубавите кифлички днес, онези, дето ги обичаш.

— Чудесно — каза Алис, като се усмихна лъчезарно и се запъти обратно по пътеката. — Благодаря ви, госпожо Хоукинс.

— Няма защо, скъпа. Надявам се новините да са добри.

Алис хвърли един поглед през рамо, усмихна се отново и кимна, след което забърза по пътеката и усмивката ѝ изчезна веднага, щом се обърна. По един или друг начин въпросът с братовчедка ѝ трябваше да бъде уреден. Кратката и сбита бележка от фирмата ѝ се струваше някак злокобна. Напълно възможно беше братовчедка ѝ да е отговорила, че не се чувства задължена към някаква далечна роднина от Англия. А при това положение Алис едва ли щеше да бъде желан гост.

Улиците бяха оживени и пълни с народ, беше почти края на деня — жените пазаруваха, търговци, хамали и работници се прибираха от работа, а амбулантните търговци бяха наизлезли по улиците и предлагаха стоката си. Тя зави по „Бридж стрийт“ към доковете, като се промъкваше между хората и следваше маршрута, по който я беше превел първия път преподобния Пристън, тъй като знаеше, че някои от улиците не са много подходящи за млади дами.

След като мина последната пресечка, тя видя табелата пред себе си и забави ход, за да успокои дишането си. Поколеба се за миг отвън пред вратата, хвърли един поглед върху роклята си и я поизпъгна, след което бутна резето и влезе.

Външната канцелария беше малка, мрачна и разхвърляна, една дървена преграда заграждаше малко пространство пред вратата, а началникът на канцеларията седеше на един стол точно срещу входа. Той беше възрастен мъж, с рядка, бяла коса и изпито, силно набръчкано, намусено лице, на което бледите му сини очи гледаха някак отвисоко. Твърдата яка, която стърчеше около тънкия му съсухрен врат, беше доста широка, вратовръзката му беше замазана и с лекета, а вълнените маншети на ръкавите му правеха ръцете му да изглеждат огромни, в странен контраст с целия му мършав вид и с

тънката му, с изпъкнали вени ръка, която държеше едно перо. Двамата по-млади мъже и едно момче, които седяха на бюра покрай стената, хвърлиха по един поглед към нея, след което бързо наведоха очи и продължиха да пишат отново. Те бяха същите, които беше видяла предишния път. Атмосферата беше скована и официална, както и преди и дълбокият глас на преподобния Пристън беше звучал тогава някак неестествено високо. Алис тихо затвори вратата, мина плавно по дървения под и се повдигна на пръсти, за да се представи на началника на канцеларията.

— Аз съм Алис Уилоуби и имам покана да се обадя на господин Джеремая Къмингс.

Той държеше ръка на ухото си, докато тя му говореше и Алис със закъснение се сети да му подаде бележката. Но той вече беше оставил перото и бавно и внимателно се смъкваше от високия си стол. Двамата мъже и момчето я гледаха крадешком, докато мъжът се запъти към една от вратите, които водеха към други стаи; една от обувките му силно поскърцваше в тишината. След като мина покрай тях, един от младите мъже погледна право към Алис и ѝ се усмихна. Тя обърна глава. Обувката скърцаше на равни интервали; мъжът отвори вратата и влезе в стаята. След секунда се върна. Изражението му беше строго и официално. „Може би е отказала да ми помогне“, помисли си Алис. Той задържа вратата на дървената преграда отворена, Алис любезно кимна с глава, събра полите си и влезе вътре. Той тръгна пред нея, обувката му скърцаше още по-високо и по-бързо, след което ѝ отвори другата врата. Алис отново кимна, той леко се поклони, а тя влезе в стаята, след което той затвори вратата след нея.

Канцеларията беше горе-долу същата като онази, в която бяха приети с преподобния Пристън — малка, мръсна и разхвърляна, с голямо бюро, по което цареше безпорядък, няколко неудобни стола, лавици с книги по стените и малка камина в ъгъла. Въздухът беше застоял и тежък. Мъжът стоеше с гръб към нея и си обличаше самото. Той се обърна, подръпна самото си надолу и отново леко се поклони. Тя запази любезната усмивка на лицето си, като се правеше, че не забелязва голямото тъмно петно, което покриваше половината от лицето му.

— Госпожица Уилоуби? Аз съм Джеремая Къмингс и за мен е удоволствие да се запозная с вас.

Тя направи реверанс.

— Удоволствието е мое, господин Къмингс.

— Заповядайте, седнете.

— Благодаря.

Тонът и маниерите му бяха изключително учтиви; той дръпна стола, за да ѝ помогне да седне, след което заобиколи бюрото и седна на стола зад него. Взе от масата едно сгънато писмо от няколко листа и прочисти гърлото си. Предчувствието ѝ относно отговора на братовчедка ѝ отново се върна и се засили, особено след като той се поколеба, обърна една от страниците и отново прочисти гърлото си. Тя погледна към бюрото, като се стараеше да не гледа лицето му. Там имаше купчинка златни монети измежду някакви хартии, най-малко петдесет гвинеи, а може и повече. Той се облегна на стола си и обърна още една страница. В един момент тя осъзна, че нервно отваря и затваря чантата си и се помъчи да държи ръцете си спокойно.

— Госпожице Уилоуби, госпожа Гарити ви кани да посетите фермата Уайамба. Колите, които превозват стоката, тръгват след четири дни и аз лично ще говоря с мъжа, който отговаря за това, да подsigури пътуването ви при възможно най-добри условия. Госпожа Гарити ми нареди да ви дам сумата от шестдесет гвинеи от нейната сметка във фирмата, за да поемете необходимите си разноси и да си подsigурите някои неща, от които имате нужда.

Той остави писмото на масата, взе купчинката монети и се наведе, за да ги сложи на бюрото пред нея, след това постави лист хартия, перо и мастилница до тях.

— Бихте ли подписали тази разписка, че сте получила парите, ако обичате?

Всичко се разви с шеметна бързина. Тя нямаше време да обмисля други възможности. Щедростта на братовчедка ѝ беше просто поразителна. Шестдесет гвинеи бяха цяло състояние! Но нямаше време за размишления. Алис се поколеба малко, след това кимна, взе перото, потопи го в мастилницата и подписа.

23.

Косата на мъжа изглеждаше като че ли цялата се е смъкнала от двете страни на главата му. А горната част на тази глава беше лъскава, яркочервена, като и челото, бузите и носът му имаха същия червен цвят. Косата му се спускаше надолу твърда и гъста, закривайки долната част на лицето му и падайки върху раменете му несресана, заплетена и мръсна. Ръкавите на потната му, прашна риза бяха навити нагоре и той седеше с лакти, подпрени на масата, държеше с двете си ръце овнешка плешка и гризеше от нея, след това я прехвърляше в едната си ръка и с другата напъхваше в устата си с една голяма лъжица големи хапки ориз, грах, боб и картофи и отпиваше големи глътки бира от едно обемисто канче. И през цялото време разговаряше с Ръсел, главният колар, който седеше на масата срещу Алис.

Въпреки всичко те бяха мили и гостоприемни хора. Бяха грубовати, недодялани и често избухваха в псувни, но по целия изровен, неравен път, където и да се отбиеха, обитателите на кошари и поселища ги настаняваха и хранеха с наличното, и това беше нещо съвсем естествено.

Но лошите маниери на масата и простотията не бяха присъщи на всички — някои от собствениците на ферми по пътя живееха и се хранеха културно, с хубави вина и отлична кухня, сервирана от прислужници. Начинът, по който хората живееха, беше по-скоро въпрос на произход и среда, отколкото на заможност. Седмица по-рано на тях им бе сервирано вкусно ястие от кокошка с хубаво вино, в сребърен сервиз и на ленена покривка, а фермата и броят на овцете в нея бяха доста по-малки от тези на мъжа, който гризеше овнешката плешка.

По лицето на Алис се стичаше пот и от време на време тя размахваше ръка в напразен опит да пропъди мухите от храната си. Но никой не смееше да направи забележка, че къщата на домакините е задушна, дори по лицето му да се стичаше пот и дрехите му да бяха подгизнали от нея. И дори някой да усетеше под краката си хрупкащия звук от хлебарки или други гадини или да размахваше ръцете си

наоколо като вятърна мелница, за да отпъди мухите, беше ужасно неучтиво да отбележи наличието на муха. Тук също така имаше и една изострена чувствителност по отношение на произхода и хиляди от каторжниците, които бяха транспортирани, бяха умрели бездетни или потънали в земята и заместени от ранни имигранти с безупречно потекло.

Нейният произход и акцент привличаха вниманието на всички и те я изучаваха внимателно дали ще започне да критикува или да се оплаква. И тъй като тя не го правеше, те я приемаха.

С новите правила на живот се свикваше. Алис знаеше, че никой не отива в чужда къща така направо, без да е поканен, но по пътя беше нещо естествено да се отбиеш в някоя къща или постройка и да спреш за малко. Алис беше възприела тази практика с удоволствие, тъй като нощите в каруцата не бяха особено приятни. Жената в края на масата срещу брадатия мъж, беше много по-приветлива и гостоприемна от останалите. Беше около четиридесетте, горе-долу колкото и мъжа, доста пълна, с кръгло румено лице, по което личаха бръчици от чести пристъпи на смях. Сините ѝ очи непрекъснато примигваха весело, докато разправяше на Алис за някаква далечна роднина в Англия, просто за да подхване тема на разговор. Масата беше голяма, с места за още няколко човека и тя говореше за синовете си, които бяха отвъд по кошарите. След това тя спомена за някаква свободна стая, която Алис може да използва за през нощта и отхвърли благодарностите ѝ. Винаги се намиреше легло за нея, дори и собственикът на къщата да трябваше да спи във всекидневната, а също така и за Ръсел, ако имаше стая в къщата. Ако нямаше, винаги го настаняваха заедно с мъжете в една от бараките за работниците от фермата.

— Значи отиваш до Уайамба? — попита мъжът с уста, пълна с храна, като насочи вниманието към нея. — И си роднина на Елизабет Гарити, така ли?

Подобно директно безцеремонно намесване в личните работи на някого също беше типично, това нескрито любопитство беше резултат от самотата и изолацията на хората и те проявяваха интерес към нея, тъй като малко млади неомъжени момичета минаваха по този път.

— Да, братовчедки сме.

Мъжът започна отново да говори, избута парче хрущял измежду два зъба в показалеца си, хвърли го в чинията си и започна да дъвче

ОТНОВО.

— Ти не я познаваш, така ли?

— Не, никога не съм я виждала.

— М-да, ще я видиш, щом трябва. Тя има повече акри земя и повече овце, с които един мъж на десет милиона може да се оправи. Дявол жена. Хич не си поплюва тя и това е. Чувала ли си какво е направила тя с Том Стейпълтън?

Тя беше чувала какви ли не истории за братовчедка си по време на целия път и ако на някаква част от тях можеше да се вярва, то братовчедка ѝ беше една доста противоречива личност. Едни разправяха за добрини и услуги, други за отмъщения, трети дори за убийства. Братовчедка ѝ беше пратила значителната сума от 60 гвинеи за непредвидени разходи, което показваше щедрост, но, от друга страна, когато мъжете разтоварваха каруците, затънали в калта, Ръсел ги ругаеше непрекъснато да внимават със сандъците и буретата, защото той щял да отговаря, ако нещо се загуби или разлее, а това донякъде показваше пресметливост. А тя беше свещеническа дъщеря, която изглежда опровергаваше доста от приписваните ѝ характеристики.

— Не, мисля, че не съм чувала това име.

Мъжът се ухили широко, отпи от бирата си и погледна Ръсел.

— А ти?

— Ами чух, че го била застреляла.

— Застреляла го? — мъжът се изхили. — Застреляла го, казваш? Това е по-малко от половината от тази мръсна история, синко! Аз я знам от Клайд Айрис, който е бил там, когато това се е случило. Не, Стейпълтън е щял да умре щастлив, ако го беше застреляла, честна дума! Това е станало преди около двацет години, но хората още говорят. Все си говорят и това е. А Клайд Айрис ми каза със собствената си уста какво точно се е случило.

— Айрис? — попита Ръсел. — Този Айрис дето беше убит някъде около Силвъртън?

— Не, този дето беше убит в Силвъртън, беше Чарли, брат на Клайд. Не, Чарли беше златотърсач, а Клайд никъде не можеше да се застои повече от три дни, дори да си запалеше огън на „рудника“ на майка си. Клайд винаги си е бил скитник. Той е бил във фермата Уайамба, когато Елизабет е видяла сметката на Том Стейпълтън.

— Е, какво е направила с него?

Мъжът отхапа голямо парче месо от плешката, като поглеждаше към Ръсел и Алис, сдъвка го набързо и посочи с плешката, за да наблегне на думите си.

— Ами, накарала го да налапа един тампон, напоен с отрова за стръв за динго. Направо му го е набутала в гърлото! След това го окачила в бараката за стригане на овце, преди още отровата да го е убила. Вързала му едно въже около врата и го окачила на гредата на покрива. И докато той още ритал, борил се със смъртта и умираше от отровата, тя вдигнала пушката си и го застреляла.

Това далеч не беше най-невероятната история, която тя беше чувала за братовчедка си. За щастие, Алис сдържаше смеха си в първите няколко минути, след като чуеше подобна история, тъй като очевидно хората, които ги разправяха, им вярваха безпрекословно. След известно време обаче, започваше да се тревожи дали пък нямаше и нещо вярно. Ръсел слушаше съсредоточено, с отворена уста, след това започна да дъвче отново.

— Убила го е хубавичко, а?

— Дали го е убила? — извика мъжът, като удари по масата. — Тя го е убила три пъти, преди той да има възможността да умре от първите два! И след това е изпратила да извикат полицаи от Минайнди, докато Стейпълтън още е висял там. Клайд ми каза, че е спрял да види какво ще стане, защото не е искал да изпусне това. Както и да е, полицаят пристигнал и започнал да разговаря с Елизабет, сещаш се по какъв начин. А тя му казала, че ѝ останал още един тампон, още едно въже и още една цев на пушката. Така че полицаят просто взел това, което е останало от Стейпълтън и се върнал обратно в Минайнди. Не че искам да кажа нещо за полицаия, още повече това беше когато Шийла и старият Пат Гарити бяха още живи. А Шийла беше като див, необязден кон, каквато е и Елизабет, и стария Пат Гарити беше единственият човек, който се оправяше с тях. Така че, не искам да кажа, че полицаят е бил страхливец или не си е свършил работата. Но той просто не е бил глупав. — Той отхапа още едно парче месо и отново погледна към Алис и Ръсел. — Ето, така е станала цялата работа. А той е бил погребан в църковното гробище, ей там, в Минайнди. На мен поне петдесет човека са ми казвали, че са виждали гроба.

— Да, там е — каза Ръсел. — Аз лично съм го виждал.

— Ето, виждаш ли! — заключи мъжът, като кимаше енергично с глава. — Сега знаеш как се е случило.

— Джеф, наистина прекаляваш! — смъмри го жената. — Това момиче тук не е пътувало толкова време, за да слуша историите ти за убийства. Елизабет Гарити е добра жена, Бог е свидетел. А какво ще кажеш за тогава, когато Клейморови изгоряха до основи? Тя не им ли изпрати цяло стадо за разплод, веднага щом започна да вали? Ами провизиите, дето им прати, за да им помогне да преживеят? Ами като беше избухнала онази епидемия във Фроум, дето беше толкова жестока, че нямаше доктор на петдесет мили околоръст, който да дойде да помогне? Не отиде ли тя веднага там с екип от нейни хора и с храна и лекарства?

— Е, да, така беше, Мей — промърмори мъжът, като бързо тъпчеше храна в устата си.

— Ами, говори тогава за такива неща, Джеф! Всеки може да убива, но само малцина могат да направят някои от добрите неща, които тя е направила. Или биха въобще пожелали във всеки случай.

— Добре, добре — измънка мъжът, като дъвчеше бързо и погледна отново към Алис. — А ти как се реши да тръгнеш за Уайамба?

Отговорът беше подготвен още в Сидней като такъв, който обяснява малко, не е неверен и не предизвиква въпроси.

— Докато бях в Сидней, се свързах с братовчедка си чрез нейния пълномощник в града и тя ме покани да дойда да видя фермата. А господин Ръсел беше така любезен да се съгласи да ме закара дотам.

Мъжът погледна Ръсел изненадано.

— Ти си поискал?

— Е, така казва тя — подсмихна се Ръсел. — В нея има твърде много смелост за едно поми, така като я гледаш. Ако тя остане и прекара няколко години в Голямата пустош, ще можеш да кажеш, че е роднина на Елизабет Гарити, без да я питаш.

Алис се изчерви от комплимента, погледна надолу към чинията си и си взе едно парче, тъй като всички гледаха към нея.

Трудностите бяха изтощителни и беше чудно как Ръсел и хората му издържаха при подобни условия. Тук имаше мухи, комари, пясъчни бури, поройни дъждове, места, където пътят се превръщаше в море от

кал, сухи, пясъчни пространства, където нямаше никаква вода и постоянна опасност от прериен пожар. Но Ръсел беше направил всичко възможно, за да се чувства тя удобно и да бъде възможно най-малко обременявана.

— Басирам се, че сигурно непрекъснато ти се налага да държиш биковете си под око, за да я опазиш, каквато е хубавица! — подсмихна се жената.

— Тя е роднина на Елизабет Гарити и не го демонстрира — отговори Ръсел, като поклати глава.

— Тя няма нужда да го демонстрира — каза жената, като се усмихна сърдечно на Алис. — Толкова е хубавичка! А това пътуване сигурно е мъчително изпитание за такова нежно момиче. Можеш да останеш известно време тук, ако искаш, момичето ми.

— А може ли да ме хване за яката Елизабет Гарити, като стигнем в Уайамба? — попита Ръсел.

— А пък аз повече никога няма да мога да пратя момчетата си по кошарите! — засмя се мъжът.

— Ами! — промърмори жената. — По-бавните никога не се дореджат, ако някой не ги пришпори. — Тя погледна към Алис, а очите ѝ примигнаха. — Необходими бяха баща ми и трима от братята ми, за да го вкарат в църквата с мен. Много от мъжете тук дори и не помислят за женитба. От момента, в който се родят, до момента, в който умрат, единственото нещо, за което мислят, са скапаните им овце.

— Да, така си е — кимна мъжът, като натъпка отново храна в устата си, след това погледна към Алис, дъвчейки. — Да не би Елизабет да те има предвид за жена на някой от синовете си?

Алис заклати категорично глава, след това се поколеба и се замисли. За нея пътуването до Уайамба беше просто търсене на подкрепа от роднина, но братовчедка ѝ можеше и да има някакъв скрит мотив. Някои бяха споменали, че има трима неженени сина. А от коментарите на други беше ясно, че от учителка във фермата Уайамба няма нужда. Тя прочисти гърлото си и измънка несигурно:

— Ами, аз действително нямам намерение да...

— О, по дяволите, Джеф — въздъхна жената, — не виждаш ли, че я тормозиш? Ако ти нямаш роднина, който да ти даде дори сол за саламура, това не значи, че всички са като теб. Не ти ли каза тя току-

що, че няма работа в Сидней? А ти мислиш ли, че Елизабет Гарити ще остави собствената си братовчедка да умира от глад и да ходи без покрив над главата си? Още повече, Елизабет Гарити няма нужда да ходи на лов за жени на синовете си, защото всеки заселник на сто мили наоколо, който има дъщеря, само това чака.

— Е, аз просто попитах — промърмори мъжът, като загриза отново плешката.

— А аз пък ти казвам, че си един празен дърдорко! — сопна му се жената. — Най-малкият ѝ син е прекалено млад за женене въобще. Следващият не може да е на повече от двадесет и една години, а най-големият е на не повече от двадесет и две или двадесет и три. Така че, дори и да не са толкова заспали като нашите и да им минава мисълта за женитба, няма още за какво да бързат. — Тя погледна към Алис с усмивка и хвърли поглед към чинията ѝ. — Ето, вземи си още грах и ориз, скъпа.

Алис се усмихна и кимна за благодарност, като взе купата и си сложи по една лъжица от всичко в чинията. След това я подаде през масата на Ръсел. Забележките на жената за възрастта на тримата неженени синове я навеждаха на някои мисли относно мотивите на братовчедка ѝ. Тя беше на двадесет и три години и беше доста необичайно за жена да бъде по-възрастна от мъжа си, дори и с една година.

Храната беше хубава, овнешкото — крехко и добре подправено с пипер и къри, а и двете ястия бяха вкусни и пикантни. За съжаление обаче, мухите се лепяха по храната и тя незабелязано ги вадеше с вилицата от яденето си, и ги подреждаше на спретнатата купчинка на ръба на чинията. Беше много гнуслива и никак не ѝ беше приятно да яде храна пълна с мухи. Но гладът побеждаваше и тя беше доволна, когато ѝ се удадеше да глътне по-малко мухи.

Жената стана от масата и отиде в кухнята за десерта. Алис ѝ помогна да го донесе. Десертът се състоеше от голям плодов пудинг и чаши силен чай, като всичко беше поднесено както обикновено в изобилие, а Алис беше ужасно преяла. Бирата беше силна, домашна и от нея, от жегата и от тежката храна ѝ се приспа; тя бутна настрана пудинга си и отпи от чая, като се заслуша в разговора.

Слънцето залезе, докато привършваха с вечерята. Двамата мъже отидоха във всекидневната с лулите си и с чаши горещ чай, а Алис

помогна на жената да почисти масата и да измие чиниите. Бърза смяна от жегата към внезапен хлад започна веднага, след като слънцето залезе и приятната топлина от кухненската печка беше добре дошла, когато хладният нощен бриз нахлу пред прозореца. Лампата привличаше мухи и комари, но хвърляше една жълтеникава, весела светлина, която придаваше на стаята домашна и уютна атмосфера.

Алис взе нощницата и останалите си принадлежности и жената я придружи с лампата до задната веранда, като проверяваше дали няма змии или опосуми, скрити някъде наоколо, след това върна лампата обратно. Алис се съблече в тъмнината на верандата, сипа си вода в едно голямо ведро и я изля върху себе си, като трепереше в хладния въздух, а водата течеше през пролуките на пода и се плискаше по земята отдолу. Избърса се набързо, облече си нощницата, събра дрехите си и се върна обратно вътре. Жената я чакаше в кухнята, след което я заведе до спалнята, като се суетеше майчински около нея, докато Алис си легне в леглото.

Денят започна рано. Алис чу раздвижване из къщата и жълтата светлина на лампата проникна през процепа на вратата доста преди зазоряване. Мъжете шумоляха в кухнята и си мърмореха сънено, сърбаха топъл чай и дъвчеха остатъците от снощната вечеря. Усмехнатото лице на жената беше подпухнало от сън, а въздухът беше още хладен и свеж с постоянния шум от насекомите и нощните птици отвън. Алис опари устата си с горещ чай и с усилие преглътна няколко студени картофа и малко овнешко, след това бързо събра нещата си. Пътят пред къщата полака-лека се оживяваше в тъмното от подрънкването на сбури, тропането на коне и сънените, сърдити псувни на мъжете. Ръсел и собственикът на фермата изчезнаха в тъмното, а жената тръгна покрай каруците заедно с Алис, като я държеше за ръка и разменяше последни думи с нея. Те заобикаляха впрегатите коли и търсеха каруцата, в която пътуваше Алис. След като я откриха, жената бутна в ръцете на Алис една мазна, платнена торба с остатъци от пудинг, прегърна я и я целуна с всичките признаци на внезапна привързаност и Алис изведнъж усети горчица, пробождаща болка, каквато никога не беше изпитвала в Уексфорд и от която сълзи опариха очите ѝ. Тя прегърна и целуна жената и се прекачи през колелото на каруцата, за да седне на седалката. Жената стоеше отстрани на каруцата като една плътна сянка в тъмното. Движението

по пътя ту замираще, ту отново се оживяваше по различен начин, дрезгави подвиквания прозвучаваха от време на време, камшици плющяха, колела скърцаха и трополяха. Жената махна с ръка и извика за сбогом. Гласът ѝ прозвуча плътно. Алис също ѝ махна и потъна в мрака, преди да отговори, за да не се усети как трепери гласа ѝ. Коларят скочи от другата страна на седалката, като пляскаше с камшика си и подвикваше, след това каруцата внезапно дръпна и потегли напред. Жената вървя известно време отстрани, докато се изгуби в мрака и гласът ѝ постепенно беше заглушен от дрънкането и тропота на каруцата.

Червено зарево докосна хоризонта на изток и розова светлина обагри оградите на последните постройки, покрай които минаваха, след което колата затрополи в темпо, с което щяха да се движат през целия ден. Развидели се и Алис спря да трепери, като се наслаждаваше на хладния въздух преди жегата на деня.

Това, което се беше случило с нея в Сидней, може би щеше да предизвика иронични подигравки в Уексфорд, но последвалите ѝ приключения несъмнено биха предизвикали възхищение. Всеки ден си имаше своите неудобства, но и своето очарование. Тя се намираше в един различен свят, безкрайно обширен, състоящ се от движеща се панорама от гъсти гори, безводни пустини и просторни равнини, където цялата растителност беше някак по-различна от всяка, която беше виждала преди това. Дърветата гъмжаха от ярко оцветени, кресливи птици, подскачащи кенгура и тичащи ему изникваха от храстите, а пустините бяха безжизнени в изгарящата жегата. Внезапните пясъчни бури струпваха облаци изведнъж и закриваха конете пред каруцата, а дъждовете се изливаха като порои, които те намокряха до кости за секунди. Алис се беше пригодила към условията и беше намалила долните си дрехи до необходимия минимум за приличие, а косата ѝ беше прибрана отзад така, че да не ѝ пречи, а също така и да не се праши и измърсява бързо. Дните бяха дълги и горещи и тя чакаше с нетърпение освежителния хлад на вечерите, почесваше ухапванията от насекомите и се озърташе наоколо за змии. И всичко това ѝ беше интересно.

Фермите по пътя ставаха все по-големи и бяха необходими много дни, за да ги прекосят, а огромното несъответствие в начина на живот на хората си оставаше. Повечето от хората бяха със смесена кръв и

някои от фермите бяха снабдени с персонал по-скоро от управителите, отколкото от собствениците. Жените от отделните ферми бяха коренно различни; едни от тях бяха облечени по последна английска конна мода и яздеха великолепни коне, само за да се забавляват, докато мъжката половина от семействата им тренираха за състезания, които се провеждаха в някои от фермите, а други работеха във фермите наравно с мъжете и бяха облечени в същите дрехи като тях. Интересите им бяха подобни на жените от Уексфорд и те често държаха Алис до късно вечер, за да обсъдят модата, да я разпитват за обществения живот в Англия или да говорят за забавите и панаирите, провеждани от време на време в някои от фермите и селищата. Но техните виждания бяха по-различни от тези на останалите жени, които Алис познаваше; много от тях имаха сантиментално или пренебрежително отношение към женитбата въобще и казваха, че ще се омъжат само тогава, когато намерят мъжа, когото обичат истински. Те искаха да имат независимо мнение, което затрудняваше контрола върху тях, и бащите им понякога прибегваха до необичайни мерки, за да упражнят властта си. В една от фермите, където имаше четири дъщери и един син, бащата беше заключил една от дъщерите си в една барака, за да я убеди да се омъжи за един мъж, който беше съгласен да установи домакинството си и да работи във фермата, ако тя се омъжи за него. Забележително беше, че в цялата тази ситуация нямаше и капка ненавист или озлобление. Бащата упражняваше натиск върху дъщеря си не от лошо чувство, а просто защото искаше да я омъжи. Дъщерята не изпитваше неприязън към баща си, но нямаше никакво намерение да се омъжва. Алис седеше с майката и останалите три дъщери на една пейка пред бараката и разговаряше едновременно с тях и с младата жена, заключена вътре. Жената участваше в разговора и гласът ѝ отвътре звучеше кухо и приглушено. Алис прояви интерес колко дълго ще продължи затвора, а те стигнаха до заключението, че тъй като тя ще бъде необходима за стригането на овцете, вероятно баща ѝ тогава ще я пусне. А жената в бараката изглеждаше твърдо убедена, че ще издържи до тогава.

Сезонът бавно си отиваше и изгарящата жега постепенно отстъпваше пред меката топлина на есента. След това няколко дни валя и те пристигнаха при река Дарлинг. Тя беше придошла, но един предприемчив мъж беше построил голям сал, който превозваше животни и каруци. Ръсел прекара по-голямата част от следобеда и

вечерта в пазарлък със собственика на сала и на следващата сутрин започнаха преминаването на реката, като салът превозваше товара на животните и след това се връщаше с по една каруца при всяко преминаване.

Почти целият ден си отиде, докато превозят всички животни и каруци, след което пътуваха известно време и отново спряха да пренощуват.

Прекосяването на границите на фермата Уайамба не бе съпроводено с нищо забележително. Викове се понесоха от всички страни и камшиците заплющиха. Колите се придвижиха през един голям портал в оградата и след това бавно потеглиха нататък. Дните се низеха един след друг както преди. Някои от тях бяха доста хладни и Алис седеше увита в одеяло, докато каруцата трополеше по пътя. След това преминаха през още един портал и още една кошара и на втория ден, откакто бяха навлезли във фермата, Алис видя стадо овце, няколко пъти по-голямо от всички други, които беше виждала досега — море от рунтави животни, които се носеха по грапавата земя и ромоляха около каруците, докато те прекосяваха разровените буци. Двама мъже, които следваха стадото на коне, махнаха с ръце на коларите и отминаха.

Нощта прекараха край една голяма дупка, пробита в земята за кладенец и предназначена за черпене на вода от подземни източници.

След това преминаваха през още врати и още огради и разговорите между мъжете започнаха да се въртят около това, кога ще пристигнат. Някои от тях спореха, други се хващаха на бас и постепенно стигнаха до единодушното мнение, че им остава още около седмица път. Дните като че ли се точеха още по-бавно и Алис започваше да изпитва някакво смътно съжаление, че краят на пътуването приближава, че може и да остане разочарована; някак не ѝ се искаше да завърши най-голямата авантюра в живота ѝ. Но дните си минаваха и единственото нещо, за което мъжете говореха, беше фермата. След това дойде последният ден; каруците изкачиха едно възвишение и започнаха да се спускат надолу. Коларят посочи надолу с ръка и тя се загледа в далечината, където се различаваше тънката, тъмна линия на друга ограда и неясните очертания на постройки зад нея.

Колите преминаха през последната врата и дори конете като че ли усетиха, че са пристигнали на местоназначението. Мъжете заплющяха с камшиците и започнаха да подвикват и конете тръгнаха в тромав тръс. Трима мъже на коне излязоха откъм постройките, като размахваха ръце и викаха, след това тръгнаха в галоп към тях. Като минаваха покрай каруцата, в която седеше Алис, те я разгледаха с любопитство. Каруците тръгнаха по широк коридор между кошарите и вдигнаха облак прах, който се издигна на талази и се сгъсти, докато се придвижваха към средата на постройките. Кучета тичаха наоколо и лаеха, като допълваха бъркотията и няколко аборигени подтичваха покрай каруците, като махаха с ръце и крещяха. Мъже се мотаеха наоколо, ръкомахаха и се надвикваха. Алис сграбчи ръба на седалката, тъй като колата се наклони на една страна и се опита да погледне през прахоляка. След това колите завиха, започнаха да намаляват и спряха пред една дълга, ниска постройка.

Коларите скачаха от каруците, като се смееха, викаха и поздравяваха мъжете, които се насъбираха около тях, разтърсваха ръце и се тупаха по рамената. Алис слезе от каруцата, като колебливо се оглеждаше наоколо. От всички страни се виждаха кошари и те бяха много повече, в сравнение с другите ферми, но само броя и големината им като че ли бяха единствената разлика. Наоколо се виждаше гола, прашна земя, тъмно, небоядисано дърво и ръждясали листове метал. Тя се обърна на другата страна и видя голям куп дълги зелени дървета върху една каруца. Алис заобиколи каруцата, като си тупаше дрехите и приглаждаше косата си, след което изведнъж спря и ахна от възхищение. От другата страна на пътя, на края на голата, изпотъпкана земя, се виждаше прелестна гледка, наподобяваща пасторална картина.

Към небето се извисяваха главозамайващо високи дървета, а под тях се бяха скупчили по-ниски дръвчета. Имаше една голяма къща с широка веранда и три по-малки и около тях растяха дървета с широки площадки от зеленина помежду им. По верандите пълзяха гъсто сплетени лози, като ги увиваха от всички страни и почти напълно закриваха редицата от големи метални резервоари за вода. Прогнилите останки от по-малки дървени резервоари също бяха целите оплетени от лози и между голямата къща и съседната имаше лехи с цветя и градински храсти, които ограждаха малко гробище. Беше красиво,

тихо и спокойно и дивата, буйно растяща зеленина придаваше на всичко някакъв неповторим чар.

След това Алис я видя. Идваше по пътеката от голямата къща към пътя — стара жена, облечена в старомодна дреха от сив памучен плат; посивялата ѝ коса беше прибрана отзад в стегнат кок и като вървеше, тежко се подпираше на бастуна си. Походката ѝ бе изпълнена с достойнство; тя вървеше с вдигната брадичка и устата ѝ бе свита в твърда, права линия.

Мъжете замълчаха, когато Алис тръгна към нея. Лицето на жената беше силно набръчкано, загрубяло от слънцето и вятъра и в чертите ѝ имаше някаква надменност. Стоманеносините ѝ очи се насочиха към Алис, а втренченият ѝ поглед сякаш имаше някаква магнетична сила. Алис изведнъж изпита страхопочитание пред нея. Тя приличаше на владетел сред поданиците си и тази роля ѝ подходеше напълно. Тя спря на пътя, облегна се на бастуна и зачака. Алис се приближи на няколко крачки от нея и направи реверанс.

— Мадам, аз съм Алис Уилоуби и искам да изразя благодарността си, че бяхте така любезна да ме поканите и да ми окажете гостоприемство в труден за мен момент.

Очите на Елизабет обходиха Алис за една дълга секунда, като я изучаваха, след това тя леко се усмихна и погледът ѝ се смекчи. Придвижи се напред и сложи ръка на рамото на Алис.

— Да-а, хубави думи от хубаво момиче. А ти си много хубава, наистина. Добре дошла във фермата Уайамба, скъпа. Аз ще те наричам Алис, а ти можеш да ме наричаш Елизабет. — Тя потупа Алис по рамото, усмивката ѝ стана по-широка, след това отново изчезна, като погледна към каруците.

— Денис! Ела тук и се запознай с братовчедка си! Ръсел, окраде ли ме този път, а?

Ръсел се засмя сърдечно и тръгна заедно с другия мъж към тях.

— Няма да крада от вас чак до деня на свети Джофри, госпожо. Добре ли сте?

— Поне съм още тук, а далеч не всичките ми връстници могат да се похвалят с това. А ти как си?

— Ами, добре съм.

Те се приближиха и Алис забеляза, че другият мъж, братовчедът, когото Елизабет беше нарекла Денис, беше едър и здрав мъж и

изглеждаше по-млад от годините си и до известна степен по-млад от нея. Той имаше навъсен и мрачен вид, като че ли беше ядосан за нещо и Алис остана с впечатлението, че той и старата жена имат някакъв конфликт за нещо. Елизабет го погледна с нескрито раздражение, когато той отвърна на поздрава с хладна, формална учтивост. После тя хвана Алис за ръката и я поведе към къщите.

— Е, Алис, заповядай! Ръсел, внеси нещата й вътре. Ще вечеряш с нас, нали?

— Да, мисис Гарити, благодаря ви.

— Ако се измиеш, преди да седнеш на масата, ще ти бъде благодарна. Денис вземи това копие, а аз ще напиша чека на терасата. Придружи хората му до бараките и се погрижи да нахранят и напоят животните.

Мъжът кимна и тръгна към каруците, а Алис и братовчедка й пресякоха пътя и тръгнаха по пътеката към къщата.

— Имате много хубава къща тук, Елизабет.

— Да, така е. Не обръщай внимание на този простак Денис. Той обикновено не е толкова мрачен, но беше ядосан за нещо.

— Сигурна съм, че не е искал да бъде неучтив и аз не...

— Тъй като и без това много скоро сама ще го научиш, ще ти кажа как точно стоят нещата. Синът ми Ърл беше убит долу, в Мелбърн преди по-малко от месец. От него не излезе животновъд и вечно обикаляше нагоре-надолу като някакъв скитник, после отиде там, заплете се с някаква мръсна банда и беше убит. А Денис и брат му Колин искаха да отидат там и да разберат какво точно се е случило, веднага щом чуха за това, но според мен и те си търсеха същото. Така че аз им казах или да стоят тук, или ще умрат от собствената ми ръка. И те останаха, но са много озлобени оттогава.

— Съжалявам, че така се е случило със сина ви и...

— Това е една мръсна, гадна работа. Но нищо не може да се промени.

Тонът ѝ подсказа, че разговорът на тази тема е приключен. Те повървяха по пътеката в мълчание и стигнаха до стъпалата. Алис погледна към Елизабет, като забави темпото си, за да върви редом със старата жена, която изкачваше стъпалата едно по едно и се облягаше тежко на бастуна си.

Лицето на Елизабет беше леко обърнато настрани, вниманието ѝ бе насочено към стъпалата, а мисълта ѝ беше някъде далеч. Чертите на лицето ѝ изразяваха скръб. Нова мъка беше прибавена към старата, за която говореха паметниците в малкото гробище и само споменаването за нея извикваше спомени и изпълваше сърцето ѝ с мъката на майка, която е загубила детето си, с болката да води битка и да е в конфликт с останалите си деца, за да ги защити. Това беше едно остро, мъчително и несподделено бреме. Те стигнаха до края на стъпалата и Алис сложи ръката си на рамото на старата жена, спря я и те застанаха на сред верандата.

— Бих искала по някакъв начин да помогна. Искрено го желая, наистина.

Изречението на Елизабет беше непроницаемо, сините ѝ очи искряха като лед. След това по лицето ѝ настъпи една едва доловима промяна, чертите ѝ се смекчиха, студените ѝ сини очи изведнъж се замъглиха и устните ѝ леко трепнаха. Тя обърна лицето си настрани и погледна към постройките, като въздъхна и бързо премигна с очи, след това отново погледна към Алис.

— Хубаво лице и добро сърце — промърмори тя, като леко се усмихваше. — Това е рядко срещана комбинация. А ако имаш и смелост, то това е още по-рядко. А най-рядко от всичко би било, ако има и ум зад тези хубави очи. — Тя погледна встрани и въздъхна отново, след това сви устните си и бавно кимна. — Да, боли ме за него много. Опитах се да го изтръгна от сърцето си и там остана голяма, празна дупка на негово място. Ако болката се изразява в сълзи, да съм напълнила всички канали във фермата наистина.

— Знам, сигурно е ужасно мъчително за вас. Никога не съм изпадала в подобна ситуация, но може би ще бъде по-добре, ако мислите за хубавите неща, свързани с него.

Старата жена поклати глава.

— Той беше просто един негодник. Обичах го, защото беше мой син, но той беше непоправим. Ако баща му го беше разбрал какъв е, преди да умре, би го убил. Но все пак, от трима сина имам двама свестни, така че съм постигнала много повече от някои. — Тя погледна Алис и започна да изучава лицето ѝ със замислено изражение, след това леко се усмихна, вдигна ръка и докосна с върха на пръстите си бузата на Алис. — Навремето аз бях хубаво момиче, знаеш ли? И със

сърце; обичах хората около себе си. И земята. Имах и ум, и си изградих и смелост. Сърце, ум и смелост. И трите са нужни. Миналата година имахме огромен пожар при кошарите Уиндора, който стигна до Ландерс Крийс. Тогава аз казах на Денис само да отреже пожара по границите на Уиндора, а моите шестнадесет хиляди овце бяха там. Знаеш ли какво ми струваше това? Нито една банка не може да изчисли цената. Аз също изгорях с тях, ето това ми струваше. Но ако вятърът беше се усилил, Уайамба щеше да изгори до шушка. Така че, аз изгубих шестнадесет хиляди овце, но може би спасих фермата. Трябва ум, за да каже какво да се прави, смелост, за да се доведат нещата докрай и сърце да ги прежали, когато всичко отиде по дяволите.

Тя погледна спокойно към Алис и ѝ се усмихна лъчезарно.

— Бърборенето на една стара жена значи ли нещо за теб? Е, ще видим дали значи, с течение на времето. Колкото до помагането, ти вече помогна, Алис. Хайде, ела да ти покажа новия ти дом.

24.

Алис разучаваше счетоводните книги на фермата, разговаряйки в същото време с Елизабет; тя дни наред се взира в пожълтелите страници, изпълнени с плетеници от знаци, отразяващи хода на нещата през отминали вече години, за да вникне в начина, по който се правят сметките, докато накрая успя да овладее механизма им. Счетоводството отнемаше само част от времето ѝ, така че тя имаше и възможността да се разхожда край реката, да оглежда постройките, научавайки предназначението на всяка една от тях, да подрязва лозите около къщите, да плеви около цветята в гробището, та да улесни разцъфтяването им с идването на пролетта. Прояви любопитство и към надгробните камъни. Имената, издълбани по тях, си бяха цяла история на фермата; те принадлежаха на членове на семейство Гарити, на аборигени, на работници или на скитници, умрели на територията на фермата. Патрик и Майра Гарити бяха погребани в съседни гробове. Шийла Гарити лежеше до тях; имаше и празно място до Колин Гарити. Гробът на Ърл Гарити бе пресен и се намираще до отколешния гроб на Франк Гарити. Франк Къмингс беше погребан в края на гробището. Между тях се виждаше и гробчето на отрочето Къмингс. Аборигените бяха отбелязани само с по едно име — Дулиба, Бахал, Нарин и други.

През цялото време старата жена беше вездесъща — ту влизаше, ту излизаше от постройките, разговаряше с мъжете, оглеждаше животните. Тя и Алис бяха заедно през голяма част от времето и между тях се установи сърдечно приятелство; сегиз-тогиз Алис се сещаше за историите, които бе чула, и се питаше дали да не ѝ зададе някой и друг въпрос за това. Но Елизабет беше и с раздражителен и избухлив характер и винаги запазваше известна дистанцираност, която изключваше прекомерното интимничене. Затова Алис реши, че не ѝ и трябва да знае много. Тя започна да гледа на живота си във фермата като на нещо окончателно установено и писа на баща си, майка си и чичо си, разказвайки им за обстоятелствата, довели я до фермата, и описвайки им същата с възторжени слова.

Трима от женените животновъди живееха със съпругите си в трите по-малки къщи, а една от тези съпруги готвеше и чистеше в дома на Гаритови. И трите бяха дружелюбно настроени към Алис и се поспираха да поговорят с нея, но иначе предпочитаха да общуват помежду си и в държанието им към Алис имаше нещо от респекта, който показваха спрямо братовчедка ѝ. Приятелствата ѝ във фермата представляваха почти изолация в сравнение с броя на познанствата, които бе имала в Уексфорд, но въпреки това тя бе доволна.

През първите седмици от пребиваването на Алис във фермата старата жена се бе ограничила само да наблюдава с интерес заниманията ѝ и бе много доволна, когато младата ѝ роднина сама изяви желанието да се научи да язди.

— Това е много по-смислено, отколкото да се мотаеш между гробовете, където някоя змия може да се увие по крака ти и да те ухапе по рунтавелата.

— Елизабет! Как можеш да говориш такива неща?

— Нещата в живота са такива, каквито са. Едно ухапване на змия по сливата може да разплаче всеки. А иначе, бас държа, няма да липсват доктори, които с готовност биха се заели да оправят последствията от подобно произшествие.

Старата жена се разрови из неизползваните за живеене стаи в задната част на къщата и ѝ намери подходящи за езда дрехи включително и широкопола шапка и чифт потъмнели от времето ботуши. Почиствайки ботушите с някаква смесица от любов и почителност в изражението на лицето ѝ, тя обясни на Алис, че те са принадлежали на Шийла Гарити. Зарадва се, когато установи, че са точно по мярка на Алис.

Времето застудя и тя я снабди и с палто от овча кожа. Язденето като самоцел загуби привкуса си на нещо ново, след като тя постепенно свикна да се оправя с коня. Започна да помага на мъжете в работата им по овцете, научи се и да командва кучетата. Дори откри в себе си естествени наклонности във всички тези дейности. Елизабет често минаваше наблизо и я наблюдаваше с изпълнен с топлина поглед.

Едно стадо овце трябваше да бъде откарано към по-далечно кошарно ограждение на изток, а друго трябваше да бъде доведено за почистване от червеи и Елизабет изпрати Алис да придружи Колин. Това вече не бяха подобните на игра обиколки около кошарите, а бе

едно сериозно начинание; студеният вятър, духащ над туйките трева и храсталаци, я брулеше върху гърба на коня през деня, а през нощта тя зъзнеше увита в одеяло, дори и до разпален огън. Но и всичко това някак си и допадна. Колин беше почти момче, но се намираше в собствената си стихия и Алис се учеше от него. Обтегнатата атмосфера между него и брат му, от една страна, и майка им от друга, си беше останала такава, макар и момчетата да се отнасяха с нея привидно внимателно. При един нощен разговор край огъня Алис деликатно подпита Колин по въпроса и разбра, че инициаторът на конфликта е Денис, а Колин автоматично следва авторитета му на по-голям брат.

Времето, когато външността ѝ бе първата ѝ грижа, изглеждаше вече останало в далечното минало и когато малкото поселище с главните кошари отново изплува пред погледа им, тя беше цялата опушена от лагерните огънове, покрита с прах, потна, мръсна, с разпуснати коси. Но беше и преизпълнена с щастие и пропита от благодатното чувство на добре извършена тежка работа.

Денис бе навън из огражденията; Алис, Елизабет и Колин вечеряха заедно, като двете жени през цялото време разговаряха весело. Но радостта на Алис бе помрачена от мъката, която съзря в очите на старата жена, когато Колин, след като се нахрани, стана от масата и излезе без да каже нито дума. На следващия ден Алис и Колин отделиха друго стадо овце и отведоха и него.

Когато се завърнаха пак, Денис се намираше в главните кошари. След като разседла коня си и прибра екипировката си, Алис свърна зад кошарите, зад които Денис работеше заедно с други мъже. Като я видя да приближава, Денис ѝ кимна с усмивка.

— Добре ли си, Алис? Май навлизаш в работата.

— Надявам се да е така. Бих искала да поговоря с теб, ако разполагаш с малко време.

Той утвърдително кимна, остави мъжете и я последва край кошарата.

— Да не би Колин да е бил нещо закачлив?

Тя се разсмя и поклати глава.

— О, не, това още не му влиза в навиците.

После се спря и се обърна към него, вече със сериозно изражение на лицето.

— Става въпрос за майка ти, Денис. Това не може да продължава повече.

Усмивката му внезапно изчезна и чертите на младото му лице се изопнаха и заизлъчваха хлад.

— Гледай си своето стадо, Алис. И не защото не те считам за член на семейството; същото бих казал и на Колин, ако ми даде повод. Или на Ърл, ако беше жив, но не е.

Алис въздъхна. Беше уморена и изведнъж се почувства като възрастен, имащ работа с малко, вироглаво дете.

— Денис, ти не можеш...

— Не, няма да слушам — каза той рязко и се приготви да си тръгне. — Ако това е, за което искаше да си говорим, то нямаме какво да си казваме един на друг.

— Стой! — извика тя, чувствайки, че внезапно я обзема гняв. — Имаме много неща да си казваме! — После млъкна, като вдигна ръка и поклати глава. След малко продължи: — Не, така не може. Ако започна да викам, въобще няма да искаш да слушаш.

— Не можеш да кажеш или да направиш нещо, което би ме накарало да променя намеренията си — каза той, вече отдалечавайки се. — И никой не е в състояние да го направи.

— Тогава чуй — изрече тя, догонвайки го с бърза крачка. Като се изравни с него, посочи към гробището. — Скоро там, до гроба на баща ти ще има още един надгробен камък. И това, което аз или който и да е друг човек в тази ферма би могъл да направи, не е нищо в сравнение с онова, което ти сам ще си направиш. Помисли си върху това. Денис, ти си с мъжки външен вид и работиш мъжка работа, но има дълъг път да извървиш, за да се сдобиеш с мъжки ум. И ако някога постигнеш това, ще бъдеш благодарен на майка си. И ще отидеш да ѝ благодариш пред самия ѝ гроб. Размисли върху това, Денис!

Тя се обърна и изпълнена с ярост се насочи към къщата. Той направи движение като да я спре, после бавно закрачи към останалите мъже.

В гостната Алис завари старата жена, надвесена над счетоводните книги и взираща се в тях през дебелия стъкла на очилата си. Тя остави перото си и последва Алис в кухнята, където, докато си приготвяха чай, си говореха за нейната обиколка по кошарите.

После Елизабет се върна в гостната, а Алис, след като подوماкинства известно време, се присъедини към нея, за да ѝ помага в сметките.

Дойде време за вечеря. Двете седнаха край масата; почти веднага след това в трапезарията влязоха Денис и Колин. Алис се опита да срещне погледа на Денис, но той още с влизането си го беше насочил към майка си; заобикаляйки масата, отиде до нея, наведе се и я целуна с думите:

— Извинявай, мамо.

Усмивка озари лицето ѝ, тя му върна целувката и каза:

— Ако нещо съм сбъркала от моя страна, то извинявай и ти, Денис.

Колин се приближи от другата страна на стола ѝ и същата церемония със същите думи се повториха и с него.

Алис ги гледаше с усмивка. Притеснено свели глави, двамата заеха местата си край масата. Изведнъж старата жена прихлупи с длани лицето си и се разплака. Стреснати, двамата ѝ синове отново се надигнаха и я прегърнаха от двете ѝ страни. Тя се опитваше да овладее сълзите си и клатеше глава, опитвайки се да каже нещо, но не успя и вместо това се разплака още по-силно. И Колин, и Денис бяха видимо развълнувани и личеше усилието, което полагат да не се разплачат и те. Колкото до Алис, при тази гледка тя на свой ред даде воля на сълзите си.

По време на вечерята столовата се изпълни с топла атмосфера на разбирателство и обич. Всички си говореха, шегуваха се и се смееха като в добрите стари времена. После Денис спомена за изграждащата се железопътна линия от крайбрежието към Скосения хълм, за която му бе разправял един скитник, и Алис настръхна. Работейки по счетоводните сметки на фермата, тя беше попаднала на упоменавания на банкова сметка, идваща от мините при Скосения хълм, и въпросите, които бе задала по този въпрос, бяха предизвикали буря от гневни изблици и проклетия от страна на старата жена. От това, което все пак Алис успя да подразбере, бе, че правителството бе дало на минните компании големи парцели земя от южните части на фермата.

Но сега старата жена не се афектира от това, за което Денис разказваше. Той спомена и за Джеймс Гарити — племенник на

Елизабет, който ръководел полагането на железопътната линия. Тя щяла да бъде завършена през пролетта.

След като Денис и Колин напуснаха масата, за да отидат да си легнат, Елизабет и Алис поостанаха известно време, пиейки чай. Първо си поговориха малко за овцете, после млъкнаха. Подир малко старата жена, усмихвайки се замислено, погледна Алис.

— Ти си говорила с Денис, не е ли така?

Алис вдигна рамене и утвърдително кимна.

— То така или иначе се въртеше в главата му. Аз само му помогнах да го признае пред самия себе си.

Старата жена се засмя и поклати глава.

— Твоите хитри приказки не вървят пред мен, малка лисице, защото аз не съм Денис. Но това ми харесва. Наистина ми харесва, дори да е било приложено спрямо синовете ми.

— Кое ти харесва?

Старата жена се протегна за бастуна си, отмести стола си назад, стана и се доближи до Алис. После, навеждайки се да я целуне по бузата, отговори:

— Това, че си малка коварна кучка. И в това няма нищо лошо, защото по света има толкова дебелоглави мъже, че е нужно известно количество хитри кучки, които да ги въртят на пръста си от време на време.

Отдалечавайки се към вратата тя добави:

— Но използвай това разумно, Алис. Винаги с мярка...

Редяха се последователно ту топли дни, ту периоди на продължително застудяване. Елизабет даде на Алис една тежка едноцевна пушка и ѝ показа как да борави с нея. Алис ходеше край реката да се упражнява в стрелба, докато не постигна задоволително умение. Един ден тя съвсем сама заведе едно стадо овце до недалечна кошара на север и върна друго.

Получи писма от къщи — родителите ѝ изразяваха учудването си от развоя на нещата, както и надеждите си, че всичко това е за добро, а чичо ѝ предлагаше да ѝ изпрати пари за завръщане. Тези писма ѝ припомниха за един вече далечен начин на живот и мислене. Тя им отговори, описвайки им фермата, работата си, както и Елизабет и

синовете ѝ. Старата жена я беше приканвала много пъти да ползва банковата сметка на фермата, когато има някаква нужда, така че с готовност се отзова на молбата ѝ да тегли известна сума, за да върне парите, които чичо ѝ ѝ бе дал за пътя до Австралия.

Дойде пролетта и рязането на опашките, почистването от червеи и скопяването се видяха на Алис отвратителни, но и с тях криво-ляво свикна. После старата жена се разболя и тя остана с нея вкъщи. Облече си пак обичайните дрехи, зае се със счетоводството и прекарваше част от времето в разговори с братовчедка си. Когато стана дума за възрастта на последната, Алис с изненада узна, че тя е малко над петдесетте, но тежката работа и грижите я бяха състарили преждевременно.

Скитници и златотърсачи, идващи от юг носеха новини за напредващата железопътна линия, към които старата жена показваше траен интерес. Разбра се, че линията щяла да бъде окончателно прокарана до края на ноември и старата жена започна да се готви да посрещне племенника си.

Някои от овчарите на север се нуждаеха от провизии и по предварително споразумение Алис беше тази, която трябваше да им ги закара, но снабдителните фургони пристигнаха през третата седмица на ноември — много по-късно от очакваното и Елизабет каза на Алис, че желанието ѝ е тя да бъде на място, когато племенникът ѝ пристигне. Това беше малко озадачаващо, но Алис не възрази. Най-после краят на ноември дойде и Колин тръгна с два коня да доведе роднината. Когато говореше за него, старата жена не криеше вълнението си, което издаваше силна привързаност. Явно го обичаше не по-малко от синовете си.

Денят, в който се очакваше той да пристигне, Елизабет събуди Алис още при зори и я помоли да облече една от по-ефектните си рокли. Алис бе обзета от съмнения относно замислите на старата жена и ѝ зададе някои въпроси в тази насока, на което, вдигайки рамене, Елизабет ѝ отговори, че би ѝ било приятно, ако Алис и Джеймс Гарити си допаднат. Алис не беше доволна от това подобие на предопределение, но реши да не разваля удоволствието на старата жена и се натъкми колкото се може по-добре.

Тя се намираще в гостната и проверяваше списъка за последната доставка на провизии, когато чу конете да се приближават по пътя и да

спират пред къщата. Чуха се мъжки гласове — единият бе този на Колин, другият бе непознат и по-дълбок. Алис остави списъка и отиде в кухнята, където предполагаше, че е Елизабет. Оказа се, че старата жена не е там и тя тръгна обратно през хола, за да я потърси в стаята ѝ. В този момент по верандата се чуха тежки стъпки. Алис се поколеба, после се обърна към входната врата, която вече се отваряше.

Джеймс се оказа много красив мъж — не толкова висок, колкото Денис и Колин, но по-строен. В чертите му имаше следи от аборигенен примес, а очите му бяха големи, сини и с дълги мигли. Беше облечен в хубав вълнен костюм и носеше вратовръзка. Имаше вид на независим човек, надарен с неприсъща за възрастта си зрялост. Изглеждаше малко над тридесетгодишен, ако и тук-там тъмнокестенявата му коса да бе започнала да посивява.

На лицето му бе изписана широка приветствена усмивка, която се стопи, за да бъде заместена от изражение на удивление, когато видя Алис. Но той тутакси се овладя, усмихна се вежливо и направи лек поклон.

— Мис Уилоуби? Аз съм Джеймс Гарити — ваш покорен слуга.

Възхищение и неприкрит интерес струяха от очите му. На свой ред Алис направи реверанс с думите:

— Приятно ми е да се запознаем, мистър Гарити. И се надявам, че не съм ви стреснала.

— Ако съм стреснат, мис Уилоуби, то е само заради Колин. Той ми беше казал, че сте привлекателна, което е все едно да кажеш, че слънцето свети. Комай по му се удава да оценява овцете.

— Е, е, мистър Гарити, толкова красиви думи... От това, което леля ви ми е казвала за вас, а и от това, което чувам, излиза, че наистина сте човек с разностранни способности.

С широка и естествена усмивка той поклати глава.

— Нямам склонност към красивите думи, мис Уилоуби. Но вие бихте внушили поетични настроения и на стълб.

Нейните страни бяха започнали да червенее и тя изпита облекчение, когато Елизабет нахълта в стаята.

— Джеймс, Джеймс! Ела ме целуни, млад негоднико! Къде се запиля толкова време?

Той я прегърна и я целуна, после, още държейки я, се вгледа в нея.

— Не си се променила, Елизабет. Същата си, каквато беше по времето, когато ми се караше, че не смогвам да реша задачите си.

— И ти не си се променил — засмя се Елизабет. — Все си си същият лъжец. Запознахте се с Алис, нали?

— Да, ние с мис Уилоуби тъкмо...

— Мис Уилоуби ли каза? Няма такива работи тук. Нейното име е Алис, твоето е Джеймс и това е. Нека поседнем сега. Седни с нас, Алис.

— Ще отида да приготвя чай, ако не възразяваш, Елизабет.

— Добре. Но се връщай бързо, защото иначе Джеймс ще пробие дупки в стените с пламтящия си поглед.

Замятайки дълги поли, Алис тръгна към кухнята. Докато излизаше от хола, тя просто чувстваше с гърба си горящите му очи, които я изпиваха, а когато се озова в кухнята, сложи длани върху страните си, сякаш за да попие покриващата ги червенина.

Вече се бе овладяла, когато се върна в хола и сложи подноса с чая върху масата. На топлата му усмивка тя отвърна с учтива такава, със сигурна ръка разля чая по чашите, седна и се заслуша в разговора им. Влезе Колин; той зяпна при вида на роклята на Алис, ухили се на Джеймс и седна при тях. Алис стана, донесе чаша и за него, а после и за Денис, който се втурна вътре с протегната към Джеймс десница, приветствайки го с добре дошъл. След като каза няколко думи за железницата, Джеймс заразително Елизабет за Уексфорд.

Той беше по-скоро мисловен и чувствителен мъж, отколкото агресивен, но в поведението му към нея се долавяше някаква решителност. Заухажва я, предлагайки ѝ да я заведе на премиерата на някакво шоу в Минайнди. Тя се показва уклончива към поканата му, защото просто не ѝ се ходеше там, но по принцип не отблъсна домогванията му. Нито пък ги насърчи. Намираше го за привлекателен, между тях се бяха породили елементи на емоционално привличане, но положението се усложняваше от факта, че тя вече беше влюбена във фермата Уайамба.

Елизабет искаше още кладенци за вода да бъдат изкопани при някои от кошарните ограждения и Джеймс отиде в Аделаида, за да търси нужния за това инструментариум. Алис замина, за да помага при превеждането на няколко хиляди овце от една кошара в друга, а когато се завърна, той също вече си бе дошъл. Когато я видя прашна,

разчорлена и в мъжки дрехи, усмивката му не беше по-малко лъчезарна от тази при първата им среща, при която Алис бе натъкмена и с хубава прическа.

Най-сетне инструментариумът за кладенците пристигна, натоварен на волски коли, и той се зае с него. По-голямата част от времето си тя прекарваше по централните кошари, но и често си бе вкъщи, заета със счетоводна работа. Така че често се виждаха през деня, а и след това вечеряха заедно. Той говореше за онова, което беше извършил в професията си досега, както и за проектите си. Ако и да разбираше от работата с овце, беше като гост във фермата, а не част от нея.

Наближаваше Коледа и започнаха приготовления за отпразнуването ѝ. Един ден сондата отгатък кошарите спря пуфтенето си и масивните греди, издигащи се над кладенеца, изчезнаха сред внезапно избликнал стълб вода. Всички се завтекоха да гледат, а гейзерът постепенно се снижи и се превърна в извиращ от земята поток. По-младите мъже се заплискаха във водата, после се заеха да прекопават канал към реката, за да се оттече в нея насъбралата се вода.

На вечеря Джеймс и Денис заговориха за отиване в Аделаида. После разговорът се насочи към коледните подаръци и Алис помоли Джеймс да направи в големия град някои покупки по списък, който тя ще му даде. Той тутакси я покани да я заведе в Аделаида и вдигна рамене с крива усмивка, когато тя му отказа.

Джеймс и Денис се завърнаха от Аделаида и Алис зави подаръците си, за да ги положи заедно с другите под малкото дръвче в гостната. Тя участваше в приготовленията, но за нея това бе една много странна Коледа — един след друг се нижеха топли пролетни дни. Отвсякъде започнаха да се стичат златотърсачи и скитници, струпвайки се по бараките и празните кошари и обори; някои спяха и по земята между постройките.

На коледния ден готвачът и помощниците му започнаха да пекат един вол и едно агне и да приготвят големи котли с ориз, грах и картофи. Други мъже сложиха дървени плоскости върху поставки като импровизирани маси до готварницата и там магазинерът през целия ден раздаваше чашки с ром. Въпреки липсата на сняг и скреж, Алис се почувства в празнично настроение и след като си направи прическа и облече най-хубавата си рокля, седна на верандата заедно с другите.

Към залез-слънце бяха запалени огньовете и се започна подготовка за трапезата, а магазинерът заизважда сега вече цели бутилки ром. Алис, Джеймс, Денис, Колин и старата жена отидоха сред хората при софрите и похапвайки си едно-друго, се заговориха с тях. Нощният мрак постепенно се спусна, а огньовете пръскаха сред постройките трепкаща жълта светлина, в която се движеха човешки силуети и се чуваха смях и гълчава.

По едно време старата жена направи знак на Алис и те тръгнаха обратно към къщата, следвани от тримата мъже. Всички седнаха в гостната, за да си разменят пригответните подаръци. Алис беше купила ножове за Денис и Колин, принадлежности за бръснене за Джеймс и брошка за Елизабет. На свой ред Денис и Колин ѝ връчиха тоалетни принадлежности, а Джеймс — златен медальон. Подаръкът за нея от Елизабет пък се оказа голям, тежък и завит в дебела кафява хартия. Когато го разви, тя ахна. Оказа се, че това е дълъг, изящно направен камшик, потъмнял от времето.

Алис си даде сметка за настъпилата в стаята тишина. Колин и Денис гледаха изненадано камшика, а Джеймс гледаше Елизабет със замислено изражение на лицето си. Алис вдигна поглед към братовчедка си. Тя ѝ се усмихна и каза спокойно:

— Бога мой.

— Онзи, който винаги е бил в ръката ви? Но, Елизабет, как бих могла...?

— Няма никаква полза, ако го оставя да виси, окачен на стената, а камшиците, употребявани от мъжете, са твърде големи и тежки за теб. Мажи го редовно с мас и ще ти служи не по-малко години, отколкото служи на мен.

— Елизабет, просто не зная какво да кажа!

— Лицето ти изразява достатъчно добре онова, което би искала да кажеш — засмя се старата жена и стана. — Тръгвам към леглото си. Късните часове са за младите.

И останалите се раздвижиха. Алис събра подаръците си и тръгна да ги остави в стаята си. Денис и Колин също се насочиха към своите стаи. Когато малко по-късно тя се върна в хола, там беше останал само Джеймс. Той я попита:

— Би ли изпила една чашка заедно с мен?

Тя се усмихна и кимна:

— Една — да.

Тя подхвана предложената ѝ ръка и излязоха навън. След като пресякоха верандата и слязоха от нея, той се спря и я погледна:

— Ще получа ли коледна целувка от теб?

Тя се взря в лицето му, по което играеха слабите отблясъци на далечните огньове.

— Да, но само една.

Ръцете му я обгърнаха, устните му се допряха до нейните и в нея сякаш пламна огън. Тя се усети плътно притисната до него, връщайки му целувката без никакво насилие над себе си. Уханието на косата и тялото му беше свежо, а прегръдката му я изпълни с усещане на комфорт и сигурност. Тя разтвори устните си и разпалената в нея жар се пръсна, превръщайки се в тръпка, която се разпростря по цялото ѝ тяло. Обръчът на ръцете му стана още по-стегнат и той я целуна страстно.

Чувствайки, че губи контрол над себе си, тя рязко се отблъсна от него, при което залитна. Силните му ръце я подхванаха. Тя си пое дълбоко дъх и сложи длани на горящите си бузи. Той я придърпа обратно към себе си и тя се притисна в гърдите му. Дишането му бе учестено и Алис чуваше как сърцето му бие.

— Алис, обичам те. Ще се омъжиш ли за мен?

Противоречиви чувства я раздраха. Да, тя искаше да се омъжи за него. Искаше все така ръцете му да я прегръщат и устните му да целуват нейните. Но искаше и да остане тук, в тази ферма.

Със стегнато гърло тя прошепна:

— Джеймс, тук се чувствам в свой дом повече, отколкото където и да било. Тук съм наистина като... Сложно ми е да го обясня, Джеймс, но не мога да напусна Уайамба...

— Тогава и аз ще остана.

Сърцето ѝ подскочи. После, след миг мълчание тя поклати глава и каза:

— Не съм сигурна, че ще е добре за теб, Джеймс. Твоята работа и...

— Аз пък съм сигурен. Уайамба ме устройва, ако съм с теб.

Тя въздъхна, гледайки някъде встрани, след което пак обърна лице към неговото и отрони:

— Мога ли да помисля върху това?

— Разбира се — тихо отвърна той, усмихвайки ѝ се. — Мисли колкото време искаш и не ми се сърди, ако междуременно продължавам да ти говоря в този дух.

Тя кимна с усмивка.

— А сега мога ли да загърбя идеята за чашката? И така се чувствам достатъчно пияна.

— И аз — каза той, целувайки я по бузата. — Но все пак ще се присъединя за малко към момчетата.

Все така усмихната, Алис се обърна и се запъти към стълбите.

— Лека нощ, Джеймс.

— Лека нощ, Алис.

Със сведен поглед и прехапала долната си устна, тя влезе в къщата, пресече хола и се насочи към стаята си. Но виждайки, че под вратата на старата жена се процежда светлина, се спря и след кратко колебание тихо почука по нея.

— Кой е?

— Аз съм.

— Влез, Алис.

Елизабет седеше в леглото си; светлината от фенера върху нощната масичка подчертаваше бръчките и вдлъбнатините на лицето ѝ. В скута си държеше туземен съд за вода, направен от дървена кора. Алис затвори вратата и се облегна на нея.

— Джеймс ми предложи да се омъжа за него, Елизабет.

— Това можеше да се предвиди. И ти какво му отговори?

— Че ще си помисля.

Старата жена кимна с глава.

— Тогава мисли, а аз ще ти помагам, доколкото мога. А сега вземи един стол и седни.

Заемайки място до леглото, Алис се загледа в дървената съдина.

— Аборигените ги употребяват, нали? Но не мисля, че съм виждала точно такава.

— Тази е много стара. Би ли я поставила на лавицата?

Алис пое съдината; в нея имаше камъчета, кокалчета, парче кожа, малка Библия, парченце огледало, няколко стъклени мъниста и четири златни монети.

— Спомени от миналото?

— Може и така да се каже. Както и онази тояга там.

Алис кимна, положи съдината върху лавицата и след като хвърли бегъл поглед на тоягата в ъгъла, седна пак на стола, оправяйки полите си и усмихвайки се на старата жена.

— Обичаш ли го? — я попита тя.

— Мисля, че... да, обичам го.

— Тогава какво те тревожи?

— Ами, това е, че... не ми се ще да напускам това място, Елизабет.

Лицето на старата жена побледня, тя затвори очи и стисна устни. Алис се наведе към нея и взе дланта ѝ.

— Добре ли си, Елизабет?

Елизабет се усмихна и кимна; очите ѝ бяха все още затворени.

— Да, добре съм — прошепна тя. — По-добре съм от всякога.

После отвори очи и погледна Алис.

— Той може да остане тук, ако наистина иска да се ожени за теб.

Алис поклати глава.

— Той самият каза, че би останал, но не съм сигурна, че това ще е добре за него, Елизабет. И след година-две... — Тя вдигна рамене, без да се доизкаже.

— Ами, нямало да е добре за него! По този начин той ще получи онова, което иска, ти ще получиш онова, което искаш, а и аз — също.

— Какво имаш предвид? Какво искаш ти?

Старата жена се загледа встрани със замислен вид, после пак се обърна към Алис, вземайки дланта ѝ между своите.

— Алис, бъдещето на тази ферма ми е непрекъснатата грижа. Старият Пат Гарити вложи сърце и душа в изграждането ѝ, а аз — душа и сърце в запазването на нейната цялост. Но се страхувам, че ще пропадне, когато умра. Ти вече добре познаваш и Денис, и Колин. И двамата разбират от животновъдство. И двамата са мои синове и ги обичам. Но нито един от тях няма качествата на стопанин на ферма.

— Но така или иначе тази собственост ще бъде тяхна, Елизабет, и това е...

— Не, тя ще принадлежи на тях и на Джеймс. Слушай ме сега какво ще кажа. По принцип не е необходимо този, който ръководи фермата, да е непременно мъж. Аз съм живо доказателство за това. Познавам и всяка жена от съседните ферми на подходяща възраст да се омъжи за Денис. Рядко Господ е пращал на земята по-смотани

повлекани. Повече от това да опекаат парче овнешко и да родят бебе не могат да направят. — Тя се усмихна и потупа Алис по ръката. — Обаче дойде ти.

— Но, Елизабет, аз не...

— Сега продължавай да ме слушаш. Джеймс ти е казал, че е готов да остане, така че нека остане. Денис и Колин ще го слушат, защото е по-възрастен. Ти имаш още неща да научиш и път да извървиш, но те ще слушат и теб. Аз още не съм умряла и ще ти помагам. Не съм сигурна, че като стопанин на ферма Джеймс би бил по-добър от Денис или Колин, но съм сигурна, че ти притежаваш необходимите за това способности. Да не мислиш, че като коледен подарък ти дадох само един камшик? Дадох ти Уайамба. И мисля, че имаш достатъчно сърце и ум, за да се справиш. Но всичко трябва да започне тук и веднага. Кажу му, че ще се омъжиш за него и го насърчи да остане тук. А сега искам да чуя и твоята дума.

Като стисна още по-силно дланта ѝ, Елизабет се взря изпитателно в лицето ѝ. Алис се бе загледала замислено в сенките по отсрещната стена. След няколко мига мълчание тя прекара език по изпръхналите си устни и каза:

— Да, ще се справя.

Издание:

Аарон Флетчър. Майка Австралия

Американска. Първо издание

ИК „Бард“, София, 1993

Редактор: Теодор Михайлов

Коректор: Мария Тодорова

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.